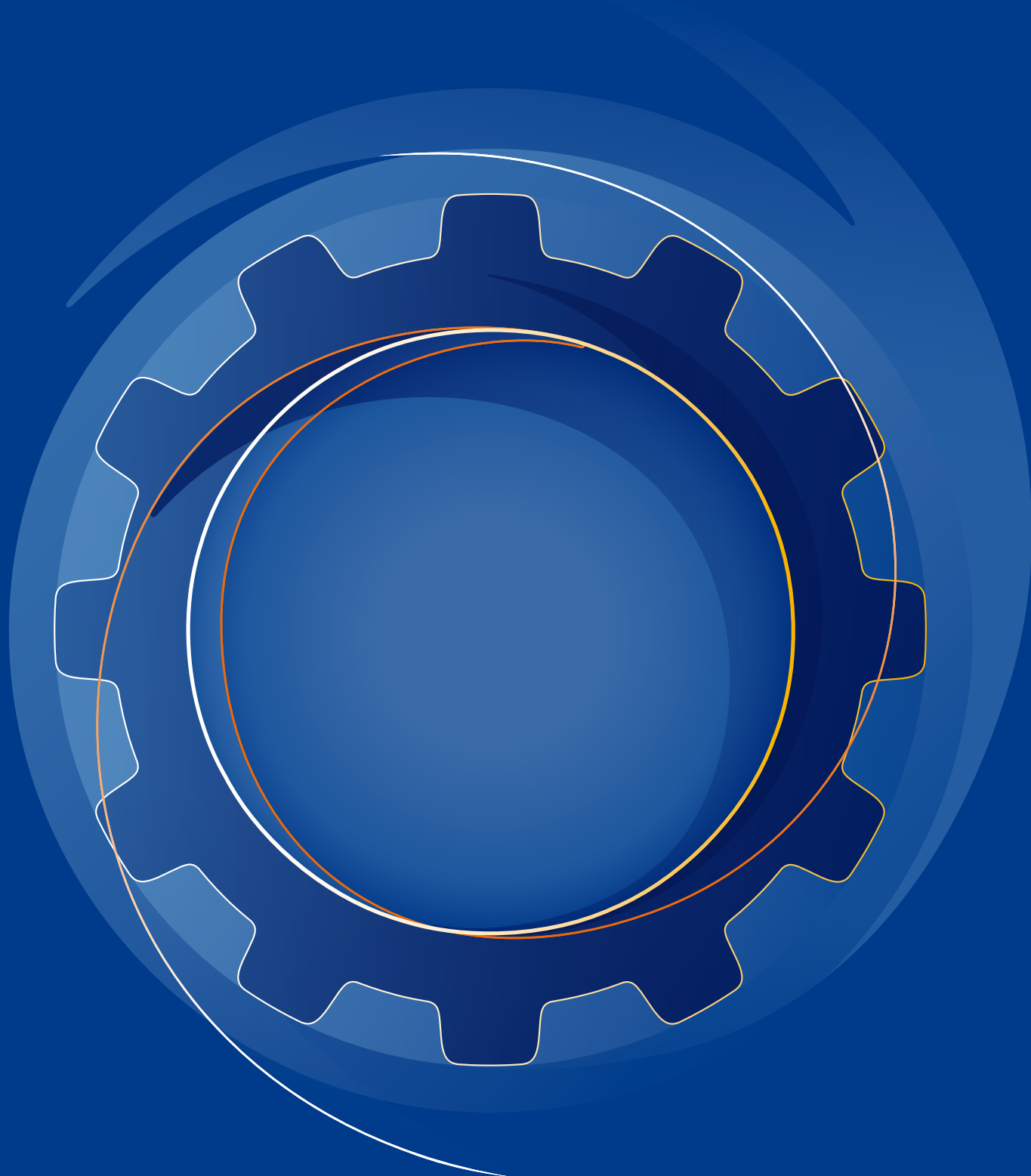

Orkla

Årsrapport 2008

INNLEDNING	
Fakta om Orkla	utbrett
Nøkkeltall	utbrett
Orkla i 2008	1
Konsernledelsen	2
Konsernsjefen har ordet	3
Forbedringsprosjekter	4

ÅRSREGNSKAP 2008	
Årsberetning	8
Styret i Orkla ASA	22
Resultatregnskap	25
Balanse	26
Kontantstrøm	27
Egenkapital	28
Regnskapsprinsipper	29
Noter	34
Regnskap for Orkla ASA	67
Noter for Orkla ASA	68
Erklæring fra styret	73
Revisors beretning	74
Uttalelse fra bedriftsforsamlingen	74
Historiske nøkkeltall	75

VERDISKAPNING I ORKLA	
Investering i Orkla-aksjen	78
Underliggende verdiskapning	80
Substansverdier	82
Aksje- og aksjonærforhold	84
Risikofaktorer	86
Eierstyring og selskapsledelse	89
Forretningsmessig samfunnsansvar	94
Helse, miljø og sikkerhet	95

ORKLAS FORRETNINGSOMRÅDER	
Mål og strategier	98
Orkla Brands	100
Orkla Aluminium Solutions	104
Orkla Materials	108
Orkla Associates	112
Orkla Financial Investments	116
Temaartikkel: Orkla Brands	120
Virksomhetsoversikt	124
Organisasjon	127
Styrende organer og tillitsvalgte	128
Meglerhus og analytikere	129

FINANSIELL KALENDER 2009

23.04	24.04	06.05	06.05	12.08	30.10
ORDINÆR GENERALFORSAMLING	AKSJENE NOTERES EKSKL. UTBYTTE	OFFENTLIGGJØRING AV 1. KVARTAL	UTBETALING AV UTBYTTE	OFFENTLIGGJØRING AV 2. KVARTAL	OFFENTLIGGJØRING AV 3. KVARTAL

ORKLA

ORKLA BRANDS

Orkla Foods Nordic
Orkla Brands Nordic
Orkla Brands International
Orkla Food Ingredients

ORKLA ALUMINIUM SOLUTIONS

Sapa Profiles
Sapa Building System
Sapa Heat Transfer

ORKLA MATERIALS

Elkem
Borregaard

ORKLA ASSOCIATES*

REC ASA
Jotun AS

ORKLA FINANCIAL INVESTMENTS

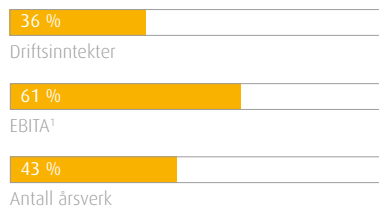
Aksjeporteføljen
Orkla Finans
Orkla Eiendom

* Orklas eierandel er cirka 40 %

ORKLA BRANDS

Orkla Brands er en ledende leverandør av merkevarer og konseptløsninger, primært til nordisk dagligvarehandel og storhusholdning. Virksomheten har i hovedsak nr. én- eller to-posisjoner innenfor sine kategorier, hvor de fleste merkevarene er egenutviklede og har eksistert på markedet i lang tid. Orkla Brands har også sterke lokale posisjoner i Russland og India, i tillegg til å være en viktig leverandør av ingredienser til det europeiske bakerimarkedet. Forretningsområdet er inndelt i fire enheter: Orkla Foods Nordic, Orkla Brands Nordic, Orkla Brands International og Orkla Food Ingredients.

ANDEL AV KONSERNET

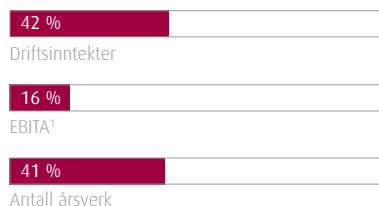
NØKKELTALL

Driftsinntekter: 23.398 mill. kroner
EBITA¹: 2.590 mill. kroner
Antall årsverk: 13.349

ORKLA ALUMINIUM SOLUTIONS

Sapa utvikler, tilvirker og markedsfører foredlede profiler, profil-baserte byggesystemer og varmevekslerbånd i aluminium. Sapa er inndelt i virksomhetsområdene Sapa Profiler, Sapa Building System og Sapa Heat Transfer og er representert i Europa, Nord-Amerika og Asia. Forretningskonseptet bygger på tett samarbeid med kundene. Sapa er ledende på sitt område og har kunder i bygg-, transport-, verksted og telekomindustri.

ANDEL AV KONSERNET

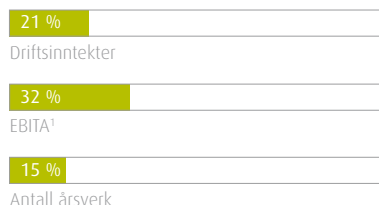
NØKKELTALL

Driftsinntekter: 27.809 mill. kroner
EBITA¹: 697 mill. kroner
Antall årsverk: 12.585

ORKLA MATERIALS

Orkla Materials består av selskapene Elkem og Borregaard. Elkem er blant verdens ledende selskaper innenfor miljøvennlig produksjon av metaller og materialer. Hovedproduktene er silisium, høyrent silisium til solarindustrien, spesiallegeringer av ferrosilisium til støperiindustrien, karbon, microsilica og energi. Borregaard har ett av verdens mest avanserte bioraffinerier. Med tømmer som råstoff fremstilles et bredt spekter av avanserte biokjemikalier og biomaterialer som er bærekraftige alternativer til oljebaserte produkter. Selskapet har også sterke posisjoner innen tilsetningsstoffer, finkjemikalier og energi.

ANDEL AV KONSERNET

NØKKELTALL

Driftsinntekter: 13.600 mill. kroner
EBITA¹: 1.373 mill. kroner
Antall årsverk: 4.526

ORKLA ASSOCIATES

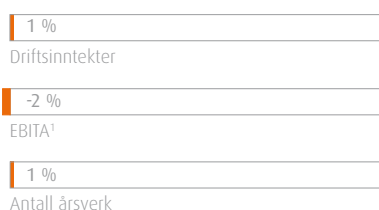
Orkla Associates består i hovedsak av investeringene i Renewable Energy Corporation ASA (REC) og Jotun AS. Orklas eierandel er 39,73 % i REC og 42,5 % i Jotun. REC og Jotun presenteres i Orklas regnskaper i henhold til egenkapitalmetoden og Orklas andel av resultat etter skatt vises på linjen for resultat fra tilknyttede selskaper.

Resultat fra tilknyttede selskap utgjorde 2.189 mill. kroner i 2008.

ORKLA FINANCIAL INVESTMENTS

Orkla Financial Investments består av de tre hovedvirksomhetene: Aksjeporteføljen, Orkla Finans og Orkla Eiendom. Aksjeporteføljen forvalter en av Norges største aksjeporteføljer med plasseringer hovedsaklig i Norden. Orkla Finans tilbyr investeringstjenester til institusjonelle og private investorer, mens Orkla Eiendom investerer i og utvikler eiendom. I tillegg inngår Borregaard Skoger, som utvikler og forvalter Orklas skogeiendommer.

ANDEL AV KONSERNET

NØKKELTALL

Driftsinntekter: 876 mill. kroner
EBITA¹: -98 mill. kroner
Antall årsverk: 188

¹ Driftsresultat før amortisering, nedskrivning varelager Sapa Profiles, restruktureringer og vesentlige nedskrivninger.

ORKLA 2008

EBITA for 2008 ble noe svakere enn i 2007. Årsakene er i stor grad knyttet til finanskrisen som gradvis har forplantet seg til realøkonomien med kraftig etterspørselsfall i flere av markedene som spesielt Orkla Aluminium Solutions er eksponert mot. Orkla Brands er relativt sett mindre konjunkturutsatt, og leverte EBITA¹ på 2,6 mrd. kroner, en fremgang på 17 %.

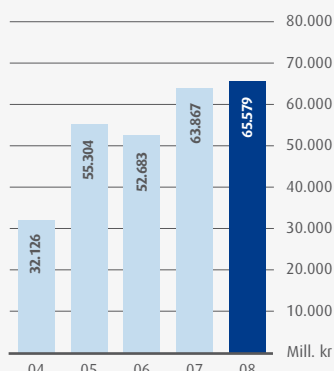
Resultat før skatt for året som helhet ble -2,0 mrd. kroner mot nesten 10 mrd. i 2007. Tilbakegangen forklares primært av betydelige regnskapsmessige nedskrivninger på Aksjeporteføljen i 2008 som følge av fallet i finansmarkedene, mens det ble realisert store gevinster i 2007. Nedskrivninger av goodwill og anleggsaktiva samt avsetninger for restruktureringer var også høyere sammenlignet med 2007.

FREMGANG FOR ORKLA BRANDS

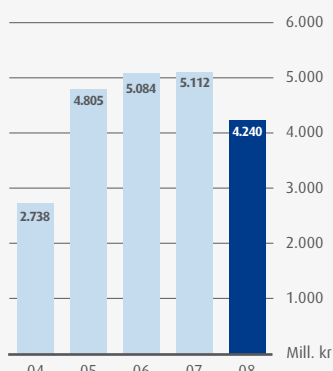
Kraftige prisøkninger på råvarer og andre innsatsfaktorer, i tillegg til svak utvikling for Bakers og virksomhetene i Øst-Europa, medførte resultattilbakegang for Orkla Brands i 2007. Gjennom omfattende forbedringsprogrammer og prisjusteringer kompenserte Orkla Brands for dette i 2008, og brakte i tråd med uttalte målsetninger virksomheten tilbake på positiv resultattrend. Både resultat og margin ble bedret for alle segmenter.

DRIFTSINNTEKTER

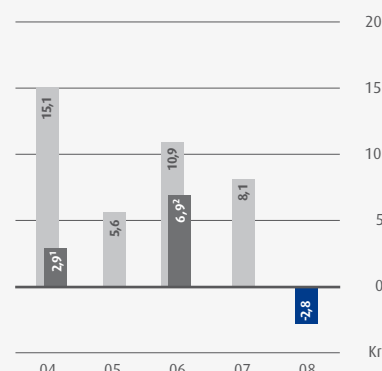
Historiske tall (inkl. ikke-videreført virksomhet) i perioden 2004-2007

EBITA¹

Historiske tall (inkl. ikke-videreført virksomhet) i perioden 2004-2007

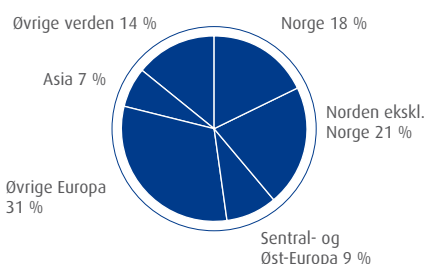
RESULTAT PR. AKSJE UTVANNET

¹ Resultat pr. aksje før gevinst ved salget av eierandelen i Carlsberg Breweries.

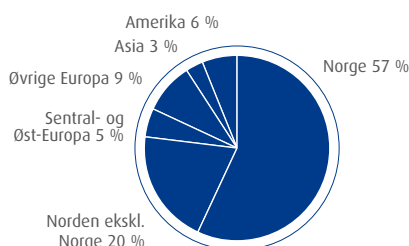
² Resultat pr. aksje før resultatbidrag og salgsgevinst fra Orkla Media.

GEOGRAFISK FORDELING AV SALGSINNTEKTER

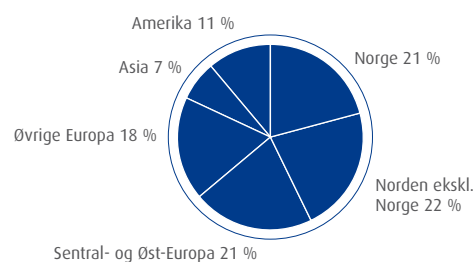
Totale salgsinntekter 63.937 mill. kroner.

GEOGRAFISK FORDELING AV ANVENDT KAPITAL

Total anvendt kapital (balanseført) 66.035 mill. kroner.

GEOGRAFISK FORDELING AV ANTALL ANSATTE

Antall ansatte 31.541.

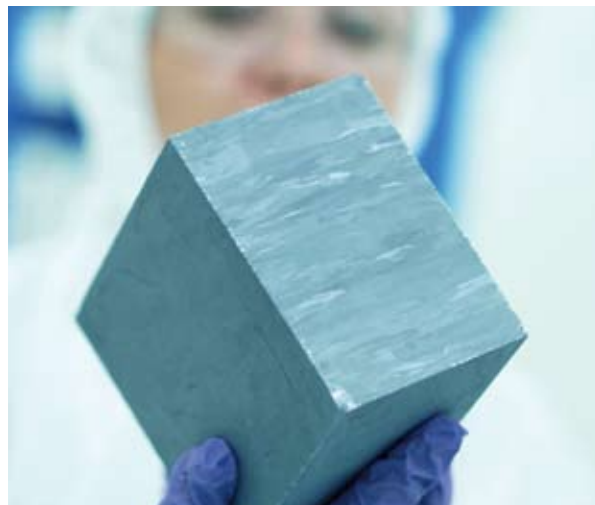
¹ Driftsresultat for amortisering, nedskrivning varelager Sapa Profiles, restrukturerings og vesentlige nedskrivninger.

ORKLA BLIR 100 % EIER I SAPA PROFILES

Mot slutten av 2008 inngikk Orkla en avtale med Alcoa om bytte av eierandelen i Elkem Aluminium med Alcoas eierandel i Sapa Profiles. Med bytteavtalen sikrer Orkla seg 100 % eierskap i verdens største selskap innen aluminiumprofiler, Sapa Profiles, mens Alcoa får 100 % eierskap i Elkem Aluminium. Sapa Profiles er et globalt forretnings-system med solid kompetansebase og ledende markedsposisjoner både i USA og Europa. Orkla har ved å gå fra to deleide posisjoner til én heleid posisjon fokusert sin portefølje og oppnådd økt strategisk kontroll. Orkla ser et betydelig verdiskapingspotensial innenfor Sapa-strukturen når konjunkturene normaliserer seg.

UTVIKLING INNEN SOLAR

Innenfor Solar har Orkla flyttet sine posisjoner fremover i 2008. Elkem Solar, som skal produsere høyrent silisium til solarindustrien basert på Elkems egenutviklede teknologi og prosess, ble mekanisk ferdigstilt ved utgangen av året. Oppstartsprogrammet er igangsatt og oppkjøring av fabrikken vil skje gradvis gjennom 2009, mot full årlig kapasitet på 6.000 tonn. REC, der Orkla eier 39,73 %, har fortsatt sin ekspansjon gjennom 2008. REC gjennomfører store prosjekter på tre kontinenter som vil øke produksjonskapasiteten vesentlig gjennom 2009 og 2010. Ny teknologi utvikles, og størst forventninger knytter det seg til den nye silisiumteknologien Fluidized Bed Reactors (FBR).

LANGSIKTIG VERDISKAPNING

Orklas mål er å oppnå en langsiktig verdiutvikling som er høyere enn for relevante og konkurrerende investeringsalternativer. For aksjonærene fremkommer dette som den langsiktige kursutviklingen for Orkla-aksjen kombinert med utbetalt utbytte.

Orklas aksjonærer har over tid hatt god avkastning på sine aksjer. I 2008 har imidlertid finanskrisen preget utviklingen også i Orklas aksjekurs, og gjennom året falt kursen på Orkla-aksjen, eksklusiv utbytte, med 56,8 %. Inklusiv utbytte var avkastningen til Orklas aksjonærer -55,4 %, mens Oslo Børs Benchmark Index gikk ned med 54,1 % i samme periode. De siste ti årene har imidlertid den årlige avkastningen på Orkla-aksjen i gjennomsnitt vært 13 %, mens gjennomsnittsavkastningen på Oslo Børs var 5 %.

Hovedtall¹

	2008	2007	2006	2005	2004
Driftsinntekter (mill. kroner)	65.579	63.867	52.683	55.304	32.126
EBITA ² (mill. kroner)	4.240	5.112	5.084	4.805	2.738
EBITA-margin ² (%)	6,5	8,0	9,7	8,7	8,5
Ordinært resultat før skattekostnad (mill. kroner)	-2.015	10.059	8.525	7.206	3.791
Resultat pr. aksje utvannet (kroner)	-2,8	8,1	10,9	5,6	15,1
Resultat pr. aksje utvannet, korrigert ³ (kroner)	-1,1	9,0	7,3	6,0	3,5
Avkastning på anvendt kapital, fra industrielle aktiviteter ⁴ (%)	9,4	11,5	13,0	11,4	15,5
Avkastning Aksjeporteføljen (market to market) (%)	-45,3	16,2	27,4	38,4	21,6
Egenkapitalandel (%)	47,7	58,3	60,4	50,8	69,6

¹ Historiske tall (inkl. ikke-videreført virksomhet) i perioden 2004-2007.

² Driftsresultat for amortisering, nedskrivning varelager Sapa Profiles i 2008, restrukturering og vesentlige nedskrivninger.

³ Ekskl. amortisering, restruktureringer, vesentlige nedskrivninger og ikke-videreført virksomhet.

⁴ Se definisjon side 75.

Konsernledelsen

1. HILDE MYRBERG (51), KONSERNDIREKTØR, CORPORATE FUNCTIONS

Juridisk embetseksamen fra Universitetet i Oslo og MBA fra INSEAD i Frankrike.

Medlem av Orklas konsernledelse siden 2006. Direktør i Norsk Hydro ASA med ansvar for sektoren Marked i Hydro Olje & Energi i perioden 2002 - 2006. Har hatt en rekke stillinger i Hydro, blant annet som leder for forretningsutvikling og marked i Hydro Energi og konsernadvokat. Nestleder i styret i Petoro AS og medlem av bedriftsforsamlingen i Jotun AS.

Myrberg og personlig nærstående eier 11.262 aksjer og 115.000 opsjoner i Orkla ASA.

2. OLE ENGER (61), KONSERNDIREKTØR, ORKLA ALUMINIUM SOLUTIONS

Sivilagronom fra Universitetet for Miljø og Bioteknologi, foretaksøkonom fra NHH og tilleggsutdannelse fra IMD i Sveits.

Adm. direktør i Sapa fra 2007. Medlem av Orklas konsernledelse siden 2005. Konsernsjef i Elkem 1992-2005. Tidligere blant annet direktør i Norsk Hydro ASA, med ansvar for Biomarine Division & Hydro Seafood. Styreformann i Renewable Energy Corporation ASA.

Enger og personlig nærstående eier 19.942 aksjer og 239.500 opsjoner i Orkla ASA.

3. TERJE ANDERSEN (51), KONSERNDIREKTØR, CHIEF FINANCIAL OFFICER (CFO)

Siviløkonom fra NHH.

Økonomidirektør i Orkla fra 2000. Medlem av Orklas konsernledelse siden 2005. Har før dette vært økonomidirektør i Orkla Brands og Lilleborg. Tidligere erfaring som manager i Deloitte Consulting og fra Nevi Finans.

Andersen og personlig nærstående eier 34.493 aksjer og 145.000 opsjoner i Orkla ASA.

4. ROAR ENGELAND (49), KONSERNDIREKTØR, ORKLA FINANCIAL INVESTMENTS OG CORPORATE DEVELOPMENT

Magister i filosofi fra Universitetet i Oslo, MBA fra INSEAD i Frankrike og uteksaminert fra Hærens Krigsskole i Oslo.

Medlem av Orklas konsernledelse siden 2001. Har ledet Orklas konsernutviklingsenhet siden 1996. Tidligere konsulent i McKinsey & Company, og før det en militær karriere. Styremedlem i Renewable Energy Corporation ASA og medlem av representantskapet i Storebrand ASA.

Engeland og personlig nærstående eier 134.004 aksjer og 840.000 opsjoner i Orkla ASA.

5. DAG J. OPEDAL (49), KONSERNSJEF

Siviløkonom fra NHH og MBA fra INSEAD i Frankrike. Konstituert konsernsjef fra januar 2005, konsernsjef fra juni 2005. Medlem av Orklas konsernledelse siden 2001 med ansvar for Orkla Brands og Foods. Har tidligere vært adm. direktør for Orkla Foods og Stabburet. Før det økonomidirektør i Nora Foods, leder for forretningsutvikling i Nora og direksjonssekretær/group controller i Dyno Industrier.

Styremedlem i Jotun AS og medlem av representantskapet i DnB NOR ASA. Formann i valgkomiteen i REC og medlem av valgkomiteen i Storebrand ASA, samt rådsmedlem i Fafo.

Opedal og personlig nærstående eier 307.899 aksjer og 1.560.000 opsjoner i Orkla ASA.

6. TORKILD NORDBERG (51), KONSERNDIREKTØR, ORKLA BRANDS

Siviløkonom fra NHH.

Adm. direktør i Orkla Brands Nordic fra 2002. Medlem av Orklas konsernledelse siden 2005. Har vært direktør for Lilleborg Dagligvare fra 1997, Hygiene/kosmetikk 1994-1997 og Lilleborg Storfbrukere 1993-1994. Tidligere ulike lederstillinger innen marketing/salg i Lilleborg. Styremedlem i Jotun AS siden 1997.

Nordberg og personlig nærstående eier 27.551 aksjer og 307.500 opsjoner i Orkla ASA.

7. BJØRN M. WIGGEN (49), KONSERNDIREKTØR, ORKLA MATERIALS

Siviløkonom fra NHH.

Konserndirektør fra 2008, adm. direktør i Elkem fra september 2008. Sjef for Orkla Media/Mecom Europe fra 2005 til 2007. Har tidligere vært adm. direktør i Pripps Byggerier, Ringnes og Senior Vice President i Carlsberg Breweries. Nestleder i styret i Tomra ASA og styremedlem i Midvestfondene. Wiggen og nærstående eier 77.464 aksjer og 235.000 opsjoner i Orkla ASA.

Beholdning av aksjer og opsjoner er oppdatert pr. 31.12.2008.

Krevende tider fremover

Ved inngangen til 2009 er de økonomiske rammebetingelsene meget svake. Den internasjonale finanskrisen forsterker en global oppbremsing i realøkonomien. Dette gir seg uttrykk i et til dels betydelig fall i etterspørselen i de fleste sektorer. Få selskaper er immune mot denne utviklingen.

Orkla er godt rustet til å møte utfordringene. Konsernet har selskaper med solide markedsposisjoner, samtidig som refinansieringsbehovet er begrenset i 2009 og 2010.

Orkla-selskapene vil i ulik grad bli påvirket av lavere økonomisk vekst og Orkla vil møte utfordringene med skreddersydd mottiltak. Fokus vil særlig være rettet mot å sikre en tilfredsstillende kontantstrøm. Dette vil lede til streng husholdning med kapitalbruk og økte ambisjoner når det gjelder kostnadsproduktiviteten.

Det er iverksatt kraftfulle tiltak innenfor forretningsområdene for å tilpasse kostnadsbase og produksjonskapasitet til lavere etterspørsel og volumutvikling ved inngangen til 2009. Dette er krevende prosesser som medfører stor belastning både for ansatte og ledelse, men samtidig er lønnsom drift en forutsetning for at virksomhetene skal kunne utvikles videre på lengre sikt.

Etter flere positive år med høy økonomisk verdiskapning ble således Orkla i 2008 preget av finanskrisen. Kursen på Orkla-aksjen falt parallelt med Oslo Børs og endte på 45,45 NOK ved årets slutt, mot 105,25 NOK ved årets begynnelse. Hvis man ser på Orkla-aksjens avkastning over en 5-års periode, viser den fortsatt en årlig avkastning på 15 %. Til sammenligning var avkastningen på Oslo Børs i denne perioden 6 %.

I stadig mer utfordrende markeder gjennom 2008, har den underliggende driften i konsernet gitt tilfredsstillende resultater. Omsetningen økte med 7 %

til 65,6 mrd. kroner, mens driftsresultatet (EBITA) for videreført virksomhet ble 4,2 mrd. kroner sammenlignet med 4,8 mrd. kroner for 2007. Orkla Brands har i 2008 sitt beste resultat noen sinne og har gjennom innovasjoner, kostnadstiltak og kompensasjon for stigende råvarepriser økt driftsresultatet (EBITA) med 372 mill. kroner til 2.590 mill. kroner.

Finanskrisen og kraftig børsfall har imidlertid medført at Orkla har foretatt store regnskapsmessige nedskrivninger i 2008. Orklas finansielle aksjeportefølje nedskrives med 5.656 mill. kroner, mens nedskrivninger og restruktureringsavsetninger for industrisiden utgjorde 1.282 mill. kroner. I sum utgjorde disse regnskapsmessige nedskrivningene 6,9 mrd. kroner og er hovedforklaringen til at resultatet før skatt ble -2,0 mrd. kroner i 2008, mot 9,8 mrd. kroner året før.

I 2008 ble det gjennomført aktive strategiske trekk som flytter Orklas posisjoner fremover eller fører til restruktureringsprosesser. Orkla overtar Alcoa-eierandel i Sapa Profiles og blir dermed 100 % eier, samtidig som Alcoa overtar Orklas eierandel i Elkem Aluminium. Byttetransaksjonen bidrar til en forenkling av Orklas struktur og gir konsernet strategisk kontroll i Sapa.

REC fortsatte sin opprustning teknologisk og utvidet kapasiteten på tre kontinenter. Elkem Solars fabrikk ble mekanisk ferdigstilt og igangkjøring vil skje gjennom 2009.

Orkla solgte sin eierandel i Hjemmet Mortensen og avsluttet dermed sitt engasjement innenfor trykte medier. Nedleggelse av Borregaards cellulosevirksomhet i Sveits ble besluttet. Orkla Brands' virksomhet i Øst-Europa ble restrukturert. Avtale ble inngått med Q-Cells om å kansellere tre salgsoptaksjoner i REC.

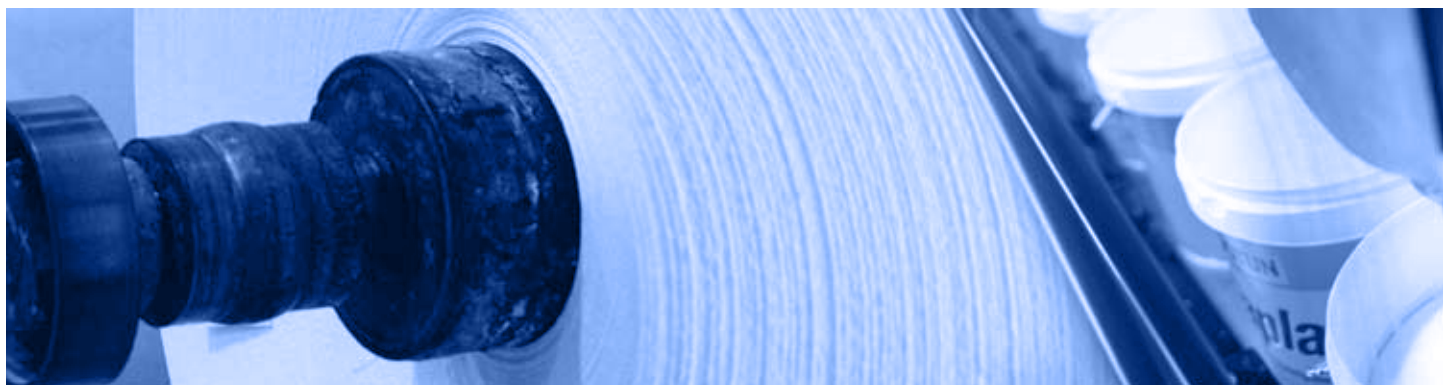
Orkla har en langsiktig vekststrategi med en ambisjon om verdiskapning. Konsernets hovedmål «Utvikle mennesker – skape verdier» sammenfatter denne innretning på en presis måte. Sterke, kompetente organisasjoner bygger konkurransekraft over tid.

Vi har fremtidsstro, men forbereder oss på ruskete farvann på kort og mellomlang sikt. Jeg er trygg på at Orkla-selskapene vil demonstrere styringsfart også i urolig farvann.

Næringslivet er for tiden inne i en krevende tilpasnings- og omstillingsprosess som etter hvert vil legge grunnlaget for ny vekst. Slik sett planlegger vi allerede for oppturen!

Dag J. Opedal

Dag J. Opedal
Konsernsjef

For å øke Orklas konkurransekraft arbeides det kontinuerlig med å forbedre virksomhetenes arbeids- og produksjonsprosesser.

Kontinuerlig fokus på forbedringer

I 2006 iverksatte konsernet kostnadsprogrammer med målsetninger om å spare 1,7 mrd. kroner i perioden frem mot 2008 (målt mot kostnadsbasen ved utgangen av 2005). Ved utgangen av 2008 var målet mer enn nådd, og nye målsetninger for kostnadseffektivisering og forbedringsprogrammer er etablert.

Forbedringsorientering er en av de viktigste verdidriverne i Orkla og avdelingene Corporate Development (CD) Operations, CD Purchasing og CD Marketing & Sales har spesialistkompetanse som benyttes i hele selskapets virksomhet. I tillegg arbeider hvert enkelt forretningsområde kontinuerlig med forbedringer gjennom hele verdikjeden.

Orkla Brands

Sterke merkevarer

Orkla Brands' strategi er basert på en multi-lokal modell der ansvaret for verdiskapningen er forankret i hvert enkelt selskap. Med stor innsikt i kundenes og konsumentenes behov skal virksomhetene levere sterke merkevarer.

Virksomhetene i Orkla Brands har kontinuerlig fokus på forbedring i alle ledd av verdikjeden. Over tid er det realisert store besparelser som følge av dette arbeidet, og mange virksomheter har bidratt. Hovedaktivitetene består av effektivisering av innkjøpsaktiviteter og i produksjonsprosessen, i tillegg til kontinuerlige forbedringer. Arbeidet skjer primært lokalt i de enkelte selskap, med støtte fra sentrale ressurser i Orkla og Orkla Brands.

Økt ferskhet på bakevarer

Ett eksempel er prosjektet Bakers i 2007 startet ved det største bakeriet på Økern, for å forbedre selskapets lønnsomhet. Det overordnede målet for å bedre lønnsomheten var å utvikle en bemannings- og produksjonsplan som økte ferskheten på varene og leveransesikkerheten. Prosjektet oppnådde både gode økonomiske resultater og mer engasjerte medarbeidere, og Bakers benyttet erfaringene fra Økern på ytterligere tre bakerier i 2007.

«Prosjekt Eslövskraft»

Prosjektet «Eslövskraft» ved Procordias fabrikk i Eslöv, Sverige, er ett annet eksempel på forbedringsarbeidet i Orkla Brands. Målet for prosjektet er å oppnå produktivitetsforbedringer og kostnadsreduksjoner. En del av prosjektet består i å forenkle forsyningen av poteter ved å ha direkteinntak, sortering og vask av potetråvarer i Eslöv, noe som tidligere ble gjort eksternt. Dette forenkler flyten av råvarer til fabrikken og reduserer antall bearbeidingsledd i forsyningskjeden.

Orkla Aluminium Solutions

Foredler og forbedrer

Sapa utvikler, produserer og markedsfører foredlede profiler, profilbaserte byggesystemer og varmevekslerbånd i aluminium. Selskapets strategi er å tilby bearbeidede profiler som utvikles i nært samarbeid med kundene. Kontinuerlige produktivetsforbedringer står sentralt i Sapas målsetninger for virksomheten.

ÅRSBERETNING/REGNSKAP

Styrets beretning	8
Styret i Orkla	22
Regnskap	24
Regnskapsprinsipper	29
Noter	34
Regnskap for Orkla ASA	67

Engasjerer ansatte i utvikling av prosesser

Med Sapas forbedringsprosjekt, Genesis, som en av de strategiske pilarene i forretningsdriften, jobbes det med å kontinuerlig forme en kultur for læring og forbedring i verdikjeden. Sapa Albi i Frankrike arbeider i samsvar med Genesis for at flere ansatte aktivt skal delta i forbedringsprosjekter. Ett av eksemplene er en logistikkplattform satt opp for Building System-selskaper med mål om å bli mer effektive. Dette gjelder særlig mindre ordre som kan ha høy grad av variasjon i materialspesifikasjonene. Det er blant annet introdusert et «pocket scan»-system som gir de ansatte mulighet til å følge og visualisere ordrekomponentene gjennom hele verdikjeden. Dermed kan feil unngås eller bli rettet så tidlig som mulig. Logistikkplattformen gir potensiale for en forenklet material- og informasjonsflyt for kunden, og gjennom dette oppnår Sapa økt effektivitet og lønnsomhet.

Reduserte svinn med 75 prosent

Ett viktig moment i forbedringsprosjektene i Sapa er at ansatte som sitter tettest på produksjonsprosessene bidrar med sine erfaringer. Det er gjennom samarbeid på tvers av arbeidsgrupper at det største potensialet for forbedring ligger. Cressona-fabrikken i Pennsylvania arrangerte et forbedringssymposium for å utvikle ideer og løsninger for å redusere svinn. Mye av svinnet skyldes at det var riper i aluminiumet etter at det hadde vært gjennom pressen, og at disse produktene dermed i stor grad ble kondemnert. En viktig årsak til dette var at vedlikeholdsrutiner i produksjonsutstyret ikke var godt nok etablert, og ved å introdusere nye rutiner ble svinnet redusert med 75 prosent.

Årsberetning

For verdensøkonomien har 2008 vært det mest dramatiske året siden annen verdenskrig. Utløst av en alvorlig finanskriser har problemene gradvis forplantet seg til realøkonomien med kraftig etterspørselsfall i mange markedssegmenter. Det er heller ikke utenkelig at verdensøkonomien vil oppleve negativ økonomisk vekst i 2009.

Orklakonsernet er negativt påvirket av krisen som har rammet verdensøkonomien, men med en differensiert portefølje, sterk balanse og en robust og langsiktig finansieringsstruktur, er konsernet godt rustet til å møte de kommende utfordringene. Orkla er også i stand til å utnytte eventuelle nye muligheter som oppstår i kjølvannet av krisen.

Hovedtrekk for året 2008

Selv om året var preget av finanskriser og fallende markeder, har Orkla gjennom 2008 styrket strategiske posisjoner og gjennomført betydelige strukturgrep.

Orkla hadde gjennom 2008 to deleide virksomheter sammen med Alcoa; Elkem Aluminium innenfor primær-aluminium og Sapa Profiles, som er globalt ledende innenfor profiler. Mot slutten av året inngikk Orkla en avtale med Alcoa om bytte av eierandelen i Elkem Aluminium med Alcoas aksjer i Sapa AB. Avtalen betinger godkjenning fra relevante konkurransemyndigheter og forventes gjennomført i løpet av 1. kvartal 2009. Elkem Aluminium var avtalemessig forhindret fra å operere utenfor Norge. Når Orkla heller ikke hadde eierinteresser i, eller kontroll med, viktige råvarekjeder, innebar denne posisjonen få utviklingsmuligheter. Med bytteavtalen får Orkla 100 % eierskap i et globalt forretningssystem med solid kompetansebase og ledende markedsposisjoner både i USA og Europa. Orkla Aluminium Solutions er en lite kapitalintensiv virksomhet som målsettes utviklet i en desentralisert forretningsstruktur med økt kundefokus.

Innenfor Solar har Orkla flyttet sine posisjoner fremover i 2008. Den første fabrikk for høyrent silisium til solarindustrien basert på Elkem Solars egenutviklede teknologi og prosess,

ble mekanisk ferdigstilt ved utgangen av året. Oppstartprogrammet er igangsatt og oppkjøring av fabrikk vil skje gradvis gjennom 2009, ettersom delprosesser og materialflyt gjennom fabrikk optimaliseres og verifiseres. Fabrikkenes årlige kapasitet er cirka 6.000 tonn og i oppstartsåret forventes et volum på 1.500-2.500 tonn. Renewable Energy Corporation, hvor Orkla eier 39,73 %, har fortsatt sin ekspansjon gjennom 2008 både gjennom utvikling av ny teknologi, Fluidized Bed Reactors (FBR) og tilhørende bygging av en silisiumfabrikk i USA, utvidelse av waferkapasitet i Norge samt oppstart av byggeprosjekt for fase 1 av en integrert wafer-, celle- og modulfabrikk i Singapore.

Orkla solgte i 2008 sin 40 % eierandel i Hjemmet Mortensen til Egmont for 950 mill. kroner. Aksjesalget medførte en bokført gevinst på 830 mill. kroner, som inngår i regnskapet på linjen for resultat fra tilknyttede selskaper. Med dette salget er Orkla helt ute av media-virksomhet, og samlet sett har salget av Orkla Media gitt et proveny på nærmere 9 mrd. kroner.

Kraftige prisøkninger på råvarer og andre innsatsfaktorer, i tillegg til svak utvikling for Bakers og virksomhetene i Øst-Europa, medførte resultat tilbakegang for Orkla Brands i 2007. Gjennom omfattende forbedringsprogrammer

og prisjusteringer kompenserte Orkla Brands for dette i 2008, og brakte i tråd med uttalte målsetninger virksomheten tilbake på historisk resultattrend. Både resultat og margin ble bedret for alle segmenter.

Finanskrisen forsterket seg gjennom 2. halvår, mens de realøkonomiske effektene kom med stor styrke først mot slutten av året. Orklas virksomheter er i ulik grad eksponert mot disse effektene. Orkla Brands og energiproduksjonen innen Orkla Materials antas å bli påvirket i mindre grad, mens Orkla Financial Investments allerede er kraftig rammet gjennom verdifall på Aksjeporteføljen.

Markedene til Orkla Aluminium Solutions reagerer hurtig på endringer i BNP-veksten, og det var betydelig svikt i etterspørselen både i USA og Europa gjennom 2008, mens det asiatiske markedet holdt seg noe bedre oppe. Innenfor Orkla Materials opplevde både Borregaard og Elkem fallende etterspørsel mot slutten av året. Orkla har iverksatt kraftfulle tiltak for å tilpasse kapasitet og ressursbruk til svakere markedsutvikling. Innenfor Orkla Aluminium Solutions er flere fabrikker nedlagt eller besluttet nedlagt i 2008, samtidig som det er gjort betydelige kapasitetstilpasninger i flere av de øvrige fabrikkene. Antall årsverk

innenfor Sapa Profiles er redusert med cirka 1.900 personer, eller cirka 16 %, som følge av markedsutviklingen. Borregaard har lagt ned sin cellulosefabrikk i Sveits, og med dette redusert produksjonskapasiteten for spesialcellulose med cirka 40 %. Innen lignin er kapasiteten redusert med cirka 10 %. Tilsvarende har silisiumrelatert virksomhet innen Elkem gjort tiltak for løpende å tilpasse kapasiteten til endringer i etterspørselen. Orkla har samtidig iverksatt generelle tiltak for å frigjøre arbeidskapital, samt innført meget streng prioritering av investeringsmidler.

Omfattende programmer for driftsforbedringer ble videreført gjennom året. Konsernets kostnadsprogrammer har hatt en målsetning om å redusere kostnadsbasen innen utløpet av 2008 med 1,7 mrd. kroner sammenlignet med nivået ved utgangen av 2005. Dette målet er mer enn oppnådd, men den underliggende kostnadsinflasjonen har også vært økende i perioden.

Kontantstrømmen i 2008 var påvirket av ferdigstillelse av store investeringsprosjekter, som Elkem Solar og kraftutbyggingen i Sauda. Det gjenstår kun mindre forpliktelser knyttet til disse ekspansjonsprosjektene i 2009. I tillegg, etter to år med betydelig kapitalfrigjøring fra Aksjeporteføljen, ble det netto kjøpt aksjer i 2008. Arbeidskapitalen for året totalt sett utviklet seg negativt som følge av høye råvare- og ferdigvarepriser, samt svak krone ved årsskiftet. Det er iverksatt tiltak for å redusere driftskapital, og i 4. kvartal isolert ble netto arbeidskapital redusert med cirka 1,3 mrd. kroner.

Netto rentebærende gjeld var 27,4 mrd. kroner ved årsskiftet. Konsernets gjeld er valutafordelt i tråd med konsernets egenkapitaleksponering, og svak krone mot slutten av året medførte en økning i gjelden målt i kroner. Basert på valuta-

kurser pr. 16. februar ville gjelden i NOK isolert sett ha vært cirka 2 mrd. kroner lavere enn ved årsslutt. Orkla har en sterk og solid balanse med en egenkapitalandel på 47,7 %. Sammen med en langsiktig og robust finansiering sikrer dette konsernet god handlefrihet selv i mer utfordrende markeder. Orklakonsernet har ingen finansielle betingelser (covenants) i sine låneavtaler, og har ubenyttede, langsiktige kreditt-rammer som mer enn dekker låneforfall i 2009 og 2010.

Kraftig verdifall og regnskapsmessige nedskrivninger for Aksjeporteføljen som følge av finanskrisen, samt betydelige industrielle restruktureringer og kapasitetstilpasninger i tråd med markedsutviklingen mot slutten av året, preget Orklas resultat i 2008. Samlet sett representerte disse nedskrivningene og restruktureringsavsetningene -8,0 kroner pr. aksje og er hovedforklaringer til at konsernets resultat pr. aksje utvannet og korrigert ble meget svakt med -1,1 kroner, sammenlignet med 8,8 kroner året før.

I 2008 falt Orkla-aksjen fra 105,25 kroner til 45,45 kroner. Inkludert reinvestert utbytte representerte dette en avkastning til aksjonærene på -55,4 %. Til sammenligning har fallet på Oslo Børs vært 54,1 %.

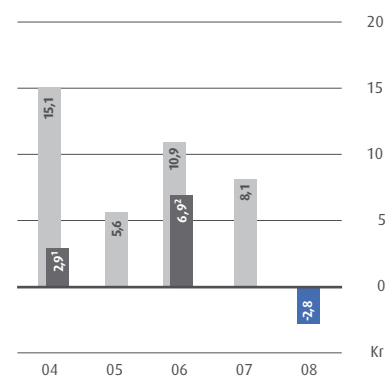
Styret foreslår at det utdeles et ordinært utbytte på 2,25 kroner pr. aksje, samme beløp som for regnskapsåret 2007.

Årsregnskapet er avlagt i henhold til IFRS (International Financial Reporting Standards) slik standardene er godkjent av EU. Styret bekrefter at forutsetningen om fortsatt drift er til stede.

Strukturelle endringer

Avtalen med Alcoa om bytte av eierandelen i Elkem Aluminium med Alcoas aksjer i Sapa AB medfører at Orkla går ut av primæraluminium. Elkem Aluminium blir derfor presentert som

RESULTAT PR. AKSJE UTVANNET

¹ Resultat pr. aksje for gevinst ved salget av eierandelen Carlsberg Breweries.

² Resultat pr. aksje for resultatbidrag og salgsgevinst fra Orkla Media.

ikke videreført virksomhet på egne linjer i resultat og balanse. I resultatoppstillingen presenteres resultatbidraget netto etter skatt, mens det i balansen presenteres på to linjer, en for andel eiendeler og en for andel gjeld. Historiske sammenligningstall for resultatoppstillingen er omarbeidet tilsvarende. For Sapa AB som også tidligere er presentert som datterselskap, får endringen effekt i form av reduksjon i minoritetenes andel av resultat og egenkapital.

Det tidligere forretningsområdet Orkla Branded Consumer Goods ble i februar 2008 samordnet ledelses- og organisasjonsmessig. Det nye området fikk navnet Orkla Brands og ble organisert i forretningsenhetene Orkla Foods Nordic, Orkla Brands Nordic, Orkla Brands International og Orkla Food Ingredients. Bakgrunnen for endringen var å i større grad samle enheter med mer ensartede strategiske og operasjonelle utfordringer, og øke muligheten for å videreutvikle enkeltelskaper. Endringene har ingen regnskapsmessig effekt.

Egmont og Orkla har siden 1992 sammen eid og drevet Hjemmet

Mortensen AS. En voldgiftsrett slo i januar 2008 fast at Egmont har rett til å erverve Orklas aksjer som følge av Orklas salg av Orkla Media AS. Partene kom i juni frem til en avtale som innebar at Egmont overtok Orklas økonomiske eierandel på 40 % for 950 mill. kroner. Som følge av dette er det bokført en gevinst på 830 mill. kroner i Orklas regnskap under resultatlinjen fra tilknyttede selskaper. Hjemmet Mortensen har historisk blitt behandlet som et felleskontrollert selskap, men basert på utfallet av voldgiftsdommen valgte Orkla å endre klassifiseringen i balansen pr. 31.12.2007 til tilknyttet selskap.

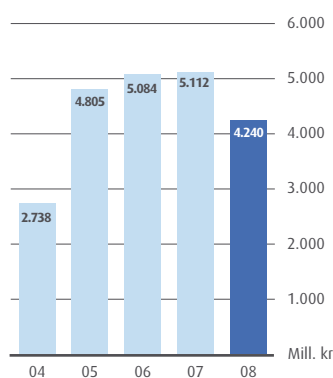
Nærmere om konsernets resultat

Konsernets driftsinntekter ble 65.579 mill. kroner, en økning på nærmere 7 % fra 61.417 mill. kroner i 2007. Den høyere omsetningen forklares delvis av at Orkla Aluminium Solutions profilvirksomhet ble slått sammen med Alcoas tilsvarende virksomhet i juni 2007. Regnskapsmessig ble Alcoas tilførte profilvirksomhet innkonsolidert med helårseffekt i 2008 mot kun syv måneder i 2007. Orkla Brands hadde bredbasert fremgang og en underliggende² vekst i omsetningen på 6 %. Innen Orkla

Materials hadde både Elkems silisium- og energivirksomhet omsetningsøkning, mens Borregaard var på nivå med 2007.

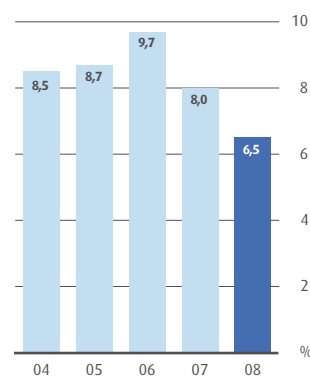
Driftsresultatet (adjusted EBITA¹) endte på 4.240 mill. kroner, sammenlignet med 4.825 mill. kroner i 2007. Etter et svakt år i 2007 preget av høye råvarepriser og lavere marginer, har Orkla Brands snudd utviklingen i 2008. EBITA¹ endte på 2.590 mill. kroner, en underliggende² fremgang på 13 % fra 2007. For Orkla Aluminium Solutions var markedene krevende gjennom hele 2008, men mot slutten av året falt volumet markant som følge av finanskrisen og sviktende etterspørsel. EBITA¹ ble 697 mill. kroner mot 1.187 mill. kroner i 2007. Orkla Materials hadde en blandet utvikling i 2008. Innen Elkem bidro den silisiumrelaterte virksomheten positivt som følge av gode markeder og høye priser helt frem til slutten av året, mens utgiftsførbare prosjektkostnader i Elkem Solar samt svake resultater fra Energi-handel mer enn motvirket dette. Med et sterkt resultat fra energiområdet hadde Borregaard noe forbedring sammenlignet med 2007, og totalt for Orkla Materials endte EBITA¹ på

EBITA*

* Historiske tall (inkl. ikke-videreført virksomhet) i perioden 2004-2007

EBITA-MARGIN*

* Historiske tall (inkl. ikke-videreført virksomhet) i perioden 2004-2007

¹ Driftsresultat før amortisering, nedskrivning varelager Sapa Profiles, restruktureringer og vesentlige nedskrivninger

² Eksklusiv kjøpte og solgte virksomheter samt valutaomregningseffekter

1.373 mill. kroner i 2008 mot 1.420 mill. kroner året før.

Kriserammede finansmarkeder medførte lavere aktivitetsnivå for Orkla Finans og et svakere resultat enn i 2007.

Resultater fra utenlandske enheter omregnes til norske kroner basert på gjennomsnittskurser for året. Grunnet endringer i valutakursene fra 2007 til 2008 oppsto det i løpet av året små positive valutaomregningseffekter. For driftsinntekter og EBITA¹ utgjorde dette henholdsvis 39 mill. kroner og 26 mill. kroner.

Konsernets avsetninger til restrukturering og vesentlige nedskrivninger utgjorde vel 1 mrd. kroner i 2008. De største postene er knyttet til nedleggelse av Borregaards fabrikk i Sveits, nedskrivning av goodwill i SladCo samt restruktureringsavsetninger i Orkla Aluminium Solutions. For Sapa Profiles var situasjonen ved årsskiftet preget av usikkerhet både med hensyn til utvikling i etterspørsel og priser. Lager av aluminium ut over det som forventes solgt til normale betingelser ble derfor nedskrevet til gjenanskaffelseskost. Nedskrivningen på

-372 mill. kroner er klassifisert på egen linje i resultatet. Totalt resultatbidrag fra tilknyttede selskaper utgjorde 2.189 mill. kroner i 2008. Tilknyttede selskaper består i hovedsak av Orklas eierandel i REC (39,73 %) og Jotun AS (42,5 %), og disse regnskapsføres i tråd med egenkapitalmetoden. Både REC og Jotun hadde god omsetnings- og resultatfremgang i 2008 og bidro samlet med 1.470 mill. kroner, sammenlignet med 816 mill. kroner i 2007. Hjemmet Mortensen inngikk på resultatlinjen for tilknyttede selskaper frem til eierandelen ble solgt i juni 2008. Den regnskapsmessige gevinsten ved salget økte resultatbidraget med 830 mill. kroner. I tillegg regnskapsfører Orkla Financial Investments investeringen i Scandinavian Property Development som tilknyttet selskap. Investeringen er delvis nedskrevet i 2008 og belaster konsernets resultat med -151 mill. kroner.

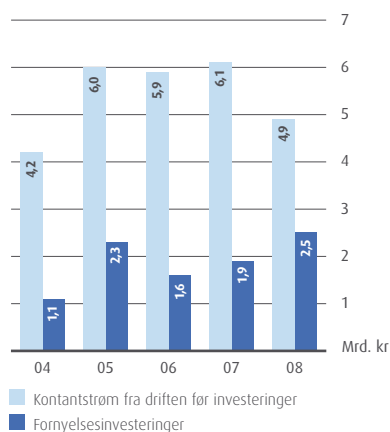
Fallet i børsmarkedene i andre halvår førte til at Aksjeporteføljen ble nedskrevet med drøye 5,7 mrd. kroner i 2008. Aksjer og andeler i porteføljen definert som tilgjengelig for salg med lavere verdi enn bokført, nedskrives til virkelig verdi dersom verdifallet er vedvarende eller signifikant, noe som

medførte en betydelig negativ resultat-effekt i året som gikk. Samlet ble det rapportert et regnskapsmessig resultat for Aksjeporteføljen på -6.043 mill. kroner i 2008. Mottatte utbytter utgjorde 470 mill. kroner.

Orkla Financial Investments' investeringsaktivitet innenfor EØS-området er i hovedsak fritatt fra beskatning, mens industrivirksomheten belastes ordinær selskapsskatt i de land man opererer. Regnskapsmessig tap for Orkla Financial Investments i 2008 kan derfor ikke motregnes overskudd fra industrivirksomheten i skatteberegningen. Dette, sammen med mottatt krav om endring av ligning for 2006 knyttet til konvertering av to konvertible obligasjonslån i REC i mai 2006, bidrar til å forklare årets skattekostnad.

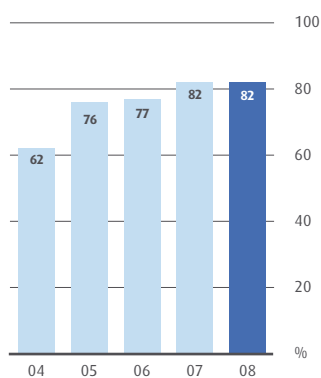
Myndighetenes nevnte skattekrav på 750 mill. kroner er delvis motvirket av oppløsning av tidligere skatteavsetninger i konsernet. Orkla er uenig både i det anførte grunnlaget for skatteplikt og i den verdsettelsen som fremgår av vedtaket, og vil følge opp vedtaket med rettslige skritt.

KONTANTSTRØM FRA INDUSTRIELLE AKTIVITETER*

* Historiske tall (inkl. ikke-videreført virksomhet) i perioden 2004-2007

ANDEL SALGSINNTEKTER I UTLAND*

* Historiske tall (inkl. ikke-videreført virksomhet) i perioden 2004-2007

Finansielle forhold og kapitalstruktur

Kontantstrøm

Kontantstrøm fra driften for 2008 ble 2.642 mill. kroner, sammenlignet med 4.443 mill. kroner i 2007. Nedgangen skyldes primært svakere driftsresultat i 2. halvår for Orkla Aluminium Solutions, samt økt verdi på kundefordringer og varelager. Viktige råvarer har vist fallende priser mot slutten av 2008, og noe av den inflatoriske effekten på arbeidskapitalen i 2008 ventes reversert i 2009. Netto fornyelsesinvesteringer var også høyere enn i 2007, hovedsaklig grunnet pågående restruktureringsprosesser og implementering av vedtatt forretningsplan om mer kundetilpassede løsninger og produkter i Orkla Aluminium Solutions.

Ekspansjonsinvesteringer utgjorde 4,1 mrd. kroner i 2008 og relaterer seg i hovedsak til gjennomføring av Elkem Solar, ferdigstilling av vannkraftutbyggingen i Saudefaldene, samt flytting av Elkems Ferrosilium Magnesium-produksjon til Island.

Orkla Financial Investments har kjøpt aksjer gjennom 2008 for nærmere 2 mrd. kroner. I tillegg har forretningsområdet økt sine eierandeler i eiendomsselskapene Scandinavian Property Development og Finansgruppen Eiendom, som i kontantstrømmen fremkommer som kjøpte selskaper. Orkla Brands har ervervet noen mindre selskaper, slik at kjøp av selskaper i sum utgjorde 1.059 mill. kroner.

Salg av selskaper var 1.317 mill. kroner i 2008 og består i all hovedsak av kontantstrøm fra salget av Hjemmet Mortensen på 950 mill. kroner. Salg av Pryor innen Elkem, samt Guseppe innen Orkla Brands inngår også med mindre beløp.

Det ble utbetalt utbytter på 2.348 mill. kroner i 2008, mens netto kjøp av egne aksjer utgjorde 561 mill. kroner mot 566 mill. kroner i 2007.

Etter ekspansjon og netto porteføljeinvesteringer hadde konsernet en negativ kontantstrøm på 9.571 mill. kroner. Negative valutaeffekter utgjorde i tillegg

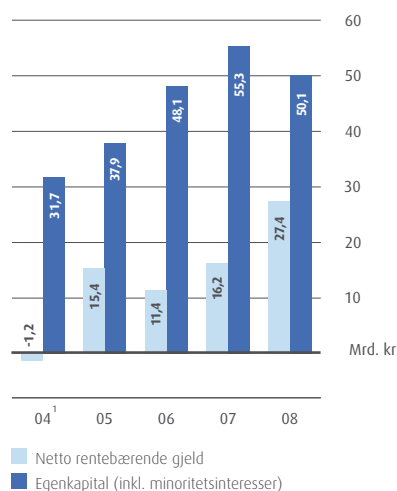
1.675 mill. kroner. Konsernets netto rentebærende gjeld målt i NOK økte med 11.246 mill. kroner gjennom året, og var 27.424 mill. kroner ved utgangen av 2008.

Gjennomsnittlig rentenivå var 5,3 % på en gjennomsnittlig rentebærende gjeld på 21.866 mill. kroner, som i hovedsak fordeler seg på valutaene SEK, EUR, DKK, USD og NOK.

Valuta

Orkla hadde i 2008 cirka 82 % av sine salgsinntekter utenfor Norge. Orkla Brands er relativt sett moderat eksponert mot valutaendringer, mens både Elkem og Borregaard har omfattende eksport fra Norge, som i stor grad prises i EUR og USD. Etter salget av Elkem Aluminium reduseres imidlertid konsernets underliggende valutaeksponering, og ved inngangen til 2009 anslås årlig underliggende resultatmessig eksponering fra salg i Orkla Materials og Orkla Aluminium Solutions totalt å være i størrelsesorden USD 350 mill. og EUR 550 mill. Dette motvirkes delvis av at Orkla Brands har deler av sine inn-

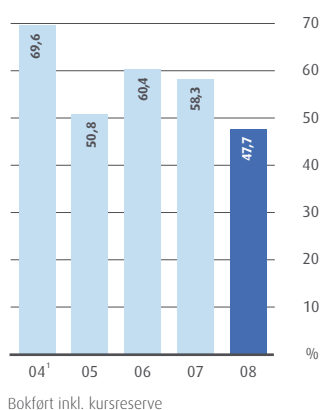
GJELD OG EGENKAPITAL *

¹ Pr. 1.1.2005

* Historiske tall (inkl. ikke-videreført virksomhet) i perioden 2004-2007

EGENKAPITALANDEL *

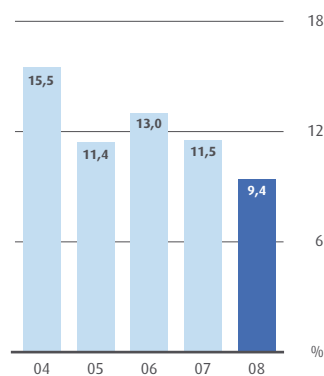

Bokført inkl. kursreserve

¹ Pr. 1.1.2005

* Historiske tall (inkl. ikke-videreført virksomhet) i perioden 2004-2007

AVKASTNING PÅ ANVENDT KAPITAL *

* Fra industrielle aktiviteter. Inkl. ikke-videreført virksomhet i perioden 2004-2007.

kjøpskostnader i USD/EUR. Konsernets gjeld er valutafordelt i forhold til konsernets netto investeringer i land utenfor Norge. Gjelden målt i NOK vil derfor svinge i tråd med valutaendringene.

Kontrakter og finansielle sikringsinstrumenter

I Orkla Brands er det generelt få langsiktige innkjøps- og salgskontrakter. Innen Orkla Materials har Elkem enkelte lange kraftkontrakter, samtidig som både Silisiummetall og Elkem Solar har enkelte lengre salgskontrakter, ut over ett år. For ytterligere spesifikasjoner av kontrakter og finansielle instrumenter vises det til note 23 i årsregnskapet.

Kapitalstruktur

Balansen har gjennom 2008 økt med vel 10 mrd. kroner. De viktigste forklaringene er ekspansjonsinvesteringer i Elkem Solar og Saudefaldene, økte kundefordringer og varelager, samt valutaeffekter. Kraftig verdifall på aksjer innen Orkla Financial Investments belastet egenkapitalen med 2.328 mill. kroner etter skatt, og medførte samtidig at balansen ble redusert. Egenkapitalandelen var ved utgangen av året 47,7 % mot 58,3 %, ved utgangen av 2007. Net gearing, definert som netto rentebærende gjeld som andel av egenkapital, var 0,55 ved utgangen av 2008 mot 0,29 i 2007. Både Orkla Brands og energivirkighetene i Orkla Materials representerer en sterk og stabil kontantstrøm selv i mer urolige markeder. Sammen med en sterk balanse med store likvide aktivaposter opprettholder derfor Orkla en solid finansiell stilling også i dagens svake markeder. Refinansieringsbehovene er beskjedne de nærmeste årene og konsernet har utrukne kredittrammer som mer enn dekker låneforfall i 2009 og 2010.

Pensjoner

Samtlige av Orklas virksomheter i Norge har over de senere årene gått over fra ytelsespensjon til innskuddspensjon. Pensjonsordninger utenfor Norge er også i noen grad innskuddsbaserte. Dette medfører at konsernets

eksponering mot fremtidige pensjonsforpliktelser er mer forutsigbar. Pensjonskostnadene i 2008 er på nivå med året før.

Orkla-aksjen

Generalforsamlingen vedtok 24. april 2008 å amortisere 7.500.000 egne aksjer, og antall aksjer i Orkla var 1.028.930.970 ved utgangen av 2008. Antall aksjonærer økte med 9.680 til 50.613. Utenlandsandelen falt med 6,9 %-poeng til 35,9 %.

Kursen på Orkla-aksjen var 105,25 kroner ved årets start. Ved årets slutt var kursen 45,45 kroner. Hensyntatt reinvestert utbytte på 2,25 kroner representerer dette en avkastning på -55,4 %. Til sammenligning var utbyttejustert avkastning på Morgan Stanley Nordic Index -46,0 %, og Oslo Børs Benchmark Index var -54,1 %. For ytterligere omtale av aksje- og aksjonærforhold henvises det til side 84-85.

Risikostyring

Det er verken ønskelig eller mulig å fjerne all risiko knyttet til konsernets forretningsvirksomhet. Styret er likevel opptatt av å sikre en systematisk og bevisst håndtering av risiko i alle deler av virksomheten og anser dette som en forutsetning for langsiktig verdiskaping for aksjonærer, ansatte og samfunnet. Vekstmuligheter skal alltid vurderes mot tilhørende risikobilde.

Risikostyringsarbeidet i konsernet koordineres av Chief Risk Officer (CRO). Rollen er nærmere beskrevet i kapitlet om eierstyring og selskapsledelse på side 89-93. Orklas samlede risikobilde blir konsolidert og gjennomgått med konsernledelsen. Dersom ikke-akseptable forhold identifiseres, blir det iverksatt risikoreduserende tiltak.

Videre presenteres konsernets samlede risikobilde for styrets revisjonsutvalg og for styret. Dette omfatter blant annet risikoer relatert til lønnsomhet, HMS, matsikkerhet, informasjonssikkerhet, finansiell rapportering, omdømme og compliance.

I tillegg til dette gjennomgås særlig viktige risikoforhold jevnlig for å vurdere om eksponeringen er akseptabel. Målsetningen er at organisasjonen generelt, og de ulike besluttede organer spesielt, over tid skal øke kompetansen til å vurdere risiko i forhold til forventet avkastning. Dette skal bidra til ytterligere forbedring av konsernets beslutningsprosesser.

I henhold til konsernets risikostyringsinstruks skal det løpende gjøres risikovurderinger i alle enheter, inkludert større prosjekter, som deretter skal rapporteres til neste nivå i linjen. De ulike enhetenes risikobilder presenteres og behandles av de ulike internstyrene som en del av budsjettbehandlingen. Det er et spesielt fokus på endringer i forhold til foregående år og på effekten av risikodempende tiltak. I forbindelse med vesentlige beslutninger som for eksempel oppkjøp, salg og større investeringer, stilles det samme formalkrav til risikoavdekking som ved den løpende risikostyringen.

Enhetenes risikobilde identifiserer de viktigste risikofaktorene med utgangspunkt i enhetens verdikjede. Det er den enkelte leder i konsernet som skal sørge

for å ha kunnskap om alle vesentlige risikofaktorer innenfor eget ansvarsområde, slik at disse forvaltes på en økonomisk og administrativt forsvarlig måte.

Orklas diversifiserte selskaps- og produktportefølje reduserer risikoen for industrispesifikk volatilitet og virker konjunkturavdempende. Samtidig medfører bredden i konsernets virksomhet at nettoeksponeringen mot enkeltfaktorer reduseres («natural hedge»). Eksempelvis vil høye energipriser kunne påvirke silisium- og energivirksomheten forskjellig, slik at eksponeringen for endring i energiprisen i sum reduseres ved at Orkla både er forbruker og produsent av energi. Den ene delen tjener godt når energiprisen er lav, mens den andre delen nyter godt av høye energipriser. Det henvises for øvrig til side 86-88 for nærmere beskrivelse av konsernets risikofaktorer.

Marked og rammebetingelser

Finanskrisen og etterfølgende realøkonomiske effekter medførte store endringer i både råvare- og produktmarkeder høsten 2008. En global oppbremsing i realøkonomien kom til uttrykk ved en nedgang i de fleste

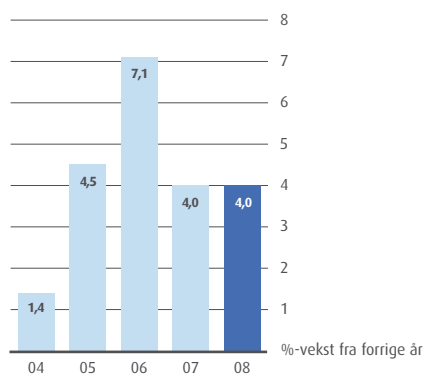
sektorer som i større eller mindre grad har påvirket Orklas forretningsområder. Orkla Brands er relativt sett lite berørt av den økonomiske nedgangen, mens Orkla Financial Investments og Orkla Aluminium Solutions har merket effektene i betydelig grad.

Kraftig børsfall har gitt stort verdifall og nedskrivninger for Orkla Financial Investments i 2008. Historisk sett har aksjemarkedene reagert i forkant av endringer i realøkonomien.

Orkla Brands ble i 2008 negativt påvirket av økte råvare- og lønnsrelaterte kostnader, men kompenserte for marginpresset gjennom netto prisøkninger og interne forbedringsprosjekter. Særlig norske jordbruksråvarer steg i pris som følge av jordbruksoppgjøret. Ytterligere økninger i de norske råvareprisene fant sted fra årsskiftet 2008/2009. Orkla Foods Nordic og Orkla Brands Nordic opererer i modne markeder med sterk konkurranse, og hadde i sum noe reduserte markedsandeler sammenlignet med 2007.

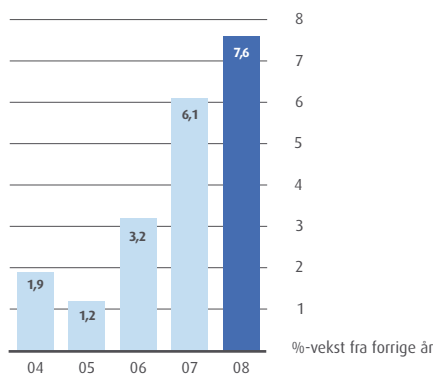
Orkla Aluminium Solutions opplevde svært krevende markeder i 2008.

DAGLIGVAREHANDELENS*
VERDIUTVIKLING I SVERIGE

* Butikkhandel med bredt vareutvalg. Kilde: SCB

DAGLIGVAREHANDELENS*
VERDIUTVIKLING I NORGE

* Butikkhandel med bredt vareutvalg. Kilde: SSB

Viktige markeder i både Europa og Nord-Amerika svekket seg kraftig gjennom året. Særlig bygg- og anleggsbransjen, samt bilindustrien ble sterkt påvirket av den negative utviklingen. Synkende etterspørsel rammet primært Profiles, mens Building System og Heat Transfer har en kunde- og produktportefølje som gjør at effekten av lavere vekst slår inn noe forsinket. Til tross for volumnedgang holdt pris og marginer seg relativt sett bedre, særlig for mer kundetilpassede og bearbeidede produkter.

For Orkla Materials bidro gode priser gjennom store deler av året til resultatfremgang for både Elkems silisiumrelaterte virksomhet og deler av Borregaards kjemivirksomhet. Mot slutten av året var imidlertid etterspørselen klart svakere, og ved inngangen til 2009 hadde både Borregaard og Elkem gjennomført tiltak for å redusere produksjonskapasiteten.

Det har vært betydelig valutasvingninger gjennom året, men i snitt var USD cirka 4 % svakere mot norske kroner i 2008, mens EUR styrket seg med 2,5 % sammenlignet med 2007. Mot slutten av året svekket den norske kronen seg kraftig, men deler av denne svekkelsen er reversert i begynnelsen av 2009.

Nærmere om de enkelte forretningsområdene

Orkla Brands

Driftsinntektene for Orkla Brands i 2008 ble 23.398 mill. kroner, en underliggende² økning på 1.318 mill. kroner. EBITA¹ endte på 2.590 mill. kroner sammenlignet med 2.218 mill. kroner i 2007. Fremgangen viste at Orkla Brands har lyktes med sitt interne forbedringsarbeid og igjen er tilbake på en trend med positiv resultatutvikling. Prisøkninger på ferdigvarer som har kompensert for kostnadsvekst knyttet til blant annet råvarer og arbeidskraft, var også svært avgjørende. Alle forretningsenhetene hadde fremgang, men

størst vekst var det for Orkla Foods Nordic.

Orkla Foods Nordic hadde driftsinntekter på 9.913 mill. kroner, en underliggende² vekst på 415 mill. kroner sammenlignet med 2007. EBITA¹ ble 1.050 mill. kroner, mot 893 mill. kroner i 2007. Resultatveksten var drevet av store selskaper som Stabburet og Procordia, og forklares i hovedsak av prisøkninger for å kompensere økte råvarepriser samt positive effekter fra forbedringsprosjekter. Dette ble motvirket av underliggende² volumnedgang og generell lønns- og prisvekst. Bakers, som hadde et vanskelig år i 2007, viste positiv utvikling.

Driftsinntektene for Orkla Brands Nordic i 2008 ble 7.719 mill. kroner, tilsvarende en underliggende² økning på 6 %. EBITA¹ ble 1.324 mill. kroner, som underliggende² var 86 mill. kroner høyere enn året før. De største bidragsyterne til veksten var Axellus, Pierre Robert Group og Göteborgs / Sætre, mens andre store virksomheter som Chips Group og Nidar var på nivå med 2007. Lilleborg hadde et svakt år. Resultatutviklingen flatet ut mot slutten av året dels grunnet svakere volumutvikling, og dels grunnet økte reklameinvesteringer og vekst i faste kostnader.

Driftsinntektene i Orkla Brands International ble 2.440 mill. kroner, som representerte en underliggende² fremgang på 12 % sammenlignet med 2007. EBITA¹ ble 5 mill. kroner, en underliggende² økning på 37 mill. kroner. Størst fremgang hadde den russiske sjokoladeprodusenten Krups-kaya. SladCo hadde positiv resultatutvikling i 2008, og følger i hovedsak iverksatt forbedringsplan. Usikkerheten knyttet til utviklingen i russisk økonomi generelt, medfører imidlertid at Orkla har lagt mer konservative estimater og en høyere WACC til grunn, og har dermed nedskrevet hele selskapets goodwill tilsvarende 547 mill. kroner.

Orkla Food Ingredients hadde i 2008 driftsinntekter på 3.670 mill. kroner, noe som var en underliggende² fremgang på 6 %. EBITA¹ ble 211 mill. kroner, en underliggende² økning på 32 mill. kroner fra 2007. Både Dragsbæk og KåKå viste positiv utvikling.

Orkla Brands har foretatt en rekke strukturendringer i 2007 og 2008, dels relatert til avvikling og salg av ulønnsomme virksomheter og produktområder, og dels til kjøp av virksomheter. Netto effekt på EBITA¹ har vært positiv og bidro til resultatveksten i 2008.

Orkla Aluminium Solutions

Driftsinntektene for Orkla Aluminium Solutions i 2008 ble 27.809 mill. kroner mot 25.335 mill. kroner i 2007. Forklaringen til inntektsveksten er sammenslåingen av Sapas og Alcoas virksomheter innen aluminiumprofiler i 2007, hvor Alcoas profilvirksomhet er innkonsolidert med helårseffekt i 2008 mot kun syv måneder året før.

EBITA¹ ble 697 mill. kroner, en nedgang på 490 mill. kroner fra 2007. Den negative resultatutviklingen for Profiles skyldes hovedsakelig volumnedgang i svært krevende markeder. Prisene har imidlertid vært relativt sett mindre påvirket, særlig for mer kundetilpassede bearbeidede produkter. Heat Transfer svekket seg også mot slutten av året etter hvert som Sverige ble rammet av den økonomiske avmatningen i Europa, mens Building System i mindre grad ble påvirket og hadde relativt jevn utvikling.

Etablering og implementering av den vedtatte forretningsplanen for profilvirksomheten går som planlagt. Fabrikken i Banbury i Storbritannia og Noblejas i Spania samt en mindre fabrikk i USA er lagt ned i løpet av året, og i tillegg er det gjennomført flere restruktureringsprosjekter. Parallelt med forbedret drift er det overordnede målet å integrere Sapas forretningsmodell i hele virksomheten. Som følge av etterspørselssituasjonen er all variabel be-

manning tatt ut og det arbeides med å tilpasse den gjenværende organisasjonen til de usikre markedene. Ekspansjon ved Sapa Heat Transfers anlegg i Shanghai ble vedtatt i 2007 og går i henhold til plan. Produksjonen er forventet oppskalert gjennom 2010.

Orkla Materials

Driftsinntektene for Orkla Materials ble 13.600 mill. kroner mot 12.234 mill. kroner i 2007. EBITA¹ ble 1.373 mill. kroner mot 1.420 mill. kroner i 2007.

Elkems driftsinntekter ble 8.939 mill. kroner i 2008. EBITA¹ ble 942 mill. kroner, en nedgang på 10 % fra 2007. Gode markeder og høye priser gjennom store deler av året bidro til omsetningsvekst og positiv resultatutvikling for de silisiumrelaterte virksomhetene. Bedringen ble imidlertid resultatmessig motvirket av økt kostnadsføring for Elkem Solar. Som følge av finanskrisen ble etterspørselen etter Elkems produkter betydelig redusert, og det ble nødvendig å stenge deler av produksjonen innen både Støperi og Karbon. Ytterlige justeringer vurderes kontinuerlig i tråd med markedsutviklingen. Elkem Energi hadde tilbakegang som følge av et svakt handelsresultat i 2008 mot et godt år i 2007, til tross for høyere egenproduksjon og i gjennomsnitt økte kraftpriser.

I 2006 ble det besluttet å investere i en ny fabrikk for produksjon av høyrent silisium til solcelleindustrien (Elkem Solar). Fabrikken ble mekanisk ferdigstilt i slutten av 2008, og vil kjøres opp mot full produksjon gjennom 2009. Kostnadsføringen for Elkem Solar var på 381 mill. kroner, mens det tilsvarende beløpet i 2007 var 195 mill. kroner.

Elkem Aluminium inngår på linjen for ikke videreført virksomhet i regnskapet som følge av byttehandelen med Alcoa i 4. kvartal. For Elkem Aluminium var året svakt, hovedsakelig grunnet økte råvarekostnader, ugunstig valutautvikling og negative sikringseffekter på solgte volumer.

Borregaards driftsinntekter i 2008 var 4.673 mill. kroner, en underliggende² vekst på 1 %. EBITA¹ ble 431 mill. kroner mot 369 mill. kroner i 2007. Energiområdet hadde resultatfremgang som følge av økt produksjonsvolum og høyere markedspriser, dog med lavere bidrag fra finansiell krafthandel. Kjemiområdet hadde i sum resultatnedgang, selv om Spesialcellulose bedret seg noe fra 2007. Utviklingen i 2. halvår ble preget av vanskelige markedsforhold, spesielt for produkter til byggningsindustrien og cellulose til tekstilformål fra anlegget i Sveits. Råvare- og energiprisene har vært svært høye. Nedleggelse ble besluttet for anleggene i Sveits og Finland, noe som medførte restruktureringskostnader på totalt 561 mill. kroner i 2008.

Sommeren 2008 ble det registrert fem tilfeller av legionellasmitte i Sarpsborg hvor Borregaard har kjemivirksomhet. To personer døde som følge av sykdommen. Til tross for forskriftsmessige kontrollrutiner ved Borregaards anlegg ble det oppdaget spor av legionellabakterier ved anlegget og flere tiltak har blitt iverksatt for å finne frem til langsiktige løsninger for å eliminere legionellarisiko. Tiltakene har på kort sikt ført til visse endringer i drifts- og logistikkmonster, noe som ga negativ resultateffekt i året som gikk.

Orkla Associates

Driftsinntektene for REC i 2008 ble 8.191 mill. kroner, opp 23 % fra 2007. Hovedprioriteten for REC i 2008 har vært gjennomføring av de planlagte ekspansjonsprosjektene, kombinert med optimalisering av eksisterende produksjonsanlegg. Utsatt oppstart av ny produksjonskapasitet for polysilium har hatt negativ effekt for det produserte volumet av wafere, samt i noe mindre grad også for celler og moduler. Som en følge av dette var det samlede produksjonsvolumet i 2008 noe lavere enn forventet, men like fullt økte produksjonen av polysilium med 8 %, wafere med 21 %, celler med 182 % og

moduler med 90 %. Gjennomsnittlige salgspriser var høyere enn forventet i 2008, spesielt for polysilisium og silan-gass.

EBITDA for REC økte med 3 % til 3.279 mill. kroner. EBITDA-marginen ble i 2008 redusert fra 48 % til 40 %, delvis som en følge av veksttiltak som økte ekspansjonskostnadene med 230 mill. kroner til 383 mill. kroner. I tillegg var EBITDA-marginen negativt påvirket av kostnader ved igangkjøring av ny kapasitet, planlagt driftstans og utfordringer med produksjonsutbytte.

I forbindelse med ytterligere oppkjøp i REC i 1. kvartal 2007 utstedte Orkla tre salgsoptaksjoner i REC til Q-Cells AG. Samtidig hadde Orkla etter avtalen visse rettigheter knyttet til et eventuelt salg av disse aksjene fra Q-Cells. Samlet sett representerte disse put-optaksjonene nær 16 % av underliggende aksjer i REC. Cirka 75 % av put-optaksjonene hadde en strikekurs på 90 kroner, mens de resterende hadde en strikekurs på 70 kroner. I 1. kvartal 2008 ble det inngått avtale med Q-Cells om å kansellere disse optaksjonene mot at Orkla samtidig sa fra seg sine rettigheter knyttet til aksjene.

Jotuns driftsinntekter økte med 18 % til 10.442 mill. kroner i 2008, mens EBIT økte med 14 % til 919 mill. kroner. De fleste av konsernets virksomhetsområder hadde god fremgang på årsbasis.

Jotun vil, i tillegg til generell markedsutvikling, alltid være utsatt for svingninger i råvare- og valutaforhold. I årets siste måneder ble markedene gradvis svakere som følge av den urolige verdensøkonomien. Jotun Powder Coatings merket effektene først av Jotuns divisjoner, men også de øvrige divisjonene ble påvirket. I deler av Jotuns viktige områder i Asia og Midt-Østen var det relativt høyt aktivitetsnivå også mot slutten av året, men med svakere utsikter fremover. Jotun har nedlagt et betydelig arbeid for å tilpasse organisasjonen til de krevende

markedsforholdene som er i vente, både i form av kostnadstiltak og utsatte investeringer. Jotuns finansielle stilling er solid og etablerte lånerammer vil være tilstrekkelige for de kommende år.

Jotun åpnet en ny fabrikk i India i 2008 og våren 2009 åpner en ny fabrikk i Sør-Korea. Det er også vedtatt bygging av ny fabrikk som erstatter den nåværende i USA.

Orkla Financial Investments

Resultat før skatt ble -5.371 mill. kroner mot 5.480 mill. kroner i 2007. Den svake utviklingen i finansmarkedene påvirket Orkla Financial Investments negativt, særlig gjennom kraftig verdifall og nedskrivninger av Aksjeporteføljen. Netto ble det rapportert et tap på Aksjeporteføljen på 6.043 mill. kroner i 2008, hvorav regnskapsmessige nedskrivninger utgjorde 5.656 mill. kroner. Mottatte utbytter var 470 mill. kroner. Aksjeporteføljen hadde en avkastning på -45,3 %, marginalt bedre enn Morgan Stanley Nordic Index, Aksjeporteføljens benchmark, som endte ned -46 %. Ved utløpet av året hadde Aksjeporteføljen en markedsverdi på 11,4 mrd. kroner og urealisert resultatreserve før skatt var 847 mill. kroner.

Orkla Finans, som tilbyr investerings-tjenester til institusjonelle og private investorer, hadde i 2008 sterk tilbakegang i både omsetning og resultat. Som følge av de usikre finansmarkedene i 2. halvår var etterspørselen etter investeringsprodukter meget svak, og EBITA¹ endte på -66 mill. kroner mot 192 mill. kroner i 2007.

Orkla Eiendom hadde EBITA¹ på 13 mill. kroner mot 61 mill. kroner i 2007. Tilbakegangen skyldes hovedsakelig færre realiserte eiendomsprosjekter, samt nedskrivninger på aksjer i tilknyttede selskaper. Aktiviteten er konsentrert om utviklingen av Ringnes Park og Idun.

Forskning og Utvikling (FoU)

Arbeidet med forskning- og utvikling er

høyt prioritert i Orkla. Innsatsen er økt de senere årene, og FoU-funksjonen har fått en sentral rolle i utviklingen av de enkelte virksomhetene.

Orklas FoU-arbeid søker å skape resultater gjennom et tverrfaglig fokus på tvers av organisasjonen. Resultatet er bedre kompetanseoverføring og større fleksibilitet i arbeidet. I Elkem foregår utviklingsarbeidet i et samarbeid mellom verksmiljøer, divisjonenes FoU-miljøer og Elkems forskningssenter i Kristiansand. Sapa har, i tillegg til forretningsenhetenes egne miljøer, en sentral enhet for FoU-aktiviteter i Finspång, Sverige. Borregaard har et felles forskningssenter for alle forretningsenheter og har i tillegg et bredt samarbeid med institutter og universiteter i flere land. Innen Orkla Brands kombineres forbruker- og markedsinnsikt med teknologisk kompetanse for å utvikle foretrukne innovasjoner.

FoU er avgjørende i videreutviklingen av virksomhetenes markedsposisjoner. I Orkla Aluminium Solutions er en stor del av FoU-arbeidet knyttet til den langsiktige strategien om å skape økt verdi for kundene, samtidig som mye av arbeidet er konsentrert rundt praktiske mål som produktivitet og kostnader. For å oppnå dette har Sapa etablert et eget Center of Excellence, og hadde med en ny og større organisasjon økt satsing på forskning og utvikling i 2008. Elkem har ambisjoner om å være ledende innen utvikling av nye miljø- og energivennlige teknologier. Utvikling og bygging av industrianlegget for Elkem Solar er et godt eksempel på kommersialisering av Elkems egenutviklede teknologi. Totalt sett jobber cirka 250 personer med forskning og utvikling i Elkem. Borregaard har totalt cirka 60 ansatte innen FoU, og nær en fjerdedel av industriomsetningen kommer fra produkter lansert de siste fem årene. Borregaard har også en egen enhet som arbeider med forretnings- og teknologiutvikling innen biobrensel.

Innen Orkla Brands er innovasjon bredt forankret gjennom hele verdikjeden ved at normative verktøy brukes målrettet og systematisk, samtidig som dyp konsument- og kundeinnsikt øker kvaliteten i innovasjonsprosessen.

Personal og organisasjon

Konsernet hadde ved årsskiftet 31.541 medarbeidere (34.680)³, hvorav 6.516 i Norge (7.393)³, 7.069 i Norden for øvrig (7.469)³ og 17.956 i land utenfor Norden (19.818)³.

Samarbeidet mellom ledelsen og de ansattes organisasjoner gjennom etablerte samarbeids- og representasjonsordninger fungerer godt og gir verdifulle bidrag til å løse konsernets og selskapernes utfordringer på en konstruktiv måte. Samarbeidsordningene tilpasses de strukturelle endringene i konsernet. Valg av nye ansattrepresentanter til styret og bedriftsforsamlingen ble gjennomført våren 2008.

På bedriftsforsamlingens møte 22.5.2008 ble Peter Ruzicka og Kristin Skogen Lund valgt som nye medlemmer av Orklas konsernstyre. Stein Erik Hagen, Svein S. Jacobsen, Åse Aulie Michelet, Bjørg Ven og Lennart Jeansson ble gjenvalgt som styremedlemmer. Stein Erik Hagen ble gjenvalgt som styreleder og Svein S. Jacobsen ble gjenvalgt som nestleder i styret. Samtlige ble valgt/gjenvalgt for en periode på ett år. I Orklas styre er det tre kvinner av totalt syv aksjonærvalgte medlemmer. Blant de ansattevalgte tre representanter er det en kvinne. Orkla ASA oppfyller således allmennaksjeloven § 6-11a med krav om representasjon av begge kjønn i styret. I bedriftsforsamlingen er det fem kvinner av totalt 14 aksjonærvalgte medlemmer. Av de ansattevalgte syv medlemmer er to kvinner.

Konsernledelsen har bestått av konsernsjef Dag J. Opedal, Torkild Nordberg, Ole Enger, Roar Engeland, Hilde Myrberg og Terje Andersen. Den 23.09.2008 ble Bjørn M. Wiggen med-

lem av konsernledelsen og utnevnt til administrerende direktør for Elkem og konserndirektør for Orkla Materials.

Orkla har som mål å oppnå en jevnere kjønnsfordeling og få flere kvinner i ledende stillinger enn i dag. I forretningsenhetenes ledergrupper er det 77 personer, hvorav åtte kvinner (som i 2007). Antall kvinnelige ledere i Orkla er fortsatt for lavt og tiltak for å øke kvinneandelen fortsetter. Mentorprogram, spesielt fokus på kvinnelige ledere i de årlige lederevalueringene, prioritet til lederutviklingskurs, krav om alltid å identifisere en kvinnelig kandidat til lederstillinger, samt måling av utviklingen er eksempler på tiltak for å øke kvinneandelen.

Styret takker alle ansatte for innsatsen og oppnådde resultater i 2008.

Kompetanse

Utvikling av konsernets samlede kompetanse er viktig for å beholde og styrke konsernets konkurransekraft. Utviklingsarbeidet er primært knyttet opp til den trainingen hver enkelt medarbeider får i egen jobbsammenheng. Dermed er det utviklet en rekke sentrale treningsprogrammer innenfor ledelse og fagdisipliner i regi av Orkla Academies. Det pågår en kontinuerlig forbedring av disse programmene for å sikre høyest mulig kvalitet.

I tillegg til å gi deltagerne et faglig utbytte spiller disse programmene også en viktig rolle i utviklingen av felles holdninger, arbeidsformer og en bedriftskultur på tvers av selskapsgrensene.

Konsernets bedriftskultur baserer seg på "Mål og verdier". Etter en revisjon i 2007 har implementeringen av "Mål og verdier" pågått gjennom 2008. Dette arbeidet vil fortsette i 2009.

De sentrale ressursentre innen produksjon/logistikk, innkjøp og markenting arbeider i nær kontakt med linjeorganisasjonene og Orkla Academies, slik

³ Tall i parentes er for tilsvarende periode foregående år

at det samlede kompetanseutviklingsarbeidet skjer innen konsistente rammer.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Gjennom Orklas "Mål og verdier" er helse, miljø og sikkerhet (HMS) blitt etablert som en viktig verdidriver. Et målrettet HMS-arbeid er nødvendig for å oppnå sikker og effektiv drift, og det arbeides kontinuerlig for å forankre betydningen av HMS i alle deler av organisasjonen. Alle ansatte i Orkla skal strekke seg etter visjonen om null skader i virksomhetene.

Et trygt arbeidsmiljø for ansatte, innleid arbeidskraft og leverandører er en grunnleggende forutsetning for bærekraftig verdiskapning. Orkla har forpliktet seg til å drive virksomheten i tråd med prinsippene i FNs Global Compact. Orklakonsernet skal opptre med respekt og ansvar for mennesker, samfunn og miljø på alle områder og i alle deler av verden.

Orkla har virksomheter innen svært ulike bransjer, med ulike produksjonsmetoder og i ulike kulturer. Dette innebærer forskjellige utfordringer og HMS-risikoforhold, men også muligheter. Arbeidet med HMS skjer først og fremst på lokalt plan i de enkelte virksomhetene, men benchmarking og læring på tvers av organisasjonen er viktig. Derfor ble det i 2008 etablert en sentral funksjon som skal bidra til nettverksbygging og fokus i konsernet.

Orkla ønsker å utvikle en sterk HMS-kultur gjennom riktig atferd og holdninger. Dette krever økt fokus og engasjement, samt god planlegging, og en vilje til å lære og forbedre seg.

Risikovurderinger er et nøkkelelement i HMS-arbeidet. Selskapene i Orkla skal identifisere forhold som kan medføre betydelige konsekvenser for mennesker, miljø og konsernet, og etablere fokus på kontinuerlige forbedringer. Et HMS-risikobilde og de ti viktigste risikofaktorene med tilhørende risikoreduser-

ende tiltak rapporteres årlig for alle enheter.

Til tross for stort fokus på å forhindre arbeidsulykker var det dessverre alvorlige hendelser i Orkla i 2008. Den mest alvorlige var en bilulykke i Latvia der en salgsrepresentant omkom under tjenestekjøring.

Skadefrekvensen (H1-verdien) i 2008 ble 6,2 personskafer med fravær pr. million arbeidstimer, sammenlignet med 7,2 i 2007. Dette er fortsatt ikke et tilfredsstillende resultat, men viser viktigheten av økt fokus samt at enda større vekt på atferd er nødvendig for at Orkla skal lykkes i å nå visjonen om null skader.

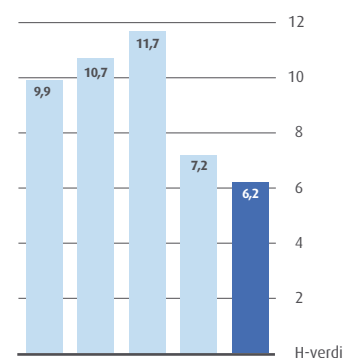
Sykefraværet i Orklakonsernet var 3,4 % i 2008, mens tilsvarende tall for 2007 var 4,2 %. Reglene for registrering av sykefravær og oppfølging varierer fra land til land. I Norge følges prinsippene om "inkluderende arbeidsliv" (IA) med aktiv fraværsoppfølging og samarbeid med bedriftshelsetjenesten. Tilsvarende prinsipper skal også benyttes i resten av virksomheten i andre deler av verden. Sykefraværet for virksomhetene i Norge var 5,7 %, som er en forbedring fra 6,5 % i 2007.

Det gjennomføres jevnlig medarbeiderundersøkelser for å avdekke forbedringspotensial i arbeidsmiljøet.

I juni 2008 ble det rapportert om et nytt legionellautbrudd i Sarpsborg-området hvorav fem personer ble smittet og to av disse døde. Det ble oppdaget spor av legionellabakterier ved Borregaards anlegg. Ut fra et føre-var-prinsipp ble det innført tiltak som stengning av aktuelle anlegg, samtidig som det ble utført studier og en omfattende risikokartlegging for å avklare situasjonen. Det er utover dette ikke meldt om alvorlige utslipp og forurensning fra Orklas fabrikker i 2008.

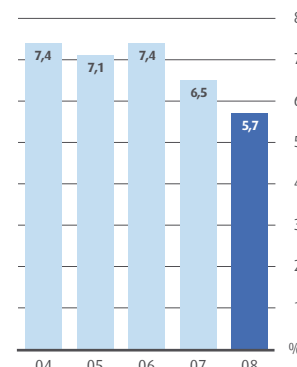
Orkla erkjenner virksomhetenes innvirkning på miljøet og arbeider med

UTVIKLINGEN I ANTALL ARBEIDSSKADER (H-VERDIER¹) INNEN ORKLA²

¹ Antall skader med fravær pr. mill. arbeidstimer
² Historiske tall (inkl. ikke-videreført virksomhet) i perioden 2004-2007

UTVIKLINGEN AV SYKEFRAVÆR FOR ORKLA I NORGE²

² Historiske tall (inkl. ikke-videreført virksomhet) i perioden 2004-2007

å begrense miljøkonsekvensene. Alle miljøkrav fra myndigheter og lokalsamfunn skal følges. Konsernets vesentlige miljøaspekter omfatter energi- og ressursbruk, avfallshåndtering, lokal forurensning, klimagassutslipp, samt forhold knyttet til transportmedier.

For Orkla er det viktig å ta ansvar for å begrense miljøkonsekvensene i hele verdikjeden. Det gjennomføres derfor livsløpsevurderinger for å kartlegge hvilken innvirkning ulike produkter og produksjon har på miljø og klima.

Klimagassutslippene fra Orklas virksomhet var på 2,25 millioner tonn CO₂-ekvivalenter, 18 % lavere enn utslippet i 2007. Dette tallet er påvirket av at Elkem Aluminium etter byteavtalen med Alcoa ikke lenger inngår som videreført virksomhet i regnskapet. Utslipp av klimagasser fra Orklas virksomhet er primært en konsekvens av Elkems produksjon. Gjennom kontinuerlig fokus på prosess- og driftsforbedringer nærmer utslippet av CO₂ og andre klimagasser seg et minimumsnivå. Utslippene fra Sapa og Borregaards fabrikker samt fra Orklas øvrige virksomheter er hovedsakelig knyttet til produksjon av varmeenergi fra fossile energibærere.

Kompetanse og kunnskap benyttes til å forbedre og utvikle prosesser, produksjon og produkter slik at belastningen på miljøet reduseres eller begrenses. Også i 2008 er det brukt betydelige ressurser for å få økt forståelse for klimautfordringene og hvordan dette påvirker Orkla gjennom nødvendige tiltak og muligheter. Gjennom engasjement i solenergiselskapene Elkem Solar og REC bidrar Orkla til utvikling av alternative energikilder med minimal klimapåvirkning. Også andre av selskapets produkter, som aluminium, lignin og Microsilica[®], kan lede til lavere energiforbruk og dermed reduserte klimagassutslipp.

Orkla er avhengig av energi og det totale forbruket var i 2008 på 11,1 TWh, hvor

cirka 5,8 TWh av forbruket var elektrisitet. Ved Orklas egne vannkraftverk var produksjonen 3,8 TWh. Alle Orklas virksomheter arbeider kontinuerlig med spare- og investeringsprosjekter for å redusere energiforbruket, og i størst mulig grad benytte fornybar energi.

Orkla har som målsetning å effektivisere transporten og anvende emballasjematerialer som kan gjenbrukes eller gjenvinnes. Orklaselskapene er medlemmer i nordiske organisasjoner for innsamling og gjenvinning av emballasje.

Orklas produkter baseres på sikre råvarer og er produsert med aksepterte metoder. Orkla stiller krav til sine leverandører når det gjelder produktsikkerhet, miljøpåvirkning og etiske betingelser ved produksjonen. I 2008 ble det satt ytterligere fokus på oppfølging av konsernets leverandører, samtidig som det ble utviklet et matsikkerhetssystem for godkjenning og revisjon av leverandører.

Flere av virksomhetene har i 2008 arbeidet med å tilpasse seg kravene i EUs kjemikalierregelverk REACH (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals) gjennom å sikre at nødvendige kjemikalier er preregistrert i det europeiske kjemikaliebyrået (ECHA).

Eierstyring og selskapsledelse

Orklas styringsordning bygger på prinsipper som følger systematikken i den norske anbefalingen vedrørende eierstyring og selskapsledelse, og harmonerer i stor grad med gjeldende internasjonale føringer for god «corporate governance».

En mer utfyllende omtale av eierstyring og selskapsledelse er gitt på side 89-93.

Lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte

Styret har etablert et eget kompensasjonsutvalg som behandler alle vesent-

lige forhold knyttet til lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte før formell styrebehandling og beslutning.

I tråd med norsk aksjelovgivning har styret også utarbeidet en egen erklæring om lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte, inntatt i note 5 i regnskapet for Orkla ASA, som vil bli lagt frem og behandlet på årets generalforsamling. I samme note gis også en oversikt over godtgjørelser og avtalefestede forhold.

International Financial Reporting Standards (IFRS)

Regnskapet for 2008 er avlagt etter IFRS. Morselskapets regnskap er utarbeidet i samsvar med forenklet IFRS i henhold til regnskapslovens § 3-9.

I orienteringen om regnskapsprinsipper på side 29-33 er viktige forhold relatert til den regnskapsmessige behandlingen etter IFRS beskrevet.

Disponering av årets resultat

Orkla ASA hadde i 2008 et underskudd på 8.916 mill. kroner. Styret foreslår følgende disponering (mill. kroner):

Dekkes fra	
annen egenkapital	11.204
Avsetning for utbytte	2.288
Sum	8.916

Fri egenkapital utgjorde ved årsskiftet 21,8 mrd. kroner.

Styret foreslår et ordinært utbytte på 2,25 kroner pr. aksje, som er det samme som i 2007.

Utsikter for 2009

Finanskrisen har forplantet seg til realøkonomien og det observeres til dels kraftig etterspørselssvikt i mange markeder ved inngangen til 2009. Til tross for iverksettelse av omfattende tiltakspakker for å stimulere økonomien i alle toneangivende land, forventes negativ vekst både i USA og EU i 2009. Generelt er usikkerheten knyttet til

utvikling og etterspørsel i de ulike markedene Orkla opererer i høyere enn normalt. Det er tilnærmet umulig å utarbeide gode prognoser og estimater. Alle Orklas virksomheter må derfor ha høy beredskap og evne til å kontinuerlig tilpasse aktiviteten til markedsmessige endringer i tiden framover.

Det nordiske dagligvaremarkedet forventes i mindre grad å bli påvirket av svak økonomisk vekst. Dog har god volumvekst de siste årene avtatt gjennom 2008 og det svenske markedet viste marginal tilbakegang i 4. kvartal. Utenfor Norden vil imidlertid effektene kunne bli noe større.

Orkla Aluminium Solutions har gjennomført betydelige tiltak for å tilpasse kostnadsstrukturen til svak vekst og etterspørsel ved inngangen til 2009.

På den annen side kan Orkla Aluminium Solutions raskt øke produksjonen igjen når konjunktorene snur. Forretningsområdet har en relativt fleksibel kostnadsstruktur og målsetter å tilpasse driften gjennom 2009 slik at man totalt sett har en nøytral kontantstrøm etter skatt og finanskostnader.

For Orkla Materials er markedene klart svakere ved inngangen til 2009. I tillegg påvirkes mange markeder i betydelig grad av kortsiktige tiltak fra mange aktører og det er derfor svært vanskelig å vurdere utviklingen for 2009. Energivirksomhetene i Elkem og Borregaard antas å i mindre grad bli påvirket, selv om energiprisene kan svinge gjennom året.

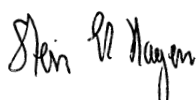
Den gjennomsnittlige lånerenten for Orkla har i 2008 ligget på 5,3 %. Det

forventes fortsatt lavere pengemarkedsrenter i 2009 enn i 2008, mens lånemarginene, som steg kraftig gjennom 2008, forventes å holde seg på et relativt høyt nivå fremover. Konsernets gjeld er valutafordelt i forhold til konsernets netto investeringer i land utenfor Norge. Gjelden målt i NOK vil derfor svinge i tråd med valutaendringer.

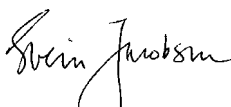
Konsernets underliggende valutaeksponering ble redusert med salget av Elkem Aluminium, og ved inngangen til 2009 anslås samlet årlig resultatmessig eksponering fra salg i Orkla Materials og Orkla Aluminium Solutions å være i størrelsesorden USD 350 mill. og EUR 550 mill. Dette motvirkes delvis av at Orkla Brands har deler av sine innkjøpskostnader i USD/EUR.

Oslo, 18. februar 2009

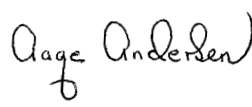
I styret for Orkla ASA

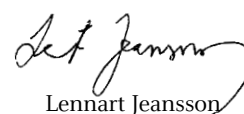
Stein Erik Hagen,
Styreleder

Svein S. Jacobsen
Nestleder

Aage Andersen

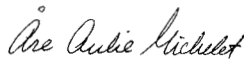
Lennart Jeansson

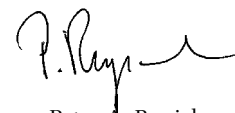
Gunn Liabø

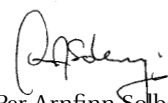
Kristin Skogen Lund

Åse Aulie Michelet

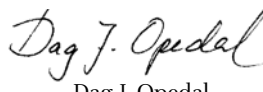
Peter A. Ruzicka

Per Arnfinn Solberg

Bjørge Ven

Dag J. Opedal

Styret i Orkla

Aksjonærvalgte styreprerentanter

1. STEIN ERIK HAGEN, STYRELEDER

Kjøpmannsinstituttet (Varehandelens Høyskole). Valgt første gang i 2004 og er på valg i 2009. Kjøpmann og grunnlegger av RIMI Norge AS og Hakon Gruppen AS fra 1976. Medstifter av ICA AB og kjøpmann fra 1999 til 2004. Eier og arbeidende styreformann i Canica AS med tilhørende familie-selskaper fra 2004. Styremedlem i blant annet Treschow Fritzøe AS, Fritzøe Skoger – Mille Marie Treschow, Angvik Investor AS, Berg Jacobsen Gruppen AS, Nøisomhed AS og Sepas AS. Styremedlem i Stein Erik Hagen Stiftelse For Klinisk Hjerteforskning fra 2007. Styremedlem i NHOs forum for familie-bedrifter og aktivt eierskap. Rådsmedlem ved senter for eierforskning ved Handelshøyskolen BI. Medlem

av The Madison council, Library of Congress (Washington D.C.). Orkla og Canica og/eller Stein Erik Hagen har noen felles foretningmessige engasjementer. Det er redegjort for dette i Orklas styre, og styret har tatt redegjørelsen til orientering. Hagen og personlig nærstående eier 239.942.000 aksjer i Orkla ASA.

2. SVEIN S. JACOBSEN, NESTLEDER

Siviløkonom og statsautorisert revisor (Norges Handelshøyskole). Valgt første gang i 2000 og er på valg i 2009. Økonomidirektør i Tomra Systems fra 1984 til 1988. Adm. direktør i Tomra fra 1988 til 1996. Deretter styrearbeid i norske og utenlandske selskaper. Styreleder i Cinevation AS, NCA AS, Vensafe AS og Think Global AS. Styremedlem i Nordea Bank AB,

Isco Group AS og Expert AS. Jacobsen og personlig nærstående eier 40.000 aksjer i Orkla ASA.

3. PETER A. RUZICKA

MBA og Handelsøkonom (Oslo Handelshøyskole). Valgt som styremedlem første gang i 2003 frem til 2005. Valgt som medlem i bedriftsforsamlingen i 2006. I 2007 valgt som varamedlem for de aksjonærvalgte medlemmer i styret i 2008. Fra 2008 valgt som styremedlem og er på valg i 2009. Ruzicka har 17 års erfaring innen detaljhandelen. Adm. direktør i Hakon Gruppen fra 1994 og senere ansvarlig for etableringen av ICA i Baltikum. Fra 2000 ledet han Aholds aktiviteter i Tsjekkia og Slovakia. Adm. direktør for Jernia ASA i perioden 2003–2006, og har siden 2006 vært adm. direktør for Canica AS. I tillegg til å være styreformann i Jernia AS og styre-

formann i Stein Erik Hagen Stiftelse For Klinisk Hjerteforskning fra 2007, er han blant annet også styremedlem i Komplet ASA og Think Global AS. Ruzicka og personlig nærstående eier 400.000 aksjer i Orkla ASA.

4. BJØRG VEN

Juridisk embetseksamen (Universitetet i Oslo). Valgt første gang i 2006 og er på valg i 2009. Privatpraktiserende advokat med møterett for Høyesterett og partner i Advokatfirmaet Haavind Vislie AS. Leder i Børsklagenemnden og Klagenemnda for offentlige anskaffelser, styrets nestleder i Telenor ASA og styremedlem i Vital Forsikring ASA. Ven og personlig nærstående eier 15.000 aksjer i Orkla ASA.

Beholdning av aksjer er oppdatert pr. 31.12.2008

5. LENNART JEANSSON

Siviløkonom (Handelshögskolan i Göteborg). Valgt første gang i 2006 og er på valg i 2009. Lang karriere i Volvgruppen, blant annet adm. direktør og stedfortredende konsernsjef fra 1994–2005. Styreformann i Stena AB, Sjötte AP-fonden, Halens AB, Volvos Pensjonsstiftelse og BIL Sweden. Nestleder i styret i Mählers International. Styremedlem i Volvo Lastvagnar, Volvo Construction Equipment, Stena Metall og Svenskt Näringsliv. Styremedlem i Rådet for försäljning av aktier i bolag med statligt ägande. Jeansson og personlig nærstående eier 40.000 aksjer i Orkla ASA.

6. ÅSE AULIE MICHELET

Cand. pharm. (utdannet i Oslo og Zürich). Valgt første gang i 2001 og er på valg i 2009. Diverse stillinger innen forskning, produksjon og markedsføring i Nycomed, senere Nycomed Amersham. Fra 1999 adm. direktør i Amersham Health, nå GE Healthcare AS, og samtidig ansvarlig for global produksjon av kontrastmidler. Fra 1. mars 2008 konsernsjef i Marine Harvest ASA. Michelet har hatt styreverv i flere børsnoterte selskaper. Michelet og personlig nærstående eier 8.500 aksjer i Orkla ASA.

7. KRISTIN SKOGEN LUND

Bachelor of Arts (University of Oregon) og MBA (Insead) Valgt første gang i 2008 og er på valg i 2009. Adm. direktør i Aftenposten. Tidligere konsernsjef i Scanpix og adm. direktør/ansv. redaktør i Scandinavia Online (SOL), direktør i Coca-Cola Sverige og europeisk produktsjef i Unilever. Vise-president i NHO og styremedlem i Aftenbladet AB, Finn.no og Norsk Kammerorkester. Lund og personlig nærstående eier 1.000 aksjer i Orkla ASA.

Ansattevalgte styreprerentanter

8. AAGE ANDERSEN

Konsernstillsvalgt (Orkla), leder i Representantskapet for de LO-organiserte (Orkla), leder i Orklas Faglige Representantskap (internasjonalt fora) og hovedtillsvalgt ved Borregaard Valgt første gang i 2004 og er på valg i 2010. Andersen og personlig nærstående eier 1.834 aksjer i Orkla ASA.

9. GUNN LIABØ

Tillsvalgt og klubbleder Lilleborg Ello (Orkla Brands, Norge). Valgt første gang i 2004, på valg i 2010. Liabø og personlig nærstående eier 5.274 aksjer i Orkla ASA.

10. PER ARNFINN SOLBERG

Hovedtillsvalg Stabburet Salg DV (Orkla Foods, Norge) og leder av Funksjonærrepresentantskapet i Orkla.

Er på valg i 2010. Solberg og personlig nærstående eier 5.874 aksjer i Orkla ASA.

Ansattevalgte observatører

11. PEER SØRENSEN

Observatør, 2. nestleder Orklas Faglige Representantskap-Arbeidsutvalg, fellestillitsrepresentant Odense Marcipan A/S. Er på valg i 2010. Sørensen og personlig nærstående eier 2.400 aksjer i Orkla ASA.

12. KENNETH HERTZ

Observatør, konsernstillsvalgt fra LO i Sapa siden 1999. Sekretær i Orklas Faglige Representantskap/Orklas Faglige Representantskap-Arbeidsutvalg. Er på valg i 2010. Hertz og personlig nærstående eier ikke aksjer i Orkla ASA.

ÅRSREGNSKAP 2008

Resultatregnskap	25
Balanse	26
Kontantstrøm	27
Egenkapital	28
Regnskapsprinsipper	29
Noter	34
Regnskap for Orkla ASA	67

Resultatregnskapet presenterer inntekter og kostnader for de selskapene som konsolideres i konsernet og måler periodens resultat etter IFRS. Alle interne forhold elimineres. Resultatregnskapet skiller mellom konsernets drift, konsernets tilknyttede selskaper og finansielle forhold. Restrukturerings- og vesentlige nedskrivninger er forhold som kun i begrenset grad er utsagnskraftige i forhold til å måle konsernets løpende inntjening. Løpende verdiendring på Aksjeporteføljen presenteres i hovedsak ikke over resultatet,

men blir ført direkte mot konsernets egenkapital i balansen. Disse blir først ført over resultatet når de blir realisert eller eventuelt nedskrevet. I 2008 er det gjennomført betydelige nedskrivninger. Den effektive delen av verdiendringer på finansielle instrumenter utpekt som sikringsinstrumenter resultatføres ikke, men føres midlertidig mot egenkapitalen. Notene forklarer innholdet i de ulike regnskapslinjene.

Beløp i mill. NOK	Note	2008	2007	2006
Salgsinntekter	4	63.937	60.081	49.143
Andre driftsinntekter	4	1.642	1.336	1.131
Driftsinntekter		65.579	61.417	50.274
Varekostnader		(32.204)	(30.811)	(24.800)
Lønnskostnader	6, 7	(11.622)	(10.999)	(9.508)
Andre driftskostnader	8	(15.510)	(12.917)	(9.739)
Avskrivninger varige driftsmidler	12, 13	(2.003)	(1.865)	(1.648)
Amortisering immaterielle eiendeler	12	(228)	(220)	(206)
Nedskrivning varelager Sapa Profiles	15	(372)	-	-
Restrukturerings- og vesentlige nedskrivninger	9	(1.282)	(814)	(388)
Driftsresultat		2.358	3.791	3.985
Resultat fra tilknyttede selskaper	3	2.189	848	289
Utbytter	18	473	1.076	769
Gevinster, tap og nedskrivninger i Aksjeporteføljen	18	(6.043)	3.627	3.271
Finansinntekter	10	318	1.561	595
Finanskostnader	10	(1.310)	(1.137)	(889)
Resultat før skattekostnad		(2.015)	9.766	8.020
Skattekostnad	21	(895)	(1.532)	(1.205)
Resultat etter skattekostnad fra videreført virksomhet		(2.910)	8.234	6.815
Gevinst/resultat ikke videreført virksomhet	26	(55)	211	4.473
Årsresultat		(2.965)	8.445	11.288
Minoritetenes andel av årsresultat	20	(137)	46	52
Majoritetens andel av årsresultat		(2.828)	8.399	11.236
Resultat pr. aksje (NOK)	11	(2,8)	8,2	10,9
Resultat pr. aksje utvannet (NOK)	11	(2,8)	8,1	10,9
EBITA (adjusted) - Driftsresultat før amortisering, nedskrivning varelager Sapa Profiles, restrukturerings- og vesentlige nedskrivninger		4.240	4.825	4.579
EBITDA (adjusted) - Driftsresultat før avskrivninger, amortisering, nedskrivning varelager Sapa Profiles, restrukturerings- og vesentlige nedskrivninger		6.243	6.690	6.227

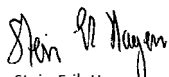
Balansen presenterer konsernets eiendeler og viser hvordan disse er finansiert, fordelt på egenkapital og gjeld. Alle interne forhold mellom konsernselskapene er eliminert. Klassifiseringen i balansen tilsier at kortsiktige eiendeler og gjeld tilhører varekretsløpet, er kontanter eller har en levetid/tilbakebetalingstid på mindre enn ett år. Andre eiendeler og gjeld er klassifisert som langsiktige. IFRS er balanseorientert og kun poster som tilfredsstillers definisjoner av eiendeler og forpliktelser kan innregnes i balansen.

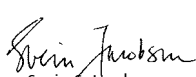
Egenkapitalen er en residual. De ulike standardene avgjør hvordan postene skal behandles. Verdssettingen av postene i balansen (eksempler i parentes) er således en blanding av virkelig verdi (Aksjeporteføljen), amortisert kost (kundeordringer), anskaffelseskost (varelager), anskaffelseskost fratrukket avskrivninger (varige driftsmidler) og gjenvinnbart beløp (enkelte nedskrevne varige driftsmidler og enkelte immaterielle eiendeler og goodwill). Balansepostene er forklart i notene til regnskapet.

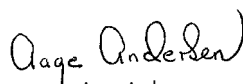
Beløp i mill. NOK	Note	2008	2007
EIENDELER			
Varige driftsmidler	13	26.368	21.481
Immaterielle eiendeler	12	16.317	16.130
Eiendeler ved utsatt skatt	21	984	496
Investeringer i tilknyttede selskaper	3	17.112	14.619
Andre finansielle eiendeler	14	1.219	380
Langsiktige eiendeler		62.000	53.106
Eiendeler i ikke videreført virksomhet	26	3.148	-
Varelager	15	9.564	8.533
Forordringer	16	14.331	12.628
Aksjeporteføljen mv.	18	11.445	17.559
Kontanter og kontantekvivalenter	17	4.438	2.966
Kortsiktige eiendeler		42.926	41.686
Sum eiendeler		104.926	94.792
EGENKAPITAL OG GJELD			
Innskutt egenkapital	19	1.993	2.002
Opptjent egenkapital		45.390	50.661
Minoriteter	20	2.686	2.601
Egenkapital		50.069	55.264
Forpliktelser ved utsatt skatt	21	2.872	3.856
Avsetninger og forpliktelser	22	2.361	2.286
Langsiktig rentebærende gjeld	23	29.598	16.093
Langsiktig gjeld		34.831	22.235
Gjeld i ikke videreført virksomhet	26	665	-
Kortsiktig rentebærende gjeld	23	3.654	3.188
Skyldig periodeskatt	21	1.005	1.225
Annen kortsiktig gjeld	16	14.702	12.880
Kortsiktig gjeld		20.026	17.293
Sum egenkapital og gjeld		104.926	94.792

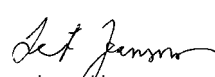
Oslo, 18. februar 2009

I styret for Orkla ASA

Stein Erik Hagen
Styreleder

Svein S. Jacobsen
Nestleder

Aage Andersen

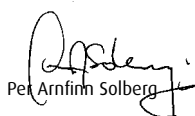

Lennart Jeansson

Gunn Liabø

Kristin Skogen Lund

Åse Aulie Michelet

Peter A. Ruzicka

Per Arnfim Solberg

Bjørge Ven

Dag J. Opedal
Konsernsjef

Kontantstrømoppstillingen viser hvordan konsernets kontantstrømmer fordeler seg på kontantstrøm fra operasjonelle, investerings- og finansieringsaktiviteter, i henhold til den indirekte metoden. Kontantstrømmen forklarer overordnet endring i konsernets betalingsmidler fra forrige periode. Kontantstrøm fra driften før investeringer gir den finansielle kapasiteten konsernet har til rådighet når endret binding i driftskapital er fratrukket driftsresultatet før avskrivninger. Dette begrepet er videreført og sammenholdt med netto for-

nylensesinvesteringer (salg av driftsmidler – fornyelsesinvesteringer) i segmentinformasjonen og gir «kontantstrøm fra driften». Dette er et sentralt nøkkeltall for konsernet og viser hvilken kapasitet de ulike områdene har til ekspansjon ut fra egengenerert kontantstrøm. Kontantstrøm fra driften blir i segmentrapporteringen videre sammenholdt med gjennomførte ekspansjonsinvesteringer og oppkjøp nye selskaper (se note 4).

Beløp i mill. NOK	Note	2008	2007	2006
Driftsresultat videreført virksomhet		2.358	3.791	3.985
Driftsresultat ikke videreført virksomhet		-	277	495
Amortisering, av- og nedskrivninger		3.058	2.568	2.383
Endring netto driftskapital, mv.		(690)	(799)	(273)
Kontantstrøm fra driften før investeringer	4	4.726	5.837	6.590
Mottatte utbytter		473	1.076	769
Betalte finansposter	10	(2.304)	320	(842)
Kontantstrøm fra drift før skatt		2.895	7.233	6.517
Betalte skatter		(1.327)	(1.089)	(1.607)
KONTANTSTRØM FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER		1.568	6.144	4.910
Salg varige driftsmidler	4	335	322	252
Fornyelsesinvesteringer	4	(3.010)	(2.378)	(1.915)
Ekspansjonsinvesteringer	4	(4.142)	(2.964)	(1.291)
Solgte selskaper		1.103	1.900	7.797
Kjøpte selskaper	1, 4	(886)	(7.166)	(4.774)
Netto kjøp/salg Aksjeporteføljen	18	(1.829)	1.821	1.710
Andre kapitaltransaksjoner		158	132	375
KONTANTSTRØM FRA INVESTERINGSAKTIVITETER		(8.271)	(8.333)	2.154
Betalte utbytter		(2.348)	(2.114)	(1.704)
Tilbakekjøp/salg egne aksjer		(561)	(566)	(158)
Netto betalt til aksjonærer		(2.909)	(2.680)	(1.862)
Endring rentebærende gjeld		13.798	4.532	(4.558)
Endring rentebærende fordringer		(1.039)	1.057	(1.001)
Endring netto rentebærende gjeld		12.759	5.589	(5.559)
Valutaeffekt netto rentebærende gjeld		(1.675)	458	(266)
NETTO KONTANTSTRØM FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER		8.175	3.367	(7.687)
Endring i kontanter og kontantekvivalenter		1.472	1.178	(623)
Kontanter og kontantekvivalenter	17	4.438	2.966	1.788

Egenkapitalen endrer seg med resultatet fra periode til periode. I tillegg vil det i henhold til IFRS være poster som reguleres midlertidig mot egenkapitalen. Dette gjelder for eksempel endring i resultatreserve på Aksjeporteføljen og endringer i sikringsreserven hvor sikringsbokføring anvendes. Utover dette vil emisjoner og kjøp og salg av egne aksjer føres mot egenkapitalen. Utviklingen i valutakurser vil også påvirke egenkapitalen med både omregnings-

differanser mellom gjennomsnittlig resultatkurs og sluttbalanse samt mellom inngående og utgående balansekurser. Regnskapsmessige prinsippendringer kan også være med å påvirke utviklingen i egenkapitalen. De ulike elementene i endring av egenkapital er vist nedenfor. Egenkapitalen kan ikke i sin helhet deles ut til eierne og det er egenkapitalen i Orkla ASA som er beregningsgrunnlag for utdeling av utbytte fra konsernet.

Beløp i mill. NOK	Sel- skaps- kapital	Egne aksjer	Over- kurs- fond	Sum innskutt egen- kapital	Annen egen- kapital ¹	Sum Orkla ASA ²	Om- regnings- diffe- ranser	Konsern- reserve	Sum kon- sernet	Minori- teter	Sum egen- kapital
Egenkapital 31.12.2005	1.302	(13)	721	2.010	26.065	28.075	(644)	9.746	37.177	746	37.923
Resultat 2006 Orkla ASA	-	-	-	-	11.798	11.798	-	(11.798)	0	-	0
Utbytte 2005	-	-	-	-	(1.551)	(1.551)	-	(92)	(1.643)	-	(1.643)
Netto kjøp egne aksjer	-	(2)	-	(2)	(156)	(158)	-	-	(158)	-	(158)
Årets resultat konsern	-	-	-	-	-	-	-	11.236	11.236	52	11.288
Endring minoriteter, se note 20	-	-	-	-	-	-	-	(18)	(18)	(462)	(480)
Endring resultatreserve aksjer, se note 18	-	-	-	-	942	942	-	(13)	929	-	929
Endring sikringsreserve, se note 23	-	-	-	-	47	47	-	(180)	(133)	-	(133)
Opsjonskostnader	-	-	-	-	21	21	-	-	21	-	21
Valutadifferanse ved omregning av utenlandsk virksomhet til presentasjonsvaluta	-	-	-	-	-	-	376	-	376	-	376
Andre endringer	-	-	-	-	-	-	-	(14)	(14)	-	(14)
Egenkapital 31.12.2006	1.302	(15)	721	2.008	37.166	39.174	(268)	8.867	47.773	336	48.109
Resultat 2007 Orkla ASA	-	-	-	-	8.149	8.149	-	(8.149)	0	-	0
Utbytte 2006	-	-	-	-	(2.061)	(2.061)	-	-	(2.061)	-	(2.061)
Amortisering egne aksjer	(6)	6	-	0	-	0	-	-	0	-	0
Netto kjøp egne aksjer	-	(6)	-	(6)	(560)	(566)	-	-	(566)	-	(566)
Årets resultat konsern	-	-	-	-	-	-	-	8.399	8.399	46	8.445
Endring minoriteter, se note 20	-	-	-	-	-	-	-	-	0	2.219	2.219
Endring resultatreserve aksjer, se note 18	-	-	-	-	(2.502)	(2.502)	-	(144)	(2.646)	-	(2.646)
Endring sikringsreserve, se note 23	-	-	-	-	24	24	-	(38)	(14)	-	(14)
Opsjonskostnader	-	-	-	-	25	25	-	-	25	-	25
Prinsippendring/harmonisering	-	-	-	-	-	-	-	30	30	-	30
Egenkapitaljustering REC-andel, se note 3	-	-	-	-	-	-	-	1.580	1.580	-	1.580
Gevinst ved nedsalg, se note 1	-	-	-	-	-	-	-	938	938	-	938
Valutadifferanse ved omregning av utenlandsk virksomhet til presentasjonsvaluta	-	-	-	-	-	-	(795)	-	(795)	-	(795)
Egenkapital 31.12.2007	1.296	(15)	721	2.002	40.241	42.243	(1.063)	11.483	52.663	2.601	55.264
Resultat 2008 Orkla ASA	-	-	-	-	(8.916)	(8.916)	-	8.916	0	-	0
Utbytte fra 2007, for utbytte 2008 se note 19	-	-	-	-	(2.282)	(2.282)	-	-	(2.282)	-	(2.282)
Amortisering egne aksjer	(9)	9	-	0	-	0	-	-	0	-	0
Netto kjøp egne aksjer	-	(9)	-	(9)	(552)	(561)	-	-	(561)	-	(561)
Årets resultat konsern	-	-	-	-	-	-	-	(2.828)	(2.828)	(137)	(2.965)
Endring minoriteter, se note 20	-	-	-	-	-	-	-	-	0	70	70
Endring resultatreserve aksjer, se note 18	-	-	-	-	(2.303)	(2.303)	-	(31)	(2.334)	-	(2.334)
Endring sikringsreserve, se note 23	-	-	-	-	3	3	-	65	68	-	68
Opsjonskostnader	-	-	-	-	21	21	-	-	21	-	21
Endring fastsettelse av eierandel i Sapa Profiles ³ , se note 20	-	-	-	-	-	-	-	(152)	(152)	152	0
Valutadifferanse ved omregning av utenlandsk virksomhet til presentasjonsvaluta	-	-	-	-	-	-	2.788	-	2.788	-	2.788
Egenkapital 31.12.2008	1.287	(15)	721	1.993	26.212	28.205	1.725	17.453	47.383	2.686	50.069

¹ I annen egenkapital for Orkla ASA inngår pr. 31.12.2008 fond for urealiserte gevinster på 1.410 mill. kroner (3.559 mill. kroner pr. 31.12.2007) samt annen innskutt egenkapital på 93 mill. kroner (72 mill. kroner pr. 31.12.2007).

² Fri egenkapital i Orkla ASA utgjør 21.834 mill. kroner pr. 31.12.2008 (36.685 mill. kroner pr. 31.12.2007).

³ Endelig oppgjør av eierforholdet knyttet til transaksjonen mellom Sapa Profiles og Alcoas profilvirksomhet.

OVERORDNET INFORMASJON

Konsernregnskapet for Orkla ASA, inklusive noter for året 2008, ble godkjent av styret i Orkla ASA 18. februar 2009. Orkla ASA er et allmennaksjeselskap med kontoradresse Skøyen i Oslo (Norge). Aksjene omsettes på Oslo Børs. Orkla har virksomhet hovedsakelig innen merkevarer, aluminiumsløsninger, fornybar energi, materialer og finansielle investeringer. Segmentinformasjon for de ulike virksomhetsområdene er gitt i note 4 og virksomhetene er omtalt under forretningsområdene senere i årsrapporten.

Regnskapet for 2008 er avlagt i henhold til International Financial Reporting Standards (IFRS), slik standarden er godkjent av EU.

Alle beløp er i mill. kroner dersom ikke annet er angitt. Tall i parentes er kostnader eller utbetalinger (kontantstrøm). Morselskapets (Orkla ASA) funksjonelle valuta er NOK og konsernets presentasjonsvaluta er NOK.

Avsnittene foran resultatregnskap, balanse, kontantstrøm og noter er vist for å gi en mer utfyllende forklaring til de ulike presentasjonene.

NYE REGNSKAPSSTANDARDER

Følgende standarder og fortolkninger (IFRS-er og IFRIC-er) er vedtatt, men ikke trådt i kraft på balansedagen:

Endring til IFRS 2 Aksjebasert betaling: Inntjeningsbetingelser og kanselleringer

Denne endringen av IFRS 2 gir klarere veiledning om hva som er innvinningsbetingelser og hva som ikke er det. Videre reguleres også regnskapsføring av bortfalte rettigheter i opsjonsordninger som skyldes at andre betingelser enn innvinningsbetingelser, ikke oppfylles. Ikrafttredelsestidspunktet for endringen i IFRS 2 er 1. januar 2009. Konsernet planlegger å anvende endringen fra og med 1. januar 2009.

IFRS 3 (revidert) - Virksomhetssammenslutninger

I forhold til gjeldende IFRS 3 medfører den reviderte standarden enkelte endringer og presiseringer som gjelder anvendelsen av oppkjøpsmetoden. Konkrete forhold som berøres er blant annet goodwill ved trinnvis oppkjøp, minoritetsinteresser, betingede vederlag og oppkjøpsutgifter. Ikrafttredelsestidspunktet for IFRS 3 (R) er satt til 1. juli 2009, men IFRS 3 (R) er fortsatt ikke godkjent av EU. Konsernet planlegger å anvende IFRS 3 (R) fra og med 1. januar 2009. Endringen i denne standarden, kombinert med endringen i IAS 27 omtalt nedenfor vil kunne påvirke regnskapsføringen av transaksjonskostnader og minoritetsinteresser ved utkjøp av minoritet i Sapa.

IFRS 8 – Driftssegmenter

IFRS 8 erstatter IAS 14 - Segmentrapportering. Standarden krever at konsernet bruker en ledelsestilnærming for identifikasjon av segmentene. Generelt skal informasjonen som rapporteres være det som konsernsjefen benytter internt for å evaluere segmentenes resultater og for å bestemme hvordan ressurser skal allokere til segmentene. IFRS 8 krever opplysninger om grunnlaget segmentinformasjonen er utarbeidet fra, og fra hvilke typer produkter og tjenester hvert segment har inntekter. Ikrafttredelsestidspunktet for IFRS 8 er 1. januar 2009. Konsernet vil anvende IFRS 8 fra og med 1. januar 2009. Konsernet forventer at IFRS 8 vil medføre noe endret presentasjon for segmentinformasjonen.

IAS 1 (revidert) – Presentasjon av finansregnskap

Den reviderte standarden medfører endringer i oppstillingsplanene, særlig i egenkapitaloppstillingen, og innfører en oppstilling av ikke-eier transaksjoner «Oppstilling over Sum Innregnede Kostnader og Inntekter» (Comprehensive income). Ikrafttredelsestidspunktet for IAS 1 (R) er 1. januar 2009. Konsernet vil anvende IAS 1 (R) fra og med 1. januar 2009.

IAS 23 (revidert) – Låneutgifter

Den største endringen i IAS 23 (R) er at det ikke lenger vil være tillatt å løpene kostnadsføre låneutgifter som relaterer seg til en kvalifiserende eiendel. Balansføring av låneutgifter vil dermed være eneste tillatte løsning. Ikrafttredelsestidspunktet for IAS 23 (R) er 1. januar 2009. Konsernet anvender allerede den eneste tillatte løsningen i IAS 23 (R).

IAS 27 (revidert) – Konsernregnskap og separat finansregnskap

I forhold til dagens IAS 27 gir den reviderte standarden mer veiledning knyttet til regnskapsføring av endret eierandel i datterselskap og av utgang datterselskap. Videre endres dagens regler knyttet til fordeling av tap mellom majoritet og minoritet til at underskudd skal belastes minoritet selv om denne blir negativ. Ikrafttredelsestidspunktet for IAS 27 (R) er satt til 1. juli 2009, men IAS 27 (R) er fortsatt ikke godkjent av EU. Konsernet planlegger å anvende IAS 27 (R) fra og med 1. januar 2009.

Endring til IAS 32 Finansielle instrumenter - presentasjon og IAS 1

Presentasjon av finansregnskap – Puttable Financial Instruments

Endringen i IAS 32 innebærer at visse skrevne salgsopsjoner skal klassifiseres som egenkapital. Endringen i IAS 1 gjelder krav om å gi tilhørende noteopplysninger. Ikrafttredelsestidspunktet for endringene i IAS 32 og IAS 1 er satt til 1. januar 2009, men endringene er fortsatt ikke godkjent av EU. Konsernet planlegger å anvende endringen i IAS 32 og IAS 1 fra og med 1. januar 2010.

Endring til IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling – Eligible Hedged Items

Endringene i IAS 39 innebærer en klargjøring av reglene hvor et finansielt instrument (sikringsobjekt) er sikret i forhold til utvalgte risikoer eller komponenter av kontantstrømmer. De vedtatte endringene gir i første rekke ytterligere retningslinjer for sikring av ensidig risiko (sikring med opsjoner) og sikring av inflasjonsrisiko, men klargjør også retningslinjene om at de utpekte risikoene og kontantstrømmene må være identifiserbare og pålitelig målbare. Ikrafttredelsestidspunktet for endringen i IAS 39 er satt til 1. juli 2009, men endringen er fortsatt ikke godkjent av EU. Konsernet planlegger å anvende endringen i IAS 39 fra og med 1. januar 2010.

IFRIC 12 – Service concession arrangements

IFRIC 12 gjelder offentlige tjenestebevilgninger knyttet til infrastruktur gitt til private operatører når den offentlige myndigheten regulerer eller kontrollerer hvilke tjenester operatøren skal yte, til hvem tjenestene skal ytes og til hvilken pris. Fortolkningen regulerer hvordan slike ordninger skal regnskapsføres. Fortolkningen hadde ikrafttredelsestidspunkt 1. januar 2008, men var på det tidspunktet ikke godkjent av EU. Tolkningen er ennå ikke godkjent, men EU har foreslått at ikrafttredelsestidspunktet settes til regnskapsår som begynner etter 31. desember 2008. Konsernet vil anvende fortolkningen fra og med 1. januar 2009.

IFRIC 13 – Customer loyalty programmes

Fortolkningen omhandler hvordan lojalitetsprogrammer som et foretak har mot sine kunder for å belønne disse for tidligere kjøp samt gi intensiver for ytterligere kjøp, skal innregnes og måles. Fortolkningen hadde ikrafttredelsestidspunkt 1. juli 2008, men var på det tidspunktet ikke godkjent av EU. Fortolkningen er nå godkjent av EU for regnskapsår som begynner etter 31. desember 2008. Konsernet vil anvende IFRIC 13 fra og med 1. januar 2009.

IFRIC 14 – IAS 19 – the limit on a defined benefit asset, minimum funding requirements and their interaction

Fortolkningen omhandler begrensninger i balanseføring av pensjonsmidler hvor lovpålagte eller kontraktsfestede minimumsbeløp som innbetales overstiger forpliktelsen. Fortolkningen hadde ikrafttredelsestidspunkt 1. januar 2008, men var på det tidspunktet ikke godkjent av EU. Fortolkningen er nå godkjent av EU for regnskapsår som begynner etter 31. desember 2008. Konsernet vil anvende IFRIC 14 fra og med 1. januar 2009.

IFRIC 15 – Agreements for the construction of real estate

Fortolkningen omhandler regnskapsføring av eiendomsprosjekter. Fortolkningen gir veiledning til hvilke prosjekter som skal anses som anleggskontrakt i henhold til IAS 11 og hvilke som skal innregnes etter IAS 18. Fortolkningen har ikrafttredelsestidspunkt 1. januar 2009, men er fortsatt ikke godkjent av EU. Konsernet vil anvende IFRIC 15 fra og med 1. januar 2010. Endringen vil kunne medføre utsatt inntektsføring av inntekter knyttet til salg av leiligheter innenfor Orkla Eiendom sammenholdt med dagens prinsipp.

IFRIC 16 – Hedges of a net investment in a foreign operation

Fortolkningen omhandler regnskapsføring av sikring av valutaeksponering knyttet til nettoinvestering i utenlandske enheter. Fortolkningen klargjør hvilke typer sikringer som vil kunne kvalifisere for sikringsvurdering og hvilke risikoer som vil kunne sikres. Fortolkningen hadde ikrafttredelsestidspunkt 1. oktober 2008, men er fortsatt ikke godkjent av EU. Konsernet vil anvende IFRIC 16 fra og med 1. januar 2010.

IFRIC 17 – Distributions of non-cash assets to owners

Fortolkningen omhandler regnskapsføring av utdelinger til eiere som gjøres opp i andre eiendeler enn kontanter. Fortolkningen har ikrafttredelsestidspunkt 1. juli 2009, men er fortsatt ikke godkjent av EU. Konsernet vil anvende IFRIC 17 fra og med 1. januar 2010.

IFRIC 18 – Transfers of Assets from Customers

Fortolkningen omhandler regnskapsføring av eiendeler som overføres fra kundene til leverandører av elektrisitet, gass, vann og telekommunikasjon (utilities industries), og som brukes for å koble kunden til leverandørens nettverk og dermed sikre muligheten for fremtidige leveranser av elektrisitet, gass, vann og telekommunikasjon til disse kundene. Fortolkningen omhandler også tilfeller der leverandøren av slike tjenester mottar kontanter fra kundene som skal anvendes til anskaffelse av slike eiendeler. Fortolkningen har ikrafttredelsestidspunkt 1. juli 2009, men er fortsatt ikke godkjent av EU. Konsernet vil anvende IFRIC 18 fra og med 1. januar 2010.

Utover de effektene som er kommentert over forventes det ikke at implementering av endringene listet opp vil få vesentlig effekt på konsernregnskapet på implementeringstidspunktene.

IASB's årlige forbedringsprosjekt

Det er vedtatt endringer i flere standarder med ikrafttredelse i løpet av 2009. Nedenfor er listet opp de viktigste endringene som kan få effekt for innregning, måling og noteopplysninger:

- IFRS 5 Anleggsmidler holdt for salg og avviklet virksomhet: Ved planlagt salg av kontrollerende eierandel i datterselskap skal alle eiendeler og forpliktelser i datterselskapet klassifiseres som holdt for salg selv om foretaket har til intensjon å beholde en ikke-kontrollerende andel etter nedsalget.
- IAS 1 Presentasjon av finansregnskap: Eiendeler og gjeld klassifisert som holdt for salg, i samsvar med IAS 39, klassifiseres ikke automatisk som kortsiktig i balansen.
- IAS 16 Eiendom, anlegg og utstyr: Driftsmidler som innehas for utleie og som ved utløpet av leieperioden selges som del av ordinær drift, skal overføres til varelager.
- IAS 19 Ytelser til ansatte:
 - Endringer i definisjonen av begrepene kostnader ved tidligere perioders pensjonsopptjening, avkastning på pensjonsmidler, kortsiktige og andre langsiktige ytelser.
 - Endringer i pensjonsplaner som reduserer ytelsene knyttet til fremtidige opptjening behandles som avkortning.
 - Referansen til IAS 37 vedr. betingede forpliktelser, er tatt bort.
- IAS 20 Regnskapsføring av offentlige tilskudd og opplysninger om offentlig støtte: Fremtidige lån fra det offentlige til en rente lavere enn markedsrente er ikke unntatt fra kravet om å finne en estimert rente. Forskjellen mellom mottatt lånebeløp og nåverdi skal regnskapsføres som offentlig tilskudd.
- IAS 28 Investeringer i tilknyttet foretak og IAS 31 Andeler i felles kontrollert foretak: Endring i visse noteopplysninger dersom slike investeringer er regnskapsført til virkelig verdi iht IAS 39.
- IAS 36 Verdifall på eiendeler: Det skal gis visse noteopplysninger i forbindelse med nedskrivningstester når diskonterte fremtidige kontantstrømmer benyttes for å estimere virkelig verdi fratrukket salgskostnader.
- IAS 38 Immaterielle eiendeler: Utgifter til annonsering og salgsfremmende tiltak skal kostnadsføres på tidspunktet hvor varen er tilgjengelig for selskaper eller når tjenesten er mottatt.
- IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling:
 - Endringen i bruken av et derivat, ved utpeking av derivatet som et sikringsinstrument eller ved opphør av sikring, skal ikke betraktes som en reklassifisering. Derivater kan derfor tas inn eller ut av kategorien «virkelig verdi med verdiendringer over resultatet» etter førstegangsinnregning.
 - Ved re-kalkulering av amortisert kost etter IAS 39.AG8 for et instrument som er eller har vært gjenstand for virkelig verdi sikring, skal det ikke benyttes

opprinnelig effektiv rente, men en effektiv rente som hensyntar effekten av sikring.

- Henvisningen til «segment» er fjernet i forhold til utpeking og dokumentasjon av sikringsforhold
- IAS 40 Investeringseiendom: Eiendom under bygging eller utvikling for fremtidig bruk som investeringseiendom er innenfor virkeområdet til IAS 40.

Ingen av endringene vil medføre vesentlig endring i konsernets anvendelse av regnskapsprinsipper eller noteopplysninger.

BRUK AV ESTIMATER VED UTARBEIDELSE AV KONSERNREGNSKAPET

Ledelsen har benyttet estimater og forutsetninger ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. Dette gjelder for eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader og tilleggsopplysninger knyttet til betingede forpliktelser. Områder hvor estimater har stor betydning vil være:

Beløp i mill. NOK			
Regnskapspost	Note	Estimat/forutsetninger	Bokført verdi
Goodwill	12	Nåverdi fremtidig kontantstrøm	10.774
Varemerker	12	Nåverdi fremtidig kontantstrøm	2.308
Varige driftsmidler	13	Gjennvinnbart beløp og estimering av korrekt gjenværende levetid	26.368
Unoterte aksjer	18	Nåverdi fremtidig kontantstrøm	2.044
Pensjonsforpliktelser	7	Økonomiske og demografiske forutsetninger	1.516
Eiendeler ved utsatt skatt	21	Bedømmelse av evnen til å utnytte skatteposisjoner i fremtiden	984
Avsetninger	22	Korrekt og tilstrekkelig estimert	707

Konsernet gjennomførte verdifallstester for alle immaterielle eiendeler med ubestemt levetid og for all goodwill i 3. kvartal. Avleggelsen av regnskapet for året 2008 skjer i et meget turbulent og svingende marked og gjennomførte verdifallstester er derfor gjennomgått og revurdert pr. 31.12. Både renteforutsetninger og realøkonomiske forutsetninger for øvrig er krevende å bedømme under slike forhold (se note 12).

Orkla har pr. 31.12.2008 et pris/bok forhold på litt under 1 (0,98). Dette betyr at markedet priser Orklakonsernet marginalt lavere enn det bokførte verdier skulle tilsi. På basis av nylig utarbeidede budsjetter og prognoser, er det ikke grunnlag for ytterligere nedskrivninger.

Som følge av finanskrisen er verdsettingen av unoterte aksjer spesielt utfordrende. Det er i størst mulig grad benyttet eksterne vurderinger for verdsettelse av disse postene (se beskrivelse av verdsetting i note 18). Børsnoterte aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg er verdsatt til børskurs pr. 31.12.

De øvrige områdene med størst risiko for vesentlige endringer er balanseført goodwill og varemerker med ubestemt levetid. Disse blir ikke amortisert løpende, men verdien blir testet minst én gang per år. Verdifallstestene bygger på estimater av verdier på kontantgenererende enheter som goodwill og varemerker er henført til. Estimaten bygger på forutsetninger om forventet fremtidig kontantstrøm som neddiskonteres med en valgt diskonteringsrente. Både det å finne rett avkastningskrav og å legge riktige realøkonomiske forutsetninger til grunn for kalkylene har vært en stor utfordring i 2008. Se note 12.

Andre estimater og forutsetninger er omtalt i de ulike notene og det som ikke naturlig inngår i andre noter fremkommer i note 24 under «Andre forhold» og «Hendelser etter balansedagen».

Utøvelse av skjønn

I tillegg vil valg av regnskapsprinsipper, og skjønn ved utøvelsen av disse, kunne påvirke regnskapet. Dette gjelder forhold som at hoveddelen av Aksjeporteføljen er presentert som tilgjengelig for salg og ikke til virkelig verdi over resultatet, avgrensninger mellom operasjonell og finansiell leasing samt presentasjon av «nedskrivning varelager Sapa Profiles» og «restruktureringer og vesentlige nedskrivninger» på egne linjer.

Fremtidige hendelser og endringer i rammebetingelser kan medføre at estimater og forutsetninger må endres. Nye uttalelser og tolkninger av standarder kan

medføre at valg av prinsipper og presentasjon vil bli endret. Slike endringer vil bli regnskapsført når nye estimater blir utarbeidet og nye krav til presentasjon eventuelt foreligger. Disse forholdene er omtalt i både prinsippbeskrivelse og noter.

KAPITALFORVALTNING

Konsernets gjeld er valutafordelt i tråd med konsernets egenkapitaleksponering. Orkla har en sterk og solid balanse med egenkapitalandel på 47,7 %. Sammen med langsiktig og robust finansiering sikrer dette konsernet god handlefrihet selv i dagens mer utfordrende markeder. Orklakonsernet har ingen krav til finansielle nøkkeltall (covenants) i sine låneavtaler, og har ubenyttede, langsiktige kreditt-rammer som mer enn dekker låneforfall i 2009 og 2010. Svak krone mot slutten av 2008 medførte en ekstra økning i gjelden målt i kroner.

Orkla som industrikonsern er ikke underlagt noen eksternt pålagte kapitalkrav.

Konsernets netto rentebærende gjeld har følgende sammensetning:

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Langsiktig rentebærende gjeld	29.598	16.093
Kortsiktig rentebærende gjeld	3.654	3.188
Rentebærende fordringer	1.390	137
Kontanter og kontantekvivalenter	4.438	2.966
Netto rentebærende gjeld	27.424	16.178
Konsernets egenkapital	50.069	55.264
Net gearing (netto rentebærende gjeld/egenkapital)	0,55	0,29

Konsernets netto rentebærende gjeld fordelt på renteregulering og valuta er vist i detalj i note 23.

NYE SELSKAPER/IKKE VIDEREFØRT VIRKSOMHET

Orklakonsernet har ervervet en del mindre virksomheter i 2008. Disse er presentert i note 1.

Virksomheten i Elkem Aluminium ANS er besluttet byttet bort mot Alcoa's minoritetsinteresse i Sapa Profiles og er derfor presentert på én linje i resultatregnskapet og på egne linjer i balansen. Sammenligningstallene i resultatet er tilsvarende omarbeidet slik at Elkem Aluminium er skilt fra de ordinære tallene og presentert på en linje som «ikke videreført virksomhet» (se note 26 for ytterligere informasjon). Byttehandelen blir regnskapsmessig presentert som et utkjøp av minoritetsinteresser i 2009. Se note 1 for regnskapsmessige effekter av utgang minoritetsinteresse i Sapa Profiles.

PRINSIPPER FOR UTARBEIDELSE AV KONSERNREGNSKAPET

Konsernregnskapet viser det samlede økonomiske resultatet og den samlede finansielle stillingen når morselskapet Orkla ASA og dets kontrollerte eierandeler i andre selskaper presenteres som én økonomisk enhet. Eierandeler i selskaper der konsernet alene har bestemmende innflytelse (datterselskaper) er konsolidert 100 % linje for linje i konsernregnskapet. Dersom konsernet ikke eier alle aksjene i datterselskapene blir minoritetenes andel av resultat etter skattekostnad og andel av egenkapitalen presentert på egne linjer. Eierandeler i selskaper der konsernet sammen med andre har bestemmende innflytelse (felles kontrollerte selskaper) er konsolidert med konsernets eierandel linje for linje i konsernregnskapet etter bruttometoden. Eierandeler i selskaper presentert hvor konsernet har betydelig innflytelse (tilknyttede selskaper) er vurdert etter egenkapitalmetoden. Konsernets andel av resultat etter skattekostnad og egenkapital i tilknyttede selskaper er presentert på én linje i henholdsvis konsernets resultatregnskap og balanse. Andelen av eventuelle omregningsdifferanser og andre poster ført mot egenkapitalen i det tilknyttede selskapet blir ført mot balanseverdien med motpost i konsernets egenkapital. Finansielle eiendeler eid i Aksjeporteføljen er omtalt i eget avsnitt nedenfor. Andre finansielle investeringer er behandlet som tilgjengelig for salg og balanseført til virkelig verdi med verdiendring ført direkte mot egenkapitalen. Alle interne forhold mellom konsernselskaper er eliminert.

Ved oppkjøp av datterselskap, etablering av felles kontrollert virksomhet eller erverv av betydelig innflytelse i tilknyttede selskaper foretas en virkelig verdi analyse. Oppkjøpet blir regnskapsført fra det tidspunktet konsernet har kontroll. Kontrolltidspunktet er normalt det tidspunktet avtalen trer i kraft og alle offentlige godkjenninger foreligger, og vil normalt være etter avtaletidspunktet. Eiendeler og

gjeld blir vurdert til virkelig verdi ved oppkjøpet. Residualverdien i oppkjøpet vil utgjøre goodwill. Dersom det er minoritetsinteresser i det oppkjøpte selskapet, vil disse få sin andel av henførte eiendeler og gjeld, men ikke goodwill. Transaksjoner med minoritet regnskapsføres delvis som goodwill målt i forhold til IFRS 3 og delvis som egenkapitaltransaksjon (hybrid modell). I selskaper der konsernet allerede hadde eierinteresser før konserndannelsen, vil verdien av eiendeler og gjeld på konserndannelsesetidspunktet legges til grunn for virkelig verdi vurdering. Konsernets egenkapital vil således bli påvirket av at eiendelene reprises som om hele kjøpet ble gjort på dette tidspunktet. Goodwill beregnes imidlertid ved hvert kjøp.

KLASSIFISERINGS- OG MÅLEPRINSIPPER

Regnskapet bygger i utgangspunktet på et historisk kost prinsipp. Avvik fra dette er behandling av finansielle eiendeler som i hovedsak er regnskapsført til virkelig verdi som tilgjengelig for salg og biologiske eiendeler (skog) som er regnskapsført til virkelig verdi. Kontantstrømsikringer som tilfredsstiller kravene til regnskapsmessig sikring er ført til virkelig verdi i balansen og verdiendringer blir regulert direkte mot konsernets egenkapital. Eiendeler som ikke lenger forsvaret sin verdi, blir skrevet ned til gjenvinnbart beløp som er det høyeste av bruksverdi og virkelig verdi fratrukket salgskostnader. Som underliggende forutsetning for regnskapsføringen ligger periodiseringsprinsippet og fortsatt drift.

Klassifisering. Eiendeler eller gjeld er klassifisert som kortsiktig når de er en del av normalt varekretsløp, når de er holdt primært for handelsformål, når de har forfall innen 12 måneder eller når de på balansedagen er kontanter eller kontantekvivalenter. Andre poster er langsiktige. Utbytte blir først gjeld når det er formelt vedtatt av generalforsamlingen.

Amortisering av immaterielle eiendeler, restruktureringer og vesentlige nedskrivninger er presentert på egne linjer. Amortisering av immaterielle eiendeler representerer i hovedsak kostnadsføring over utnyttbar levetid for immaterielle eiendeler knyttet til oppkjøpte selskaper.

Restruktureringer og vesentlige nedskrivninger dreier seg om vesentlige restruktureringskostnader og eventuelle større nedskrivninger på både materielle og immaterielle eiendeler. Andre vesentlige og uvanlige engangsposter kan også bli skilt ut. På denne måten vil sammenlignbarheten på de andre artslinjene være mer relevant.

Måling og innregning av postene i regnskapet er gjort ut fra gjeldende IFRS standarder. De viktigste prinsippene er omtalt nedenfor.

RESULTAT

Driftsinntektene presenteres etter fradrag for rabatter, merverdiavgift og andre typer offentlige avgifter. Konsernet omsetter varer og tjenester i mange ulike markeder og inntektsføring ved salg av varer og tjenester skjer når varen er levert eller tjenesten er ytet.

Salg av egenproduserte- og handelsvarer fra Orkla Brands inntektsføres når varene er levert og risiko har gått over på kjøper. Salgsinntektene består i stor grad av salg av forbrukervarer til grossister.

Salg av egenproduserte varer fra Orkla Materials og Orkla Aluminium Solutions inntektsføres ved levering. Levering er i stor grad basert på langsiktige rammeavtaler. Eksternt salg av elektrisk kraft inntektsføres basert på pris avtalt med kunde ved levering.

Innen investeringsområdet blir husleieinntekter inntektsført løpende. Vederlag knyttet til salgoppdrag som selskapet har resultatansvar for, inntektsføres i takt med ferdigstillelse. Salg av finansielle tjenester og produkter (fond og alternative investeringer) inntektsføres når tjenesten er levert. Verdiregulering av biologiske eiendeler føres til virkelig verdi som driftsinntekt.

Gevinster ved avhendelse av driftsmidler blir presentert som andre driftsinntekter. Eventuelle større gevinster i form av eiendomssalg på fristilte eiendommer ansees som en del av konsernets drift og vil også bli presentert som andre driftsinntekter.

Renteinntekter regnskapsføres når de er opptjent, mens utbytte inntektsføres på det tidspunktet det er vedtatt i avgivende selskap.

Gevinster (tap) ved salg av aksjer fra Aksjeporteføljen presenteres på egen linje etter driftsresultatet. Gevinst (tap) på aksjer og andeler som er regnskapsført som tilgjengelig for salg beregnes som forskjellen mellom kostpris eller eventuelt regnskapsmessig nedskrevet verdi for aksjen eller andelen og salgsverdi. Eventuelle mer- eller mindreverdier som er ført midlertidig mot egenkapitalen blir samtidig reversert, se note 18.

EIENDELER

Varige driftsmidler omfatter eiendom, anlegg og utstyr som er beregnet for produksjon, levering av varer eller administrative formål og som har levetid over ett år. Disse balanseføres til kost fratrukket eventuelle akkumulerte av- og nedskrivninger. Utgifter til løpende vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende som driftskostnader, mens utskiftninger og forbedringer tillegges driftsmidlenes kostpris. Driftsmidler avskrives lineært over utnyttbar levetid. Utrangeringsverdi hensyntas og avskrivningsplanen gjennomgås årlig. Dersom det finnes indikasjoner på at et driftsmiddel har falt i verdi, blir driftsmiddelet nedskrevet til gjenvinnbar verdi dersom denne er lavere enn bokført verdi.

Ved virkelig verdi analyse i forbindelse med oppkjøp henføres merverdier til aktuelle eiendeler slik at disse blir balanseført til konsernets anskaffelseskost. Finansieringsutgifter ved tilvirkning av egne driftsmidler balanseføres. Se note 10.

Immaterielle eiendeler. Balanseførte utgifter til egenutviklede eller spesialtilpassede edb-programmer presenteres som immaterielle eiendeler. Spezialtilpassede edb-programmer og lignende har et reinvesteringsbehov på linje med andre driftsmidler og amortisering av denne typen immaterielle eiendeler presenteres sammen med konsernets avskrivninger.

Utgifter knyttet til egenutvikling av varemerker og lignende (markedsføring) blir direkte kostnadsført fordi identifikasjon og sannsynliggjøring av de fremtidige økonomiske fordelene som skal tilflyte selskapet er for usikre på lanseringstidspunktet. Utgifter til erverv av immaterielle verdier gjennom oppkjøp balanseføres. Orkla har utarbeidet egne retningslinjer (royaltymetode) for verdsettelse av varemerker ved oppkjøp. Varemerker som har eksistert i mer enn 5 år og har en sunn utvikling på oppkjøpstidspunktet forventes å ha ubestemt levetid og amortiseres ikke. Ubestemt levetid betyr at det på balansedagen ikke er mulig å forutse når eiendelene ikke lenger vil ha verdi. Andre identifiserte varemerker vil bli amortisert over utnyttbar levetid, normalt 5-10 år. Andre immaterielle eiendeler vil bli amortisert over utnyttbar levetid. Konsernet har balanseført betydelige immaterielle eiendeler i form av tidsbegrensede kraftrettigheter. Disse amortiseres over avtalenes løpetid.

Immaterielle eiendeler med ubestemt levetid må gjennom en årlig verdifallstest for å vurdere om verdiene er intakte. Orklakonsernet gjennomfører denne testen før avleggelse av resultatet for 3. kvartal. I tilfelle indikasjoner på verdifall gjennomføres verdifallstester hyppigere.

Immaterielle eiendeler fra oppkjøp er forklart i note 1 og note 12.

Forskning og utvikling (FoU) utgifter er utgifter konsernet pådrar seg for å drive med forskning og utvikling, kartlegging av eksisterende/nye produkter, produksjonsprosesser og lignende i den hensikt å sikre fremtidig inntjening. Utgifter til forskning vil alltid bli kostnadsført direkte, mens utgifter til utvikling vil bli balanseført dersom de underliggende økonomiske forholdene er identifiserbare og representerer sannsynlige fremtidige økonomiske fordeler hvor konsernet har kontroll. Konsernet har løpende et stort antall prosjekter for vurdering. Se note 12.

Goodwill er residualverdien mellom kjøpesum og balanseførte verdier i oppkjøpt virksomhet etter at virkelig verdi analyse er gjennomført. I goodwillbegrepet vil det ligge betaling for synergier, verdier knyttet til ansatte, andre immaterielle eiendeler som ikke kvalifiseres til egen balanseføring, fremtidig inntjening samt det forhold at utsatt skatt ikke kan neddiskonteres. Balanseført goodwill kommer kun fra oppkjøpt virksomhet. Goodwill amortiseres ikke, men vurderes minst en gang i året for verdifall før avleggelse av 3. kvartal samt ved indikasjon på verdifall. Goodwill fra nye kjøp er forklart i note 1 og note 12.

Biologiske eiendeler. Konsernet har biologiske eiendeler i form av skog. Skogen verdsettes til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Virkelig verdi på skog er beregnet ut fra en kontantstrømbasert modell. Skog inngår i note 13.

Lager av varer er verdsatt til laveste verdi av anskaffelseskost og netto realiserbar verdi. Innkjøpte varer er verdsatt til kost etter FIFU-prinsippet, mens egentilvirkede ferdigvarer og varer under tilvirkning er vurdert til tilvirkningskost. Det er gjort fradrag for ukurans. Netto realiserbar verdi er estimert salgspris fratrukket salgsomkostninger. Deler av aluminiumslageret er vurdert til gjenanskaffelseskost, se note 15.

Kundefordringer er innregnet og presentert til opprinnelig fakturabeløp og nedskrevet dersom det har inntruffet tapsutløsende hendelser som kan måles pålitelig og vil innvirke på betalingen av fordringen. Kundefordringene er således målt til amortisert kost ved bruk av effektiv rentemetode. Renteelementet er sett bort fra dersom det er uvesentlig.

Aksjeporteføljen representerer investeringer av finansiell karakter og er adskilt fra konsernets strategiske industrielle engasjementer. Aksjeporteføljen presenteres som kortsiktig til virkelig verdi. Aksjer og andeler med eierandel mindre enn 20 % er innregnet til virkelig verdi som tilgjengelig for salg med verdiendringer direkte mot egenkapitalen, mens aksjer og andeler i selskaper med eierandel mellom 20 % og 50 % er innregnet som tilknyttede selskaper med verdiendring over resultatet. Poster i Aksjeporteføljen definert som tilgjengelig for salg med lavere verdi enn bokført, nedskrives over resultatet dersom verdifallet er vedvarende eller signifikant. I begge kategorier vil ytterligere verdifall medføre tilsvarende umiddelbar nedskrivning. Nedskrivningen vil ikke kunne reverseres over resultatet før ved realisasjon. Mottatte utbytter resultatføres når de er vedtatt i avgivende selskap, noe som i hovedsak er sammenfallende med betalingstidspunktet. Kjøp og salg av aksjer regnskapsføres på handledato. Se note 18.

Kontanter og kontantekvivalenter holdes for å møte kortsiktige svingninger i likviditet, heller enn for investeringsformål. Kontant og kontantekvivalenter består av kontanter, bankinnskudd og kortsiktige plasseringer. Orklas konsernkontosystem er nettet ved at innstående og trekk i samme land er motregnet i presentasjonen.

EGENKAPITAL, GJELD OG FORPLIKTELSE

Egne aksjer regnskapsføres mot egenkapitalen til kostpris for konsernet.

Pensjoner. Pensjonskostnader knyttet til ordninger som er innskuddsplaner, vil være lik periodens innskudd til de ansattes pensjonssparing. Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser som er knyttet til ytelsesplaner beregnes ut fra en lineær opptjening av nåverdien av fremtidige ytelser. For ytelsesplaner legges en rekke økonomiske og aktuarmessige forutsetninger til grunn for beregningene. Pensjonsmidlene er vurdert til virkelig verdi og fratrukket i netto pensjonsforpliktelse i balansen. Eventuell overfinansiering balanseføres i den grad det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes eller tilbakebetales.

Endringer i forpliktelsen for ytelsesplaner som skyldes endringer i pensjonsplaner, resultatføres i sin helhet for endringer som gir en eventuell umiddelbar fripliserett. Hvis ikke periodiseres avviket frem til fripliserett er opparbeidet. Planendringer i Orkla er stort sett av den første typen. Endringer i forpliktelsen og pensjonsmidlene som skyldes endringer i og avvik mot beregningsforutsetningene (estimattendringer), resultatføres over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid for den del av avvikene som overstiger 10 % av brutto pensjonsforpliktelse (av pensjonsmidlene hvis disse er størst). Innregning av gevinster eller tap på avkortning eller oppgjør av en ytelsesbasert pensjonsordning foretas på tidspunktet for avkortningen eller oppgjøret.

Usikre forpliktelser (avsetninger) regnskapsføres dersom konsernet har en juridisk eller selvpålagt forpliktelse, det er sannsynlig at denne kommer til utbetaling og det kan gis et pålitelig estimat for forpliktelsesbeløpet. Ved en selvpålagt forpliktelse skal det foretas avsetning dersom det etter vedtak og plan offentliggjøres en beslutning om å gjennomføre tiltak (restrukturering) som vesentlig endrer omfanget av virksomheten eller måten den drives på. Avsetningen beregnes ut fra beste estimat på de utgiftene som forventes å påløpe. Dersom effekten er vesentlig vil forventet fremtidig kontantstrøm bli neddiskontert med en før-skatt rente som reflekterer risikoen i avsetningen.

Skatter. Skattekostnaden knyttes til det regnskapsmessige resultatet og består av summen av periodeskatter og endring i utsatt skatt. Periodeskatt regnskapsføres til det beløpet som forventes å bli betalt ut fra skattepliktig inntekt i konsoliderte regnskaper. Andel resultat fra tilknyttede selskaper er regnskapsført etter skatt,

og andel av skatt i disse selskapene er derfor ikke vist som skattekostnad i konsernregnskapet. Betalbar skatt og endring utsatt skatt blir ført direkte mot egenkapitalen i den grad det relaterer seg til forhold som er ført direkte mot egenkapitalen.

Forpliktelse ved utsatt skatt i balansen er beregnet med nominell skattesats på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier på balansedagen. Det er beregnet forpliktelser ved utsatt skatt på merverdier ved oppkjøp av selskaper. Det er ikke balanseført forpliktelse ved utsatt skatt knyttet til goodwill. Forpliktelse ved utsatt kraftverkskatt er beregnet ved at midlertidige forskjeller knyttet til kraftverkbeskatning er multiplisert med nominell grunnrenteskattesats i Norge på 30 %, for de kraftverk hvor konsernet har ansvaret for kraftverkbeskatningen.

Det er ikke balanseført forpliktelse ved utsatt skatt knyttet til tilbakeholdte overskudd i datterselskaper og tilknyttede selskaper. Bakgrunnen for dette er at konsernet anser seg i stand til å styre tilbakeføringen av disse tilbakeholdte overskuddene slik at skatt ikke blir utløst.

Dersom en enhet har eiendeler ved utsatt skatt, blir det vurdert om denne kan balanseføres. Eiendeler ved utsatt skatt vurderes løpende og balanseføres kun i den grad det er sannsynlig at fremtidig skattepliktig overskudd vil være stort nok til å nyttiggjøre seg eiendelen.

Forpliktelse ved utsatt skatt og eiendel ved utsatt skatt utlignes bare i den grad utligningsadgang følger av skattereglene.

FINANSIELLE FORHOLD

Valuta. Transaksjoner i utenlandsk valuta bokføres til dagskurs på transaksjonstidspunktet, mens pengeposter i valuta presenteres til kursen på balansedagen, og eventuell gevinst/tap resultatføres som finansposter. Inntekter og kostnader i datterselskaper med annen funksjonell valuta omregnes pr måned til månedens gjennomsnittskurs og akkumuleres. Balanseposter i datterselskaper med annen funksjonell valuta omregnes til kursen på balansedagen. Omregningsdifferanser føres mot egenkapitalen. Omregningsdifferanse knyttet til inn- og utlån utpekt som nettoinvestering i annen funksjonell valuta bokføres mot egenkapitalen.

Derivater verdsettes til virkelig verdi på balansedagen og bokføres som fordring eller gjeld. Gevinst og tap som følge av realisasjon eller endring i virkelig verdi resultatføres der derivatet ikke inngår i en sikringsrelasjon som tilfredsstiller kriteriene for sikringsbokføring. Innebygde derivater i kommersielle kontrakter skilles ut og måles separat. Gevinst og tap knyttet til derivater som inngår i kontantstrømsikringer bokføres midlertidig mot egenkapitalen inntil resultatføring av sikringsobjektet finner sted. Gevinst og tap knyttet til derivater som sikrer virkelig verdi resultatføres og utlignes helt eller delvis av verdiendringer på sikringsobjektet. Kjøp og salg av derivater regnskapsføres på handledato.

Valutaderivater. Verdiendring på valutaderivater som inngår i kontantstrømsikringer føres fortløpende mot egenkapitalen og resultatføres ved gjennomføring av transaksjonen som derivatet sikrer, og verdiendringen presenteres på samme linje som den sikrede transaksjonen. Gevinst og tap på øvrige valutaterminkontrakter, herunder valutaterminer som sikrer valutakursrisiko i Aksjeporteføljen regnskapsføres mot henholdsvis «finansposter» og «gevinster, tap og nedskrivning Aksjeporteføljen».

Gevinst og tap på lån eller valutaderivater i utenlandsk valuta, som er utpekt som sikringsinstrument for en nettoinvestering i et utenlandsk datterselskap, regnskapsføres midlertidig mot egenkapitalen og resultatføres sammen med gevinst/tap ved realisasjon av investeringen. Omregningsdifferansen knyttet til inn- og utlån utpekt som nettoinvestering i annen funksjonell valuta bokføres mot egenkapitalen.

Verdiendring på finansielle avtaler om fremtidig kjøp og salg av elektrisk kraft som sikrer fremtidig produksjon, regnskapsføres midlertidig mot egenkapitalen. Urealisert gevinst eller tap på finansielle krafthandelsavtaler som ikke representerer sikring, resultatføres.

Lån/fordringer og rentederivater. Renteinntekter og rentekostnader fra lån og fordringer bokføres til amortisert kost. Verdiendringer som følge av renteendringer i løpet av renteperioden resultatføres dermed ikke. For rentederivater som er utpekt

som sikring av fremtidige rentekostnader (flytende til fastrenteavtaler) bokføres verdiendringer midlertidig mot egenkapitalen. For rentederivater som er utpekt som sikring av fastrentelån (fast til flytende renteavtaler) bokføres både endringen i virkelig verdi av lånet, samt verdiendring på rentederivatet mot resultatet.

ANDRE FORHOLD

Kontantstrøm. Kontantstrømanalysen er satt opp i henhold til den indirekte metoden og viser kontantstrøm fra henholdsvis operasjonelle-, investerings- og finansieringsaktiviteter og forklarer periodens endring i «Kontanter og kontant-ekvivalenter».

Segmenter. Orkla har forretningsområder som primært segment og geografisk inndeling som sekundært. Primærsegmentet sammenfaller med den måten ledelsen i konsernet får innrapportert tall fra virksomhetsområdene. Regnskapsprinsippene for segmentrapportering er de samme som for konsernregnskapet for øvrig. Prising av transaksjoner mellom ulike segmenter er gjort på armlengdes avstand. Orkla ASA yter tjenester til konsernselskapene. Tjenestene blir utfakturert. De ulike virksomhetsområdene er definert og beskrives i egen seksjon i denne årsrapporten.

Leasing. Klassifisering av leieavtaler er basert på i hvilken utstrekning risiko og avkastning forbundet med eierskap av en leid eiendel ligger hos utleier eller leietaker. En leieavtale klassifiseres som finansiell dersom den i det vesentlige overfører all risiko og avkastning forbundet med eierskap. Finansielle leieavtaler vil bli balanseført og avskrevet over avtalens løpetid. Andre leieavtaler er operasjonelle. På disse føres leieutgiften som løpende driftskostnad.

Aksjebasert avlønning. Konsernet har aksjesparingsprogrammer, aksjeopsjoner og aksjebasert kontantbonus. Aksjer til ansatte utstedt under markedsverdi regnskapsføres ved at differansen mellom markedsverdi på aksjene og utstedelsespris blir lønnskostnad. Opsjoner til ledende ansatte verdsettes basert på opsjonens virkelige verdi på det tidspunktet opsjonsplanen vedtas (tildelingstidspunktet). Ved verdsettelse benyttes Black-Scholes modellen. Kostnaden ved opsjonen periodiseres over den periode de ansatte opptjener rett til å motta opsjonene. Aksjebasert kontanttoppgjør medfører at selskapet har en forpliktelse til å betale ut kontanter i fremtiden. Denne ordningen føres som gjeld i balansen. Akkumulert kostnadsføring skal tilsvare det beløp som utbetales på oppgjørstidspunktet. Forpliktelsen må til enhver tid reflektere den opptjente andelen av virkelig verdi av forpliktelsen. Kostnaden periodiseres over opptjeningstiden. Verdiendringen av forpliktelsen resultatføres. Verdien beregnes etter de samme prinsipper som aksjebaserte opsjoner. Arbeids-giveravgift på aksjeopsjonsordninger relatert til differansen mellom utstedelseskurs og markedspris på aksjen ved årets slutt, er avsatt i forhold til hva som er opptjent.

Offentlige tilskudd regnskapsføres når det er overveiende sannsynlig at de vil bli mottatt. Tilskuddene presenteres enten som inntekt eller som kostnadsreduksjon og da for å sammenstilles med kostnadene de er ment å kompensere for. Offentlige tilskudd som relaterer seg til eiendeler, er ført som reduksjon av anskaffelseskostnaden til eiendelen. Tilskuddet reduserer eiendelens avskrivninger. Betydningen av offentlige tilskudd er ikke vesentlig for konsernet.

Ikke videreført virksomhet. Dersom en vesentlig del av konsernets virksomhet er avhendet eller besluttet avhendt, presenteres denne virksomheten som «Ikke videreført virksomhet» på egen linje i resultatregnskapet og balansen. Dette medfører at alle andre presenterte tall er eksklusive den ikke videreførte virksomheten. Fortjenesteelementet ved internsalg fra Elkem Aluminium til øvrige konsernselskaper er holdt tilbake i konsernet. Sammenligningstallene i resultatet blir omarbeidet og presentert med den ikke videreførte virksomheten på en linje. Sammenligningstall i balansen blir ikke tilsvarende omarbeidet.

Innholdsfortegnelse noter konsern

NOTE 1	OPPKJØP AV SELSKAPER	35
NOTE 2	FELLES KONTROLLERT VIRKSOMHET	36
NOTE 3	INVESTINGER I TILKNYTTETE SELSKAPER ETTER EGENKAPITALMETODEN	37
NOTE 4	SEGMENTER	38
NOTE 5	GEOGRAFISK FORDELING AV ANVENDT KAPITAL, INVESTINGER OG ANTALL ÅRSVERK	44
NOTE 6	LØNNSKOSTNADER	44
NOTE 7	PENSJONER	45
NOTE 8	ANDRE DRIFTSKOSTNADER	47
NOTE 9	RESTRUKTURERINGER OG VESENTLIGE NEDSKRIVNINGER	47
NOTE 10	FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER	47
NOTE 11	RESULTAT PR. AKSJE	47
NOTE 12	IMMATERIELLE EIENDELER OG VERDIFALLSTESTER	48
NOTE 13	VARIGE DRIFTSMIDLER	49
NOTE 14	ANDRE FINANSIELLE EIENDELER	50
NOTE 15	VARELAGER	50
NOTE 16	KORTSIKTIGE FORDRINGER OG GJELD	50
NOTE 17	KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER	50
NOTE 18	AKSJEPORTEFØLJEN	51
NOTE 19	UTVIKLING I AKSJEKAPITAL	54
NOTE 20	MINORITETER	55
NOTE 21	SKATTER	55
NOTE 22	AVSETNINGER OG BETINGEDE FORPLIKTELSE	57
NOTE 23	FINANSIELL RISIKO	57
NOTE 24	LEIEAVTALER, FORPLIKTELSE, ANDRE FORHOLD OG HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN	64
NOTE 25	NÆRSTÅENDE PARTER	65
NOTE 26	IKKE VIDEREFØRT VIRKSOMHET	65
NOTE 27	KRAFT OG KRAFTKONTRAKTER	66

1 OPPKJØP AV SELSKAPER

Konsernet har i 2008 ervervet flere mindre selskaper. Oppkjøpte selskaper påvirker sammenligningen mot fjoråret, og endringen i de ulike notene må ses i lys av dette. Oppkjøpte selskaper er presentert i regnskapet fra det tidspunktet konsernet har kontroll. Tidspunkt er angitt pr. investering. Kontrolltidspunktet er normalt når avtalen trer i kraft og alle offentlige godkjenninger foreligger. Kontrolltidspunktet vil normalt være etter avtaletidspunktet.

Beløp i mill. NOK	Kjøpstids- punkt	Andel kjøpt (%)	Anskaffel- seskost	Mer-/ mindre verdi ¹	Vare- merker	Andre im- materielle eiendeler	Drifts- midler	Annet	Utsatt skatt	Goodwill	Dr. res. etter over- tagelse	Dr. innt. før over- tagelse	Dr. res. før over- tagelse
2008													
Frima Væller A/S, Danmark	februar	100	39	37	-	-	-	-	-	37	1	ia	ia
Molde Bakeri, Norge	mai	100	34	24	-	-	-	-	-	24	ia	35	2
Belusa Foods, Slovakia	oktober	100	45	11	-	-	-	-	-	11	ia	ia	ia
Diverse mindre oppkjøp Orkla Brands Ekonal Italia,			26	22	-	-	-	-	-	22	-	-	-
Orkla Aluminium Solutions	januar	100	38	6	-	-	-	-	-	6	7	-	-
FG Eiendom (felles kontrollert)	mars	33,33	352	141	-	-	196	-	(55)	-	3	5	1
Diverse mindre kjøp			4	1		1							
Sum kjøp gjeldfri basis			538	242	0	1	196	0	(55)	100			
Kjøp tilknyttede selskap			521										
Segmentfordelt oppkjøp, gjeldfri basis			1.059										
Rentebærende gjeld oppkjøp			(173)										
Kontantstrømeffekt oppkjøp ²			886										
2007													
Alcoas profilvirksomhet	juni	54	3.149	(100)	-	-	(532)	(52)	91	393	60	7.286	76
MTR Foods, India	april	100	482	387	76	-	18	(6)	(29)	328	21	58	9
Pastella, Danmark	mai	100	73	31	34	-	-	-	(8)	5	3	53	4
Saaronen (grønnsakdel), Finland	april	100	112	112	-	49	24	21	-	18	3		
Diverse Food Ingredients			100	28	-	-	-	12	-	16	5		
Diverse mindre oppkjøp Elkem			36	26	-	-	13		(3)	16			
Sum kjøp gjeldfri basis			3.952	484	110	49	(477)	(25)	51	776	92		
REC-aksjer			6.450										
Innskudd Alcoas profilvirksomhet, ikke kontantstrømeffekt			(2.889)										
Segmentfordelt beløp, gjeldfri basis			7.513										
Rentebærende gjeld oppkjøp			(347)										
Kontantstrømeffekt oppkjøp ²			7.166										
2006													
Krupskaya, Russland	juli	79	339	246	-	-	-	1	-	245	13	150	
Brinkers, Romania	juni	100	153	103	-	-	8	-	(1)	96	9	49	8
Baker Nordby, Norge	januar	100	32	23	-	-	-	-	-	23	4		
GL Johansen, Sverige	oktober	100	8	6	-	6	-	-	-	-	1	25	
Dansk Droge, Danmark	september	100	928	684	144	-	-	-	(40)	580	9	327	31
Curamed, Norge	november	100	20	19	26	-	-	-	(7)	-		7	
Melbar, Brasil	april	100	86	61	-	31	-	-	-	30	12	14	4
Alufinal, Slovakia	januar	100	238	112	-	-	-	-	-	112	33		
Ferroveld, Sør-Afrika	desember	50	109	78	-	-	-	-	-	78		68	10
Erdos og Sanvei	oktober	50	39	0	-	-	-	-	-	-			
Oppkjøp minoriteter Sapa, Dragsbæk og Mossefossen			165	84		10				74			
Sum kjøp gjeldfri basis			2.117	1.416	170	47	8	1	(48)	1.238			
Aksjer i Mecom			909										
Aksjer i tilknyttede selskaper			2.519										
Ikke betalte/forskuddsbetalt 2005			(451)										
Segmentfordelt beløp, gjeldfri basis			5.094										
Rentebærende gjeld oppkjøp			(320)										
Kontantstrømeffekt oppkjøp ²			4.774										

¹ Mer-/mindreverdi er differansen mellom kjøpesum for aksjene og konsernets andel av egenkapitalen i det oppkjøpte selskapet.

² Tilsvarende vederlag for egenkapitalen.

Anskaffelseskost som fremkommer pr. investering i tabellen er innregnet verdi av vederlaget på transaksjonstidspunktet tillagt verdien av overtatt netto rentebærende gjeld (100 %). De oppkjøpte selskapene er tatt inn i konsernet til virkelig verdi. Oppkjøpskostnader beløper seg til 6 mill. kroner i 2008.

Årets kjøp utgjør kun mindre selskaper. Noen av disse selskapene har vært integrert i andre selskaper før oppkjøpet (Frima), mens andre blir direkte integrert i oppkjøpende selskap (Molde Bakeri) slik at tall for henholdsvis før og etter oppkjøp ikke kan fremskaffes.

Foruten kjøp av 33,33 % i eiendomsselskapet FG Eiendom hvor merverdier er henført til eiendomsmassen, er alle merverdier i de mindre oppkjøpene henført til goodwill. Bakgrunnen for dette er at oppkjøpene i hovedsak er begrunnet i forhold som synergier, kompetanse og dermed muligheten til å kunne utvikle nye produk-

ter i fremtiden. Ferdigvarelagre i denne typen virksomhet er små og varene skal i all hovedsak selges til eksisterende kundemasse.

Eierandel i Sapa Profiles etter innskudd av Alcoas profilvirksomhet i 2007, er endelig fastsatt til 45,45 %, se note 20.

Byttetransaksjonen mellom Elkem Aluminium ANS og Sapa Profiles vil regnskapsmessig fremstå som et trinnsvis oppkjøp av Alcoas eierandel i Sapa Profiles. Forskjellen mellom kjøpesum (transaksjonsverdi, se note 26) og bokført minoritetsinteresse vil etter ny IFRS 3(R) bli ført mot konsernets egenkapital, gitt at denne standarden godkjennes av EU. Etter gjeldende IFRS 3 vil transaksjonen øke goodwill noe, samtidig som det vil bli en føring mot egenkapitalen (hybridmetoden). Oppkjøpet vil fremover kun påvirke minoritetenes andel av resultatet. Transaksjonen forventes fullført i 1. kvartal 2009.

Sum balanser fra oppkjøpte selskaper

Beløp i mill. NOK	Virkelig verdi 2008	Bokført verdi i oppkjøpt selskap 2008	Virkelig verdi 2007	Bokført verdi i oppkjøpt selskap 2007
Varige driftsmidler	383	187	2.749	3.226
Immaterielle eiendeler	1	1	322	163
Eiendeler ved utsatt skatt			210	108
Andre langsiktige eiendeler			4	4
Varelager	29	29	1.776	1.729
Fordringer	92	92	1.877	1.877
Aksjer i andre selskaper	112	112	-	-
Eiendeler	617	421	6.938	7.107
Avsetninger	63	8	605	470
Langsiktig gjeld, ikke rentebærende	2	2	6	6
Kortsiktig gjeld, ikke rentebærende	111	111	1.687	1.680
Minoriteter	3	1	2.320	22
Virkelig verdi netto eiendeler	438	299	2.320	4.929
Goodwill	100		(327)	
Anskaffelseskost	538		1.993	
Gevinst ved nedslag Alcoa	0		(930)	
Sum kjøp gjeldfri basis	538		1.063	

2 FELLES KONTROLLERT VIRKSOMHET

Felles kontrollert virksomhet (Joint Ventures) representerer investeringer i selskaper hvor konsernet sammen med andre har bestemmende innflytelse. Samarbeidet er basert på en avtale som regulerer sentrale samarbeidsforhold. Konsernet regnskapsfører sin andel av det felles kontrollerte selskapet ved at inntekter, kostnader, eiendeler, gjeld og kontantstrøm tas inn pro rata i konsernregnskapet. Konsernets tilgang til for eksempel likviditet i denne typen selskaper er naturlig mer begrenset enn i datterselskaper. Felles kontrollerte selskaper kan for eksempel ikke delta i konsernkontosystemer mot banker og har normalt selvstendig finansiering på egen balanse. De vil heller ikke inngå i samme skattekonsern.

Konsernet har i 2008 kun hatt én vesentlig felles kontrollert virksomhet, Elkem Aluminium ANS. Elkem Aluminium ANS har vært drevet på 50/50 basis sammen med Alcoa hvor Elkem har vært managing partner. Orkla og Alcoa inngikk 22. desember 2008 en avtale om bytte av eiendeler i to felles eide selskaper. Orkla overtar Alcoas 45,45 % minoritets eierandel i Sapa Profiles, og blir dermed 100 % eier. Alcoa overtar samtidig Orklas 50 % eierandel i Elkem Aluminium ANS, som dermed vil bli 100 % eiet av Alcoa. Elkem Aluminium ANS er presentert som «Ikke videreført virksomhet» i regnskapet for 2008 og i sammenligningstallene i resultatet for 2007 og 2006, se note 26. Øvrige felles kontrollerte virksomheter i Orklakonsernet er av mindre omfang. Hjemmet Mortensen ble solgt til Egmont i juni 2008 etter å ha blitt reklassifisert til å være tilknyttet selskap pr. 31.12.2007, som følge av kjennelsen i en voldgiftsdom.

Det finnes ingen vesentlige krav til kapitalinnskudd i felles kontrollert virksomhet hvor Orkla er deltaker.

Beløp i mill. NOK	Hjemmet Mortensen ¹			Elkem Aluminium ²	
	2008	2007	2006	2008	2007
Driftsinntekter	-	697	666	-	-
Driftsresultat	-	100	108	-	-
Årsresultat	-	74	78	-	-
Langsiktige eiendeler	-	-	248	-	2.209
Kortsiktige eiendeler	-	-	181	-	1.106
Langsiktige forpliktelser	-	-	57	-	215
Kortsiktige forpliktelser	-	-	208	-	1.284

¹ Hjemmet Mortensen ble reklassifisert fra felles kontrollert selskap til tilknyttet selskap pr. 31.12.2007, se note 3 for tilknyttede selskaper.

² Tallene for Elkem Aluminium er reklassifisert til en linje «Ikke videreført virksomhet» i 2008 og 2007, se note 26.

3 INVESTERINGER I TILKNYTTETE SELSKAPER ETTER EGENKAPITALMETODEN

Investeringer i tilknyttede selskaper etter egenkapitalmetoden representerer investeringer av strategisk karakter i selskaper hvor Orklakonsernet gjennom sin eierposisjon har betydelig innflytelse. Vanligvis dreier dette seg om selskaper som er eiet 20–50 %. Denne typen investeringer regnskapsføres ved at konsernet presenterer sin andel av det tilknyttede selskapets resultat på egen linje i resultatregnskapet og akkumulerer bokførte resultater til andelen på én linje i balansen. Eventuelle merverdier som skal amortiseres, fratrekkes resultatet etter samme prinsipper som for selskaper som konsolideres. Goodwill amortiseres ikke. Mottatt utbytte fra tilknyttede selskaper føres mot andelen i balansen og oppfattes som tilbakebetaling av kapital. Balanseverdien av de tilknyttede selskapene representerer opprinnelig kostpris tillagt akkumulerte resultater frem til dags dato, fratrasket eventuell amortisering av merverdier og akkumulert mottatt utbytte samt hensyntatt andelen av eventuelle omregningsdifferanser og lignende i det tilknyttede selskapet.

Tilknyttede selskaper som ikke selv rapporterer etter IFRS, blir omregnet før innregning i konsernet. Tilknyttede selskaper som inngår i Aksjeporteføljen er presentert i note 18.

Beløp i mill. NOK	REC	Jotun	SPDE ⁴	Hjemmet Mortensen	Øvrige	Sum
Kostpris	10.076	174	628	21	-	-
Balanseført verdi 1.1.2006	936	1.210	-	-	123	2.269
Tilgang/avgang 2006	2.739	-	-	-	106	2.845
Tilgang/avgang 2007	6.873	-	-	164	(35)	7.002
Tilgang/avgang 2008	-	-	628	(120)	66	574
Andel resultat 2006	128	151	-	-	10	289
Andel resultat 2007	607 ¹	209	-	-	32	848
Andel resultat 2008	1.217	253	(79)	28	12	1.431
Nedskrivninger 2008	-	-	(72)	-	-	(72)
Gevinst ved salg 2008	-	-	-	830	-	830
Utbytte/kursregulering 2006	-	(34)	-	-	(6)	(40)
Utbytte/kursregulering 2007	1.580 ²	(65)	-	-	(6)	1.509
Utbytte/kursregulering 2008	813	(172)	-	(72)	(9)	560
Balanseført verdi 31.12.2006	3.803	1.327	-	-	233	5.363
Balanseført verdi 31.12.2007	12.760	1.471	-	164	224	14.619
Balanseført verdi 31.12.2008	14.790	1.552	477	0	293	17.112
Eierandel pr. 31.12.2008	39,73 %	42,5 % ³	32,99 %			

¹ Herav er 103 mill. kroner gevinst ved nedsalg.

² Verdiøkningen skyldes i hovedsak at Orkla ikke deltok i emisjonen i 2006, en emisjon som var til høyere kurs enn det Orkla hadde gått inn med.

³ Stemmerettsandel i Jotun utgjør 38,3 %.

⁴ Scandinavian Property Development (SPDE).

Hovedtall (100 % tall):

Beløp i mill. NOK	Jotun		REC	
	2008	2007	2008	2007
Driftsinntekter	10.442	8.872	8.191	6.642
Driftsresultat	919	804	2.529	2.588
Resultat etter skatt og minoriteter	545	477	3.064	1.333
Sum eiendeler	7.932	5.994	30.209	17.945
Sum gjeld	3.912	2.869	13.696	6.188

Børsverdi av konsernets eierandel i REC pr. 31.12.2008 var 12,6 mrd. kroner (2007: 54,3 mrd. kroner), mens børsverdien av konsernets eierandel i SPDE var 73,9 mill. kroner.

Vurderingen av børsnoterte tilknyttede selskaper er ikke direkte knyttet opp mot børskursen, men dersom den er lavere enn bokført verdi er det en indikator på at det må gjennomføres en nedskrivningsvurdering. Kursen på REC har svingt betydelig etter årsskiftet, og ut fra en totalvurdering har konsernet derfor ikke skrevet ned REC-investeringen. Gjenvinnbart beløp er vurdert å være høyere enn bokført verdi. Balanseført verdi av investeringen i SPDE ligger betydelig over børsverdien, men omsetningen av SPDE aksjen er liten. Konsernet har foretatt en vurdering av gjenvinnbart beløp basert på bruksverdien som er vurdert høyere enn børsverdien. Bruksverdi er beregnet som estimert, diskontert kontantstrøm fra driften inkludert salg av enheten. Estimatenes bygger på blant annet ekstern verdsettelse av eiendomsprosjektene. Andelen i SPDE er skrevet ned med 72 mill. kroner utover andelen av negative resultater med 79 mill. kroner og bokført verdi pr. aksje utgjør kroner 18 pr. 31.12.2008.

4 SEGMENTER

Orkla har forretningsområder som primærsegment og geografisk inndeling som sekundærsegment. Segmentinformasjonen fordeler resultat, kontantstrøm og kapitalforhold samt utvalgte nøkkeltall på de forskjellige forretningsområdene. På denne måten får regnskapsbrukere bedre grunnlag for å kunne forstå konsernets underliggende drift. Se for øvrig note 5 for anvendt kapital, investeringer og antall årsverk pr. geografisk marked. Orklakonsernet har en sentralisert finansfunksjon og finansieringen av de ulike segmentene gjenspeiler ikke nødvendigvis den reelle soliditeten knyttet til hvert enkelt segment. Presentasjon av finansposter er derfor valgt å gi bare for konsernet samlet.

SEGMENTINFORMASJON 2008

Beløp i mill. NOK	Orkla Foods Nordic	Orkla Brands Nordic	Orkla Brands International	Orkla Food Ingredients	Eliminations Orkla Brands	Orkla Brands	Sapa Profiles	Sapa Heat Transfer & Building System	Eliminations OAS	Orkla Aluminium Solutions (OAS)
SALGSINNTEKTER/RESULTAT										
Norge	4.313	4.461	-	382	-	9.156	170	119	-	289
Sverige	3.305	1.139	-	1.026	-	5.470	1.403	857	-	2.260
Danmark	624	702	-	1.117	-	2.443	256	138	-	394
Finland og Island	1.020	639	-	108	-	1.767	118	31	-	149
Norden	9.262	6.941	0	2.633	0	18.836	1.947	1.145	0	3.092
Øvrige Vest-Europa	207	315	262	317	-	1.101	10.733	3.581	-	14.314
Sentral- og Øst-Europa	319	349	1.824	480	-	2.972	1.776	631	-	2.407
Asia	2	7	291	8	-	308	272	1.114	-	1.386
Øvrige verden	50	52	19	9	-	130	6.262	307	-	6.569
Utenfor Norden	578	723	2.396	814	0	4.511	19.043	5.633	0	24.676
Sum salgsinntekter	9.840	7.664	2.396	3.447	0	23.347	20.990	6.778	0	27.768
Andre driftsinntekter	6	17	6	7	-	36	34	7	-	41
Internsalg	67	38	38	216	(344)	15	880	124	(1.004)	0
Driftsinntekter	9.913	7.719	2.440	3.670	(344)	23.398	21.904	6.909	(1.004)	27.809
Varekostnader	(4.612)	(3.081)	(1.378)	(2.299)	323	(11.047)	(13.037)	(4.113)	1.004	(16.146)
Lønnskostnader	(1.977)	(1.407)	(431)	(514)	-	(4.329)	(3.459)	(1.047)	-	(4.506)
Andre driftskostnader	(1.935)	(1.733)	(537)	(553)	21	(4.737)	(4.788)	(993)	-	(5.781)
Avskrivninger	(339)	(174)	(89)	(93)	-	(695)	(511)	(168)	-	(679)
Driftsresultat før amortisering, nedskrivning varelager										
Sapa Profiles, restruktureringer og vesentlige nedskrivninger	1.050	1.324	5	211	0	2.590	109	588	0	697
Amortisering immaterielle eiendeler	(8)	(15)	-	(4)	-	(27)	(15)	-	-	(15)
Nedskrivning varelager Sapa Profiles	-	-	-	-	-	-	(372)	-	-	(372)
Restruktureringer og vesentlige nedskrivninger	-	38	(571)	-	-	(533)	(188)	-	-	(188)
Driftsresultat	1.042	1.347	(566)	207	0	2.030	(466)	588	0	122
Resultat fra tilknyttede selskaper	-	2	-	-	-	2	-	2	-	2
Minoritetenes andel av resultatet	-	-	-	(25)	-	(25)	-	202	-	202
¹ Herav salg i EU	5.448	3.042	781	2.923	-	12.194	13.706	5.120	-	18.826
KONTANTSTRØM										
Kontantstrøm fra driften før investeringer	1.380	1.392	(17)	229	-	2.984	417	348	-	765
Netto fornyelsesinvesteringer	(258)	(204)	(49)	(122)	-	(633)	(613)	(337)	-	(950)
Kontantstrøm fra driften	1.122	1.188	(66)	107	0	2.351	(196)	11	0	(185)
Ekspansjonsinvesteringer	(126)	(22)	(62)	(4)	-	(214)	(337)	(210)	-	(547)
Kjøpte selskaper (enterprise value)	(23)	-	-	(110)	-	(133)	-	(38)	-	(38)
SEGMENTEIEDELER										
Kundefordringer	1.075	1.161	410	541	(69)	3.118	2.991	1.475	(336)	4.130
Andre kortsiktige fordringer	151	94	60	60	-	365	571	374	-	945
Varebeholdninger	1.414	885	318	438	-	3.055	2.862	1.097	-	3.959
Pensjonsmidler	-	1	-	-	-	1	-	-	-	0
Tilknyttede selskaper	-	5	-	1	-	6	-	19	-	19
Immaterielle eiendeler	2.484	4.980	737	656	-	8.857	1.596	1.387	-	2.983
Varige driftsmidler	2.149	1.525	712	633	-	5.019	5.644	1.613	-	7.257
Sum segmenteieendeler	7.273	8.651	2.237	2.329	(69)	20.421	13.664	5.965	(336)	19.293
SEGMENTGJELD										
Leverandørgjeld	(691)	(469)	(195)	(266)	69	(1.552)	(2.286)	(1.007)	336	(2.957)
Skattetrekk, offentlige avgifter	(341)	(205)	(39)	(76)	-	(661)	-	-	-	0
Annen kortsiktig gjeld	(737)	(669)	(135)	(145)	-	(1.686)	(1.519)	(525)	-	(2.044)
Pensjonsforpliktelser	(518)	(163)	(12)	(80)	-	(773)	(214)	(234)	-	(448)
Utsatt skatt henførte merverdier	(124)	(396)	(47)	(6)	-	(573)	(41)	-	-	(41)
Sum segmentgjeld	(2.411)	(1.902)	(428)	(573)	69	(5.245)	(4.060)	(1.766)	336	(5.490)
Anvendt kapital – balanseført ²	4.862	6.749	1.809	1.756	0	15.176	9.604	4.199	0	13.803
NØKKELTALL¹										
Driftsmargin (%)	10,6	17,2	0,2	5,7	-	11,1	0,5	8,5	-	2,5
Avkastning anvendt kapital (%)	18,2	20,3	0,2	12,1	-	15,7	1,3	14,9	-	5,7
Antall årsverk	4.462	2.972	4.600	1.315	-	13.349	9.944	2.641	-	12.585

¹ Nøkkeltall er definert på side 75.

² De fleste linjer i segmenteieendeler og segmentgjeld er direkte avstembare mot henholdsvis noter og balanse. Avvik mellom «andre kortsiktige fordringer» og «annen kortsiktig gjeld» og note 16, skyldes at andre kortsiktige fordringer og gjeld også inneholder poster som ikke inngår i anvendt kapital, for eksempel periodiserte renter, mens deler av derivatene inngår i anvendt kapital. Utsatt skatt knyttet til merverdier inngår i utsatt skatt.

³ Eksklusiv Orkla Financial Investments.

Tabellene for segmentinformasjon viser omsetning fordelt på markeder pr. forretningsområde basert på kundenes beliggenhet. De ulike forretningsområdene er definert og beskrives i eget avsnitt i denne årsrapporten. HK/øvrig virksomhet dekker i hovedsak aktiviteten ved hovedkontoret og til og med 2007 virksomheten i Hjemmet Mortensen (HM). HM ble pr. 31.12.2007 reklassifisert som tilknyttet selskap, men inngår linje for linje i resultatet for 2007 (2006) som felles kontrollert virksomhet. HM ble solgt i 2. kvartal 2008. Elkem Aluminium er tatt ut av segmentnoten for alle tre årene og presenteres som ikke videreført virksomhet. Det henvises til note 26 om segmentopplysninger for ikke videreført virksomhet.

Elkem Energy	Elkem Silicon-related	Eliminations Elkem	Elkem	Borregaard Energy	Borregaard Chemicals	Eliminations Borregaard	Borregaard	Eliminations Orkla Materials	Orkla Materials	Orkla Financial Investments	Orkla HQ/ Other Business/ Eliminations	Orkla-konsernet
1.032	609	-	1.641	41	198	-	239	-	1.880	105	5	11.435
-	195	-	195	-	114	-	114	-	309	7	-	8.046
-	105	-	105	-	17	-	17	-	122	-	-	2.959
-	105	-	105	-	27	-	27	-	132	-	-	2.048
1.032	1.014	0	2.046	41	356	0	397	0	2.443	112	5	24.488
-	2.610	-	2.610	-	1.714	-	1.714	-	4.324	-	-	19.739
-	384	-	384	-	204	-	204	-	588	-	-	5.967
-	1.639	-	1.639	-	1.236	-	1.236	-	2.875	-	10	4.579
-	1.442	-	1.442	-	1.023	-	1.023	-	2.465	-	-	9.164
0	6.075	0	6.075	0	4.177	0	4.177	0	10.252	0	10	39.449
1.032	7.089	0	8.121	41	4.533	0	4.574	0	12.695	112	15	63.937
80	645	-	725	1	80	-	81	-	806	744	15	1.642
842	291	(1.040)	93	198	19	(199)	18	(12)	99	20	(134)	0
1.954	8.025	(1.040)	8.939	240	4.632	(199)	4.673	(12)	13.600	876	(104)	65.579
(1.097)	(3.550)	948	(3.699)	-	(1.559)	199	(1.360)	2	(5.057)	(50)	96	(32.204)
(58)	(1.309)	-	(1.367)	(2)	(892)	-	(894)	-	(2.261)	(215)	(311)	(11.622)
(172)	(2.498)	92	(2.578)	(32)	(1.724)	-	(1.756)	10	(4.324)	(678)	10	(15.510)
(49)	(304)	-	(353)	(8)	(224)	-	(232)	-	(585)	(31)	(13)	(2.003)
578	364	0	942	198	233	0	431	0	1.373	(98)	(322)	4.240
(179)	(1)	-	(180)	-	(6)	-	(6)	-	(186)	-	-	(228)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(372)
-	-	-	0	-	(561)	-	(561)	-	(561)	-	-	(1.282)
399	363	0	762	198	(334)	0	(136)	0	626	(98)	(322)	2.358
-	-	-	0	-	(4)	-	(4)	-	(4)	(151)	2.340	2.189
1	(31)	-	(30)	-	(5)	-	(5)	-	(35)	(5)	-	137
-	3.215	-	3.215	-	1.911	-	1.911	-	5.126	7	-	36.153
848	10	-	858	191	273	-	464	-	1.322	(187)	(158)	4.726
(75)	(343)	-	(418)	(9)	(222)	-	(231)	-	(649)	(404)	(39)	(2.675)
773	(333)	-	440	182	51	-	233	-	673	(591)	(197)	2.051
(260)	(2.951)	-	(3.211)	(99)	(71)	-	(170)	-	(3.381)	-	-	(4.142)
-	(2)	-	(2)	-	-	-	0	-	(2)	(886)	-	(1.059)
185	1.317	(78)	1.424	24	656	(3)	677	(9)	2.092	461	(77)	9.724
292	1.556	-	1.848	6	215	-	221	-	2.069	162	12	3.553
-	1.679	-	1.679	-	868	-	868	-	2.547	1	2	9.564
10	73	-	83	3	40	-	43	-	126	3	8	138
-	16	-	16	-	11	-	11	-	27	633	16.427	17.112
2.770	1.521	-	4.291	16	95	-	111	-	4.402	103	(28)	16.317
2.303	7.189	-	9.492	188	2.308	-	2.496	-	11.988	1.980	124	26.368
5.560	13.351	(78)	18.833	237	4.193	(3)	4.427	(9)	23.251	3.343	16.468	82.776
(125)	(1.088)	78	(1.135)	(16)	(354)	3	(367)	9	(1.493)	(93)	147	(5.948)
(43)	(55)	-	(98)	(2)	(52)	-	(54)	-	(152)	(42)	(75)	(930)
(255)	(1.639)	-	(1.894)	2	(393)	-	(391)	-	(2.285)	(114)	(109)	(6.238)
(3)	(286)	-	(289)	-	(112)	-	(112)	-	(401)	-	(32)	(1.654)
(1.305)	(4)	-	(1.309)	-	-	-	0	-	(1.309)	(56)	8	(1.971)
(1.731)	(3.072)	78	(4.725)	(16)	(911)	3	(924)	9	(5.640)	(305)	(61)	(16.741)
3.829	10.279	0	14.108	221	3.282	0	3.503	0	17.611	3.038	16.407	66.035
29,6	4,5	-	10,5	82,5	5,0	-	9,2	-	10,1	-	-	6,5
12,9	4,2	-	7,2	125,5	6,6	-	11,6	-	8,2	-	-	9,4 ³
86	2.820	-	2.906	2	1.618	-	1.620	-	4.526	188	289	30.937

SEGMENTINFORMASJON 2007

Beløp i mill. NOK	Orkla Foods Nordic	Orkla Brands Nordic	Orkla Brands Inter- national	Orkla Food Ingredi- ents	Elimin- ations Orkla Brands	Orkla Brands	Sapa Profiles	Sapa Heat Transfer & Building System	Elimin- ations OAS	Orkla Aluminium Solutions (OAS)
SALGSINNTEKTER/RESULTAT										
Norge	4.098	4.262	-	317	-	8.677	173	107	-	280
Sverige	3.241	1.096	-	992	-	5.329	1.471	771	-	2.242
Danmark	665	649	-	916	-	2.230	299	147	-	446
Finland og Island	922	777	-	106	-	1.805	123	39	-	162
Norden	8.926	6.784	0	2.331	0	18.041	2.066	1.064	0	3.130
Øvrige Vest-Europa	199	340	250	235	-	1.024	9.963	3.908	-	13.871
Sentral- og Øst-Europa	278	374	1.745	385	-	2.782	1.562	627	-	2.189
Asia	4	11	202	11	-	228	149	1.018	-	1.167
Øvrige verden	48	38	16	11	-	113	4.658	306	-	4.964
Utenfor Norden	529	763	2.213	642	0	4.147	16.332	5.859	0	22.191
Sum salgsinntekter	9.455	7.547	2.213	2.973	0	22.188	18.398	6.923	0	25.321
Andre driftsinntekter	20	21	5	10	-	56	2	12	-	14
Internsalg	73	98	44	217	(423)	9	905	125	(1.030)	0
Driftsinntekter	9.548	7.666	2.262	3.200	(423)	22.253	19.305	7.060	(1.030)	25.335
Varekostnader	(4.542)	(3.241)	(1.307)	(1.990)	391	(10.689)	(11.867)	(4.388)	1.030	(15.225)
Lønnskostnader	(1.956)	(1.413)	(433)	(466)	-	(4.268)	(2.728)	(953)	-	(3.681)
Andre driftskostnader	(1.831)	(1.607)	(497)	(479)	32	(4.382)	(3.688)	(964)	-	(4.652)
Avskrivninger	(326)	(187)	(96)	(87)	-	(696)	(432)	(158)	-	(590)
Driftsresultat før amortisering, restruktureringer og vesentlige nedskrivninger	893	1.218	(71)	178	0	2.218	590	597	0	1.187
Amortisering immaterielle eiendeler	(8)	(13)	-	(2)	-	(23)	-	-	-	0
Restruktureringer og vesentlige nedskrivninger	-	(106)	(324)	0	-	(430)	(309)	-	-	(309)
Driftsresultat	885	1.099	(395)	176	0	1.765	281	597	0	878
Resultat fra tilknyttede selskaper	1	-	-	-	-	1	-	4	-	4
Minoritetenes andel av resultatet	-	-	-	(16)	-	(16)	54	(2)	-	52
¹ Herav salg i EU	5.276	3.066	813	2.512	-	11.667	12.745	5.383	-	18.128
KONTANTSTRØM										
Kontantstrøm fra driften før investeringer	1.142	1.429	63	215	-	2.849	934	782	-	1.716
Netto fornyelsesinvesteringer	(281)	(180)	(60)	(70)	0	(591)	(325)	(71)	-	(396)
Kontantstrøm fra driften	861	1.249	3	145	0	2.258	609	711	-	1.320
Ekspanjonsinvesteringer	(19)	(19)	(51)	(21)	-	(110)	(125)	(31)	-	(156)
Kjøpte selskaper (enterprise value)	(204)	-	(513)	(53)	-	(770)	(260)	-	-	(260)
SEGMENTEIEDELER										
Kundefordringer	974	994	299	396	(45)	2.618	3.539	1.354	(251)	4.642
Andre kortsiktige fordringer	164	93	70	60	-	387	639	228	-	867
Varebeholdninger	1.217	753	261	309	-	2.540	2.583	996	-	3.579
Pensjonsmidler	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tilknyttede selskaper	12	3	-	1	-	16	-	24	-	24
Immaterielle eiendeler	2.218	4.397	1.181	489	-	8.285	1.499	1.280	-	2.779
Varige driftsmidler	1.928	1.346	681	488	-	4.443	4.050	1.170	-	5.220
Sum segmenteieendeler	6.513	7.586	2.492	1.743	(45)	18.289	12.310	5.052	(251)	17.111
SEGMENTGJELD										
Leverandørgjeld	(663)	(432)	(208)	(209)	45	(1.467)	(2.782)	(1.139)	251	(3.670)
Skattetrekk, offentlige avgifter	(294)	(171)	(22)	(56)	-	(543)	-	-	-	-
Annen kortsiktig gjeld	(645)	(617)	(106)	(120)	-	(1.488)	(1.118)	(395)	-	(1.513)
Pensjonsforpliktelser	(481)	(187)	(11)	(76)	-	(755)	(195)	(264)	-	(459)
Utsatt skatt henførte merverdier	(108)	(343)	(42)	(3)	-	(496)	(30)	(5)	-	(35)
Sum segmentgjeld	(2.191)	(1.750)	(389)	(464)	45	(4.749)	(4.125)	(1.803)	251	(5.677)
Anvendt kapital – balanseført ²	4.322	5.836	2.103	1.279	0	13.540	8.185	3.249	0	11.434
NØKKELTALL¹										
Driftsmargin (%)	9,4	15,9	(3,1)	5,6	-	10,0	3,1	8,5	-	4,7
Avkastning anvendt kapital (%)	16,1	19,0	(3,0)	11,8	-	14,0	ia	ia	-	11,5
Antall årsverk	4.571	3.159	6.047	1.224	-	15.001	11.404	2.510	-	13.914

¹ Nøkkeltall er definert på side 75.² De fleste linjer i segmenteieendeler og segmentgjeld er direkte avstembare mot henholdsvis noter og balanse. Avvik mellom «andre kortsiktige fordringer» og «annen kortsiktig gjeld» og note 16, skyldes at andre kortsiktige fordringer og gjeld også inneholder poster som ikke inngår i anvendt kapital, for eksempel periodiserte renter, mens deler av derivatene inngår i anvendt kapital. Utsatt skatt knyttet til merverdier inngår i utsatt skatt.³ Eksklusiv Orkla Financial Investments.

Elkem Energy	Elkem Silicon-related	Eliminations Elkem	Elkem	Borregaard Energy	Borregaard Chemicals	Eliminations Borregaard	Borregaard	Eliminations Orkla Materials	Orkla Materials	Orkla Financial Investments	Orkla HQ/ Other Business/ Eliminations	Videreført virksomhet	Ikke videreført virksomhet	Orkla-konsernet
682	765	-	1.447	7	250	-	257	-	1.704	118	585	11.364		
-	175	-	175	-	104	-	104	-	279	9	94	7.953		
-	123	-	123	-	12	-	12	-	135	-	-	2.811		
0	87	-	87	-	31	-	31	-	118	-	-	2.085		
682	1.150	0	1.832	7	397	0	404	0	2.236	127	679	24.213		
-	2.192	-	2.192	-	1.874	-	1.874	-	4.066	-	-	18.961		
-	379	-	379	-	226	-	226	-	605	-	-	5.576		
-	1.160	-	1.160	-	1.159	-	1.159	-	2.319	-	9	3.723		
-	1.637	-	1.637	-	894	-	894	-	2.531	-	-	7.608		
-	5.368	0	5.368	0	4.153	0	4.153	0	9.521	0	9	35.868		
682	6.518	0	7.200	7	4.550	0	4.557	0	11.757	127	688	60.081		
75	302	-	377	2	64	-	66	-	443	789	34	1.336		
613	189	(743)	59	168	14	(168)	14	(39)	34	17	(60)	0		
1.370	7.009	(743)	7.636	177	4.628	(168)	4.637	(39)	12.234	933	662	61.417		
(476)	(3.386)	589	(3.273)	-	(1.644)	168	(1.476)	29	(4.720)	(66)	(111)	(30.811)		
(72)	(1.242)	-	(1.314)	(1)	(895)	-	(896)	-	(2.210)	(349)	(491)	(10.999)		
(133)	(1.713)	154	(1.692)	(60)	(1.597)	-	(1.657)	10	(3.339)	(269)	(275)	(12.917)		
(41)	(265)	-	(306)	(7)	(232)	-	(239)	-	(545)	(12)	(22)	(1.865)		
648	403	0	1.051	109	260	0	369	0	1.420	237	(237)	4.825		
(188)	-	-	(188)	-	(6)	-	(6)	-	(194)	-	(3)	(220)		
-	-	-	-	-	(75)	-	(75)	-	(75)	-	-	(814)		
460	403	0	863	109	179	0	288	0	1.151	237	(240)	3.791		
-	10	-	10	-	7	-	7	-	17	-	826	848		
(53)	(23)	-	(76)	-	(8)	-	(8)	-	(84)	2	-	(46)		
0	2.751	0	2.751	-	2.078	-	2.078	-	4.829	9	94	34.727		
569	271	-	840	142	324	-	466	-	1.306	(264)	(357)	5.250	587	5.837
(30)	(305)	0	(335)	(12)	(232)	0	(244)	0	(579)	(398)	(13)	(1.977)	(79)	(2.056)
539	(34)	0	505	130	92	0	222	0	727	(662)	(370)	3.273	508	3.781
(542)	(1.797)	-	(2.339)	(18)	(73)	-	(91)	-	(2.430)	-	-	(2.696)	(268)	(2.964)
(16)	(26)	-	(42)	-	-	-	-	-	(42)	-	(6.440)	(7.512)	(1)	(7.513)
143	962	-	1.105	13	650	(2)	661	1	1.767	248	(78)	9.197	339	9.536
217	570	-	787	2	192	-	194	-	981	144	111	2.490	220	2.710
-	1.178	-	1.178	-	738	-	738	-	1.916	206	(10)	8.231	302	8.533
10	(10)	-	0	3	44	-	47	-	47	3	(10)	40	-	40
1	13	-	14	-	25	-	25	-	39	67	14.473	14.619	-	14.619
2.957	1.597	-	4.554	16	102	-	118	-	4.672	102	(30)	15.808	322	16.130
2.057	3.960	-	6.017	88	2.368	-	2.456	-	8.473	1.293	92	19.521	1.960	21.481
5.385	8.270	0	13.655	122	4.119	(2)	4.239	1	17.895	2.063	14.548	69.906	3.143	73.049
(107)	(607)	-	(714)	(12)	(320)	2	(330)	(1)	(1.045)	(43)	150	(6.075)	(236)	(6.311)
(35)	(178)	-	(213)	(4)	(48)	-	(52)	-	(265)	(20)	(86)	(914)	(43)	(957)
(286)	(324)	-	(610)	-	(240)	-	(240)	-	(850)	(289)	(128)	(4.268)	(26)	(4.294)
(2)	(248)	-	(250)	-	(126)	-	(126)	-	(376)	(1)	(7)	(1.598)	(27)	(1.625)
(1.391)	(6)	-	(1.397)	-	47	-	47	-	(1.350)	(60)	2	(1.939)	(89)	(2.028)
(1.821)	(1.363)	0	(3.184)	(16)	(687)	2	(701)	(1)	(3.886)	(413)	(69)	(14.794)	(421)	(15.215)
3.564	6.907	0	10.471	106	3.432	0	3.538	0	14.009	1.650	14.479	55.112	2.722	57.834
47,3	5,7	-	13,8	61,6	5,6	-	8,0	-	11,6	-	-	7,9	-	-
ia	ia	-	10,2	109,9	7,5	-	10,4	-	10,2	-	-	11,4 ³	-	-
86	2.623	-	2.709	15	1.730	-	1.745	-	4.454	190	508	34.067	787	34.854

SEGMENTINFORMASJON 2006

	Orkla Foods Nordic	Orkla Brands Nordic	Orkla Brands Inter- national	Orkla Food Ingredi- ents	Elimin- ations Orkla Brands	Orkla Brands	Orkla Alu- minium Solutions	Elkem Energy	Elkem Silicon- related
Beløp i mill. NOK									
SALGSINNTEKTER/RESULTAT									
Norge	4.290	4.133	-	292	-	8.715	242	1.012	408
Sverige	3.122	1.051	-	966	-	5.139	2.016	-	134
Danmark	599	525	-	828	-	1.952	394	-	86
Finland og Island	894	868	-	77	-	1.839	132	-	82
Norden	8.905	6.577	0	2.163	0	17.645	2.784	1.012	710
Øvrige Vest-Europa	208	279	241	195	-	923	9.017	-	1.986
Sentral- og Øst-Europa	214	251	1.906	254	-	2.625	1.665	-	324
Asia	3	10	-	8	-	21	798	-	833
Øvrige verden	49	34	1	8	-	92	2.036	58	1.337
Utenfor Norden	474	574	2.148	465	0	3.661	13.516	58	4.480
Sum salgsinntekter	9.379	7.151	2.148	2.628	0	21.306	16.300	1.070	5.190
Andre driftsinntekter	41	24	3	16	-	84	18	75	183
Internsalg	63	75	56	213	(399)	8	-	532	248
Driftsinntekter	9.483	7.250	2.207	2.857	(399)	21.398	16.318	1.677	5.621
Varekostnader	(4.406)	(3.082)	(1.298)	(1.778)	378	(10.186)	(9.718)	(764)	(3.166)
Lønnskostnader	(1.923)	(1.272)	(363)	(420)	-	(3.978)	(2.780)	(89)	(1.033)
Andre driftskostnader	(1.745)	(1.548)	(427)	(411)	21	(4.110)	(2.576)	(73)	(956)
Avskrivninger	(335)	(171)	(81)	(82)	-	(669)	(405)	(40)	(266)
Driftsresultat før amortisering, restruktureringer og vesentlige nedskrivninger	1.074	1.177	38	166	0	2.455	839	711	200
Amortisering immaterielle eiendeler	-	(3)	-	(2)	-	(5)	-	(188)	-
Restruktureringer og vesentlige nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-	-	(133)
Driftsresultat	1.074	1.174	38	164	0	2.450	839	523	67
Resultat fra tilknyttede selskaper	1	2	-	-	-	3	5	-	-
Minoritetenes andel av resultatet	-	-	(1)	(14)	-	(15)	(3)	(17)	(5)
¹ Herav salg i EU	4.818	2.810	877	2.244	-	10.749	12.958	-	2.384
KONTANTSTRØM									
Kontantstrøm fra driften før investeringer	1.283	1.244	176	243	-	2.946	893	726	290
Netto fornyelsesinvesteringer	(106)	(120)	(79)	(73)	-	(378)	(271)	(24)	(241)
Kontantstrøm fra driften	1.177	1.124	97	170	0	2.568	622	702	49
Ekspansjonsinvesteringer	(28)	(42)	-	(1)	-	(71)	(157)	(535)	(222)
Kjøpte selskaper (enterprise value)	(32)	(948)	(492)	(51)	-	(1.523)	(10)	-	(42)
SEGMENTEIENDELER									
Kundefordringer	870	1.084	373	340	(48)	2.619	3.141	42	994
Andre kortsiktige fordringer	187	99	75	42	-	403	404	276	448
Varebeholdninger	1.169	832	256	281	-	2.538	2.157	-	867
Pensjonsmidler	-	1	-	-	-	1	-	6	16
Tilknyttede selskaper	12	3	-	5	-	20	23	2	4
Immaterielle eiendeler	2.201	4.536	1.118	485	-	8.340	3.576	3.196	1.558
Varige driftsmidler	2.007	1.459	709	500	-	4.675	3.021	1.510	2.176
Sum segmenteiendeler	6.446	8.014	2.531	1.653	(48)	18.596	12.322	5.032	6.063
SEGMENTGJELD									
Leverandørgjeld	(632)	(520)	(209)	(177)	48	(1.490)	(2.344)	(135)	(531)
Skattetrekk, offentlige avgifter	(276)	(166)	(37)	(48)	-	(527)	(136)	(14)	(175)
Annen kortsiktig gjeld	(660)	(568)	(97)	(119)	-	(1.444)	(696)	(58)	(543)
Pensjonsforpliktelser	(496)	(192)	(10)	(78)	-	(776)	(443)	(2)	(314)
Utsatt skatt henførte merverdier	(103)	(366)	(16)	(1)	-	(486)	(37)	(1.412)	-
Sum segmentgjeld	(2.167)	(1.812)	(369)	(423)	48	(4.723)	(3.656)	(1.621)	(1.563)
Anvendt kapital – balanseført ²	4.279	6.202	2.162	1.230	0	13.873	8.666	3.411	4.500
NØKKELTALL¹									
Driftsmargin (%)	11,3	16,2	1,7	5,8	-	11,5	5,1	42,4	3,6
Avkastning anvendt kapital (%)	19,1	19,5	2,0	11,7	-	16,3	10,7	ia	ia
Antall årsverk	4.558	3.312	5.551	1.073	-	14.494	8.434	79	2.150

¹ Nøkkeltall er definert på side 75.² De fleste linjer i segmenteiendeler og segmentgjeld er direkte avstembare mot henholdsvis noter og balanse. Avvik mellom «andre kortsiktige fordringer» og «annen kortsiktig gjeld» og note 16, skyldes at andre kortsiktige fordringer og gjeld også inneholder poster som ikke inngår i anvendt kapital, for eksempel periodiserte renter, mens deler av derivatene inngår i anvendt kapital. Utsatt skatt knyttet til merverdier inngår i utsatt skatt.³ Eksklusiv Orkla Financial Investments.

Elimin- ations Elkem	Elkem	Borregaard Energy	Borregaard Chemicals	Elimin- ations Borregaard	Borregaard	Elimin- ations Orkla Materials	Orkla Materials	Orkla Financial Investments	Orkla HQ/ Other Business/ Eliminations	Videreført virksomhet	Ikke videreført virksomhet	Orkla- konsernet
-	1.420	241	254	-	495	-	1.915	85	557	11.514		
-	134	-	107	-	107	-	241	10	92	7.498		
-	86	-	19	-	19	-	105	-	-	2.451		
-	82	-	22	-	22	-	104	-	-	2.075		
0	1.722	241	402	0	643	0	2.365	95	649	23.538		
-	1.986	-	1.834	-	1.834	-	3.820	-	-	13.760		
-	324	-	177	-	177	-	501	-	-	4.791		
-	833	-	1.039	-	1.039	-	1.872	-	-	2.691		
-	1.395	-	840	-	840	-	2.235	-	-	4.363		
0	4.538	0	3.890	0	3.890	0	8.428	0	0	25.605		
0	6.260	241	4.292	0	4.533	0	10.793	95	649	49.143		
22	280		63		63		343	647	39	1.131		
(730)	50	187	14	(139)	62	(40)	72	21	(101)	0		
(708)	6.590	428	4.369	(139)	4.658	(40)	11.208	763	587	50.274		
585	(3.345)	-	(1.621)	138	(1.483)	31	(4.797)	(41)	(58)	(24.800)		
-	(1.122)	(1)	(890)	-	(891)	-	(2.013)	(284)	(453)	(9.508)		
123	(906)	(191)	(1.483)	1	(1.673)	9	(2.570)	(247)	(236)	(9.739)		
-	(306)	(7)	(238)	-	(245)	-	(551)	(6)	(17)	(1.648)		
0	911	229	137	0	366	0	1.277	185	(177)	4.579		
-	(188)	-	(5)	-	(5)	-	(193)	-	(8)	(206)		
-	(133)	-	(255)	-	(255)	-	(388)	-	-	(388)		
0	590	229	(123)	0	106	0	696	185	(185)	3.985		
-	-	-	2	-	2	-	2	-	279	289		
-	(22)	-	(9)	-	(9)	-	(31)	(3)	-	(52)		
-	2.384	-	1.974	-	1.974	-	4.358	10	92	28.167		
-	1.016	332	420	-	752	-	1.768	688	(238)	6.057	533	6.590
-	(265)	(9)	(301)	-	(310)	-	(575)	(316)	(31)	(1.571)	(92)	(1.663)
-	751	323	119	0	442	0	1.193	372	(269)	4.486	441	4.927
-	(757)	-	(23)	-	(23)	-	(780)	-	-	(1.008)	(283)	(1.291)
-	(42)	(10)	(86)	-	(96)	-	(138)	-	(3.423)	(5.094)	-	(5.094)
-	1.036	49	711	(7)	753	(23)	1.766	226	(26)	7.726	382	8.108
-	724	4	171	-	175	-	899	9	173	1.888	258	2.146
-	867	-	674	-	674	-	1.541	61	5	6.302	208	6.510
-	22	7	44	-	51	-	73	3	26	103	-	103
-	6	-	18	-	18	-	24	48	5.248	5.363	-	5.363
-	4.754	16	114	-	130	-	4.884	90	138	17.028	342	17.370
-	3.686	66	2.329	-	2.395	-	6.081	848	172	14.797	1.771	16.568
0	11.095	142	4.061	(7)	4.196	(23)	15.268	1.285	5.736	53.207	2.961	56.168
-	(666)	(9)	(412)	7	(414)	23	(1.057)	(81)	74	(4.898)	(161)	(5.059)
-	(189)	(1)	(42)	-	(43)	-	(232)	(23)	(62)	(980)	(42)	(1.022)
-	(601)	(23)	(235)	-	(258)	-	(859)	(315)	(328)	(3.642)	(57)	(3.699)
-	(316)	-	(140)	-	(140)	-	(456)	-	(30)	(1.705)	(26)	(1.731)
-	(1.412)	-	41	-	41	-	(1.371)	(49)	-	(1.943)	(95)	(2.038)
0	(3.184)	(33)	(788)	7	(814)	23	(3.975)	(468)	(346)	(13.168)	(381)	(13.549)
0	7.911	109	3.273	0	3.382	0	11.293	817	5.390	40.039	2.580	42.619
-	13,8	53,5	3,1	-	7,9	-	11,4	-	-	9,1	-	-
-	10,4	158,4	3,8	-	9,8	-	10,2	-	-	12,4 ³	-	-
-	2.229	14	1.743	-	1.757	-	3.986	209	456	27.579	730	28.309

5 GEOGRAFISK FORDELING AV ANVENDT KAPITAL, INVESTERINGER OG ANTALL ÅRSVERK

Anvendt kapital, investeringer og antall årsverk er fordelt på geografiske markeder basert på selskapenes beliggenhet. Anvendt kapital representerer netto balanseført kapital som arbeider i foretaket og er definert i segmentnoten som netto av segmenteiendeler og gjeld. Investeringer er summen av fornyelses- og ekspansjonsinvesteringer. Antall årsverk er antall ansatte justert for stillingsprosent i gjeldende rapporteringsperiode. Se note 4 for segmentinformasjon.

Beløp i mill. NOK	Anvendt kapital			Investeringer			Antall årsverk		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Norge	37.339	33.227	21.008	4.714	3.644	2.169	6.372	7.203	7.098
Sverige	6.005	6.281	7.476	348	273	294	4.597	4.885	4.798
Danmark	3.855	2.992	2.943	117	103	108	1.357	1.449	1.336
Finland og Island	3.333	2.693	2.358	209	302	116	965	947	987
Norden	50.532	45.193	33.785	5.388	4.322	2.687	13.291	14.484	14.219
Øvrige Vest-Europa	6.097	5.192	3.908	505	380	214	5.555	6.245	4.357
Sentral- og Øst-Europa	3.529	3.004	3.010	688	261	192	6.471	7.873	7.491
Asia	1.722	1.194	552	287	151	107	2.255	2.351	876
Amerika	3.904	3.001	1.183	339	192	51	3.279	3.808	1.323
Øvrige verden	251	250	181	85	6	1	86	93	43
Utenfor Norden	15.503	12.641	8.834	1.904	990	565	17.646	20.370	14.090
Sum	66.035	57.834	42.619	7.292	5.312	3.252	30.937	34.854	28.309
Sammenheng mellom segmenter og «Investeringer»:									
Netto fornyelsesinvesteringer fra segmenter (se note 4)				2.675	2.056	1.663			
Tillagt salg av driftsmidler				335	322	252			
Ekspansjonsinvesteringer				4.142	2.964	1.291			
Endring leverandørgjeld investeringer				140	(30)	46			
Sum				7.292	5.312	3.252			

6 LØNSKOSTNADER

Lønnskostnader utgjør totale kostnader forbundet med avlønning av personell i konsernet, inkl. godtgjørelser til tillitsmenn. Kostnadene består av direkte lønn og feriepenger, honorarer til tillitsmenn, eventuelle bonuser, regnskapsmessige effekter av aksje- og opsjonsprogrammer til ansatte, pensjonskostnader samt offentlige avgifter knyttet til ansettelsesforhold. Eventuelle naturalytelser som firmabil, telefon eller lignende innberettes som lønn, men presenteres etter art som driftskostnader.

Beløp i mill. NOK	2008	2007	2006
Lønn	(9.124)	(8.625)	(7.432)
Arbeidsgiveravgift	(1.812)	(1.679)	(1.465)
Pensjonskostnader ¹	(523)	(520)	(411)
Øvrige godtgjørelser mv.	(163)	(175)	(200)
Lønnskostnader	(11.622)	(10.999)	(9.508)
Gjennomsnittlig antall årsverk (videreført virksomhet)	32.026	32.093	26.653

¹ Pensjonskostnader er nærmere omtalt i note 7.

BONUSSYSTEMER

Orkla har et årsbonussystem som belønner fremgang (god drift).

Systemet er innrettet mot at «god prestasjon», som er nærmere definert for de ulike elementene, skal kunne gi et nivå på 30 % av fastlønn i årsbonus, mens maksimal bonus er 100 % av årslønn. Cirka 250 ledere er tilknyttet dette bonus-systemet.

Godtgjørelse til ledende ansatte

Beløp i NOK	2008			2007			2006		
	Lønn	Natural- ytelser	Pensjons- kostnad	Lønn	Natural- ytelser	Pensjons- kostnad	Lønn	Natural- ytelser	Pensjons- kostnad
Godtgjørelse til konsernsjef	4.981.196	236.767	1.013.778	4.205.313	197.354	877.516	4.013.634	209.806	791.934
Godtgjørelse til øvrige medlemmer av konsernledelsen	26.394.445	973.222	2.680.809	34.947.423	926.632	2.662.855	17.776.902	922.828	4.282.358
Antall opsjoner til konsernsjef pr. 31.12.	1.560.000			1.750.000			1.500.000		
Antall opsjoner til øvrige medlemmer av konsernledelsen pr. 31.12.	1.882.000			1.651.165			1.783.330		

For andre forhold rundt godtgjørelse til ledende ansatte og styremedlemmer henvises det til note 5 i Orkla ASA.

Opsjonsordninger

Styrets foreslår overfor generalforsamlingen å videreføre ordningen med opsjoner til ledere og nøkkelpersoner med en ramme på 7 mill. aksjer. Det settes tak for den årlige gevinstmuligheten på 1,5 årslønn for konsernledelsen og 1 årslønn for øvrige deltakere. Opsjoner kan tildeles etter følgende kriterier:

- Utvikling av medarbeidere
- Oppnådde økonomiske mål
- Forbedringer innen ansvarsområdet
- Samarbeidsforhold
- Praktisering av Orklas verdigrunnlag
- Potensial for videreutvikling
- Markedsmessige hensyn – sikre nøkkelkompetanse
- Annet

Opsjoner utstedes normalt på 110 % av børskurs for Orkla-aksjen. Løpetiden er seks år, og opsjonen kan utøves i de tre siste årene. Ved opsjonsutøvelse har Orkla rett til alternativt å innløse opsjoner ved å utbetale et kontantbeløp som tilsvarer differansen mellom utøvelseskurs og aksjens kurs på utøvelsesdagen, men dette skjer kun unntaksvis.

	Antall	2008 VGIK ¹	Antall	2007 VGIK ¹
Utestående ved begynnelsen av året	8.307.170		8.391.860	41,7
Tildelt i løpet av året	2.950.000	81,36	1.764.500	93,9
Innløst i løpet av året	(720.170)	28,70	(1.444.185) ²	27,4
Terminert i løpet av året	(260.000)	70,93	(405.005)	50,9
Utestående ved årets slutt	10.277.000	64,25	8.307.170	54,8
Innløsbare ved årets slutt	2.812.500	32,15	2.185.170	30,6

¹ Veid gjennomsnittlig innløsningskurs. Beløp i NOK.

² Gjennomsnittlig aksjekurs ved innløsning er 54 kroner (90 kroner i 2007).

Veid gjennomsnittlig levetid for utestående opsjoner 31.12.2008 er 3,3 år.

Veid gjennomsnittlig innløsningskurs på utestående opsjoner ved årets slutt:

Utløpsdato	VGIK ¹	2008 Antall	VGIK ¹	2007 Antall
05.07.2008			27,0	200.000
15.12.2008			27,2	295.170
15.12.2009	31,0	1.010.000	30,8	1.065.000
05.03.2010	37,2	375.000	37,2	375.000
30.05.2010	26,6	250.000	26,6	250.000
15.12.2010	40,2	1.132.500	40,2	1.317.500
28.02.2011	47,2	400.000	47,2	400.000
15.12.2011	55,7	2.090.000	56,6	2.200.000
20.02.2012	63,2	500.000	63,2	500.000
15.12.2012	93,9	1.654.500	93,9	1.704.500
08.05.2014	81,40	2.830.000		
14.08.2014	78,10	35.000		
Sum		10.277.000		8.307.170

¹ Veid gjennomsnittlig innløsningskurs. Beløp i NOK.

Orkla har benyttet Black-Scholes modellen ved verdsettelse av opsjonene. I modellen er følgende forutsetninger lagt til grunn for nye tildelinger:

	2008	2007
Forventet utbytte yield (%)	10	10
Forventet volatilitet (%)	25	25
Historisk volatilitet (%)	25	25
Risikofri rente (%)	4,6	4,6
Forventet levetid på opsjonen (år)	5	5
Vektet gjennomsnittlig aksjekurs (NOK)	74	85

Opsjonenes påvirkning på regnskapet:

Beskrivelse (mill. NOK)	2008	2007
Opptjening opsjoner	(21)	(25)
Endring avsetning arbeidsgiveravgift	39	(28)
Netto opsjonsinntekter (kostnader 2007)	18	(53)
Gjeld ¹	13	52

¹ Vedrører kun arbeidsgiveravgift.

Kontantbonus

	Antall	2008 VGIK ¹	Antall	2007 VGIK ¹
Utestående ved begynnelsen av året	701.500	17,6	1.049.500	18,1
Tildelt i løpet av året	0		0	
Innløst i løpet av året ³	(242.500)	20,4	(333.000) ²	19,1
Terminert i løpet av året			(15.000)	20,5
Utestående ved årets slutt	459.000	16,8	701.500	17,6
Innløsbare ved årets slutt	459.000	16,8	701.500	17,6

¹ Veid gjennomsnittlig innløsningskurs. Beløp i NOK.

² Inkluderer 90.000 opsjoner som ikke har blitt bokført i henhold til IFRS 2 fordi de var tildelt før 7.11.2002.

³ Gjennomsnittlig aksjekurs ved innløsning er 43 kroner (105 kroner i 2007).

Veid gjennomsnittlig innløsningskurs på utestående kontantbonuser ved årets slutt:

Utløpsdato	VGIK ¹	2008 Antall	VGIK ¹	2007 Antall
15.12.2008			20,8	242.500
01.03.2009	15,0	325.000	15,0	325.000
15.12.2009	20,5	134.000	20,5	134.000
Sum		459.000		701.500

¹ Veid gjennomsnittlig innløsningskurs. Beløp i NOK.

Kontantbonusordningens påvirkning på regnskapet:

Beskrivelse (mill. NOK)	2008	2007
Inntekter (kostnader 2007)	45	(18)
Gjeld	21	70

Sikring

Kostnader ved opsjons- og kontantbonusordningen er delvis sikret gjennom sikringsavtaler med en finansinstitusjon. Det er pr. 31.12.2008 åpne sikringsavtaler tilsvarende verdiutviklingen på 1.400.000 underliggende Orkla-aksjer (2007: 1.400.000) mot en gjennomsnittlig innløsningskurs på 43 kroner pr. aksje (2007: 43 kroner). Det er kostnadsført 84 mill. kroner på sikringer i 2008 (inntektsført 48 mill. kroner i 2007). Balansført verdi utgjør pr. 31.12.2008 3 mill. kroner (87 mill. kroner i 2007).

7 PENSJONER

Konsernets pensjonskostnader viser de ansattes opptjening av fremtidig pensjon i regnskapsåret. I en innskuddsordning har bedriften ansvaret for å yte et avtalt tilskudd til den ansattes pensjonsbeholdning. Den ansatte bærer risikoen for avkastning på pensjonsmidlene. I en ytelsesordning har bedriften ansvaret for å yte en avtalt pensjon til den ansatte i forhold til sluttlønn. De største ordningene i Orkla er innskuddsordninger.

Innskuddsplaner

Innskuddsplaner omfatter ordninger der bedriften betaler årlige innskudd til ansattes pensjonsplaner, og der avkastningen på pensjonsmidlene vil påvirke pensjonens størrelse. Innskuddsplaner omfatter også pensjonsordninger som er felles for flere selskaper, og der pensjonspremien fastsettes uavhengig av demografisk profil i det enkelte selskap (multi-employer plan). Ansatte i Orklakonsernet er i stor grad tilknyttet pensjonsordninger definert som innskuddsplaner. Alle Orklas virksomheter i Norge har gått over til innskuddsplaner.

Ytelsesplaner

Konsernet har pensjonsordninger klassifisert som fondsbaserte ytelsesordninger og ytelsesordninger som dekkes over selskapenes drift. Konsernets ytelsesordninger finnes i stor grad i Sverige og Norge. Disse landene står for henholdsvis 53 % og 26 % av konsernets netto pensjonsforpliktelser.

Sverige

Ordningene i Sverige er «netto-ordninger» som ikke knytter konsernets forpliktelser til endringer i den svenske sosialtrygden. Ordningene er knyttet til funksjonærer (innskuddspensjon for arbeidere) og i hovedsak bestemt av tariffavtaler. Det er avtalt at ordningen gradvis skal konverteres til innskuddspensjon da alle som er født 1979 eller senere skal omfattes av en innskuddsordning.

Ordningene i Sverige blir ikke fondert, men avsatt i selskapenes balanse. For sikring av opptjente pensjonsrettigheter, må selskapene tegne en kredittforsikring i forsikringselskapet Pensionsgaranti (FPG). Pensjonsregistreringsinstituttet (PRI) registrerer og beregner selskapenes pensjonsforpliktelser.

Norge

Hovedordningen for ansatte i Norge er innskuddsbaserte pensjonsplaner. Netto pensjonsforpliktelser i Norge består i hovedsak av spesielle pensjonsordninger dekket over drift, avtalefestede pensjonsordninger (AFP) samt bokførte forpliktelser knyttet til innskuddsbasert ordning for ansatte med lønn over 12G.

De fleste ansatte i Norge er omfattet av AFP-ordninger. Det er forutsatt at 50 % av de ansatte vil benytte seg av disse ordningene (90 % for verkene i Elkem). AFP-ordningene er beregnet etter de samme forutsetningene som de øvrige ordningene.

Pensjonsordningen for ansatte i Norge med lønn over 12G er en innskuddsbasert ordning. Det blir beregnet et innskudd for den enkelte ansatte og totalt beregnet beløp blir presentert som pensjonsforpliktelse i selskapets balanse. Pensjonsordningen blir derfor klassifisert som en ytelsesplan. Forpliktelsen vil årlig bli regulert med en avkastning i samsvar med den investeringsprofil den enkelte har valgt. Disse forpliktelsene utgjorde 195 mill. kroner pr. 31.12.2008 (132 mill. kroner pr. 31.12.2007).

Siden Orkla har gått over fra en ytelsesordning til en innskuddsordning i Norge, er den gamle ytelsesordningen en lukket ordning under avvikling. De fleste som er inkludert i ytelsesordningen er pensjonister. Orkla har ingen forpliktelser til fremtidig regulering av pensjonene. Det kan oppstå et overskudd som overstiger det som trengs for G-regulering av pensjonene det enkelte år, noe som medfører at det overskytende kan tilføres foretaket, men i praksis skjer dette helt unntaksvis. Orkla har ingen forpliktelse til å kompensere for underbalanse i livselskapet.

Forutsetninger ytelsesplaner

Forventet avkastning på pensjonsmidlene er fastsatt ut fra hvordan pensjonsmidlene er sammensatt. Risiko knyttet til midlene er hensyntatt.

Diskonteringsrenten er satt til renten på bedriftsobligasjoner med særlig høy kredittverdighet med tilsvarende løpetid som pensjonsforpliktelsene (AA-klassifiserte bedriftsobligasjoner). I land hvor det ikke finnes et aktivt marked for bedriftsobligasjoner (for eksempel i Norge), er statsobligasjonsrenten benyttet, justert for faktisk løpetid for pensjonsforpliktelsene.

Dødelighetsestimat er basert på oppdaterte dødelighetstabeller for de ulike landene (K2005 i Norge).

	Norge		Sverige	
	2008	2007	2008	2007
Diskonteringsrente	3,80 %	4,9 %	3,50 %	4,75 %
Fremtidig lønnsregulering	3,75 %	4,25 %	3 %	3 %
G-regulering ¹	3,75 %	4,25 %	3 %	3 %
Pensjonsregulering	1,5 %	1,5 %	2 %	2 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler	5,5 %	6,0 %	-	-
Faktisk avkastning på pensjonsmidler	1,9 %	7,3 %	-	-
Frivillig avgang/turnover	0-5 %	0-5 %	4-6 %	4-6 %
Forventet gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid	15	15	18	18

¹ 1G er pr. i dag NOK 70.256.

Sammensetning av netto pensjonskostnader

Beløp i mill. NOK	2008	2007	2006
Innskuddsplaner	(398)	(378)	(284)
Nåverdi av pensjonsopptjening (inkl. arbeidsgiveravgift)	(116)	(105)	(133)
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	(248)	(244)	(239)
Forventet avkastning på pensjonsmidler	221	227	256
Resultatførte avvik fra forutsetninger/plan	(14)	(31)	(25)
Oppgjør pensjonsplaner	32	11	14
Netto pensjonskostnader	(523)	(520)	(411)

Sammensetning av netto pensjonsforpliktelser pr. 31.12.

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Brutto pensjonsforpliktelser		
fondsbaserte ordninger	(3.688)	(3.643)
Pensjonsmidler (virkelig verdi)	3.880	3.966
Netto pensjonsmidler fondsbaserte ordninger	192	323
Pensjonsforpliktelser som dekkes over drift	(2.250)	(2.095)
Ikke-resultatførte avvik fra forutsetninger	542	190
Ikke-resultatførte avvik fra plan	-	(3)
Balanseførte netto pensjonsforpliktelser	(1.516)	(1.585)
Balanseførte pensjonsforpliktelser	(1.654)	(1.625)
Balanseførte pensjonsmidler	138	40

Endring i brutto pensjonsforpliktelser i løpet av året

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Brutto pensjonsforpliktelser 1.1.	(5.738)	(6.212)
Nåverdi av pensjonsopptjening (inkl. arbeidsgiveravgift)	(116)	(105)
Rentekostnad av forpliktelsene	(248)	(244)
Pensjonskostnader ikke-videreført virksomhet	-	(10)
Ikke-resultatførte estimatavvik	148	73
Ikke-resultatførte planavvik	12	7
Oppkjøp/salg av virksomhet	-	(71)
Avkorting/oppgjør pensjonsplaner	50	11
Utbetalinger i løpet av året	390	360
Valuta	(602)	339
Endringer ikke videreført virksomhet	166	-
Reklassifisering til tilknyttet selskap	-	114
Brutto pensjonsforpliktelser 31.12.	(5.938)	(5.738)

Endring i pensjonsmidler i løpet av året

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Pensjonsmidler (virkelig verdi) 1.1.	3.966	4.304
Forventet avkastning på pensjonsmidler	221	227
Forventet avkastning på pensjonsmidler ikke videreført virksomhet	-	6
Ikke resultatførte avkastningsavvik	(536)	(12)
Oppkjøp/salg av virksomhet	-	9
Inn- og utbetaling i løpet av året	(49)	(200)
Midler overført til innskuddsordning	(66)	(31)
Valuta	460	(227)
Endringer ikke videreført virksomhet	(116)	-
Reklassifisering til tilknyttet selskap	-	(110)
Pensjonsmidler (virkelig verdi) 31.12.	3.880	3.966

Forventede innbetalinger av pensjonsmidler i 2009 er 113 mill. kroner.

Sammensetning av pensjonsmidler (virkelig verdi) pr. 31.12.

	2008	2007
Likvide midler og pengemarkedsplasseringer	15 %	4 %
Obligasjoner	48 %	48 %
Utlån	3 %	3 %
Aksjer	26 %	35 %
Fast eiendom	8 %	10 %
Sum pensjonsmidler	100 %	100 %

Oversikt over netto pensjonsforpliktelser og avvik de fem siste år

Beløp i mill. NOK	2008	2007	2006	2005	2004
Brutto pensjonsforpliktelser	(5.938)	(5.738)	(6.212)	(6.705)	(3.048)
Pensjonsmidler	3.880	3.966	4.304	4.372	2.215
Netto pensjonsforpliktelser	(2.058)	(1.772)	(1.908)	(2.333)	(833)
Endring ikke-resultatførte avvik i brutto pensjonsforpliktelser	160	80	34	(410)	(31)
Endring ikke-resultatførte avvik i pensjonsmidler	(536)	(12)	58	69	13

8 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Andre driftskostnader er splittet opp i de viktigste hovedpostene nedenfor. Postene representerer hele konsernets sammensatte kostnadsbilde bortsett fra vareforbruk og lønnsrelaterte kostnader.

Beløp i mill. NOK	2008	2007	2006
Eksterne salgsfrakter	(2.302)	(2.363)	(1.401)
Energikostnader (produksjon og oppvarming)	(1.944)	(1.705)	(1.441)
Reklame	(1.201)	(1.238)	(1.195)
Reparasjons- og vedlikeholdskostnader	(1.437)	(1.565)	(1.291)
Leiekostnader/leasing	(384)	(399)	(406)
Driftskostnader transportmidler	(637)	(491)	(522)
Konsulenter, rådgivere og andre innleide tjenester	(1.147)	ia	ia
Annet	(6.458)	(5.156)	(3.483)
Sum andre driftskostnader	(15.510)	(12.917)	(9.739)

9 RESTRUKTURERINGER OG VESENTLIGE NEDSKRIVNINGER

I et konsern av Orklas størrelse vil det kontinuerlig gjennomføres større og mindre prosjekter som har til hensikt å effektivisere den løpende driften. Denne typen kontinuerlig forbedring kan også inkludere strukturelle endringer, men vil som hovedregel ikke kvalifisere til å bli ført som restruktureringer og vesentlige nedskrivninger, uavhengig av prosjektets økonomiske ramme. Det er således primært prosjekter som enten ender i nedleggelse/avvikling av en virksomhet, produksjon eller lignende eller som totalt endrer omfanget av eller måten virksomheten drives på som presenteres som «Restruktureringer og vesentlige nedskrivninger». Andre poster vil bli vurdert særskilt.

Beløp i mill. NOK	2008
Orkla Brands International: Nedskrivning goodwill i SladCo Russland (se note 12)	(547)
Borregaard: Nedleggelse av virksomhet i Sveits	(527)
Borregaard: Nedleggelse av LignoTech Finland	(34)
Restrukturering innen Sapa Profiles	(188)
Restoppgjør Orkla Brands diverse tidligere avsetninger	14
Sum	(1.282)

Herav:	Nedskrivning varige driftsmidler	(280)
	Nedskrivning immaterielle eiendeler (goodwill)	(547)

Beløp i mill. NOK	2007
Orkla Brands Nordic: Avvikling av snacksvirksomhet i Russland (RSC) og matvarevirksomhet i Sverige (Topp)	(106)
Orkla Foods International: Nedskrivning av goodwill i Romania samt restrukturerings i Polen	(324)
Sapa Profiles: Avsetning for restrukturerings i UK og Spania	(309)
Borregaard: Ytterligere avsetning knyttet til restrukturerings Denofa og Borregaard Synthesis fra 2004	(75)
Sum	(814)

Herav:	Nedskrivning varige driftsmidler	(23)
	Nedskrivning immaterielle eiendeler	(290)

Beløp i mill. NOK	2006
Nedskrivning Borregaard Sveits	(255)
Restrukturering innen Elkems silisiumområde	(133)
Sum	(388)

Herav:	Nedskrivning varige driftsmidler	(370)
	Nedskrivning immaterielle eiendeler	-

Ytterligere informasjon om avsetningene er gitt i note 22.

10 FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER

Finansinntekter og finanskostnader består i hovedsak av renteinntekter og rentekostnader knyttet til konsernets totale finansiering. I tillegg vil netto usikrede valutaeffekter av konsernets fordringer og gjeld i utenlandsk valuta rapporteres som netto agio/disagio. Det kan oppstå gevinst eller tap på valutaforretninger som følge av at sikringsforholdene ikke er 100 % effektive. Eventuelle gevinster eller tap på verdipapirer som rapporteres utenom Aksjeporteføljen vil inngå i finansinntekter og finanskostnader. Lånekostnader til egentilvirkede driftsmidler balanseføres sammen med driftsmiddelet.

Beløp i mill. NOK	2008	2007	2006
Renteinntekter	215	256	196
Netto agio	-	30	-
Virkelig verdi endring ført som finansinntekter	67	422	-
Andre finansinntekter	36	853	399
Sum finansinntekter (A)	318	1.561	595

Rentekostnader	(1.432)	(1.045)	(804)
Aktiverte rentekostnader	240	70	21
Netto disagio	(49)	-	(41)
Andre finanskostnader	(69)	(162)	(65)
Sum finanskostnader (B)	(1.310)	(1.137)	(889)

Avstemming mot kontantstrøm:

Endring i avsatte renter o.l.	(44)	132	(85)
Gevinster presentert som solgte selskaper	-	(483)	-
Virkelig verdjustering	(67)	(422)	-
Renter ikke videreført virksomhet	-	16	10
Agio/disagio Aksjeporteføljen	(1.201)	653	(191)
REC konvertering	-	-	(282)
Sum (C)	(1.312)	(104)	(548)

Betalte finansposter kontantstrøm (A+B+C)	(2.304)	320	(842)
---	---------	-----	-------

«Virkelig verdi endring ført som finansinntekter» består av endring i virkelig verdi for put opsjoner utstedt i REC-aksjer (kansellert i 2008) på 67 mill. kroner (2007: 422 mill. kroner), se note 23 «Finansiell risiko» for nærmere omtale. De største postene i «Andre finansinntekter» i 2007 er gevinst ved salg av aksjer i Mecom Group PLC (311 mill. kroner), gevinst fra økonomisk interesse i Good Energies salg av aksjer i REC (270 mill. kroner) og gevinst ved salg av aksjer i eiendomsprosjekt på Fornebu (261 mill. kroner).

11 RESULTAT PR. AKSJE

Resultat pr. aksje er en av flere indikatorer som kan benyttes i finansielle analyser for å vurdere utviklingen i et selskap. Nøkkeltallet viser hvor mye periodens resultat utgjør pr. aksje og beregnes ved å dele periodens resultat på gjennomsnittlig eksternt eide aksjer.

Orklakonsernets opsjonsordning (se note 6) medfører at eksternt eide aksjer kan bli utvannet som følge av opsjonsinnløsninger. For å hensynta denne fremtidige økningen i antall eksternt eide aksjer, beregnes det, i tillegg til resultat pr. aksje, resultat pr. aksje utvannet. I denne beregningen er gjennomsnittlig eksternt eide aksjer justert ved å hensynta utvanningseffekten opsjonsprogrammet er estimert å gi.

Beløp i mill. NOK	2008	2007	2006
Årsresultat etter minoriteter for videreført virksomhet	(2.773)	8.188	6.763
Gevinst/resultat ikke videreført virksomhet	(55)	211	4.473
Årsresultat etter minoriteter	(2.828)	8.399	11.236

Vektet gjennomsnittlig eksternt eide aksjer	1.016.314.644	1.027.806.659	1.031.653.505
Utvanningseffekt fra opsjonsprogram	1.515.057	3.485.305	2.726.750
Vektet gjennomsnittlig eksternt eide aksjer utvannet	1.017.829.701	1.031.291.964	1.034.380.255

For å beregne resultat for ikke videreført virksomhet pr. aksje, benyttes gevinst ikke videreført virksomhet og vektet gjennomsnittlig eksternt eide aksjer fra tabellene ovenfor.

Beløp i NOK	2008	2007	2006
Resultat pr. aksje	(2,8)	8,2	10,9
Resultat pr. aksje utvannet	(2,8)	8,1	10,9
Resultat pr. aksje utvannet for ikke videreført virksomhet	0	0,2	4,3
Resultat pr. aksje utvannet korrigert for ikke videreført virksomhet	(2,8)	7,9	6,6

12 IMMATERIELLE EIENDELER OG VERDIFALLSTESTER

Immaterielle eiendeler og goodwill er ikke-fysiske eiendeler som i hovedsak er blitt balanseført i forbindelse med oppkjøp av virksomhet. Immaterielle eiendeler kategorisert som «ikke amortiserbare», har ubestemt levetid og det er på balansedagen ikke mulig å forutse når eiendelene ikke lenger vil ha verdi. Goodwill amortiseres heller ikke løpende. Andre immaterielle eiendeler amortiseres over utnyttbar levetid. Amortiseringen vises på egen linje i resultatregnskapet. Utgifter til produktutvikling blir i all vesentlighet kostnadsført løpende. Goodwill fra før 2004 kan etter overgangsreglene i IFRS 1 videreføres til balanseført verdi pr. 31.12.2003. Innholdet i goodwill før og etter denne datoen vil derfor kunne være ulikt. IT gjelder spesialtilpasset programvare og vil ha en annen karakter i henhold til for eksempel reinvesteringsbehov enn de andre immaterielle eiendelene. Amortiseringen av disse inngår derfor i resultatposten av- og nedskrivninger varige driftsmidler.

Amortiserbare immaterielle eiendeler amortiseres lineært med følgende satser: Varemerker 10–20 %, kraftrettigheter 5 % og IT 16–33 %.

Beløp i mill. NOK	Varemerker, ikke amortiserbare	Varemerker, amortiserbare	Kraftrettigheter og andre immaterielle	Utvikling	IT	Goodwill	Total
Balanseført verdi 1.1.2008	1.937	42	3.490	124	255	10.282	16.130
Tilgang	2	1	-	-	40	3	46
Reklassifiseringer	39	(12)	(29)	(14)	14	2	0
Oppkjøpte selskaper ¹	-	-	1	-	-	100	101
Avgang ²	-	-	(329)	-	(2)	(49)	(380)
Amortisering	-	(4)	(208)	(1)	(65)	-	(278)
Nedskrivninger	-	-	-	-	-	(563)	(563)
Valuta	308	(5)	23	4	(68)	999	1.261
Balanseført verdi 31.12.2008	2.286	22	2.948	113	174	10.774	16.317
Opprinnelig kost 1.1.2008	1.937	59	4.123	126	586	12.295	19.126
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-	(17)	(633)	(2)	(331)	(2.013)	(2.996)
Balanseført verdi 1.1.2008	1.937	42	3.490	124	255	10.282	16.130
Opprinnelig kost 31.12.2008	2.286	43	3.789	116	570	13.350	20.154
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-	(21)	(841)	(3)	(396)	(2.576)	(3.837)
Balanseført verdi 31.12.2008	2.286	22	2.948	113	174	10.774	16.317
Balanseført verdi 1.1.2007	1.847	12	3.778	94	127	11.512	17.370
Tilgang	72	-	44	50	29	10	205
Reklassifiseringer	(18)	33	(66)	(19)	12	58	0
Oppkjøpte selskaper	110	-	49	-	163	(327)	(5)
Avgang	-	-	(76)	-	(1)	(167)	(244)
Amortisering	-	(2)	(227)	(1)	(70)	-	(300)
Nedskrivninger	-	-	-	-	-	(290)	(290)
Valuta	(74)	(1)	(12)	-	(5)	(514)	(606)
Balanseført verdi 31.12.2007	1.937	42	3.490	124	255	10.282	16.130

¹ Se note 1 for oppkjøp av selskaper.

² Avgang gjelder i hovedsak føring av Elkem Aluminium til ikke videreført virksomhet.

Konsernet eier, i tillegg til det som er presentert i tabellen ovenfor, flere varemerker som ikke er balanseførte. Dette gjelder egenutviklede varemerker hvor regnskapsreglene ikke tillater balanseføring. Disse varemerkene finnes innen Orkla Brands og dreier seg om eksempelvis varemerker i markedslederposisjoner som OMO og Blenda (vaskemidler), Grandiosa og Big One (pizza), Nora (syltetøy, juice), Idun (ketchup, sauser), Sætre (kjeks) og Nidar (godterier). I tillegg er noen varemerker balanseført indirekte som goodwill (se også tabell side 122 i Årsrapporten). Ved overgang til IFRS kunne allerede balanseført goodwill bli stående og indirekte representerer deler av denne varemerker. De største i denne kategorien er Abba (sild), Göteborgs Kex (kjeks) og Procordia (forskjellige matvareprodukter, Felix).

I tillegg er det i Orklakonsernet kostnadsført 466 mill. kroner i 2008 i forskning og utvikling (2007: 468 mill. kroner). Balanseført utvikling utgjør i all hovedsak Elkem Solar.

VERDIFALLSTEST, GOODWILL OG IMMATERIELLE EIENDELER MED UBESTEMT LEVETID

Goodwill og immaterielle eiendeler med ubestemt levetid amortiseres ikke løpende. Disse eiendelene testes derfor årlig for verdifall. I tilfelle det foreligger særlige indikasjoner på verdifall gjennomføres verdifallstester hyppigere. Kontantstrømmer knyttet til eiendelene identifiseres og neddiskonteres. Fremtidig kontantstrøm er basert på gitte forutsetninger (se egen tabell på neste side) og enhetens vedtatte planer. Dersom neddiskontert verdi av fremtidige kontantstrømmer er lavere enn balanseført verdi av enhetens anvendte kapital, gjennomføres nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av bruksverdi og netto salgsverdi. Dersom neddiskontert verdi er høyere enn anvendt kapital betyr dette at verdien av den immaterielle eiendelen eller goodwill er intakt. Dersom neddiskontert verdi overstiger anvendt kapital med mindre enn 20 % gjøres det en ytterligere sensitivitetsanalyse for å sikre beregningen. I aktuelle tilfeller gjennomgås forutsetninger og estimater på nytt og det måles i hvor stor grad investeringen er robust i forhold til disse.

Størst risiko for vesentlige verdiendringer er knyttet opp mot konsernets store goodwillposter. Konsernet har goodwill og varemerker knyttet til en rekke oppkjøp

og de største goodwillpostene og varemerkene relaterer seg til følgende kontantstrøm genererende enheter (KGE) (balanseført verdi):

Beløp i mill. NOK	Goodwill		Varemerker	
	2008	2007	2008	2007
Chips	2.187	1.945	1.244	1.088
Axellus	967	820	349	277
Procordia Food	835	781		
Panda	112	90	431	348
Sapa Profiles	1.496	1.310		
Sapa Heat Transfer & Building System	1.355	1.256		
Elkem silisiumrelatert/Solar	1.393	1.458		
Øvrig	2.429	2.622	262	224
Total	10.774	10.282	2.286	1.937

Flere av de kontantstrømgenererende enhetene i konsernet er overensstemmende med segmentene slik de er presentert i note 4. Dette gjelder spesielt innen Orkla Aluminium Solutions og Orkla Materials, hvor segmentene i stor grad er sammenfallende med de verdifallstestede enhetene. Både Elkem og Sapa ble ervervet i 2005.

Innen Orkla Brands er situasjonen annerledes. Mye av virksomheten ligger i selskaper som har vært i konsernet over svært lang tid. I disse selskapene er det ikke knyttet opp noen balanseførte immaterielle eiendeler, dette gjelder for eksempel Stabburet og Lilleborg. De største kontantstrømgenererende enhetene som har goodwill eller varemerker stammer således fra oppkjøp som Procordia og Abba fra 1995 og nyere oppkjøp gjort i 2005 (Chips konsernet og Panda). Disse inngår som forretningsenheter i henholdsvis Orkla Foods Nordic og Orkla Brands Nordic og det blir gjort verdifallstester på disse enhetene. Oppkjøp gjort i Axellus gruppen i 2005 og 2006 (Collett Pharma og Dansk Droge) vil derimot over tid være vanskelig å skille ut som selvstendige enheter fordi de nye enhetene blir betydelig integrert i eksisterende virksomhet. Enhetene i Axellus blir således verdifallstestet samlet som en del av et større system.

BUDSJETTFORUTSETNINGER

Beregninger av fremtidig kontantstrøm bygger på en rekke forutsetninger. Dette gjelder både forutsetninger om den økonomiske utviklingen og forutsetninger om antatt levetid på viktige varemerker. Den pågående finanskrisen har medført at estimatusikkerheten er større enn det som må ansees normalt ved en årsavslutning. Avleggelsen av regnskapet pr 31.12.2008 skjer i et meget urolig og lite forutsigbart marked. Både realøkonomiske forutsetninger og renteforutsetninger som er lagt til grunn for verdifallstestene er derfor under jevnlig revurdering. I tillegg består konsernet av virksomhet innen ulike markeder som i forskjellig grad er påvirket av usikkerheten som preger markedet rundt årsskiftet.

Konsernet har valgt ikke å endre sin Weighted Average Cost of Capital (WACC). Beregninger gjort viser at WACC'en havner på samme nivå som tidligere når det korrigeres for noe høyere gjeldsandel og forventet fremtidig rentenivå. Det er derimot gjort ytterligere sensitivitetsberegninger i de tilfellene kontantstrøm-genererende enheter i forretningsområdene er ekstra utsatt for følgene av finanskrisen. Det er åpenbart at markedene for Sapa Profiles er mer utsatt for effekter av krisen enn for de fleste segmenter innen Orkla Brands.

Fremtidig kontantstrøm er estimert med utgangspunkt i budsjett for neste år og to påfølgende prognoseår. Fra år fire er det beregnet en terminalverdi. Budsjettene som er godkjent av ledelsen, er utarbeidet sent i 2008.

Ut fra disse kriteriene har konsernet skrevet ned goodwill i SladCo med 547 mill. kroner og goodwill i Pressweld i Sapa Profiles med 16 mill. kroner. WACC benyttet for SladCo i 2008 er 18,2 % og testen er gjennomført i RUB. Tilsvarende test i 2007 var gjort i NOK med WACC 10,2 %. Verdien av goodwillen knyttet til hele Sapa Profiles, er begrunnet gjennom verdiberegninger knyttet til byttetransaksjonen mellom Elkem Aluminium ANS og Alcos minoritetsinteresse i Sapa Profiles. For Sapa Profiles er gjenvinnbart beløp noe høyere enn balanseført verdi, noe som indikerer at endringer i nøkkelforutsetninger kan resultere i nedskrivning. Verdsettingen medfører at konsernet, utover de restrukturerings tiltak som er iverksatt, ikke

gjør verdikorrigeringer på goodwillen i Sapa Profiles. Øvrig goodwill i konsernet videreføres.

Kontantstrømestimatene er sensitive overfor endringer i råvarepriser og tilhørende evne til å opprettholde marginforutsetningene. Sensitivitetsberegninger i anslagene gir selv med en rimelig mulig endring i forutsetningene ikke grunnlag for vesentlige nedskrivninger.

Forutsetninger lagt til grunn ved beregningen:

Diskonteringssats	Diskonteringsrenten som benyttes er konsernets kapitalkostnad. Denne blir justert for land- og valutarisiko og utgjør i utgangspunktet 9,7 % før skatt. Markedets risikopremie er økt vesentlig sammenholdt med tidligere år. WACC er beregnet ut fra et markedsveiet snitt av avkastningskrav for egen- og fremmed kapital for konsernet med kapitalverdimodellen som fundament. Landtillegg er generelt justert gjennom en vurdering av fremmedkapitalkostnad i ulike land, mens virksomhetsområderisiko generelt er justert gjennom bruk av ulike beta.
Råvarepriser	Råvareprisene er estimert ut fra markedsbildet (termin- eller spotpriser) på beregningstidspunktet.
Bruttofortjeneste	Fortjenestemarginene er basert på historisk utvikling, justert for forventninger om fremtiden.
Markedsandeler	Opprettholdelse av markedsandeler er viktig for inntjeningen på viktige varemerker. Estimaten er gjort med forventning om at markedsandelene ikke endrer seg vesentlig fra beregningstidspunktet.
Solar	Det forutsettes at investeringen i solenergi går etter planene. Elkem Solars fabrikk er mekanisk ferdigstilt og oppstartsprogrammet er igangsatt.
Terminalverdi	Terminalverdien er justert med vekstrate på 2,5 %, tilsvarende estimatet på inflasjon.

13 VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler representerer ulike typer eiendommer og utstyr som er nødvendige for den virksomheten konsernet driver. Uten vesentlige endringer i rammebetingelsene vil disse driftsmidlene stort sett være gjenstand for tilsvarende reinvesteringsbehov over tid. Driftsmidlene representerer forhold som tomter, bygg, anlegg, maskiner, inventar, IT-utstyr og transportmidler. Driftsmidler som har ubegrenset utnyttbar levetid (som tomt) avskrives ikke, mens andre driftsmidler avskrives over gjenværende utnyttbar levetid, hensyntatt utrangeringsverdi. Dersom det er indikasjoner på verdifall for enkelte eiendeler blir gjenvinnbar verdi beregnet og dersom denne er lavere enn salgsverdi eller bruksverdi skrives eiendelen ned. Årlige ordinære avskrivninger gir et bilde på behovet for tilsvarende reinvesteringer.

Driftsmidlene avskrives lineært med utgangspunkt i følgende satser: Bygninger 2–4 %, maskiner og inventar 5–15 %, transportmidler 15–25 % og edb-utstyr 16–33 %. Avskrivningstiden blir årlig gjennomgått og dersom det er endringer i utnyttbar levetid blir avskrivningene endret. Utrangeringsverdi blir også beregnet og dersom denne er høyere enn bokført verdi blir avskrivningene stoppet. Dette gjelder spesielt for bygg. Oppstillingen omfatter både direkte anskaffede driftsmidler og mer- eller mindre verdier henført til underliggende driftsmidler ved oppkjøp av virksomhet.

Beløp i mill. NOK	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og anlegg	Anlegg under utførelse	Driftsløse, inventar, transportmidler, edb etc.	Total
Balanseført verdi 1.1.2008	7.593	9.013	4.272	603	21.481
Tilgang	624	878	5.553	191	7.246
Avgang	(203)	(80)	2	(4)	(285)
Oppkjøpte selskaper	325	33	23	2	383
Solgte selskaper/ikke videreført virksomhet	(588)	(1.317)	(106)	(43)	(2.054)
Overført anlegg under utførelse	3.155	3.233	(6.429)	41	0
Nedskrivninger	(87)	(211)	(8)	(1)	(307)
Avskrivninger	(348)	(1.370)	-	(192)	(1.910)
Valuta	607	941	207	59	1.814
Balanseført verdi 31.12.2008	11.078	11.120	3.514	656	26.368
Opprinnelig kost 1.1.2008	13.167	28.360	4.287	2.752	48.566
Akkumulerte av- og nedskrivninger	(5.574)	(19.347)	(15)	(2.149)	(27.085)
Balanseført verdi 1.1.2008	7.593	9.013	4.272	603	21.481
Opprinnelig kost 31.12.2008	16.989	32.847	3.454	2.744	56.034
Akkumulerte av- og nedskrivninger	(5.911)	(21.727)	60	(2.088)	(29.666)
Balanseført verdi 31.12.2008	11.078	11.120	3.514	656	26.368
Balanseført verdi 1.1.2007	6.544	7.209	2.177	638	16.568
Tilgang	688	1.139	3.152	128	5.107
Avgang	(161)	(271)	(3)	(31)	(466)
Oppkjøpte selskaper	802	1.777	140	30	2.749
Overført anlegg under utførelse	239	860	(1.177)	78	0
Nedskrivninger	(7)	(23)	-	-	(30)
Avskrivninger	(338)	(1.386)	(1)	(223)	(1.948)
Valuta	(174)	(292)	(16)	(17)	(499)
Balanseført 31.12.2007	7.593	9.013	4.272	603	21.481

Investering i solenergi. Byggeprosjektet er mekanisk ferdigstilt og oppstartsprogrammet er igangsatt. Alle delprosesser kjøres nå separat som en del av uttestingen. Kundeleveranser vil skje fortløpende, hvorav en forsendelse allerede er klargjort. Etterhvert som man oppnår stabilitet i de enkelte delprosessene vil man gradvis linke prosessene sammen og starte arbeidet med å optimalisere materialflyt gjennom hele fabrikk. Oppkjøring av produksjonen vil skje gjennom 2009 i tråd med de målsetningene som tidligere er kommunisert.

Investering i Sauda. Investeringen i Sauda er i hovedsak ferdigstilt.

Skog. Konsernet har biologiske eiendeler i form av skog til en bokført verdi pr. 31.12.2008 på 200 mill. kroner, det samme som i 2007. Skogen verdsettes til virkelig verdi beregnet ut fra en kontantstrømbasert metode. Skogen er inkludert i driftsmiddelgruppen «tomter, bygninger og annen fast eiendom».

Se note 24 for informasjon om pant og pantstillelser knyttet til konsernets driftsmidler.

14 ANDRE FINANSIELLE EIENDELER

Andre finansielle eiendeler representerer finansielle investeringer av langsiktig karakter. Aksjene som presenteres her er av strategisk karakter, men eierandel og innflytelse gjør at aksjene ikke kvalifiserer til presentasjon etter egenkapitalmetoden. Aksjene presenteres til virkelig verdi med verdiendring direkte mot egenkapitalen. Dersom verdien på aksjene har falt og verdinedgangen er vedvarende eller vesentlig, blir aksjene skrevet ned over resultatet. I tillegg inngår netto pensjonsmidler fra selskaper som har mer pensjonsmidler enn forpliktelser. Øvrige poster er fordringer med forfall ut over ett år. Postene er fordelt på de som er vurdert til virkelig verdi og på andre finansielle eiendeler.

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Aksjer i fremmede selskaper	141	82
Pensjonsmidler	138	40
Andre finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi	279	122
Lån til ansatte	32	50
Rentebærende finansielle instrumenter	778	113
Andre langsiktige fordringer	130	95
Andre finansielle eiendeler	940	258
Sum andre finansielle eiendeler	1.219	380

15 VARELAGER

Varebeholdningene er spesifisert på art, og fordeling på forretningsområdene er spesifisert i segmentrapporteringen. Varebeholdningene representerer konsernets lager av råvarer, varer under tilvirkning, egenproduserte ferdigvarer og handelsvarer, priset til kostpris eller tilvirkningskost. Eventuell fortjeneste oppstått ved salg internt er eliminert. Varer som presenteres her skal på samme måte som vareforbruket være varer som inngår, eller skal inngå, i det ferdige produktet, inkludert all emballasje. Eventuelle ukurante varer er skrevet ned til netto realiserbar verdi (antatt fremtidig salgspris).

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Råvarer	3.471	2.857
Varer under tilvirkning	1.879	1.737
Ferdigvarer og handelsvarer	4.214	3.939
Sum	9.564	8.533

Varelageret er verdsatt til laveste av anskaffelseskost og netto realiserbar verdi etter fradrag for salgsmkostninger. Dette har medført en total nedskrivning av varelageret pr. 31.12.2008 på 479 mill. kroner (2007: 154 mill. kroner). Varelager verdsatt til netto realiserbar verdi utgjør 4.133 mill. kroner (2007: 307 mill. kroner).

Utover de normale nedskrivningene til antatt netto salgsverdi er situasjonen ved årsskiftet 2008/09 preget av usikkerhet både om utvikling i etterspørsel og priser. Lager av aluminium i Sapa Profiles som benyttes til ulike typer sluttprodukter utover det som kan påregnes å bli videresolgt til normale prisbetingelser innenfor et normalt tidsforløp er nedskrevet til gjenanskaffelseskost. Nedskrivningen på 372 mill. kroner (2007: 0 mill. kroner) er klassifisert på egen linje, idet den er vesentlig

og uvanlig. Den må også sees i sammenheng med kapasitetsnedbyggingen og restruktureringene som gjennomføres innenfor Sapa som en konsekvens av finanskrisen ultimo 2008.

16 KORTSIKTIGE FORDRINGER OG GJELD

Kortsiktige fordringer

Kortsiktige fordringer representerer både driftsrelaterte fordringer og rentebærende fordringer. De driftsrelaterte fordeles på kundefordringer, periodiserte forskuddsbetalinger og andre kortsiktige fordringer. Kundefordringene vurderes løpende, og nedskrivning av kundefordringene gjennomføres dersom det foreligger objektive kriterier på at det har inntruffet en tapsutløsende hendelse som kan måles pålitelig og vil påvirke betalingen av fordringen.

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Kundefordringer	9.724	9.536
Forskudd leverandør/opptjente inntekter	676	691
Derivater virkelig verdi	577	593
Rentebærende fordringer	612	23
Andre kortsiktige fordringer	2.742	1.785
Sum kortsiktige fordringer	14.331	12.628

Avsetning for tap på kundefordringer har hatt følgende bevegelse:

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Avsetning for tap på kundefordringer pr. 1.1.	237	218
Kostnadsført tap på kundefordringer	86	16
Avsetning i oppkjøpte selskaper	0	26
Innkomet på tidligere avskrevne fordringer	(23)	(23)
Avsetning for tap på kundefordringer 31.12.	300	237

Kundefordringer har følgende forfallsfordeling:

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Ikke forfalte fordringer	7.175	7.593
Forfalte fordringer 1-30 dager	1.624	1.374
Forfalte fordringer 30-60 dager	403	301
Forfalte fordringer 60-90 dager	449	147
Forfalte fordringer over 90 dager	373	358
Kundefordringer pålydende pr. 31.12.	10.024	9.773

Kortsiktig gjeld

Kortsiktig gjeld representerer driftsrelatert gjeld (leverandørgjeld, skyldige offentlige avgifter, forskuddsbetalte inntekter, andre periodiseringer o.l.) og finansrelatert gjeld (skyldige renter). Alle postene er rentefri gjeld. Utbytte vil først bli gjeld når det er vedtatt av generalforsamlingen.

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Leverandørgjeld	5.948	6.311
Skyldige offentlige avgifter	930	957
Derivater virkelig verdi	2.454	1.064
Annen kortsiktig gjeld	5.370	4.548
Sum kortsiktig gjeld	14.702	12.880

17 KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER

Konsernets betalingsmidler består av nødvendig transaksjonslikviditet og noe kortsiktige plasseringer.

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Kontanter, bankinnskudd	2.833	2.677
Kortsiktige plasseringer	1.605	289
Sum kontanter og kontantekvivalenter	4.438	2.966

Bundne midler utgjør 898 mill. kroner.

18 AKSJEPORTEFØLJEN

Orkla Financial Investments er et av konsernets fem kjerneområder. Forretningsområdet forvalter en av Norges største aksjeporteføljer. Investeringsuniverset er i hovedsak Norden og Øst-Europa. Orkla Financial Investments har som hovedmål å maksimere avkastning på investert kapital, bidra til industrielle opsjoner for konsernet og være blant de ledende aktører på alternative investeringer i Norge. Aksjeporteføljens hovedstrategi er å identifisere og investere i verdiskapende enkeltsselskaper.

Beløp i mill. NOK	Eierandel	Antall aksjer 31.12.2008	Virkelig verdi 31.12.2008	Resultat- reserve 2008	Bransje
Verdipapirer tilgjengelig for salg					
Noterte verdipapirer Norge					
Tomra Systems	15,5 %	24.000.000	557	23	Industri
Rieber & Søn	15,6 %	12.424.907	435	-	Konsumvarer
DnB NOR	0,7 %	9.350.000	250	-	Bank
Tandberg	2,8 %	3.200.000	241	(55)	Kommunikasjonsutstyr
Kongsberg Gruppen	2,4 %	711.800	233	123	Industri
Yara International	0,5 %	1.420.000	211	-	Materialer
Schibsted	3,7 %	2.539.200	209	-	Media
Oslo Børs VPS Holding	5,2 %	2.235.700	168	20	Finans
Telenor	0,2 %	3.100.000	144	-	Telekom
Ganger Rolf	2,7 %	994.300	131	-	Energi
Vizrt	10,0 %	6.511.748	127	1	Programvare
StatoilHydro	0,0 %	850.000	97	-	Energi
Aker A	1,0 %	700.000	95	-	Energi
Ekornes	4,1 %	1.500.700	93	(19)	Forbruksvarer
Royal Caribbean Cruises	0,4 %	887.642	81	(6)	Cruise
Prosafe Production	2,4 %	6.203.000	68	(12)	Oljeutstyr og tjenester
Bonheur	1,1 %	453.220	66	-	Energi
Kverneland	6,6 %	10.254.270	59	(10)	Industri
EDB Business Partner	3,4 %	3.100.000	41	-	IT-konsulent og andre tjenester
Øvrige			321	(1)	
Sum			3.627	64	
Noterte verdipapirer utland					
Hennes & Mauritz B	0,2 %	1.750.000	483	149	Detaljhandel
Nokia A	0,1 %	3.075.000	337	22	Kommunikasjonsutstyr
Elekta B	4,2 %	3.843.400	268	(69)	Helsevernustyr
AstraZeneca	0,1 %	925.900	257	69	Farmasi
Amer Sports	6,6 %	4.806.006	252	-	Forbruksvarer
Vimpelcom-SP ADR	0,4 %	3.657.500	182	36	Telekom
Enter Select	ia	355.633	172	-	Aksjefond
Enter Sverige	ia	249.570	169	-	Aksjefond
Nokian Renkaat	1,5 %	1.875.000	144	-	Bilkomponenter
Nordic Alpha	ia	135.000	140	30	Hedgefond
ConocoPhillips	0,0 %	349.700	127	(27)	Energi
Saab B	1,8 %	1.925.000	124	-	Flyindustri og forsvar
Getinge Industrier B	0,6 %	1.475.694	124	14	Helsevernustyr
Mobile Telesystems ADR og Ord. ¹	0,2 %	3.610.000	124	(28)	Telekom
Kemira	1,6 %	2.029.231	119	(10)	Materialer
Biovitrum	5,3 %	2.667.500	105	3	Bioteknologi
Finnair	1,6 %	2.004.695	97	32	Transport
G4S	0,3 %	4.835.000	97	3	Kommersielle tjenester
Harbin Power Equipment	1,2 %	16.022.000	93	35	Industri
Investor A	0,1 %	905.500	92	(3)	Investeringselskap
Metso Corporation	0,7 %	1.050.000	88	-	Industri
Transocean	0,1 %	220.000	73	(3)	Oljeutstyr og tjenester
Øvrige			1.446	86	
Sum			5.113	339	
Unoterte verdipapirer					
Industri Kapital 2000	3,6 %	23.122.207	279	93	Investeringselskap
Industri Kapital 2004	5,0 %	33.050.172	273	9	Investeringselskap
Herkules Private Equity I	4,7 %	39.030.931	223	184	Investeringselskap
Industri Kapital 97	8,0 %	18.007.529	121	24	Investeringselskap
East Capital Financials Fund	0,9 %	14.309.959	107	(8)	Investeringselskap
Orkla Carbon Fund Class B	9,3 %	1.000.000	100	-	Orkla Finans Fond
Herkules Private Equity II	4,7 %	150.513.343	88	-	Investeringselskap
Carl Allers Etablissement ²	3,6 %	6.450	84	34	Media
Øvrige			769	108	
Sum			2.044	444	
Verdipapirer, med endring av virkelig verdi over resultat					
Network Norway ³	26,2 %	102.381.013	282		Telekom
Pharmaq Holding	36,8 %	183.857	197		Farmasi
East Capital Power Utilities Fund	21,7 %	60.000	97		Investeringselskap
Øvrige			66		
Sum			642		
Balanseført valutasikring ⁴				-	
Total verdi Aksjeporteføljen			11.426 ⁵	847	
Herav eid av Orkla ASA			11.391	825	

¹ Mobile Telesystems ADR: 2.700.000 aksjer (1 ADR=5 aksjer), Mobile Telesystems Ord.: 910.000 aksjer.

² Benyttet verdsettelsesprinsipp er bruk av implisitt verdi pr. aksje av det børsnoterte eierselskapet Rella, notert på København fondsbørs, hensyntatt en 25 % likviditetsrabatt.

³ Benyttet verdsettelsesprinsipp har vært å ta utgangspunkt i et prisintervall pr. aksje basert på ulike verdsettelseskriterier, herunder blant annet eksterne verdsettelses.

⁴ Aksjeporteføljen har i 2008 avsluttet sikringsbokføringen. I 4. kvartal ble inngående balanse på 218 mill. kroner knyttet til sikringsbokføring kreditert resultatregnskapet slik at utgående balanse er lik 0 mill. kroner (se note 23 for ytterligere informasjon).

⁵ I tillegg til Aksjeporteføljen er det mindre beholdninger av aksjer i andre konsernselskaper på 19 mill. kroner.

Beløp i mill. NOK

Verdipapirer tilgjengelig for salg**Noterte verdipapirer Norge**

	Eierandel	Antall aksjer 31.12.2007	Virkelig verdi 31.12.2007	Resultat- reserve 2007	Bransje
Tomra Systems	14,5 %	23.953.000	922	(47)	Industri
Fast Search & Transfer	15,2 %	51.026.000	719	177	Programvare
Rieber & Søn	15,6 %	12.424.907	652	50	Konsumvarer
DnB NOR	0,6 %	7.500.000	623	336	Bank
StatoilHydro	0,1 %	2.750.000	464	(41)	Energi
Yara International	0,4 %	1.175.000	295	167	Materialer
Oslo Børs VPS Holding	5,2 %	2.235.700	285	137	Finans
Schibsted	1,5 %	1.040.000	245	79	Media
Vizrt	10,2 %	6.280.248	241	119	Programvare
Kongsberg Gruppen	2,3 %	700.200	235	129	Industri
Camillo Eitzen & Co	5,0 %	2.157.800	161	26	Shipping
Ganger Rolf	1,7 %	617.400	136	(12)	Energi
Wavefield Inseis	2,4 %	3.150.000	131	18	Seismikk
Aker A	0,3 %	375.000	127	(20)	Energi
Copeinca	4,4 %	2.575.100	125	11	Konsumvarer
Royal Caribbean Cruises	0,3 %	540.000	124	(22)	Cruise
Aker Yards	1,8 %	1.993.500	124	-	Skipsbygging
Awilco Offshore	1,3 %	2.000.000	122	72	Oljeutstyr og tjenester
EDB Business Partner	3,2 %	2.884.879	117	(25)	IT-konsulenter og andre tjenester
Kongsberg Automotive	6,3 %	2.800.000	112	(19)	Bilkomponenter
Scandinavian Property Development	4,7 %	3.728.248	112	-	Eiendom
Kverneland	6,6 %	10.254.270	108	39	Industri
Øvrige			735	19	
Sum			6.915	1.193	

Noterte verdipapirer utland

Vimpelcom-SP ADR	0,3 %	3.957.500	888	730	Telekom
Hennes & Mauritz B	0,3 %	2.190.000	727	322	Detaljhandel
Amer Sports	5,0 %	3.587.880	524	88	Forbruksvarer
Mobile Telesystems ADR og Ord. ¹	0,2 %	3.610.000	372	196	Telekom
Nokian Renkaat	1,3 %	1.594.915	305	151	Bilkomponenter
Elektro B	3,5 %	3.115.300	282	(3)	Helsevernustyr
AstraZeneca	0,1 %	1.050.900	246	(45)	Farmasi
Helix Energy Solutions	1,2 %	1.075.000	241	16	Energi
Metso Corporation	0,6 %	785.000	233	(23)	Industri
Danske Bank	0,1 %	1.000.000	213	21	Bank
Nokia A	0,0 %	1.000.000	211	34	Kommunikasjonsutstyr
Ericsson B	0,1 %	15.000.000	192	(12)	Kommunikasjonsutstyr
Saab B	1,6 %	1.750.000	192	(54)	Flyindustri og forsvar
Getinge Industrier B	0,6 %	1.250.000	183	92	Helsevernustyr
Nordic Alpha	ia	135.000	163	53	Hedgefond
Group 4 Securicor	0,5 %	6.000.000	157	44	Kommersiell tjenester
Investor A og B ²	0,2 %	1.259.400	153	(14)	Investeringsselskap
Biovitrum	4,9 %	2.237.390	141	(7)	Bioteknologi
Hemtex	7,5 %	2.200.000	138	(37)	Detaljhandel
Lebedyansky	1,4 %	295.080	137	57	Konsumvarer
Pride International	0,4 %	704.500	129	0	Energi
Seventh Continent	1,1 %	822.205	115	29	Husholdningsvarer
JM	1,1 %	1.000.000	112	(13)	Husbygging
Rambler Media Limited	4,3 %	650.000	103	49	Media
Øvrige			1.833	173	
Sum			7.990	1.847	

Unoterte verdipapirer

Industri Kapital 2004	5,0 %	ia	283	29	Investeringsselskap
Industri Kapital 2000	3,6 %	ia	283	97	Investeringsselskap
Ferd Private Equity I	4,7 %	ia	203	167	Investeringsselskap
Industri Kapital 97	8,0 %	ia	154	67	Investeringsselskap
Carl Allers Etablissement	3,6 %	6.450	123	73	Media
Network Norway	17,9 %	38.778.428	116	13	Telekom
Oslo Properties	5,0 %	1.000.000	105	5	Eiendom
Ferd Private Equity II	4,7 %	ia	104	(5)	Investeringsselskap
Øvrige			893	106	
Sum			2.264	552	

Verdipapirer, med endring av virkelig verdi over resultat

East Capital Power Utilities Fund	27,0 %	60.000	242		Investeringsselskap
Viking Venture	24,4 %	494.056	87		Investeringsselskap
Øvrige			15		
Sum			344		
Balanseført valutasikring				218	
Total verdi Aksjeporteføljen			17.513 ³	3.810	
Herav eid av Orkla ASA			17.477	3.762	

¹ Mobile Telesystems ADR: 2.700.000 aksjer (1 ADR = 5 aksjer), Mobile Telesystems Ord.: 910.000 aksjer.² Investor AB A: 909.400 aksjer, Investor AB B: 350.000 aksjer.³ I tillegg til Aksjeporteføljen er det mindre beholdninger av aksjer i andre konsernselskaper på 46 mill. kroner.

Aksjeporteføljen kjennetegnes av satsing på store enkeltposter og vil dermed være skjevt vektet i forhold til en markedsportefølje. 76 % av Aksjeporteføljen er investert i noterte verdipapirer.

Investeringer i Aksjeporteføljen hvor konsernets eierandel er mellom 20 % og 50 % (tilknyttede selskaper) er regnskapsført til virkelig verdi med verdiendringer over resultat. Det er i 2008 tapsført 291 mill. kroner i verdiendring på tilknyttede selskaper på linjen for «Gevinster og tap/nedskrivninger Aksjeporteføljen».

Realiserte porteføljegevinster er regnskapsført med 887 mill. kroner, mens disagio er regnskapsført med 983 mill. kroner. Det er videre nedskrevet verdipapirer for 5.656 mill. kroner.

Det er netto ført urealiserte merverdier i porteføljen mot egenkapital på totalt 847 mill. kroner. Konsernet har i tillegg investeringer ført som andre finansielle eiendeler. Se note 14.

Nedenfor følger det en beskrivelse av metoder brukt til å bestemme virkelig verdi av verdipapirer i Aksjeporteføljen.

Unoterte verdipapirer og unoterte fond

Verdi av unoterte verdipapirer måles basert på «International Private Equity and Venture Capital Valuation Guidelines».

Det brukes flere verdsettelsesmetoder for å måle virkelig verdi av unoterte investeringer. I tilfeller hvor det nylig har skjedd en armlengdes transaksjon i det aktuelle verdipapiret danner transaksjonsprisen grunnlag for verdi. Dersom det ikke nylig har forekommet en armlengdes transaksjon, utledes selskapets verdi gjennom en relativ verdsettelse av sammenlignbare noterte selskaper, justert for individuelle egenskaper som størrelses- og utvalgsforskjeller mellom sammenlignbare selskaper.

Det brukes også andre verdsettelsesmetoder enn beskrevet ovenfor i tilfeller hvor disse bedre gjenspeiler virkelig verdi av en unotert investering.

Virkelig verdi av Aksjeporteføljens unoterte fondsandeler måles som Aksjeporteføljens andel av fondets verdier rapportert av fondets forvalter. Dersom

det foreligger indikasjoner på at forvalterens verdsettelse ikke tilstrekkelig tar i betraktning faktorer som påvirker verdi av de underliggende unoterte investeringene i fondet foretas det en separat verdsettelse. Det gjøres også justeringer av verdi av noterte investeringene i fondet basert på siste kjøpskurs.

Noterte verdipapirer

Løpende virkelig verdi måling av noterte verdipapirer er basert på siste kjøpskurs. Aksjene blir på kjøpstidspunktet bokført til verdien på handledatoen inklusiv transaksjonskostnader.

Varig eller betydelig verdifall

Varig verdifall i et verdipapir klassifisert som tilgjengelig for salg i Aksjeporteføljen er definert å inntreffe dersom markedsverdien på en aksje er lavere enn anskaffelseskost i mer enn to kvartaler på rad (seks måneder) eller at markedsverdien er mer enn 25 % lavere enn anskaffelseskost.

AKSJEPORTEFØLJENS MARKEDSRISIKO

Generelt fall i aksjemarkedet eller større fall i enkeltelskap der Aksjeporteføljen har stor eksponering utgjør den største risikofaktoren.

Forutsatt at endringen i verdien på Aksjeporteføljen er lik endringene i aksjemarkedet, og at alle andre variabler holdes konstant, er det med utgangspunkt i Aksjeporteføljen pr. 31.12.2008 ledelsens beste estimat at 10 % fall vil ha en negativ effekt på resultatet i størrelsesorden 900 mill. kroner og en negativ effekt på egenkapitalen på ytterligere 250 mill. kroner. Ved 10 % stigning i aksjemarkedet vil den positive effekten på egenkapitalen være 1.150 mill. kroner.

En andel av kapitalen er plassert i unoterte nordiske selskaper hvor Orkla i størst mulig grad søker å utøve en aktiv eierskapsrolle. Risikoprofilen på denne delen av porteføljen vil variere noe fra den noterte porteføljen ved at investeringene blant annet er mindre likvide.

Risikostyring blir håndtert gjennom klart definerte fullmakter og mandater og kvalitetssikringer.

Konsernets risikobærende evne, kompetanse og risikoreduserende tiltak for øvrig gjør at Aksjeporteføljen over tid har gitt meget god avkastning.

Utvikling resultatreserve

Beløp i mill. NOK	Aksjeporteføljen		Konsern	
	2008	2007	2008	2007
Inngående resultatreserve	3.810	5.647	3.817	6.135
Endring resultatreserve mot egenkapital ¹	(2.328)	(2.165)	(2.334)	(2.646)
Endring resultatreserve utsatt skatt	(635)	328	(635)	328
Total endring resultatreserve	(2.963)	(1.837)	(2.969)	(2.318)
Utgående resultatreserve	847	3.810	848	3.817

¹ Utgående resultatreserve ført mot egenkapitalen i konsernet utgjorde pr. 31.12.2008 1.155 mill. kroner og pr. 31.12.2007 3.489 mill. kroner.

Utvikling i virkelig verdi

Beløp i mill. NOK	Aksjeporteføljen	
	2008	2007
Inngående virkelig verdi Aksjeporteføljen	17.513	18.198
Endring resultatreserve	(2.963)	(1.837)
Netto salg av aksjer	1.829	(1.821)
Gevinster og tap/nedskrivninger Aksjeporteføljen	(6.043)	3.627
Agio og elimineringer	1.090	(654)
Utgående virkelig verdi Aksjeporteføljen	11.426	17.513

Resultat Aksjeporteføljen

Beløp i mill. NOK	Verdipapirer tilgjengelig for salg			Verdipapirer med endring virkelig verdi over resultat			Sum Aksjeporteføljen		
	2008	2007	2006	2008	2007	2006	2008	2007	2006
Realiserte gevinster/tap	887	3.695	3.547	-	369	120	887	4.064	3.667
Agio/disagio valutasikring/realisert ¹	(983)	409	(5)	-	-	-	(983)	409	(5)
Nedskrivninger	(5.656)	(923)	(459)	-	-	-	(5.656)	(923)	(459)
Endring virkelig verdi	-	-	-	(291)	77	68	(291)	77	68
Gevinster og tap/nedskrivninger Aksjeporteføljen	(5.752)	3.181	3.083	(291)	446	188	(6.043)	3.627	3.271
Mottatte utbytter	463	1.033	755	7	43	4	470	1.076	759
Sum resultatført	(5.289)	4.214	3.838	(284)	489	192	(5.573)	4.703	4.030

¹ Aksjeporteføljen har avsluttet sikringsbokføring i 4. kvartal 2008.

19 UTVIKLING I AKSJEKAPITAL

Dato/år	Antall aksjer	Pålydende (NOK)	Type endring	Beløp (mill. NOK)	Emisjonsforhold	Aksjekapital (mill. NOK)
31.12.1996	48.747.241	25				1.218,7
31.12.1997	49.333.393	25	rettet emisjon	14,8		1.233,3
1998	49.366.359	25	rettet emisjon	0,9		1.234,2
1998	197.465.436	6,25	splitt		4:1	1.234,2
31.12.1998	197.465.436	6,25				1.234,2
1999	197.527.910	6,25	rettet emisjon	0,4		1.234,5
1999	219.246.336	6,25	fortrinnsettsemisjon	135,7		1.370,3
31.12.1999	219.246.336	6,25				1.370,3
31.12.2000	219.246.336	6,25				1.370,3
31.12.2001	219.246.336	6,25				1.370,3
2002	216.301.666	6,25	amortisering	(18,4)		1.351,9
31.12.2002	216.301.666	6,25				1.351,9
2003	213.909.416	6,25	amortisering	(15,0)		1.336,9
31.12.2003	213.909.416	6,25				1.336,9
2004	212.302.265	6,25	amortisering	(10,0)		1.326,9
31.12.2004	212.302.265	6,25				1.326,9
2005	208.286.194	6,25	amortisering	(25,1)		1.301,8
31.12.2005	208.286.194	6,25				1.301,8
31.12.2006	208.286.194	6,25				1.301,8
2007	1.041.430.970	1,25	splitt		5:1	1.301,8
2007	1.036.430.970	1,25	amortisering	(6,3)		1.295,5
31.12.2007	1.036.430.970	1,25				1.295,5
2008	1.028.930.970	1,25	amortisering	(9,4)		1.286,2
31.12.2008	1.028.930.970	1,25				1.286,2

Aksjer i eget eie pr. 31.12.2008

	Samlet pålydende (NOK)	Antall aksjer	Virkelig verdi (mill. NOK)
Aksjer eid av Orkla ASA	14.897.360	11.917.888	542

Egne aksjer er fratrukket i egenkapitalen med konsernets kostpris.

Utvikling i antall egne aksjer

	2008	2007
Beholdning 1.1.	12.037.390	11.825.475
Eksternt kjøp av egne aksjer	10.000.000	7.500.000
Opsjonsinnløsninger i egne aksjer ¹	(628.005)	(1.444.185)
Aksjeprogram for ansatte i Orkla ²	(1.991.497)	(843.900)
Nedsettelse av aksjekapitalen	(7.500.000)	(5.000.000)
Beholdning 31.12.	11.917.888	12.037.390

¹ Opsjonsinnløsning i aksjer reflekterer ikke kontantbonus og opsjoner innløst i kontanter - kun opsjoner innløst i Orkla-aksjer.

² Aksjeprogram for ansatte inkluderer ikke tilleggsoverføringen som ble gjennomført 9.1.2009 på 884 aksjer.

Pr. 31.12.2008 var utestående opsjoner 10.277.000, se note 6.

Styret vurderer i hvilken grad tilbakekjøp av egne aksjer bedømmes som fordelaktig for selskapets aksjonærer. Aksjer som erverves under fullmakten forutsettes amortisert eller benyttet til oppfyllelse av incentivprogrammer for ansatte i tillegg til konsernets aksjeprogram for ansatte.

Fullmakt

Styret har frem til ordinær generalforsamling i 2009 en fullmakt av 24.4.2008 til å forhøye aksjekapitalen gjennom nytegnning av aksjer med samlet verdi inntil 90.000.000 kroner fordelt på inntil 72.000.000 aksjer, hver pålydende 1,25 kroner. Fullmakten kan benyttes ved én eller flere emisjoner.

Generalforsamlingen vedtok 24.4.2008 å gi styret fullmakt til å erverve aksjer i Orkla ASA med pålydende verdi inntil 125.000.000 kroner fordelt på 100.000.000 aksjer, dog slik at beholdningen av egne aksjer ikke kan overstige 10 % av utestående aksjer til enhver tid. Fullmakten gjelder frem til ordinær generalforsamling 2009.

Styret vil på generalforsamlingen foreslå å videreføre en fullmakt for styret til kjøp av egne aksjer frem til ordinær generalforsamling i 2010.

Orkla har én aksjeklasse, hvor hver aksje gir én stemme. Pålydende pr. aksje er 1,25 kroner. Stemmerett for transportert aksje kan utøves når transporten er registrert i Verdipapirsentralen (VPS) innen fristen for påmelding til generalforsamling. Etter norsk lovgivning kan det kun stemmes for aksjer som er registrert på eiers navn. Dersom aksjonæren selv ikke har anledning til å avgi sin stemme på generalforsamlingen kan aksjonæren utnevne en fullmektig til å avgi sin stemme. For ytterligere informasjon om egenkapitalen se «Aksje- og aksjonærforhold».

Utbytte

Styret foreslår at det utdeles et ordinært utbytte på 2,25 kroner pr. aksje, totalt 2.288 mill. kroner.

I henhold til norske regler vil det være egenkapitalen i Orkla ASA som juridisk sett danner eventuell begrensning for utbytteutdeling fra Orklakonsernet. Fri egenkapital i Orkla ASA er beskrevet i Årsberetningen og under «Egenkapital».

20 MINORITETER

Minoriteter representerer eksterne eierandeler i datter- og datterdatterselskaper. Den største minoritetsinteressen stammer fra Sapas oppkjøp av Alcoas profilvirksomhet gjennom dannelsen av et felles profilselskap hvor Sapa eier cirka 54 %. Denne minoriteten er pr 22. desember 2008 besluttet byttet med konsernets eierandel i Elkem Aluminium. Transaksjonen forventes å være gjennomført i løpet av 1. kvartal 2009 og etter gjennomføringen vil Orkla eie 100 % i Sapa Profiles.

Beløp i mill. NOK	2008	2007	2006
Minoritetenes andel av:			
Av- og nedskrivninger	262	216	16
Driftsresultat	108	100	81
Resultat før skattekostnad ¹	(147)	98	77
Skattekostnad ¹	(15)	47	20

Minoritetsinteressene har hatt følgende utvikling:

Minoriteter videreført virksomhet 1.1.	2.601	336
Minoritetenes andel av resultatet ¹	(137)	46
Minoritet Sapa mot egenkapital ²	152	-
Økning minoritet som følge av oppkjøp	2	2.335
Reduksjon grunnet ytterligere oppkjøp av minoriteter	(68)	(35)
Utbytte til minoriteter	(54)	(52)
Omregningsdifferanse etc.	190	(29)
Minoriteter videreført virksomhet 31.12.	2.686	2.601

Minoritetsinteressene fordeler seg som følger:

Orkla Brands	70	80
Orkla Aluminium Solutions	2.320	2.237
Elkem	257	256
Borregaard	22	16
Øvrige	17	12
Sum	2.686	2.601

¹ Avvik mellom resultat før skatt fratrullet skatt og minoritetenes andel av resultat skyldes amortisering av overkurs (5 mill. kroner).

² Endelig oppgjør av eierforholdet knyttet til transaksjonen mellom Sapa Profiles og Alcoas profilvirksomhet.

21 SKATTER**Skattekostnad**

Skattekostnaden beregnes på grunnlag av regnskapsmessig resultat og splittes i periodeskatt og endring i forpliktelser ved utsatt skatt. Forpliktelser ved utsatt skatt oppstår som følge av at regnskapsmessig og skattemessig periodisering kan være forskjellig.

Beløp i mill. NOK	2008	2007	2006
Periodeskatt ¹	(1.082)	(1.542)	(959)
Endring forpliktelser ved utsatt skatt	187	10	(246)
Sum skattekostnad	(895)	(1.532)	(1.205)
Skatt i % av «Resultat før skattekostnad» for videreført virksomhet	(44,4)	15,7	15,0

¹ Periodeskatt inkluderer justering av betalbar skatt for tidligere år med 751 mill. kroner i 2008 og 0 i 2007.

Avstemming av konsernets skatteprosent

Tabellen nedenfor gir en avstemming av rapportert skattekostnad mot skattekostnad basert på norsk skattesats 28 %. De vesentligste komponentene i skattekostnaden er spesifisert.

Beløp i mill. NOK	2008	2007	2006
28 % av resultat før skattekostnad (skattesats i Norge)	564	(2.734)	(2.246)
Effekt av virksomhet med annen skattesats	52	(186)	(122)
Effekt av skattefritt aksjeutbytte	121	301	200
Effekt av skattefrie aksjegevinster og ikke fradragsberettigede aksjetap	211	1.260	1.014
Effekt av tilknyttede selskaper	613	237	78
Effekt av avskrivninger/nedskrivning på konserngoodwill	(158)	(81)	-
Effekt av nedskrivning aksjer	(1.665)	(258)	(129)
Effekt av skattekrav konvertible obligasjoner i REC ¹	(500)	-	-
Effekt av ikke innregnede eiendeler ved utsatt skatt	(172)	-	-
Effekt av kildeskatt ikke refunderbar	(29)	(28)	(22)
Effekt av andre permanente forskjeller	41	27	22
Effekt av skattelovsendringer	27	(70)	-
Konsernets skattekostnad	(895)	(1.532)	(1.205)

¹ Se egen beskrivelse på neste side i denne noten.

Skattekostnad knyttet til ikke videreført virksomhet er presentert i note 26.

Vanlig skattesats for selskaper hjemmehørende i Norge er 28 %. Konsernet har aktivitet i bransjer som er underlagt særbeskatning i Norge, blant annet kraftverksbeskatning og rederibeskatning. Skattesatsen i andre land hvor konsernet har betydelig skattegrunnlag er: Sverige 28 % (26,3 % i 2009), Danmark 25 %, Kina 15 % og 25 %, Island 15 %, Brasil 34 %, USA 39 % (inkludert gjennomsnittlig delstatsskatt), Finland 26 % og Russland 24 % (20 % i 2009).

Forpliktelser ved utsatt skatt

Forpliktelser ved utsatt skatt representerer fremtidige betalbare skattemessige forpliktelser for konsernet. Tabellen nedenfor lister opp midlertidige forskjeller mellom skattemessig og regnskapsmessig behandling.

Tabellen gir uttrykk for hvordan konsernets utsatte skattegrunnlag er sammen-satt, og indikerer således når forpliktelsene ved utsatt skatt forfaller til betaling. Videreføring av virksomhet vil imidlertid innebære at midlertidige forskjeller kan bli opprettholdt. Netto skatteøkende midlertidige forskjeller betyr at skatten som knyt-ter seg til skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som forfaller innen samme tidsintervall, presenteres sammen.

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Skatteøkende/(-reduserende) midlertidige forskjeller		
Sikringer ført direkte mot egenkapitalen	(853)	(729)
Biologiske eiendeler	200	200
Immaterielle eiendeler	4.903	5.308
Varige driftsmidler	3.761	3.130
Netto pensjonsforpliktelser	(506)	(698)
Gevinst og tapskonto o.l.	1.554	1.368
Øvrige langsiktige poster	496	1.362
Sum langsiktige poster	9.555	9.941
Resultatreserve aksjer utenfor EØS	(1.101)	1.166
Kortsiktige fordringer	(220)	(252)
Varelager	343	215
Avsetninger	(269)	(617)
Andre kortsiktige poster	(316)	229
Sum kortsiktige poster	(1.563)	741
Underskudd til fremføring	(5.339)	(1.948)
Grunnlag beregning forpliktelser ved utsatt skatt	2.653	8.734
Beregnete forpliktelser ved utsatt skatt	695	2.388
Forpliktelse ved utsatt kraftverkskatt ¹	424	455
Ikke balanseførte eiendeler ved utsatt skatt	769	517
Netto forpliktelser ved utsatt skatt	1.888	3.360
Endring forpliktelser ved utsatt skatt	1.472	(677)
Fratrukket endring forpliktelser ved utsatt skatt avhendet virksomhet	(17)	(14)
Endrede forpliktelser ved utsatt skatt videreført virksomhet	1.489	(663)
Forpliktelser ved utsatt skatt ført direkte mot egenkapitalen	(1.420)	399
Kjøp/salg av selskaper, kursdifferanser mv.	118	274
Endringer forpliktelser ved utsatt skatt resultatregnskapet	187	10

¹ Forpliktelser ved utsatt skatt og eiendel ved utsatt skatt knyttet til kraftverkskatt er ført brutto pr. kraftverk.

Netto forpliktelser ved utsatt skatt presentert i balansen

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Forpliktelser ved utsatt skatt	2.872	3.856
Eiendeler ved utsatt skatt	984	496
Netto forpliktelser ved utsatt skatt	1.888	3.360

Fremførbare skattemessige underskudd med utløpstidspunkt

Beløp i mill. NOK	2008	2007
2008	-	209
2009	28	2
2010	45	156
2011	197	18
2012	83	70
2013	215	64
2014 eller senere	1.071	548
Uten utløpstidspunkt	3.700	881
Sum skattemessige fremførbare underskudd	5.339	1.948

Skattereduserende midlertidige forskjeller med tilhørende eiendel ved utsatt skatt

	Skatte- reduserende midlertidig forskjell	Balanseført eiendel utsatt skatt	Ikke balanse- ført eiendel utsatt skatt	Sum eiendel utsatt skatt
Fremførbare skattemessige underskudd				
Sveits	1.607	0	402	402
Norge	1.916	536	1	537
USA	604	111	99	210
Brasil	196	18	43	61
Østerrike	190	29	19	48
Tyskland	160	48	6	54
Polen	138	15	11	26
Belgia	105	29	7	36
Romania	96	0	0	0
Sør-Afrika	58	4	12	16
Italia	42	0	10	10
Frankrike	39	0	13	13
Portugal	36	9	0	9
Sverige	28	7	0	7
Baltikum	22	2	1	3
Spania	21	0	6	6
Island	21	3	0	3
Danmark	21	5	0	5
Andre	39	8	3	11
Sum	5.339	824	633	1.457

Andre skattereduserende forskjeller

Elkem USA og diverse	363	0	136	136
Andre utenlandske selskaper	611	160	0	160
Sum	974	160	136	296

Sum skattereduserende midlertidige forskjeller

6.313	984	769	1.753
--------------	------------	------------	--------------

Eiendel ved utsatt skatt er bare balanseført i den grad det er sannsynlig at det vil være fremtidig skattepliktig overskudd som er stort nok til å nyttiggjøre seg skattefordelen, enten ved at enheten har vist overskudd nylig eller ved at det er identifisert eiendeler med merverdier. I den utstrekning man ikke kan sannsynliggjøre tilstrekkelige overskudd i fremtiden til å absorbere de skattereduserende midlertidige forskjellene, er eiendel ved utsatt skatt ikke innregnet. Elkem og Sapa i USA samt Borregaard i Brasil og Sveits har betydelige midlertidige forskjeller som ikke er innregnet.

Orkla har som nevnt i årsrapportene for 2006 og 2007 lagt til grunn at gevinst realisert i 2006 på opsjonselementet i konvertible obligasjoner i Renewable Energy Corporation ASA (REC) er skattefri i henhold til fritaksmetoden. Som det fremgår av note 21 i Orklas årsrapport for 2007, varslet Sentralskattekontoret for storbedrifter (SfS) at kontoret vurderte å endre likningen for 2006 slik at hele gevinsten beskattes med 28 %. Orkla mottok i 22. desember 2008 kontorvedtak der SfS fastholder full beskatning og verdsetter hver REC-aksje pr. konverteringstidspunktet i begynnelsen av mars 2006 til 81,50 kroner.

Orkla er uenig både i det anførte grunnlaget for skatteplikt og i den verdsettelsen som fremgår av vedtaket, og vil følge opp vedtaket med rettslige skritt. Vedtaket innebærer imidlertid at Orkla i utgangspunktet må innbetale beløpet på 751 mill. kroner med tillegg av renter. Det er derfor avsatt for hele skatte- og rentebeløpet slik at fremtidig skattekostnad vil bli redusert i den utstrekning Orkla får medhold i endelig dom.

22 AVSETNINGER OG BETINGEDE FORPLIKTELSE

Avsetninger består av pensjonsforpliktelser og andre avsetninger for forpliktelser. Pensjonsforpliktelser er beskrevet i note 7. Avsetning kan skilles fra andre forpliktelser som for eksempel leverandørgjeld fordi det er usikkerhet omkring oppgjørstidspunktet eller beløpet for de fremtidige utgiftene. Et foretak har en forpliktelse dersom det har en plikt til å avgi økonomiske ressurser til en annen part på et fremtidig tidspunkt. Plikten kan være selvpålagt dersom foretaket gjennom beslutning og handling har offentliggjort forventninger om å påta seg et økonomisk ansvar, for eksempel i form av restrukturering av deler av virksomheten. Her vil for eksempel avtalt sluttvederlag til ansatte utgjøre en naturlig del av avsetningen. Forpliktelser vil reduseres over tid når utbetalingene gjennomføres. En betinget forpliktelse er en mulig plikt som oppstår og vil bli bekreftet ved at det i fremtiden enten inntreffer eller ikke inntreffer en eller flere usikre hendelser. En betinget forpliktelse vil bare bli innregnet i balansen dersom det er sannsynlig at den inntreffer og at forpliktelsesbeløpet kan måles pålitelig.

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Pensjonsforpliktelser ¹	1.654	1.625
Andre avsetninger for forpliktelser	707	594
Forpliktelser vedrørende put opsjoner i REC, se note 23	-	67
Sum	2.361	2.286

¹ Pensjonsforpliktelser er klassifisert som ikke-rentebærende fordi renteelementene presenteres sammen med øvrige pensjonskostnader under lønnskostnad.

Borregaard har nedlagt virksomheten i Sveits og Finland og har avsatt 305 mill. kroner til dekning av påløpte kostnader. Borregaard har også avsetninger etablert i 2004 og utgjør i det vesentligste gjenstående forpliktelser ved nedleggelsen av virksomheten i Italia og forhold rundt den tidligere virksomheten i Brasil. Det vil fremdeles ta tid før disse forpliktelsene er oppgjort. Langsiktig del av avsetningene i Borregaard utgjør pr. 31.12.2008 195 mill. kroner. Avsetningene i Elkem relaterer seg i hovedsak til miljøavsetninger (39 mill. kroner), forhold rundt kraftverk (69 mill. kroner), forpliktelser rundt virksomheten i Brasil (70 mill. kroner), diverse erstatningssaker (35 mill. kroner) samt andre mindre forhold. For Orkla Brands

består avsetninger av flere mindre restruktureringer og da hovedsakelig i Øst-Europa samt spesielle ordninger vedr. vederlag til ansatte i ulike land som ikke er å regne som pensjon.

Orkla har et eget forsikringselskap (Captive) og er selvsassurandør for skader på opp til 50 mill. kroner. I prinsippet vil således alle skader på under 50 mill. kroner som oppstår i konsernet dekkes over løpende drift. Captivet har satt av for ulike oppståtte skader og de som også kvalifiserer til å være gjeld i henhold til regnskapsprinsippene, er videreført i konsernet. I alt har Captivet en avsetning på 85 mill. kroner som inngår i konsernets avsetninger.

Avsetningene dekker kjente forhold og det er ikke indikasjoner på at estimerte utgifter skal bli endret. Forpliktelser som ligger frem i tid er neddiskontert.

Avsetningene fordeler seg som følger:

Beløp i mill. NOK	Orkla Brands	Elkem	Borregaard	Andre avsetninger	Sum
Avsetninger 1.1.2007	54	469	90	80	693
Avsatt/overført	80	7	77	120	284
Benyttet/solgt/prinsippendringer (Elkem)	(16)	(173)	(11)	(76)	(276)
Avsetninger 31.12.2007	118	303	156	124	701
Herav kortsiktige avsetninger	(17)	(90)	-	-	(107)
Langsiktige avsetninger 31.12.2007	101	213	156	124	594
Avsatt/overført	26	94	305	53	478
Benyttet	(21)	0	(86)	(35)	(142)
Avsetninger 31.12.2008	106	307	375	142	930
Herav kortsiktige avsetninger	(9)	(34)	(180)	0	(223)
Langsiktige avsetninger 31.12.2008	97	273	195	142	707

23 FINANSIELL RISIKO

I noten beskrives konsernets ulike finansielle risikoer samt styringen av disse. Videre presenteres tallmessige oppstillinger for risiko knyttet til finansielle instrumenter og relatert risikostyring. Siste del av noten viser virkelig verdi av åpne derivater på balansedagen, herunder derivater som inngår i sikringsforhold, med tilhørende beskrivelse av regnskapsmessig behandling.

(I) ORGANISERING AV FINANSIELL RISIKOSTYRING

Orkla har en internasjonal virksomhet og er utsatt for valutarisiko, renterisiko, råvarepriserisiko, likviditetsrisiko og kredittrisiko. Konsernet benytter derivater og andre finansielle instrumenter for å redusere disse risikoene i henhold til konsernets finanspolicy.

Ansvaret for styring av finansiell risiko er i Orkla delt mellom forretningsområdene, som styrer risikoen knyttet til forretningsprosesser, og konsernnivå, som styrer risiko knyttet til sentraliserte aktiviteter som finansiering, rente- og valutastyring. Finansiell risiko overvåkes også av Chief Risk Officer.

Sentralisert risikostyring

Orkla har en sentralisert finansfunksjon. Denne har som sine viktigste oppgaver å sikre konsernets finansielle handlefrihet på kort og lang sikt, og å følge opp og styre finansiell risiko i samarbeid med de enkelte driftsenheter. Retningslinjene for

finansfunksjonen er fastlagt i konsernets finanspolicy som gjennomgås av styret årlig. Konsernledelsen overvåker den finansielle risikoen gjennom løpende rapportering og møter i Likviditetskomitéen. Sentral finansavdeling fungerer som konsernbank og forestår som hovedregel alle eksterne låneopptak og sikringstransaksjoner i renter og valuta. Fullmakt til låneopptak og inngåelse av derivatrammeavtaler gis årlig av styret. Det ligger et sikringsorientert syn til grunn for styring av finansavdelingens posisjoner slik at alle transaksjoner med finansielle instrumenter har motpost i underliggende forretningsmessige sikringsbehov. Finansavdelingen opererer som et kostnadssenter.

Finansiell risiko i forretningsområdene

Denne seksjonen beskriver de viktigste risikofaktorene innen hvert forretningsområde samt styringen av disse. I denne sammenhengen er finansiell risiko omtalt som risiko knyttet til finansielle instrumenter. Disse kan enten være sikringsinstru-

menter for underliggende risiko eller selv betraktes som en kilde til risiko. Markedsrisiko som ikke er sikret med finansielle instrumenter er også kommentert.

Orkla Materials

Prisrisiko på importerte råvarer og solgte produkter, særlig elektrisk kraft, er sentrale risikofaktorer i Elkem. Prisrisikoen søkes redusert ved at det inngås lange salgs- og innkjøpskontrakter for produkter, råvarer og andre innsatsfaktorer. For å sikre prisrisikoen på kraft benytter Elkem seg av sikringsinstrumenter som handles over børs og autoriserte markedsplasser. Risikostyring og sikring knyttet til kraft håndteres av Elkem Energi i henhold til strategier godkjent av styret i Elkem AS. Kraft beskrives nærmere i del (II) «Klasser av finansiell risiko».

Elkems valutarisiko er i første rekke knyttet til solgte produkter, der prisene i stor grad fastsettes i internasjonale markeder, primært i valutaene USD og EUR. Denne valutarisikoen er redusert av import av innsatsfaktorer i de samme valutaer. Valutarisiko knyttet til bekreftede salgs- og innkjøpsordrer sikres fullt ut. Elkem har for enkelte segmenter etablert sikringsprogram med definerte rammer for sikring av høyst sannsynlige, men ikke kontraktsfestede kontantstrømmer, for inntil tre år. Elkems valutarisiko styres av konsernets sentrale finansavdeling.

Borregaard er eksponert for valutarisiko på størstedelen av salget, primært i USD, men også EUR. En vesentlig del av eksponeringen, definert som netto kontantstrøm i USD og EUR, sikres rutinemessig på 9 måneders horisont. Sikringshorisonten kan, for å låse inn gunstige marginer, gå opp til 36 måneder når bestemte kriterier er oppfylt.

Borregaard er også eksponert mot priser på energi (varmeenergi og elektrisk kraft) samt andre strategiske råvarer som tømmer og kjemikalier. På salgssiden er de fleste forretningsområder eksponert mot prisrisiko på sine produkter i internasjonale markeder.

Orkla Aluminium Solutions

Sapas valutarisiko er begrenset ettersom produksjon og salg hovedsakelig skjer i de samme regionale og lokale markeder. Det er dog knyttet valutarisiko til eksport av ferdigvarer, og importerte innsatsfaktorer i produksjonen, særlig aluminium som er priset i USD. Valutaeksponering knyttet til kontrakter sikres normalt for inntil 15 måneder.

Prisene både på ferdigvarer og innkjøp av metall er påvirket av variasjoner i markedsprisene på aluminium. Sapa sikrer denne risikoen primært gjennom å knytte prisbetingelser hos metalleverandører opp mot pris til kunde. I tillegg inngås aluminium future-kontrakter innen gitte rammer for å sikre prisrisiko knyttet til innkjøpsordrer og lager av ikke-solgt metall. Sapa vil ha et visst lager som ikke er priset til sluttkunde. Ved stigende LME vil dette ha en positiv effekt på resultatet og ved synkende LME vil dette ha en negativ effekt på resultatet.

Orkla Brands

Enhetene innenfor dette området er hjemmehørende i de nordiske landene, Øst-Europa, Russland og India. Produksjon og salg skjer hovedsakelig i de lokale markedene. En mindre del av innsatsfaktorene og enkelte ferdigvarer importeres.

De to viktigste kildene til finansiell risiko er prisrisiko på landbruksvarer og ingredienser i matvareproduksjon samt valutarisiko på importerte varer. Prisrisikoen styres normalt gjennom innkjøps- og salgskontrakter. Valutarisikoen sikres med valuta-terminkontrakter mot det enkeltes selskaps funksjonelle valuta. Høyst sannsynlige forventede kontantstrømmer sikres for inntil ni måneder.

Orkla Financial Investments

Den viktigste kilden til finansiell risiko er Aksjeporteføljen. Hovedstrategien for Aksjeporteføljen er å identifisere og investere i verdiskapende selskaper. Cirka 58 % av investeringene er denominert i andre valutaer enn NOK, primært SEK, EUR og USD. I henhold til valutastrategien sikres 70–95 % av valutaeksponeringen på markedsverdien av utenlandske investeringer.

(II) KLASSE AV FINANSIELL RISIKO

Valutarisiko

Ettersom norske kroner er konsernets presentasjonsvaluta er Orkla eksponert for omregningsrisiko knyttet til konsernets utenlandske nettoinvesteringer. Orkla søker så langt som mulig å ha en valutafordeling av netto rentebærende gjeld lik den relative fordelingen av enhetenes verdi i hver av enhetenes hjemmervaluta innen industriområdet, noe som gir en lik sikringsgrad i alle valutaer, der netto rentebærende gjeld sikrer valutarisikoen på enhetenes verdi (enterprise value).

Netto rentebærende gjeld i hver valuta sikrer omregningseksponering på utenlandske nettoinvesteringer, og er sammensatt av sikring av utlån til enheter i deres lokale valuta, og sikring av nettoinvesteringer etter IAS 39. Orkla bruker primært lån og valutaterminer, samt rente- og valutawapper for å sikre internlån og nettoinvesteringer i utenlandske datterselskaper.

Enkelte interne utlån i valuta er besluttet behandlet som en del av den utenlandske nettoinvesteringen etter IAS 21.15. Valutarisikoen for disse utlånene er ikke sikret og omregningsdifferansene bokføres mot egenkapitalen frem til lånene tilbakebetales eller investeringen avhendes.

På operasjonelt nivå sikres transaksjonsrisikoen mot hver enhets funksjonelle valuta som beskrevet i (I) «Organisering av finansiell risikostyring». Orkla anvender sikringsbokføring for de fleste sikringer av fremtidige transaksjoner, enten kontantstrømsikringer eller verdiskikringer. De ulike typene av sikringer er nærmere beskrevet i (III) «Sikring og virkelig verdi derivater».

Konsernets utestående sikringer av fremtidige transaksjoner pr. 31.12.2008 vises i tabell 1.

TABELL 1

Utestående valutaforretninger¹ knyttet til sikring av fremtidige kontantstrømmer
Beløp i mill.

Kjøpsvaluta	Valutabeløp	Salgsvaluta	Valutabeløp	Forfall
NOK	3.707	EUR	424	2009
NOK	1.494	EUR	173	2010
NOK	863	EUR	102	2011
NOK	321	EUR	38	2012
NOK	303	EUR	36	2013
NOK	25	EUR	3	2014
NOK	217	JPY	3.374	2009
NOK	38	JPY	607	2010
NOK	1.164	USD	182	2009
NOK	342	USD	61	2010
NOK	427	USD	77	2011
NOK	460	USD	83	2012
NOK	80	USD	15	2013
SEK	611	EUR	62	2009
SEK	120	NOK	104	2009
CAD	34	USD	29	2009

¹ I valutapar der nettosummen av sikringene er større enn 100 mill. kroner.

Renterisiko

Orklas renterisiko er hovedsakelig knyttet til konsernets gjeldsportefølje. Denne risikoen styres på konsernnivå. Konsernet har som målsetning at rentekostnadene skal følge den generelle utviklingen i pengemarkedet. Samtidig foretas det disposisjoner for å dempe effektene av kortsiktige svingninger i rentemarkedet. Vesentlige beslutninger knyttet til sikringer tas av Likviditetskomitéen. Gjeldsporteføljens rentebindingsprofil dannes gjennom valg av rentebinding på konsernets lån, samt bruk av valuta- og rentederivater. Pr. 31.12.2008 har 4 % (2007: 25 %) av konsernets rentebærende gjeld en rentebinding på over ett år.

Renteeksponeringen knyttet til rentefornyelser for konsernets rentebærende gjeld fordelt på valuta og finansielle instrumenter er vist i tabell 2a og b. For valuta-terminer og rente- og valutawapper er fordrings- og gjeldsdelene vist separat pr. valuta.

TABELL 2a
Instrument- og rentebindingsfordelt gjeldsportefølje

Beløp i mill. NOK	31.12.2008	Neste renteregulering					
		0–3 md.	3–6 md.	6–12 md.	1–3 år	3–5 år	>5 år
Obligasjonslån	9.892	895	2.141	720	1.078	1.345	3.713
Banklån/andre lån	23.033	19.664	3.242	-	3	84	40
Rente- og valutaswapper	71	-	71	-	-	-	-
Renteswapper (verdisikring)	47	3.128	3.009	(700)	(1.000)	(1.242)	(3.148)
Renteswapper (kontantstrømsikring)	0	(2.531)	1.517	-	-	-	1.014
Rentederivater (øvrige)	8	(4.400)	2.408	2.000	-	-	-
Valutaterminer	201	82	137	(9)	(9)	-	-
Brutto rentebærende gjeld	33.252	16.838	12.525	2.011	72	187	1.619

Beløp i mill. NOK	31.12.2007	Neste renteregulering					
		0–3 md.	3–6 md.	6–12 md.	1–3 år	3–5 år	>5 år
Sertifikatlån	345	345	-	-	-	-	-
Obligasjonslån	8.773	1.964	1.818	-	1.497	-	3.494
Banklån/andre lån	10.130	6.631	3.460	-	12	21	6
Renteswapper (verdisikring)	(93)	2.866	2.133	-	(1.512)	-	(3.580)
Renteswapper (kontantstrømsikring)	0	(1.867)	(949)	-	634	1.361	821
Rentederivater (øvrige)	93	(2.184)	336	(4)	1.945	-	-
Valutaterminer	33	12	18	3	-	-	-
Brutto rentebærende gjeld	19.281	7.767	6.816	(1)	2.576	1.382	741

TABELL 2b
Instrument- og valutafordelt gjeldsportefølje

Beløp i mill. NOK	31.12.2008	NOK	SEK	EUR	USD	DKK	Øvrige
Obligasjonslån	9.892	5.928	438	1.076	1.964	-	486
Banklån/andre lån	23.033	2.301	1.441	2.902	16.063	96	230
Rente- og valutaswapper/rentederivater	126	(398)	679	-	(686)	531	-
Valutaterminer	201	2.487	3.257	3.761	(14.282)	1.994	2.984
Brutto rentebærende gjeld	33.252	10.318	5.815	7.739	3.059	2.621	3.700
Gjennomsnittlig rentebinding	0,5 år	0,3 år	1,6 år	0,2 år	0,4 år	0,2 år	0,2 år
Rentenivå lånerente	4,5 %	5,5 %	4,3 %	3,7 %	1,9 %	4,7 %	6,0 %

31.12.2007							
Sertifikatlån	345	345	-	-	-	-	-
Obligasjonslån	8.773	6.366	401	199	1.344	-	463
Banklån/andre lån	10.130	1.394	115	5.072	3.162	170	217
Rente- og valutaswapper/rentederivater	0	24	636	-	(630)	-	(30)
Valutaterminer	33	(9.112)	5.146	440	(678)	1.905	2.332
Brutto rentebærende gjeld	19.281	(983)	6.298	5.711	3.198	2.075	2.982
Gjennomsnittlig rentebinding	0,9 år	0,4 år	1,1 år	1,5 år	0,7 år	0,3 år	0,2 år
Rentenivå lånerente	4,9 %	6,3 %	4,6 %	4,6 %	5,4 %	5,0 %	6,0 %

Påløpte renter for lån og rentederivater inngår ikke i rentebærende poster.

Likviditetsrisiko

En av de viktigste målsetningene i Orklas finanspolicy er å sikre at konsernet har finansiell handlefrihet på kort og lang sikt for å oppnå strategiske og operasjonelle målsetninger.

Orkla skal ha tilstrekkelige ubenyttede langsiktige kommitterte lånerammer til å dekke låneforfall og kjente kapitalbehov de nærmeste 12 måneder i tillegg til en strategisk reserve. Dette innebærer at Orklas låneavtaler normalt blir refinansiert ett år før forfall. Sertifikat- og pengemarkedet benyttes derfor som en likviditetskilde, når betingelsene i disse markedene er konkurransedyktige i forhold til å trekke på ubenyttede langsiktige kommitterte lånerammer.

Kontantstrømmen fra driften er i all vesentlighet stabil, og finansavdelingen overvåker likviditetsstrømmene på kort og lang sikt gjennom rapportering. Ovennevnte tiltak medfører at konsernet har begrenset likviditetsrisiko.

For ytterligere å redusere refinansieringsrisikoen søkes det å ha en jevn forfallsfordeling på lån og lånerammer. Forfallsfordelingen for konsernets rentebærende

innlån samt ubenyttede kommitterte lånerammer vises i tabell 3. Gjennomsnittlig gjenværende løpetid for konsernets langsiktige gjeld og ubenyttede trekkrettigheter pr. 31.12.2008 var 4,7 år mot 5,3 år pr. 31.12.2007.

Orklas viktigste finansieringskilder er bilaterale lån fra relasjonsbanker og lån i det norske obligasjonsmarkedet. Sentral finansavdeling vurderer til enhver tid også andre finansieringskilder. I 2007 etablerte Orkla lån i det amerikanske private placement markedet, og i 2008 i det tyske Schuldscheinmarkedet.

Finanskrisen har ført til redusert kapitaltilgjengelighet i lånemarkedene og påvirket kostnaden ved ny finansiering. Orkla har imidlertid gjennomført målsatte finansieringstiltak i 2008.

Orkla har ikke låneavtaler med krav til finansielle nøkkeltall. Låneavtalene inneholder enkelte begrensninger på salg av virksomheter, samt begrensninger på sikkerhetsstillelse for lån, og opplåning på datterselskapsnivå.

TABELL 3
Konsernets rentebærende gjeld pr. lånetype og forfallsfordelt

Beløp i mill. NOK	31.12.2008 ¹	Forfall 2009	2010	2011	2012	2013	Etter 2013
Gjeld							
Obligasjonslån ²	9.892	971	926	502	499	1.583	5.411
Banklån ³	22.091	1.849	1.178	5.122	5.756	3.039	5.147
Øvrige lån	942	554	267	25	20	19	57
Rentebærende derivater	327	280	47	-	-	-	-
Brutto rentebærende gjeld	33.252	3.654	2.418	5.649	6.275	4.641	10.615
Fordringer							
Kontanter og kontantekvivalenter	4.438						
Øvrige rentebærende fordringer	1.390						
Netto rentebærende gjeld	27.424						
Ubenyttede kommitterte lånerammer ³	8.124	-	228	2.115	895	3.000	1.886

Beløp i mill. NOK	31.12.2007 ¹	Forfall 2008	2009	2010	2011	2012	Etter 2012
Gjeld							
Sertifikatlån ²	345	345	-	-	-	-	-
Obligasjonslån ²	8.773	1.032	1.514	869	167	-	5.191
Banklån ³	8.628	638	440	486	3.026	1.000	3.038
Øvrige lån	1.502	1.141	40	189	18	24	90
Rentebærende derivater	33	33	-	-	-	-	-
Brutto rentebærende gjeld	19.281	3.189	1.994	1.544	3.211	1.024	8.319
Fordringer							
Kontanter og kontantekvivalenter	2.966						
Øvrige rentebærende fordringer	137						
Netto rentebærende gjeld	16.178						
Ubenyttede kommitterte lånerammer ³	11.495	-	113	453	1.473	5.369	4.087

¹ I tillegg kommer forfall på renter. 96 % av brutto rentebærende gjeld er til flytende rente med rentebindingsprofil og valutafordeling som vist i tabell 2b

² Sertifikat- og obligasjonslån beskrives separat i denne note.

³ Konsernets banklån er i hovedsak flervaluta-låneavtaler med en ramme i EUR og NOK.

I tillegg har konsernet konsernkontosystemer og kontoer med kortsiktige kredittrammer. Kredittrammene kommer i tillegg til ubenyttede trekkrettigheter i tabellen over.

TABELL 4
Sertifikat- og obligasjonslån

Beløp i mill.						
ISIN	Nom. rente ¹	Løpetid	Valuta	Pålydende i valuta ²	Bokført verdi 31.12.2008	Bokført verdi 31.12.2007
Sertifikatlån						
NO 10346018	5,45 %	27.8.2007-27.2.2008	NOK	500	-	345

Beløp i mill.						
ISIN	Nom. rente ¹	Løpetid	Valuta	Pålydende i valuta ²	Bokført verdi 31.12.2008	Bokført verdi 31.12.2007
Obligasjonslån						
XS 170907124	5,31 %	2003/2008	EUR	10		80
NO 10198351	6,62 %	2003/2008	NOK	575		398
NO 10167018	6,36 %	2002/2009 ³	NOK	600		533
NO 10167000	7,15 %	2002/2009	NOK	800	718	708
XS 174791300	5,84 %	2003/2010	EUR	10	99	80
NO 10198369	5,82 %	2003/2010	NOK	700	724	690
NO 10439235	6,70 %	2008/2011	NOK	200	217	
NO 10439185	5,10 %	2008/2011	NOK	200	100	
NO 10439193	5,15 %	2008/2012	NOK	600	499	
NO 10177538	6,54 %	2003/2013	NOK	1.500	605	565
NO 10219223	8,74 %	2004/2014	NOK	400	400	400
NO 10364920B	5,70 %	2007/2017	NOK	1.200	1.264	1.177
NO 10364912B	7,51 %	2007/2017	NOK	1.300	1.297	1.297
Private plasseringer					3.969	2.845
Sum					9.892	8.773

¹ Den nominelle renten gir ikke uttrykk for konsernets reelle rentekostnad, da det er inngått ulike rentebytteavtaler. Enkelte obligasjonslån har flytende rente, og for disse er gjeldende rente oppgitt.

² Av pålydende beløp har konsernet i enkelte papirer en egenbeholdning som er fratrukket bokført verdi.

³ Tilbakebetalt ett år før forfall.

Virkelig verdi på obligasjonslånene er 9.393 mill. kroner pr. 31.12.2008 (8.752 mill. kroner i 2007). Virkelig verdi for børsnoterte lån er beregnet ut fra observerte markedskurser, og for andre lån er bokført verdi benyttet. Virkelig verdi av ikke notert gjeld har vært vanskelig å verdivurdere som følge av volatile kredittspreader siste halvår 2008. Virkelig verdi vurderes å ligge under kostpris ved årsslutt.

Kredittrisiko

Styring av kredittrisiko knyttet til kundefordringer og andre operasjonelle fordringer håndteres som en del av forretningsmessig risiko og følges opp kontinuerlig som en del av løpende drift. Ved salg til kunder i geografiske områder med politisk risiko benyttes trade finance produkter for å redusere kredittrisikoen. I tillegg benyttes det i begrenset utstrekning kredittforsikring på deler av kundemassen. Med disse risikoreducerende tiltakene på plass, vurderes dagens kredittrisiko som akseptabel. Det er ingen vesentlig konsentrasjon av kredittrisiko mot enkelt-motparter.

Orkla Financial Investments har kortsiktig kredittrisiko relatert til oppgjør av enkelte aksjetransaksjoner som skjer utenom oppgjørssentraler, spesielt i land utenfor Norden, f.eks. Russland.

Orklas kredittrisiko på andre finansielle instrumenter ansees som lav. Det tilstrebes for det første å minimere likvide midler plassert utenfor konsernet. Derneft har kontohold og finansielle sikringstransaksjoner hovedsakelig gruppen av langsiktig långivende banker som motpart. Utover dette gjelder krav til en banks rating ved eventuell plassering av overskuddslikviditet.

Orkla ASA har International Swap Dealers Association (ISDA) avtaler med sine motparter i rente- og valutatransaksjoner som muliggjør reduksjon av oppgjør-risiko. Elkem AS og Sapa benytter også ISDA-avtaler.

Maksimal kredittrisiko

Konsernets maksimale kredittrisiko knyttet til finansielle instrumenter tilsvarer brutto fordringer. I en hypotetisk, usannsynlig situasjon der ingen fordringer blir innfridd tilsvarer dette:

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Kundefordringer	9.724	9.536
Kontanter og kontantekvivalenter	4.438	2.966
Derivater	1.440	593
Andre fordringer	856	248
Sum	16.458	13.343

Prisrisiko på innsatsfaktorer og solgte produkter

Konsernet har prisrisiko på en rekke innsatsfaktorer i produksjonen og på solgte produkter. I det følgende omtales prisrisiko som sikres ved hjelp av finansielle instrumenter. Dette gjelder aluminium og kraft, både som innsatsfaktorer og solgte produkter.

Aluminium

For Sapa er både prisen på produktene og innkjøp av metall påvirket av svingninger i LME-prisen på aluminium. Sapa søker primært å redusere denne risikoen ved å koble pris på kjøpt metall med pris til kunde. Aluminiumderivater benyttes i begrenset omfang, og innenfor definerte rammer, til sikring av lager og ordrer på metall som ikke er videresolgt til en avtalt pris. Pr. 31.12.2008 hadde Sapa netto kjøpt 3.915 tonn aluminium på LME.

Kraft

Elkem og Borregaard er både produsenter og forbrukere av elektrisk kraft. Selskapene er netto kjøpere av kraft og har inngått langsiktige avtaler med skandinaviske kraftprodusenter. For å dekke behovet for tilleggskraft og for å optimere forhold som døgnvariasjoner, sesongvariasjoner og eget produksjonsnivå, inngår Elkem og Borregaard finansielle og fysiske kontrakter som handles bilateralt eller via Nord Pool. I tillegg har selskapene en ren krafthandelsfunksjon som opererer innenfor gitte rammer.

Elkem og Borregaard har en sikringsstrategi som gir mulighet for å sikre en andel av både fremtidig kraftforbruk og fremtidig kraftproduksjon. Formålet med sikringen er å redusere usikkerhet knyttet til volatile kraftpriser.

Pr. 31.12.2008 hadde Elkem og Borregaard kjøpt kraftterminer på 2.643 GWh (2007: 2.887 GWh) som prissikringer for netto fremtidig kraftforbruk.

Kursrisiko aksjer

Kursrisiko knyttet til Aksjeporteføljen er beskrevet i note 18.

Orkla har inngått «total return swap» med finansinstitusjoner for sikring av kostnader knyttet til ledelsesbonusordningen der verdiutviklingen avhenger av kursutviklingen på Orkla-aksjen. Disse sikringene er nærmere beskrevet i note 6.

Sensitivitetsanalyse

Konsernets finansielle instrumenter er utsatt for ulike typer markedsrisiko som kan påvirke resultat eller egenkapital. Det anvendes finansielle instrumenter, særlig derivater, i sikringsøyemed for sikring av både finansiell og operasjonell eksponering.

I tabell 5 på neste side presenteres en partiell analyse av sensitiviteten på de finansielle instrumentene, der isolert virkning av hver enkelt risiko på resultat og egenkapital er estimert. Utgangspunkt er en valgt hypotetisk endring i ulike markedsparametere på konsernets balanse pr. 31.12.2008. For sikringsforhold der finansielle instrumenter sikrer operasjonell eksponering vises kun effekten av de finansielle sikringsinstrumentene. Her er nettorisikoen lav eller eliminert, eksempelvis for valutasikring av inngåtte kontrakter, der endring i verdien på sikringen resultatføres, mens motsvarende endring på selve kontrakten ikke vises da den ikke er et finansielt instrument.

Fra 2008 anvendes ikke lenger sikringsbokføring for valutaterminer i Aksjeporteføljen. Dette medfører at endring i virkelig verdi for valutaterminer resultatføres, mens endring i virkelig verdi fra valutarisiko på aksjene (tilgjengelig for salg) regnskapsføres mot egenkapitalen. Dette medfører økt volatilitet i resultatet.

TABELL 5

Beløp i mill. NOK

Finansielle instrumenter som inngår i sikringsforhold

Renterisiko: 100 bp parallelt skift i rentekurver alle valutaer

Valutarisiko: 10 % endring i valutakurs USD/NOK

Valutarisiko: 10 % endring i valutakurs EUR/NOK

Valutarisiko: 10 % endring i valutakurs SEK/NOK

Prisrisiko: 20 % endring i LME-priser

Prisrisiko: 20 % endring i Nord Pool kraftpris

Aksjekursrisiko på total return swap: 10 % endring i Orkla-kurs

Finansielle instrumenter som ikke inngår i sikringsforhold

Prisrisiko: 20 % endring i Nord Pool kraftpris

Aksjekursrisiko på Aksjeporteføljen, se note 18

Regnskapsmessig effekt fra endring i markedsrisiko er klassifisert på resultat og egenkapital etter hvor effekten først regnskapsføres. Resultateffektene vil også påvirke egenkapitalen utover det som presenteres i tabellen.

	resultat ved		Regnskapsmessig effekt på	
	økning	reduksjon	økning	egenkapital ved reduksjon
(201)		201	76	(83)
(196)		196	(52)	57
(667)		667	(372)	372
(214)		214	(52)	52
(66)		66	78	(78)
-		-	203	(203)
6		(6)	-	-
58		(58)	-	-

(III) SIKRING OG VIRKELIG VERDI DERIVATER

Konsernet søker i størst mulig grad å anvende adgangen til sikringsbokføring etter IFRS.

Nedenfor vises virkelig verdi og pålydende for alle utestående derivater, gruppert etter regnskapsmessig klassifisering:

TABELL 6

Beløp i mill. NOK	31.12.2008		31.12.2007	
	Virkelig verdi	På-lydende ¹	Virkelig verdi	På-lydende ¹
a) Kontantstrømsikringer				
Renteswapper	44	7.288	10	5.308
Valutaterminer, valutaswapper	(342)	8.039	54	2.637
Aluminiumfutures	(181)	514	(636)	2.277
Kraftterminer	(439)	1.394	250	930
Innebygd derivat i kraftkontrakt (aluminium og USD)				
- LME-komponent (aluminium)			(554)	2.895
- USD-komponent			193	2.115
Sum	(918)		(683)	
b) Sikringer av nettoinvestering i utenlandske enheter				
Valutaterminer, valutaswapper	(915)	8.169	(97)	7.080
Sum	(915)		(97)	
c) Verdisikringer				
Renteswapper	768	6.090	164	4.873
Valutaterminer, valutaswapper	(1.049)	5.298	88	10.376
Aluminiumfutures	127	401	(4)	90
Sum	(154)		248	
d) Andre derivater – endring i virkelig verdi over resultat				
Kraftterminer/futures/opsjoner	76	254	101	586
Valutaterminer, valutaswapper	433	13.085	(16)	1.130
Rentederivater	(56)	11.490	(5)	6.902
Salgsopsjoner REC-aksjen			(67)	6.676
Total return swap – Orkla-aksjen	3	60	87	60
Øvrige derivater	(1)	69	(2)	46
Sum	455		98	
Total sum	(1.532)		(434)	

¹ Pålydende (nominell verdi) av underliggende. For derivater som inneholder en kjøpt posisjon og en solgt posisjon (for eksempel valutaforretninger eller fast til flytende renteswapper) uttrykker pålydende hovedstolen for kjøps- eller salgsposisjonen av derivatet. Dette er uttrykt som en absoluttverdi, og derivater av samme type er beregnet netto.

Beregning av virkelig verdi:

- Valutaterminer og valutaswapper er målt til virkelig verdi i forhold til observert terminkurs på kontrakter med tilsvarende løpetid på balansedagen.
- Renteswappers virkelige verdi er nåverdien av fremtidige kontantstrømmer beregnet ut fra observerte markedsrenter og valutakurser på balansedagen inkludert påløpte renter.
- Kraftterminer er målt til virkelig verdi i forhold til kvotert sluttkurs på Nord Pool.
- Aluminiumfutures er målt til virkelig verdi i forhold til kvotert futurespris på LME.
- Valutaopsjonenes virkelige verdi er beregnet ved hjelp av Garman-Kohlhagens versjon av Black-Scholes prisingsmetode, og inputvariablene er basert på indikative markedspriser på balansedagen.
- 2007: Innebygd derivat: Volumet av aluminium og USD som implisitt er solgt pr. år gjennom kontraktens levetid er utregnet, og disse innebygde derivatene er målt til virkelig verdi utskilt fra vertskontraktene. Virkelig verdi er utregnet som forskjellen mellom aktuell markedspris for USD og aluminium og markedsprisen på det tidspunktet kontraktene ble inngått. Beregnet fremtidig kontantstrøm er neddiskontert.
- 2007: Verdi av utstedte salgsoptionsjoner på REC-aksjer er beregnet ved hjelp av Black-Scholes prisingsmetode og inputvariablene er basert på observert markedskurs og beregnet historisk volatilitet på REC-aksjen, samt betingelser i de underliggende opsjonsavtalene.

Derivatene inngår i sikringsforhold som følger:

a) Kontantstrømsikringer

Orkla har inngått renteswapper som sikring av fremtidige rentebetalinger på gjeldsinstrumenter som kvalifiserer for sikringsbokføring. Dette er renteswapper der Orkla betaler fast rente og mottar flytende rente.

Både valutaterminer og valutaopsjoner er utpekt som sikringsinstrumenter for valutarisiko knyttet til høyst sannsynlige fremtidige kontantstrømmer.

Sapas kjøp av aluminiumsfutures på LME er utpekt som sikringsinstrumenter i kontantstrømsikringer. Disse kontraktene hadde en negativ virkelig verdi på 181 mill. kroner pr. 31.12.2008.

Kraftterminer inngått av Elkem og Borregaard for kjøp av kraft er utpekt som sikringsinstrumenter i kontantstrømsikringer for fremtidig forbruk av elektrisk kraft. Pr. 31.12.2008 hadde disse derivatene en negativ virkelig verdi på 439 mill. kroner.

Alle derivater utpekt som sikringsinstrumenter i kontantstrømsikringer er bokført til virkelig verdi i balansen, mens endringer i virkelig verdi bokføres midlertidig mot sikringsreserve i egenkapitalen, og resultatføres når den sikrede kontantstrømmen resultatføres.

I løpet av 2008 er 6 mill. kroner kostnadsført som sikringsineffektivitet på kontantstrømsikringer. Alle forventede kontantstrømmer som har vært sikret i 2008, kvalifiserer fortsatt for sikringsbokføring.

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Inngående sikringsreserve	(519)	(505)
Egenkapitalsikringer reklassifisert til omregningsdifferanser		(173)
Oppløst mot resultat - driftsinntekter	(41)	227
Oppløst mot resultat - driftskostnader	121	(30)
Oppløst mot resultat - netto finansposter	(4)	(8)
Oppløst mot resultat - ikke videreført virksomhet	193	0
Verdiendring i året	(201)	(30)
Utgående sikringsreserve	(451)	(519)

Akkumulerte sikringseffekter fra kontantstrømsikringer bokført i egenkapitalens sikringsreserve (etter skatt) pr. 31.12.2008 forventes resultatført som følger:

2009:	-172 mill. kroner
Etter 2009:	-279 mill. kroner

b) Sikring av nettoinvestering i utenlandske enheter

Valutarisiko knyttet til utenlandske nettoinvesteringer sikres enten med lån eller valutaderivater.

Gjennom 2008 er det resultatført 1 mill. kroner (2007: 1 mill. kroner) i valutatap i tilknytning til sikring av nettoinvesteringer som er avhendet.

c) Verdisikringer

Enkelte av Orklas obligasjonslån er fastrentelån. Renterisikoen er sikret med renteswapper der Orkla mottar fast rente og betaler flytende rente. Endringer i virkelig verdi på de sikrede lånene bokføres som renter i resultatet, sammen med endringer i virkelig verdi på renteswappene.

Orkla har også sikringer av valutarisiko knyttet til kontraktfestede transaksjoner der valutaterminer er brukt. Gevinst/tap på sikringsobjektene og sikringsinstrumentene er bokført som agio/disagio i resultatet.

Sapa selger aluminiumskontrakter for å sikre verdien av lageret. Disse sikringsinstrumentene hadde en positiv virkelig verdi på 127 mill. kroner pr. 31.12.2008.

d) Derivater som ikke inngår i formelle sikringsrelasjoner

Det finnes i tillegg åpne derivater som ikke inngår i sikringsrelasjoner etter IFRS av følgende grunner:

- Derivater er ikke utpekt som sikringsinstrumenter hvis verdiendringer bokført over resultatet naturlig utlignes av resultatført verdiendring på sikringsobjektene, eksempelvis ved valutarisiko på lån og pengeposter.
- Det er ikke alltid mulig eller hensiktsmessig å tilfredsstille de strenge kravene til sikringsbokføring etter IFRS. I 2008 valgte Orkla Financial Investments å gå bort fra sikringsbokføring av valutasikringer for Aksjeporteføljen. Enkelte andre valuta-sikringer, enkelte kraftsikringer og fremtidige renteavtaler faller også inn i denne kategorien.
- Derivater der det inngås posisjoner for å ta risiko under fastsatte rammer. I denne kategorien er krafthandelsposisjoner i Elkem og Borregaard.

Endringer i virkelig verdi for derivater som ikke inngår i sikringsrelasjoner bokføres løpende over resultatet.

FINANSIELLE INSTRUMENTER PR. 31.12.2008

Beløp i mill. NOK	Bokført verdi 2008	Virkelig verdi 2008
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg		
Aksjeporteføljen - egenkapital investeringer	10.803	10.803
Lån og fordringer		
Langsiktige finansielle fordringer	202	202
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	10.562	10.562
Kortsiktige finansielle instrumenter	446	446
Kontant og kontantekvivalenter	3.993	3.993
Finansiell gjeld målt til amortisert kost		
Langsiktig finansiell gjeld	(29.551)	(29.052)
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	(9.785)	(9.785)
Virkelig verdi over resultatet		
Aksjeporteføljen - egenkapitalinvesteringer		
tilknyttede selskaper	642	642
<i>Derivater - holdt for handelsformål</i>		
Fordringer	77	77
Derivater - sikringsinstrumenter		
Langsiktige fordringer	679	679
Kortsiktige fordringer	100	100
Langsiktig gjeld	(47)	(47)
Kortsiktig gjeld	(1.416)	(1.416)
Virkelig verdi ført mot egenkapitalen		
<i>Derivater - sikringsinstrumenter</i>		
Langsiktige fordringer	55	55
Kortsiktige fordringer	400	400
Kortsiktig gjeld	(1.318)	(1.318)
Sum	(14.158)	(13.659)
Gevinst ikke regnskapsført over resultatet		499

24 LEIEAVTALER, FORPLIKTELSE, ANDRE FORHOLD OG HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Flere forhold som ligger utenfor selve regnskapsbegrepet kan være avgjørende for forståelsen av det avlagte regnskapet. Det kan for eksempel gjelde forhold omkring avgitte garantier eller forhold rundt inngåtte tidsbegrensede avtaler som kan være med å påvirke fremtidig inntjening. Det kan være uløste tvister i rettsapparatet som kan gi betydelige utslag dersom dom faller i en annen retning enn antatt. Nedenstående opplysninger skal belyse denne type informasjon som sammen med regnskapet og øvrige noter er ment å gi et korrekt totalbilde av konsernets samlede inntjening og finansielle stilling.

Leasing viser hvilke kort- og langsiktige forpliktelser konsernet har som følge av inngåtte avtaler om leie av driftsmidler. De fleste leieavtalene anses å være operasjonelle, og leiebeløpene fremkommer kun som driftskostnad i konsernets resultatregnskap. Finansielle leieavtaler er balanseført.

Kostnader knyttet til operasjonelle leieavtaler gir uttrykk for minimumsleie i oppsigelsesperioden.

Leide/leasede driftsmidler	Leietaker Operasjonelle leieavtaler									
	Maskiner/ anlegg		Tomt, bygg, eiendom		Inventar, transportmidler mv.		Øvrige eiendeler		Totalt	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007		
Beløp i mill. NOK										
Kostnader inneværende år	54	81	183	190	134	116	13	12	384	399
Kostnader neste år	43	42	146	111	106	101	13	12	308	266
Totale kostnader 2-5 år	98	84	202	232	196	162	23	16	519	494
Totale kostnader etter 5 år	7	3	6	51	46	13	0	0	59	67
Totale fremtidige leasingkostnader	148	129	354	394	348	276	36	28	886	827

Leide/leasede driftsmidler	Leietaker							Finansielle leieavtaler
	Maskiner/ anlegg		Tomt, bygg, eiendom		Inventar, transportmidler mv.		Totalt	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007		
Beløp i mill. NOK	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Kostnader inneværende år	3	4	1	1	2	2	6	7
Kostnader neste år	2	8	9	6	1	3	12	17
Totale kostnader 2–5 år	2	3	33	17	1	2	36	22
Totale kostnader etter 5 år	0	0	12	13	1	1	13	14
Totale fremtidige leasingkostnader	4	11	54	36	3	6	61	53
Finanselement	(1)	-	(15)	(5)	(2)	-	(18)	(5)
Nåverdi leasingkostnader	3	11	39	31	1	6	43	48

Pant og pantstillelser viser hvor stor del av konsernets driftsmidler som vil være disponible for pantavere i en konkurs- eller avviklingssituasjon. Prioriterte krav i følge loven (skatter, avgifter, lønnskav og lignende) må også hensyntas. Som det fremgår er pantsatte eiendeler betydelig høyere enn gjenstående pantegjeld. Konsernets viktigste låneavtaler bygger for øvrig på negativ pantsettelseserklæring, og konsernet kan derfor kun i meget begrenset omfang stille pant som sikkerhet for gjeld.

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Gjeld sikret med pant	914	40

Pantsatte eiendeler

Maskiner, transportmidler o.l.	137	199
Bygg og anlegg	89	101
Fast eiendom for øvrig	52	5
Varebeholdninger, kundefordringer mv.	80	62
Sum bokført verdi	358	367

Garantiansvar er gitt som et ledd i konsernets løpende drift og deltagelse i ansvarlige- og kommandittselskaper. Garantiansvaret dekker forskjellige typer garantier som kausjonsansvar, husleiegarantier og andre betalingsgarantier.

Garantiansvar

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Kommitert kapital	546	949
Annet garantiansvar	1.263	312
Sum garantiansvar	1.809	1.261

Konsernet har begrenset bruk av garantier og i tillegg har konsernet redusert eksponeringen overfor ansvarlige selskaper. Konsernet har pr. 31.12. solidaransvar knyttet til engasjement i Elkem Aluminium ANS, se note 2. Elkem Aluminium ANS er besluttet solgt/byttet pr. 22.12.2008. Solidaransvaret er begrenset til andel av ikke bokført gjeld i det felles kontrollerte selskapet.

LANGSIKTIGE SAMARBEIDSAVTALER

Avtale med Unilever. Orkla har en samarbeidsavtale med Unilever vedrørende vaskemidler og hygiene-/kosmetikkprodukter. Denne avtalen ble opprinnelig inngått i 1958, og siste gang reforhandlet i 1995. Avtalen løper til 2014.

Bergverk. Orkla driver to bergverk, Elkem Tana AS og Elkem ASA avd. Elkem Mårnes. Disse har en årlig normalproduksjon på henholdsvis 735.000 og 112.000 tonn kvartsiitt. Bruddområdet til Elkem Tana eies av den norske stat og kjente reserver varer til 2033 ved nåværende uttak. Bruddområdet til avdeling Elkem Mårnes eies av lokale grunneiere og har kjente reserver til 2034 ved nåværende uttak. For Elkem Tana betales det en utvinningsavgift pr. tonn til grunneier, den norske stat. I tillegg avsettes det årlig til et fond som skal dekke utgiftene til landskapsutforming etter avsluttet drift. For avdeling Elkem Mårnes indeksreguleres grunneieravgift pr. tonn.

I tillegg har Elkem tilgang til kvarts gjennom sitt engasjement i selskapet Erimsa SA i Spania.

Eierandeler i gruver og bergbrudd avskrives over den korteste av økonomisk levetid og gjenværende brukstid. Gjenværende brukstid beregnes fra kjente reserver og planlagt årlig uttak.

ANDRE FORHOLD

Kraftkontrakter. Konsernet har gjennom Elkem og Borregaard betydelige kraftkontrakter. Disse er beskrevet i note 27.

Andre kontrakter. Konsernet har til enhver tid kontrakter om både salg og kjøp av varer og tjenester. Dette kan gjelde for eksempel produksjon av poteter, grønnsaker, fisk, cellulose og lignende. Kontraktene ansees som en del av den ordinære driften og er derfor ikke spesifisert eller angitt på annen måte. Kontraktene er vurdert å være rene salgs-/kjøpskontrakter uten finansiell kobling.

HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Vesentlige hendelser etter balansedagen som inntreffer før styret har godkjent regnskapet, kan medføre enten at årsregnskapet må endres eller at det må opplyses om forholdet i noter. Dersom det kommer nye opplysninger om forhold som eksisterte på balansedagen, og forholdet er vesentlig, må regnskapet endres. Dersom hendelser vedrører forhold som oppstod etter balansedagen, kan dette medføre at forholdene må opplyses om i note.

I tråd med konsernets prinsipper vil enkeltaksjer innenfor Aksjeporteføljen som har varig eller vesentlig verdifall skrives ned til virkelig verdi over resultatet. Aksjer som allerede er nedskrevet, vil ved ytterligere verdifall automatisk nedskrives videre, uavhengig av ovennevnte kriterier. Dette har medført nedskrivninger i 2008 på 5,7 mrd. kroner, og eventuelt fortsatt svake finansmarkeder vil medføre ytterligere nedskrivninger. Se note 18.

25 NÆRSTÅENDE PARTER

To parter er nærstående dersom en part kan påvirke den annen parts beslutninger. Relasjoner med nærstående parter anses som normalt i forretningsvirksomhet. Nærstående er imidlertid i posisjon til å gjøre transaksjoner med selskapet som ikke ville blitt gjort mellom uavhengige parter. Et selskaps resultat og finansielle stilling kan derfor i prinsippet bli påvirket av et nærstående forhold, selv om det i realiteten ikke har vært noen transaksjoner med nærstående. Eksistensen av et nærstående forhold kan være tilstrekkelig til å influere oppfatningen av selskapets andre transaksjoner. For å sikre at ingen opplysninger av denne karakter ikke kommer frem er følgende nærstående forhold omtalt.

Orkla ASA er morselskap og har direkte og indirekte kontroll i cirka 400 forskjellige selskaper i ulike deler av verden. Direkte eide datterselskaper er presentert i note 9 i Orkla ASA, mens andre viktige selskaper er presentert i virksomhetsoversikten på side 124. Orkla ASAs interne forhold til disse selskapene er vist på egne linjer i selskapsregnskapet (se Regnskap for Orkla ASA). Aktiviteten i konsernet er rapportert gjennom segmentinformasjon i note 4.

Orkla har eierandeler i felles kontrollert virksomhet. Disse presenteres linje for linje i konsernregnskapet med konsernets eierandel. Konsernets andel av interne forhold mot de felles kontrollerte virksomhetene er eliminert i konsernregnskapet. Orkla har forøvrig ingen vesentlige transaksjoner knyttet til disse virksomhetene. I tillegg har konsernet eierandeler i tilknyttede selskaper. Det har ikke vært vesentlige transaksjoner mellom disse og konsernet.

Internhandel i konsernet er gjort i henhold til egne avtaler og på armlengdes avstand og avregning av felleskostnader i Orkla ASA er fordelt på konsernselskaper i henhold til nøkler, avhengig av de ulike kostnadsartene. For ytterligere opplysninger om interne transaksjoner i konsernet, se note 4 «Segmenter».

Orklas største eier er Canica-systemet (23,3 %). Det har ellers ikke vært transaksjoner mellom Orkla og Canica-systemet, og det er ikke etablert noen form for låneforhold. Canica-systemet har sammenfallende eierinteresser med Orkla ASA i enkelte investeringer.

Det har ellers ikke forekommet transaksjoner med nærstående. Opplysninger om ledende ansatte er presentert i note 6 i konsernet og note 5 i Orkla ASA.

26 IKKE VIDEREFØRT VIRKSOMHET

I et konsern av Orklas størrelse vil det over tid skje endringer i selskapsstrukturen ved at selskaper selges og kjøpes. Ved større oppkjøp vil det normalt utarbeides proforma tall for den nye, sammenslåtte virksomheten. Større avhendelser vil presenteres som «ikke videreført virksomhet» og tas ut av både periodens – og sammenligningstall og presenteres på én linje i resultatet. Hensikten er å gjøre tallene sammenlignbare over tid og fokusere på den virksomheten som videreføres.

Konsernets andel i Elkem Aluminium ANS (EAANS) er besluttet byttet mot Alcoas minoritetsandel i Sapa Profiles. Transaksjonen vil bli sluttført i 2009.

Resultatregnskap

	Elkem Aluminium ANS		EAANS og Orkla Media
Beløp i mill. NOK	2008	2007	2006
Driftsinntekter	2.688	2.450	8.586
Eksterne driftskostnader	(2.584)	(2.002)	(7.606)
Av- og nedskrivning varige driftsmidler	(180)	(161)	(378)
Amortisering immaterielle eiendeler	(19)	(10)	(13)
Driftsresultat	(95)	277	589
Resultat fra tilknyttede selskaper			376
Netto finansposter	19	16	237
Resultat før skattekostnad	(76)	293	1.202
Skattekostnad	21	(82)	(157)
Resultat etter skattekostnad	(55)	211	1.045
Minoritetenes andel av årsresultat			(6)
Resultat ikke videreført virksomhet	(55)	211	1.039
Oppgjør ved avhendelse			3.469
Resultat ikke videreført virksomhet	(55)	211	4.508
Nettoreultat Netzeitung			(35)
Totalt ikke videreført virksomhet	(55)	211	4.473

Kontantstrøm Elkem Aluminium ANS

Beløp i mill. NOK	2008
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	185
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(160)
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	0
Endring kontanter og kontantekvivalenter	25

27 KRAFTPRODUKSJON OG KRAFTKONTRAKTER

Konsernet både eier og leier betydelige kraftverk. Nedenfor listes opp type kraftverk, årlig produksjon, eierforhold og nøkkelbetingelser. Se også note 23 for informasjon om kraft.

Verk, type, lokalisering/kontrakt	Årlig salgbar produksjon/kontraktvolum ¹	Eierskap, status og gjenstående produksjonsperiode/kontraktens varighet	Nøkkelbetingelser
KRAFTVERK¹			
NORGE			
Sauda I Sauda II Sauda III Vannkraftverk med magasin Rogaland		Sauda I tas ut av drift i løpet av 2009 Sauda II inngår nå i Dalvatn kraftstasjon Sauda III tatt ut av drift 2008 Leies av AS Saudefaldene ² fra Statkraft til 2030.	Årlig leveranseforpliktelse på 883 GWh til Eramet Norway AS til 31.12.2010, deretter 436 GWh. Ved tilbakelevering må verkene være i god stand.
Storlivatn kraftstasjon Vannkraftverk med magasin Rogaland		Eies av AS Saudefaldene ² til 2009. Leieavtale inngått med varighet til 2030.	Ved tilbakelevering må stasjonen være i god stand.
Svartkulp kraftstasjon Dalvatn kraftstasjon Sønnå Høy kraftstasjon Sønnå Lav kraftstasjon Vannkraftverk med magasin Rogaland	Kraftsystemet er under utbygging. Nytt system vil ha en årlig normalproduksjon på cirka 2.000 GWh (inkl. Storlivatn).	Idriftsatt november 2001 Idriftsatt desember 2006 Idriftsatt august 2008 Idriftsatt oktober 2008 Alle stasjoner eies av AS Saudefaldene ² til 2030.	Ved overlevering til Statkraft må stasjonene være i god stand. Statkraft skal betale skattemessig restverdi ved overlevering.
Svelgen I, Svelgen II Vannkraftverk med magasin Sogn og Fjordane	260 GWh	Leies av Elkem Energi Bremanger AS fra Statkraft til 2030.	Ved tilbakelevering må verkene være i god stand.
Svelgen III, Svelgen IV Vannkraftverk med magasin Sogn og Fjordane	417 GWh	Eies av Elkem Energi Bremanger AS. Hjemfaller til den norske stat i henholdsvis 2021 og 2029.	Ved hjemfall må verkene være i god stand.
Straumane kraftstasjon Vannkraftverk med magasin Sogn og Fjordane	7 GWh	Idriftsatt mai 2005. Eies av Elkem Energi Bremanger AS til 2030.	Ved overlevering til Statkraft må verket være i god stand. Statkraft skal betale skattemessig restverdi pr. 1.1.2031.
Fossekallen kraftstasjon Vannkraftverk uten magasin Sogn og Fjordane	0,4 GWh	Idriftsatt august 2007. Eies av Elkem Energi Bremanger AS	
Siso kraftverk Vannkraftverk med magasin Nordland	954 GWh	Eies av Elkem Energi Siso AS. Hjemfaller til den norske stat 2026.	Ved hjemfall må verket være i god stand.
Lakshola kraftverk Vannkraftverk med magasin Nordland	113 GWh	Eies av Elkem Energi Lakshola AS. Hjemfaller til den norske stat 2056.	Ved hjemfall må verket være i god stand.
Borregaard kraftverk Elvekraft, Sarpsfossen i Glomma, Sarpsborg	189 GWh	100 % eierandel, hjemfallsfritt.	Som følge av investeringer i to nye aggregat, vil det oppnås produksjonskapasitetsøkning fra 2009.
Sarp kraftverk Elvekraft, Sarpsfossen i Glomma, Sarpsborg	265 GWh	50 % eierandel, hjemfallsfritt. Øvrig eierandel eies av Hafslund Produksjon.	Hafslund produksjon har driftsansvaret.
Træløfsfos kraftverk Elvekraft, Kvinesdal, Vest Agder	30 GWh	100 % eierandel, hjemfallsfritt.	
Mossefossen kraftverk Elvekraft, Moss, Østfold	14 GWh	100 % eierandel, delvis hjemfallsfritt.	
CANADA			
Centrale Vannkraftverk i elveløp Chicoutimi, Quebec	235 GWh	Eies av Elkem Metal Canada Inc. Vannrettigheter utløpt 2005. Kontraksforhandlinger fullført i 2008, ny avtale med varighet til 2031 forventes signert i løpet av 2009.	Krav om vedlikehold/investeringer og sign-on fee inngår som en del av kontraktsbetingelsene.
KRAFTKONTRAKTER			
NORGE			
Statkraft (ulike avtaler for ulike enheter)	2.172 ³ GWh	Utløper i perioden 2009-2011.	Varierende grad av indeksregulering, med årlig eller flerårige intervaller.
Agder Energi	148 GWh	Utløper i perioden 2015-2019.	Delvis indeksregulering.
Sogn og Fjordane Energi	10 GWh	Erstatningskraft. Utløper 2029	Bruktidskontrakt, tas ut oktober-april.
Sirakvina erstatningskraft	35 GWh	Evigvarende	Erstatning for tapt produksjon i Træløfsfos.
DNN	238 GWh	Utløper 31.12.2030.	Reduksjon av volum fra 1.1.2011.
ISLAND			
Landsvirkjun (Icelandic Alloys Ltd)	1.035 GWh	Utløper 2019. Elkem har opsjon på 10 års forlengelse av avtalen.	Pris i NOK indeksregulert med norske prisindeks.
CANADA			
Hydro Quebec	280 GWh	Årlig automatisk fornyelse av kontrakten.	Pris fastsettes av en energikomiteé og godkjennes av myndighetene.

¹ Salgbar normalproduksjon for Elkmers kraftverk forutsatt normaltlig (ref. 1990-2008).

² Elkem eier 85 % av AS Saudefaldene.

³ Gjelder for leveranser fra 1.1.2009.

Eiendeler i kraftverk avskrives over den korteste av økonomisk levetid og gjenværende bruks-/leietid. Kontrakt med Vattenfall gjelder kun Elkem Aluminium ANS og er derfor tatt ut av oversikt pr. 2008.

Regnskap for Orkla ASA

Regnskapet for holdingselskapet Orkla ASA omfatter foruten all aktivitet ved hovedkontoret, konsernets aksjeportefølje og noe eiendomsvirksomhet. Sistnevnte hører forretningsmessig inn under Orkla Eiendom.

Aktiviteten ved hovedkontoret inkluderer konsernets øverste ledelse og stabsfunksjonene kommunikasjon, juridisk, konsernutvikling, personal, økonomi/finans, risk management og intern revisjon. Stabsavdelingene utfører i stor grad oppdrag for konsernets øvrige selskaper og belaster disse for utførte tjenester. Sentral finansavdeling fungerer som konsernbank med ansvar for konsernets eksterne finansiering, styring av konsernets likviditet og den overordnede styring av konsernets valuta- og renterisikoer. I tillegg har hovedkontoret to andre konsernfunksjoner: Corporate Development Purchasing (CDP) og Corporate Development Operations (CDO). CDP skal bistå virksom-

hetene med forbedringsarbeide innenfor innkjøp for å skape nivåløft og bidra til å utnytte stordriftsfordelene innenfor Orklakonsernet på innkjøpssiden. CDO skal arbeide tilsvarende på produksjonssiden. Disse avdelingene belaster konsernselskapene for utførte tjenester.

Orkla ASA eier enkelte varemerker som benyttes av forskjellige konsernselskaper. Det faktureres royalty for bruken av disse varemerkene.

Regnskapet for Orkla ASA er utarbeidet i samsvar med forenklet IFRS i henhold til regnskapsloven § 3–9. Utbytte og konsernbidrag er regnskapsført etter god regnskapsskikk som et unntak fra IFRS. Prinsippbeskrivelsene for konsernet gjelder også for Orkla ASA, og konsernets noter vil i enkelte tilfeller omfatte Orkla ASA. Eierandeler i datterselskaper er presentert til kost.

RESULTATREGNSKAP

Beløp i mill. NOK	Note	2008	2007
Driftsinntekter		2	3
Andre driftsinntekter konsern		404	391
Driftsinntekter		406	394
Lønnskostnader	1	(269)	(299)
Andre driftskostnader		(315)	(321)
Avskrivninger og amortisering	7,8	(7)	(7)
Driftsresultat		(185)	(233)
Inntekt på investering i annet foretak		460	1.069
Sum finansinntekt konsern		2.419	3.924
Andre finansinntekter		76	1.108
Finanskostnader konsern		(329)	(311)
Andre finanskostnader	6	(4.276)	(822)
Netto agio/disagio		(1.582)	426
Gevinster, tap og nedskrivning Aksjeporteføljen		(6.066)	3.558
Resultat før skatt		(9.483)	8.719
Skattekostnad	10	567	(570)
Resultat etter skatt		(8.916)	8.149
Foreslått utbytte (ikke avsatt)		(2.288)	(2.305)

KONTANTSTRØM

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Driftsresultat	(185)	(233)
Av- og nedskrivninger	7	7
Endring netto driftskapital mv.	186	(341)
Mottatte utbytter	460	2.926
Betalte finansposter, netto	(1.364)	665
Betalte skatter	(278)	(120)
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	(1.174)	2.904
Fornyelsesinvesteringer	(25)	(17)
Solgte selskaper ¹	-	1.388
Netto endring investeringer i datterselskaper	(86)	(2.093)
Investering i andre selskaper	(515)	(6.449)
Netto kjøp/salg porteføljeinvesteringer	(1.830)	1.756
Mottatte konsernbidrag etc.	1.375	1.473
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	(1.081)	(3.942)
Betalte utbytter	(2.282)	(2.061)
Netto tilbakekjøp egne aksjer	(561)	(566)
Netto betalt til aksjonærer	(2.843)	(2.627)
Endring annen rentebærende gjeld	11.121	3.785
Endring rentebærende egne fordringer	(5.962)	(419)
Endring netto rentebærende gjeld	5.159	3.366
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	2.316	739
Endring likviditet	61	(299)

¹ 2007: Salg av aksjer i Mecom 1.220 mill. kroner.
Salg av aksjer i REC 168 mill. kroner.

BALANSE

Eiendeler

Beløp i mill. NOK	Note	2008	2007
Immaterielle eiendeler	8	45	50
Eiendel ved utsatt skatt	10	679	-
Våre driftsmidler	7	104	81
Investeringer i datterselskaper	9	22.497	22.614
Lån til foretak i samme konsern		20.187	14.752
Aksjer fremmede selskaper	4	6.537	8.575
Andre finansielle eiendeler		13	-
Langsiktige eiendeler		50.062	46.072
Kundefordringer fremmede		78	139
Andre fordringer		538	105
Lån til foretak i samme konsern		1.520	1.828
Aksjeporteføljeinvesteringer	Se note 18 konsern	11.391	17.477
Bankinnskudd, kontanter o.l.		117	56
Kortsiktige eiendeler		13.644	19.605
Eiendeler		63.706	65.677

Egenkapital og gjeld

Beløp i mill. NOK	Note	2008	2007
Innskutt egenkapital	Se konsernets egenkapitaloppstilling	1.993	2.002
Opptjent egenkapital		26.212	40.241
Egenkapital		28.205	42.243
Forpliktelser ved utsatt skatt	10	-	187
Pensjonsforpliktelser	1	27	16
Langsiktig gjeld konsern		427	-
Annen langsiktig gjeld	11	27.693	14.843
Langsiktig gjeld og forpliktelser		28.147	15.046
Sertifikatlån		-	345
Betalbar skatt		-	600
Kortsiktig gjeld til konsernselskaper		5.921	5.564
Leverandørgjeld fremmede		1	29
Annen kortsiktig gjeld		1.432	1.850
Kortsiktig gjeld		7.354	8.388
Egenkapital og gjeld		63.706	65.677

Noter for Orkla ASA

1 LØNN OG PENSJONSFORHOLD

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Lønn	(168)	(194)
Arbeidsgiveravgift	(36)	(46)
Styrehonorar, bedriftsforsamling og andre lønnsrelaterte kostnader ¹	(44)	(37)
Pensjonskostnad	(21)	(22)
Lønnskostnad	(269)	(299)
Gjennomsnittlig antall årsverk	180	168

¹ Inkluderer kostnader ved salg av aksjer til underkurs til ansatte med 21 mill. kroner i 2008 (17 mill. kroner i 2007).

Sammensetning av netto pensjonskostnader

Forutsetningene som er lagt til grunn for beregning av pensjonskostnaden fremgår av konsernets note 7.

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Nåverdi av årets pensjonsopptjening (inkl. arbeidsgiveravgift)	(6)	(6)
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	(13)	(11)
Forventet avkastning på pensjonsmidler	10	10
Resultatførte avvik fra forutsetninger/plan	(7)	(10)
Innskuddsplaner	(5)	(5)
Netto pensjonskostnader	(21)	(22)

Sammensetning av netto pensjonsforpliktelser pr. 31.12.

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Brutto pensjonsforpliktelser	(314)	(270)
Pensjonsmidler (markedsverdi)	168	181
Netto pensjonsforpliktelser	(146)	(89)
Ikke amortisert avvik fra plan/forutsetning	119	73
Balanseførte netto pensjonsforpliktelser	(27)	(16)

Sammensetning av pensjonsmidler (virkelig verdi) pr. 31.12.

	2008	2007
Likvide midler og pengemarkedsplasseringer	7 %	3 %
Obligasjoner	53 %	56 %
Fast eiendom	35 %	12 %
Aksjer	5 %	29 %
Sum pensjonsmidler	100 %	100 %

Selskapet har en pensjonsordning som tilfredsstiller kravet i Lov om obligatorisk tjenestepensjon.

2 GARANTI OG PANTSTILLELSER

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Tegnet, ikke innkalt KS-kapital	546	949
Garanti overfor datterselskap	349	323
Annet garantiansvar	3	34

3 LÅN TIL ANSATTE

I andre finansielle eiendeler inngår lån til ansatte.

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Lån til ansatte	9	9

4 AKSJER I FREMMEDE SELSKAPER

Beløp i mill. NOK	Forretnings-		
	Bokført verdi	Eierandel ¹	kontor
REC ASA	6.060	16,28 %	Bærum
Scandinavian Propety Development (SPDE)	477	32,99 %	Bærum
Sum aksjer og andeler	6.537		

¹ Stemmerettandel er lik eierandel.

Aksjene er opprinnelig ført til kostpris fordi REC og SPDE er tilknyttede selskaper i konsernet, se note 3 i konsernet. Aksjene i REC og SPDE er i 2008 skrevet ned til konsernets bokførte verdi pr. aksje pr. 31.12.2008. Nedskrivningsbeløpene utgjør 2.515 mill. kroner for aksjene i REC og 151 mill. kroner for aksjene i SPDE.

5 GODTGJØRELSE OG AVTALEFESTEDE FORHOLD

Godtgjørelse til konsernledelsen

Styret vedtar betingelser for konsernsjefen og tar prinsipielle beslutninger vedrørende konsernets betingelsespolicy og kompensasjonsordninger for øvrige ansatte. Styret har et eget kompensasjonsutvalg som forbereder kompensasjonssaker for beslutning i styret. Utvalget består av tre styremedlemmer, hvorav ett er ansatt-valgt, og ledes av styrets leder. Administrasjonen utreder saker for kompensasjonsutvalget og styret.

Konsernledelsen har i 2008 bestått av: Dag J. Opedal (konsernsjef), Torkild Nordberg, Ole Enger, Roar Engeland, Hilde Myrberg og Terje Andersen. Bjørn M. Wiggen ble medlem 23.9.2008.

Det er i 2008 utbetalt følgende lønn og honorarer til konsernledelsen:

Beløp i NOK	Ordinær lønn	Bonus	Natural- ytelser	Pensjons- kostnad
Dag J. Opedal	4.981.196	-	236.767	1.013.778
Torkild Nordberg	3.173.161	500.000	170.586	487.378
Ole Enger	6.092.894	7.272.496	126.530	619.557
Roar Engeland	2.850.914	-	161.534	446.402
Bjørn M. Wiggen	1.670.454	-	119.038	428.062
Hilde Myrberg	1.994.832	271.804	177.990	366.086
Terje Andersen	2.260.556	307.334	217.544	333.324
Samlet godtgjørelse	23.024.007	8.351.634	1.209.989	3.694.587

Aksjeinnehav knyttet til konsernledelsen er presentert på side 2.

Oppsigelsestid for konsernsjef Dag J. Opedal er seks måneder. Pensjonsalder er 62 år. I perioden fra 62 år til fylte 67 år utbetaler Orkla 60 % av avgangslønn. Deretter utbetales det fra Orklas innskuddspensjonsordning. Opedal beholder sine opsjoner dersom ansettelsesforholdet bringes til opphør. Videre har Opedal et personallån som belastes med normrente. Saldo pr. 31.12.2008 var 212.316 kroner.

Ole Engers pensjonsalder er 65 år. Han har imidlertid rett til å fratre sin stilling fra og med fylte 62 år. Godtgjørelsen nedtrappes da fra 90 % første år til 60 % ved fylte 67 år, mot 50 % arbeidsplikt i perioden frem til 65 år. Den ordinære pensjonen ved fylte 67 år utgjør 60 % av ordinær lønn samordnet med ytelsene fra Folketrygden og selskapets kollektive pensjonsordning.

De øvrige i konsernledelsen har seks måneders oppsigelsestid. Pensjonsalder er 65 år, med 60 % av avgangslønn i pensjon frem til 67 år, deretter utbetales det fra Orklas innskuddspensjonsordning. Terje Andersen har et personallån som belastes med normrente. Saldo pr. 31.12.2008 var 1.025.452 kroner. Øvrige medlemmer av konsernledelsen har ikke personallån.

Hvis en ansatt i konsernledelsen, ved gjensidig forståelse av hensyn til selskapets beste, bringer ansettelsesforholdet til opphør, vil vedkommende motta lønn og avtalefestede ytelser i inntil 12 måneder utover oppsigelsestiden. 75 % av inntekt fra eventuell annen fast stilling i perioden kommer til fradrag.

I 2008 har konsernledelsen deltatt i konsernets årsbonussystem som belønner fremgang (god drift).

Konsernledelsen deltar i konsernets generelle aksjekjøpsordning for ansatte.

Det er ikke stillet garantier for medlemmer av konsernledelsen.

Opsjoner og kontantbonuser tildelt konsernledelsen pr. 31.12.2008

	Antall		Tildelt dato	Innløsningskurs	1. utøvelse	Siste utøvelse
Dag J. Opedal	60.000	K	24.06.1999	20,17 ¹	20.02.2003	15.12.2009
	250.000	O	23.05.2001	26,60	Dagen etter offentliggjørelse av Orklas årsresultat for 2003 (februar 2004)	30.05.2010
	200.000	K	28.02.2003	15,01	21.02.2006	28.02.2009
	200.000	O	03.03.2004	37,23	Dagen etter offentliggjørelse av Orklas årsresultat for 2006 (februar 2007)	15.12.2009
	150.000	O	14.02.2005	46,74	Dagen etter offentliggjørelse av Orklas årsresultat for 2007 (februar 2008)	28.02.2011
	100.000	O	01.06.2005	48,40	Dagen etter offentliggjørelse av Orklas årsresultat for 2007 (februar 2008)	28.02.2011
	250.000	O	24.03.2006	63,25	Dagen etter offentliggjørelse av Orklas årsresultat for 2008 (februar 2009)	20.02.2012
	250.000	O	16.02.2007	93,94	Dagen etter offentliggjørelse av Orklas årsresultat for 2009 (februar 2010)	20.02.2012
	100.000	O	08.05.2008	81,40	08.05.2011	08.05.2014
Innløst i 2008:	-90.000	K	05.01.1998	20,17	Utøvelseskurs 40,60	
	-200.000	O	05.07.2002	27,00	Utøvelseskurs 64 (alle aksjene beholdt)	
Roar Engeland	125.000	K	28.02.2003	15,01	21.02.2006	28.02.2009
	200.000	O	03.03.2004	37,23	Dagen etter offentliggjørelse av Orklas årsresultat for 2006 (februar 2007)	15.12.2009
	150.000	O	14.02.2005	46,74	Dagen etter offentliggjørelse av Orklas årsresultat for 2007 (februar 2008)	28.02.2011
	150.000	O	24.03.2006	63,25	Dagen etter offentliggjørelse av Orklas årsresultat for 2008 (februar 2009)	20.02.2012
	150.000	O	16.02.2007	93,94	Dagen etter offentliggjørelse av Orklas årsresultat for 2009 (februar 2010)	20.02.2012
	65.000	O	08.05.2008	81,40	08.05.2011	08.05.2014
Torkild Nordberg	25.000	O	21.11.2003	27,00	Dagen etter offentliggjørelse av Orklas årsresultat for 2006 (februar 2007)	15.12.2009
	37.500	O	25.11.2003	27,00	Dagen etter offentliggjørelse av Orklas årsresultat for 2006 (februar 2007)	15.12.2009
	25.000	O	23.11.2004	40,47	Dagen etter offentliggjørelse av Orklas årsresultat for 2007 (februar 2008)	15.12.2010
	25.000	O	07.12.2004	40,14	Dagen etter offentliggjørelse av Orklas årsresultat for 2007 (februar 2008)	15.12.2010
	25.000	O	08.12.2005	56,98	Dagen etter offentliggjørelse av Orklas årsresultat for 2008 (februar 2009)	15.12.2011
	100.000	O	24.03.2006	56,10	Dagen etter offentliggjørelse av Orklas årsresultat for 2008 (februar 2009)	15.12.2011
	70.000	O	08.05.2008	81,40	08.05.2011	08.05.2014
Innløst i 2008:	-66.665	O	05.11.2001	27,20	Utøvelseskurs 40,60	
	-37.500	K	26.11.2002	20,51	Utøvelseskurs 40,60	
Terje Andersen	15.000	O	21.11.2003	27,00	Dagen etter offentliggjørelse av Orklas årsresultat for 2006 (februar 2007)	15.12.2009
	15.000	O	23.11.2004	40,47	Dagen etter offentliggjørelse av Orklas årsresultat for 2007 (februar 2008)	15.12.2010
	75.000	O	24.03.2006	56,10	Dagen etter offentliggjørelse av Orklas årsresultat for 2007 (februar 2008)	15.12.2010
	40.000	O	08.05.2008	81,40	08.05.2011	08.05.2014
Bjørn M. Wiggen	100.000	O	04.10.2004	38,71	Dagen etter offentliggjørelse av Orklas årsresultat for 2007 (februar 2008)	15.12.2010
	100.000	O	24.03.2006	56,10	Dagen etter offentliggjørelse av Orklas årsresultat for 2008 (februar 2009)	15.12.2011
	35.000	O	08.05.2008	81,40	08.05.2011	08.05.2014
Hilde Myrberg	75.000	O	24.03.2006	60,50	Dagen etter offentliggjørelse av Orklas årsresultat for 2008 (februar 2009)	15.12.2011
	40.000	O	08.05.2008	81,40	08.05.2011	08.05.2014
Ole Enger	100.000	O	24.03.2006	63,25	Dagen etter offentliggjørelse av Orklas årsresultat for 2008 (februar 2009)	20.02.2012
	100.000	O	24.03.2006	56,10	Dagen etter offentliggjørelse av Orklas årsresultat for 2008 (februar 2009)	15.12.2011
	39.500	O	16.02.2007	93,94	Dagen etter offentliggjørelse av Orklas årsresultat for 2009 (februar 2010)	20.02.2012

O=Opsjon, K=Kontantbonus

¹ Strike reguleres med konsumprisindeks. Indeks pr. 15.12.2008.**Om styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte**

Etter allmennaksjeloven § 6-16a skal styret utarbeide en særskilt erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte. Det følger videre av allmennaksjeloven § 5-6 (3) at det på generalforsamlingen skal avholdes en rådgivende avstemming over styrets retningslinjer for lederlønnfastsettelsen for det kommende regnskapsår (se (ii) nedenfor). Så langt retningslinjene er knyttet til aksjebaserte insentivordninger skal disse også godkjennes av generalforsamlingen (se (iii) nedenfor).

(i) Lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte for foregående regnskapsår er det redegjort for ovenfor.

(ii) Når det gjelder retningslinjer for fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse for ledende ansatte for det kommende regnskapsåret, vil styret legge frem følgende retningslinjer for rådgivende avstemming i generalforsamlingen 2009:

Formålet med Orklas betingelsespolicy er å trekke til seg medarbeidere med den kompetansen konsernet trenger, videreutvikle og beholde nøkkelkompetanse og motivere til langsiktighet og kontinuerlig fremgang, for å nå Orklas forretningsmessige mål.

Som overordnet innfallsvinkel skal Orklas policy være innrettet mot markedets median når det gjelder fastlønn og pensjon, mens den variable delen knyttet til resultater, kursutvikling etc. (bonus og opsjoner) skal være bedre enn en median-betraktning.

Kompensasjonen kan bestå av følgende elementer:

(a) Faste elementer

Orkla bruker internasjonalt anerkjente systemer for stillingsvurderinger for å finne «riktig» stillings- og fastlønnsnivå. Stillingene måles mot sitt lokale marked (land) og det er et spenn på pluss/minus 20 % i forhold til medianen. Den enkeltes ansvarsområde, resultater og prestasjoner avgjør innplassering på lønnskalaen.

Orkla innførte innskuddsbasert tjenstepensjon i Norge pr. 1.1.2004 og Elkem pr. 1.1.2006. Med virkning fra 1.7.2006 er innskuddssatsene 4 % for lønn mellom 1G og 6G og 8 % for lønn mellom 6G og 12G. For lønn over 12G er innskuddssatsen 15 % (1G er fra 1.5.2008 kr 70.256). For eventuell avtalt tidligere pensjonsalder enn 67 år gis en pensjon over drift tilsvarende 60 % av årslønn.

Konsernet har, i tillegg til det ovennevnte, bil- og telefonordninger og andre begrensede naturaltelser.

(b) Variable elementer – årsbonus

Orkla har et årsbonussystem som belønner fremgang (god drift). Systemet er innrettet mot at «god prestasjon», som er nærmere definert for de ulike elementene, skal kunne gi et nivå på 30 % av fastlønn i årsbonus, mens maksimal bonus er 100 % av årslønn. Cirka 250 ledere er tilknyttet dette bonussystemet.

*(iii) Særlig om aksjebaserte insentivordninger**Opsjonsordning til ledere og nøkkelpersoner*

Styrets foreslår å videreføre ordningen med ansatteopsjoner til ledere og nøkkelpersoner. Det settes tak for den årlige gevinstmuligheten på 1,5 årslønn for konsernledelsen og 1 årslønn for øvrige deltakere. Det anbefales en ramme på 7 mill. opsjoner (cirka 0,7 % av utestående aksjer) som kan tildeles etter følgende kriterier:

- Utvikling av medarbeidere
- Oppnådde økonomiske mål
- Forbedringer innen ansvarsområdet
- Samarbeidsforhold
- Praktisering av Orklas verdigrunnlag
- Potensial for videreutvikling
- Markedsmessige hensyn – sikre nøkkelkompetanse
- Annet

Det forventes at konsernledelsen benytter 50 % av nettoprovenyet ved opsjonsutøvelse til å kjøpe Orkla-aksjer inntil den enkeltes beholdning av Orkla-aksjer har en markedsverdi som tilsvarer minimum én brutto årslønn. For konsernsjefen er forventningen minimum to årslønner.

Hovedtildeling av opsjoner skal skje en gang pr. år med basis i kurs dagen etter at resultatet for det første kvartalet er offentliggjort. Opsjonstildelinger ellers i året skal skje med basis i kurs dagen etter offentliggjøring av påfølgende kvartalsresultat. Strike på opsjonen er 10 % over børskurs ved tildelingstidspunktet og første utøvelse kan tidligst skje etter 3 år og senest 6 år etter tildeling.

Antall opsjoner tildelt deltakerne i programmet er regnet ut fra en forutsetning om at verdstigningen for Orkla-aksjen skal gjøre det 25 % bedre enn historisk verdstigning for Oslo Børs Hovedindeks pr. år for å gi full uttelling.

Målgruppen for opsjonsprogrammet er foruten konsernledelsen, ledergruppene i forretningsområdene/enhetene og enkelte andre nøkkelpersoner og omfatter cirka 250 ledere.

Aksjer med rabatt til ansatte

Konsernet har i flere år gjennomført en ordning hvor de ansatte får anledning til å kjøpe et begrenset antall aksjer (i 2008 var beløpet inntil cirka 37.000 NOK før rabatt) med en rabatt på 25 % i forhold til børskurs. I 2008 omfattet ordningen ansatte i 26 land og cirka 30.000 ansatte. Styret anbefaler overfor generalforsamlingen å videreføre aksjeordningen for ansatte på samme beløpsnivå som i 2008.

(iv) Lederlønnspolitikken foregående regnskapsår

Retningslinjene for lederlønnspolitikken beskrevet i pkt. (ii) har også vært retningsgivende for lederlønnfastsettelsen i 2008.

(v) Bjørn M. Wiggen ble innlemmet i konsernledelsen 23.9.2008. For øvrig er det er ikke gjort endringer i avtalene til ledende ansatte.

Godtgjørelse til styret samt styremedlemmers aksjeinnehav

Beløp i NOK	Ordinært styrehonorar	Ordinær lønn	Naturallytelser	Pensjonskostnader	Antall aksjer ¹
<i>Aksjonærvalgte styrerepresentanter</i>					
Stein Erik Hagen	637.501				239.942.000
Svein S. Jacobsen	514.585				40.000
Björg Ven	308.750				15.000
Åse Aulie Michelet	340.000				8.500
Lennart Jeansson	385.500				40.000
Peter A. Ruzicka	183.750				400.000
Kristin Skogen Lund	183.750				1.000
<i>Ansattevalgte styrerepresentanter</i>					
Aage Andersen	387.660	445.708	13.837	12.310	1.834
Gunn Liabø	308.750	277.407	9.489	9.470	5.274
Per Arnfinn Solberg	327.165	446.493	109.915	15.188	5.874
Samlet godtgjørelse til styret	3.577.411	1.169.608	133.241	36.968	

¹ Samlet eierskap med personlig nærstående.

Det er ikke gitt lån til eller stillet garantier for medlemmer av styret.

Godtgjørelse til bedriftsforsamling

Beløp i tusen NOK	2008	2007
Honorar til bedriftsforsamlingen	507	489
Annen godtgjørelse til bedriftsforsamlingen	0	0

Satser for godtgjørelse:

Beløp i NOK	2008
Bedriftsforsamlingens ordfører (årlig godtgjørelse)	120.000
Bedriftsforsamlingens varaordfører (årlig godtgjørelse)	30.000
Bedriftsforsamlingens ordfører, varaordfører, medlemmer, varamedlemmer og observatører (pr. møte)	6.000

Det er ikke gitt lån til eller stillet garantier for medlemmer av bedriftsforsamlingen.

Honorar til konsernrevisor

Beløp i mill. NOK (ekskl. mva.)	2008	2007
Morselskap		
Lovbestemt revisjon	2,5	2,6
Andre attestasjonstjenester	0,2	0,4
Skatt/avgifter	2,8	3,0
Andre tjenester utenfor revisjon	-	0,4

Konsern

Lovbestemt revisjon ¹	49	40
Andre attestasjonstjenester	1	1
Skatt/avgifter	10	13
Andre tjenester utenfor revisjon	7	8
Sum honorar til Ernst & Young	67	62

Lovbestemt revisjonshonorar til andre revisorer	2	4
--	---	---

¹ Endringer fra 2007 til 2008 skyldes valutakurser (5 mill. kroner), inflasjon (2 mill. kroner) og endret revisjonsomfang (2 mill. kroner).

6 ANDRE FINANSKOSTNADER

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Rentekostnader	(968)	(798)
Endring virkelig verdi renteelement	(170)	(3)
Nedskrivning aksjer fremmede selskaper, se note 4	(2.666)	0
Nedskrivning aksjer i datterselskaper, se note 9	(453)	0
Øvrige	(19)	(21)
Sum andre finanskostnader	(4.276)	(822)

7 VARIGE DRIFTSMIDLER

	Tomter, bygg og annen fast eiendom	Maskiner, inventar etc.	Sum
Beløp i mill. NOK			
Balanseført verdi 1.1.2008	52	29	81
Tilgang		25	25
Avskrivninger	(1)	(1)	(2)
Balanseført verdi 31.12.2008	51	53	104
Opprinnelig kost 1.1.2008	70	87	157
Akkumulerte av- og nedskrivninger 1.1.2008	(18)	(58)	(76)
Balanseført verdi 1.1.2008	52	29	81
Opprinnelig kost 31.12.2008	70	112	182
Akkumulerte av- og nedskrivninger 31.12.2008	(19)	(59)	(78)
Balanseført verdi 31.12.2008	51	53	104

8 IMMATERIELLE EIENDELER

	Varemerker ikke amortiserbare	IT	Sum
Beløp i mill. NOK			
Balanseført verdi 1.1.2008	26	24	50
Amortisering		(5)	(5)
Balanseført verdi 31.12.2008	26	19	45
Opprinnelig kost 1.1.2008	26	29	55
Akkumulerte amortiseringer og nedskrivninger 1.1.2008		(5)	(5)
Balanseført verdi 1.1.2008	26	24	50
Opprinnelig kost 31.12.2008	26	29	55
Akkumulerte amortiseringer og nedskrivninger 31.12.2008		(10)	(10)
Balanseført verdi 31.12.2008	26	19	45

9 AKSJER I DATTERSELSKAPER, DIREKTE EID

Beløp i mill. NOK	Bokført verdi	Konsernets eierandel
Elkem AS	8.896	100 %
Procordia Food AB	5.469	100 %
Chips Ab	2.829	100 %
Chips Scandinavian Company AB ¹	1.516	40 %
Axellus AS	590	100 %
Orkla Foods AS	517	100 %
Swebiscuits AB	512	100 %
ROH8	398	100 %
Borregaard Industries Limited		
Ordinær kapital	271	100 %
Preferansekapital	43	99,9 %
Bakers AS	249	100 %
Orkla Eiendom AS	244	100 %
Orkla Asia Holding AS	166	100 %
Orkla Insurance Company Ltd.	117	100 %
Nidar AS	110	100 %
Borregaard NEA AS	101	100 %
Øraveien Industripark AS	92	100 %
Lilleborg AS	87	100 %
Orkla Finans ASA	56	100 %
Viking Askim AS	56	100 %
Chr. Salvesen & Chr. Thams's Comm. AS	44	100 %
Orkla Invest AB	38	100 %
Orkla Shared Services AS	30	100 %
Vfot AS	27	100 %
NINO AS	25	100 %
Sætre AS	11	100 %
Borregaard Skoger AS	3	100 %
Reach Media AS ²	0	100 %
Sum	22.497	

¹ 60 % av aksjene i Chips Scandinavian Company AB eies av Chips Ab.

² Aksjene i Reach Media AS er i 2008 nedskrevet med 453 mill. kroner.

Tabellen over viser kun direkte eide datterselskaper. Konsernet består for øvrig av cirka 400 datterselskaper i indirekte eie med resultater og egenkapital som har betydning ved vurdering av selskapene listet ovenfor. De viktigste datterselskapene i indirekte eie er vist i virksomhetsoversikten bak i årsrapporten.

10 SKATTER**Skattekostnad**

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Resultat før skattekostnad	(9.483)	8.719
Endring midlertidige forskjeller	3.092	(1.074)
Hvorav endring midlertidige forskjeller tidligere år	1.188	-
Endring midlertidige forskjeller mot egenkapitalen	(2.217)	1.171
Permanente forskjeller:		
Skattefritt utbytte, aksjegevinster, -tap og nedskrivninger	7.747	(6.283)
Konsernbidrag uten skatt	(147)	(439)
Andre permanente forskjeller	(180)	1
Sum permanente forskjeller	7.420	(6.721)
Sum skattepliktig inntekt	0	2.095
Beregnet periodeskatt	0	(587)
Kildeskatt utenlandske utbytter	(28)	(27)
Avsatt for mye tidligere år	350	17
Sum periodeskatter	322	(597)
Endring forpliktelser ved utsatt skatt	245	27
Skattekostnad	567	(570)

Forpliktelse ved utsatt skatt

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Finansielle derivater	(184)	(396)
Resultatreserve utenfor EØS	(1.096)	1.171
Sikringer ført mot egenkapitalen	50	-
Varige driftsmidler	(5)	(3)
Andre langsiktige poster	-	17
Annen kortsiktig gjeld	(34)	(122)
Underskudd til fremføring	(1.156)	0
Grunnlag forpliktelser ved utsatt skatt	(2.425)	667
Endring ved utsatt skatt (forpliktelse i 2007)	(679)	187
Årets endringer forpliktelser ved utsatt skatt	866	(301)
Forpliktelser ved utsatt skatt ført direkte mot egenkapitalen	(621)	328
Endringer forpliktelser ved utsatt skatt resultatregnskapet	245	27

Avstemming av skattekostnad

Beløp i mill. NOK	2008	2007
28 % av resultat før skatt	2.655	(2.441)
Effekt av skattefritt utbytte, aksjegevinster og -tap	(2.169)	1.760
Effekt av mottatt konsernbidrag uten skatt	41	123
Effekt av andre permanente forskjeller	50	(2)
Effekt kildeskatt	(28)	(27)
Effekt av endring tidligere år	18	17
Skattekostnad for Orkla ASA	567	(570)

11 FINANSIELL RISIKO

Risikoen på finansielle instrumenter i Orkla ASA er knyttet til følgende aktiviteter:

Aksjeporteføljen

Utviklingen i aksjekurser og valutakurser er kilder til finansiell risiko for Aksjeporteføljen. Konsernnote 18 kvantifiserer denne risikoen nærmere. Valutakursrisiko og valutasikringer er omtalt i konsernnote 23.

Konsernbanken

Finansavdelingen i Orkla ASA styrer rente- og valutarisikoen for konsernet. Finansavdelingen fungerer som konsernbank og forestår som hovedregel alle konsernets eksterne låneopptak og sikringstransaksjoner i renter og valuta. Datterselskapene avlaster sin valutakursrisiko med interne valutakontrakter mot konsernbanken, som igjen dekker denne risikoen med eksterne sikringsposisjoner. I tillegg har konsernbanken valutagjeld for sikring av valutarisiko på internlån og bokført egenkapital samt goodwill. Konsernbanken tar ikke aktivt valutarisiko. Interne lån og fordringer er på flytende rentebetingelser, og det inngås ikke konserninterne rentesikringsavtaler. Styring av rente- og valutarisiko for eksterne poster er nærmere omtalt i konsernnote 23.

Øvrige

Orkla ASA har inngått en Total Return Swap på Orkla-aksjen for sikring av kostnader knyttet til ledelsesprogrammer. Denne er nærmere beskrevet i konsernnote 6.

Organiseringen av risikostyringen, og risikoen knyttet til finansielle instrumenter er nærmere beskrevet i konsernnote 23.

Derivater og sikringsbokføring

Valutaterminkontrakter: Valutarisiko på markedsverdien av utenlandske aksjer i Aksjeporteføljen sikres i henhold til policy med valutaterminkontrakter. Dette er nærmere beskrevet i konsernnote 23. I 2008 gikk Aksjeporteføljen bort fra sikringsbokføring av valutasikringer.

Konsernbankens interne og eksterne valutaterminkontrakter, rente- og valutaswap-er regnskapsføres til virkelig verdi i balansen med verdiendring mot resultatet. Valutakurseffekter på interne og eksterne lån regnskapsføres også mot resultatet.

Renteswapper: Eksterne låneopptak for konsernet skjer i alt vesentlig gjennom Orkla ASA. Lån som opptas til fast rente swappes til flytende rente ved bruk av renteswapper. Disse renteswappene regnskapsføres som verdisikringer med endring i virkelig verdi over resultatet. Pr. 31.12.2008 var virkelig verdi av disse renteswappene 768 mill. kroner (2007: 165 mill. kroner). Det er gjennom året inntektsført 604 mill. kroner som verdiendring på renteswappene, og kostnadsført 619 mill. kroner som verdiendring på de sikrede lånene.

Når Orkla sikrer fremtidige rentebetalinger benyttes renteswapper der Orkla mottar flytende rente og betaler fast rente. Disse renteswappene regnskapsføres som kontantstrømsikringer med endring i virkelig verdi mot egenkapitalen. Pr. 31.12.2008 utgjorde virkelig verdi av disse renteswappene 46 mill. kroner (2007: 10 mill. kroner).

Renteswapper med kort løpetid og FRAer regnskapsføres med endring i virkelig verdi over resultatet. Virkelig verdi utgjorde pr. 31.12.2008 -56 mill. kroner (2007: -5 mill. kroner).

Sikringsreserve egenkapital. Sikringsreserven har utviklet seg som følger:

Beløp i mill. NOK	2008	2007
Inngående sikringsreserve	55	31
Oppløst mot resultat - finansposter	(4)	(9)
Verdiendring i året	7	33
Utgående sikringsreserve	58	55

Sikringsreserven forventes oppløst over resultatet som følger:

2009:	8 mill. kroner
Etter 2009:	50 mill. kroner

Det er i 2008 ikke regnskapsført sikringsineffektivitet på kontantstrømsikringene.

12 ANDRE FORHOLD**Skattetrekksgaranti**

Orkla ASA har skattetrekksgaranti i bank for skyldig skattetrekk.

Vesentlige leieavtaler

Orkla ASA leier kontorlokaler i Karenslyst allé 6 på Skøyen fra datterselskapet Sjølyst Park AS. Nåværende avtale er tidsbestemt og utløper 31.8.2017. Leiekostnadene utgjorde 17 mill. kroner for 2008.

Forhold som er behandlet i noter for konsernet

Aksjebasert betaling – note 6.

Hendelser etter balansedagen – note 24.

Betingede utfall – note 24.

Aksjonærer i Orkla ASA

Oversikt over de største aksjonærene i Orkla ASA er gitt på side 84 i «Aksje- og aksjonærforhold».

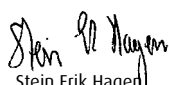
Erklæring til årsrapport Orkla ASA

Vi bekrefter at årsregnskapet for perioden 1. januar til og med 31. desember 2008, etter vår beste overbevisning, er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarter og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av foretakets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet, samt at

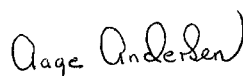
årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretakene står overfor.

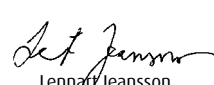
Oslo, 18. februar 2009

I styret for Orkla ASA

Stein Erik Hagen
Styreleder

Svein S. Jacobsen
Nestleder

Aage Andersen

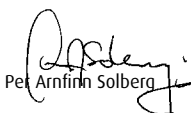

Lennart Jeansson

Gunn Liabo

Kristin Skogen Lund

Åse Aulie Michelet

Peter A. Ruzicka

Per Arnfinn Solberg

Bjørge Ven

Dag J. Opedal
Konsernsjef

Revisjonsberetning for 2008

TIL GENERALFORSAMLINGEN I ORKLA ASA

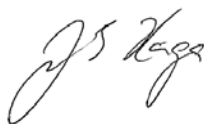
Vi har revidert årsregnskapet for Orkla ASA for regnskapsåret 2008, som viser et underskudd på 8.916 mill. kroner for morselskapet og et underskudd på 2.965 mill. kroner for konsernet. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av underskuddet. Årsregnskapet består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling, oppstilling over endringer i egenkapitalen og noteopplysninger. Konsernregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling, oppstilling over endringer i egenkapitalen og noteopplysninger. Forenklet IFRS i henhold til regnskapsloven § 3-9 er anvendt ved utarbeidelsen av morselskapets regnskap. International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU er anvendt ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av selskapets styre og konsernsjef. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av selskapets formuesforvaltning og regnskaps- og interne kontrollsystemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- selskapsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets økonomiske stilling 31. desember 2008 og av resultatet, kontantstrømmene og endringer i egenkapitalen i regnskapsåret i samsvar med forenklet IFRS i henhold til regnskapsloven § 3-9
- konsernregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av konsernets økonomiske stilling 31. desember 2008 og for resultatet, kontantstrømmene og endringene i egenkapital i regnskapsåret i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards, som fastsatt av EU
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av underskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Oslo, 26. februar 2009
ERNST & YOUNG AS

Jan Egil Haga
statsautorisert revisor

Uttalelse fra bedriftsforsamlingen

TIL GENERALFORSAMLINGEN I ORKLA ASA

Orkla ASAs bedriftsforsamling har behandlet styrets forslag til årsregnskap for 2008 for Orkla ASA og konsernet, og anbefaler generalforsamlingen å godkjenne årsregnskapet og styrets forslag til disponering for 2008.

Oslo, 5. mars 2009
For Orkla ASAs bedriftsforsamling

Knut Brundtland
Bedriftsforsamlingens ordfører

Historiske nøkkeltall

	Definisjon	2008	2007	2006	2005	2004
RESULTAT						
Driftsinntekter	(mill. NOK)	65.579	63.867	52.683	55.304	32.126
EBITA*	(mill. NOK)	4.240	5.112	5.084	4.805	2.738
Nedskrivning varelager Sapa Profiles	(mill. NOK)	(372)				
Amortisering immaterielle eiendeler	(mill. NOK)	(228)	(230)	(216)	(236)	(7)
Restruktureringer og vesentlige nedskrivninger	(mill. NOK)	(1.282)	(814)	(388)	(312)	(690)
Driftsresultat	(mill. NOK)	2.358	4.068	4.480	4.257	2.041
EBITA-margin ¹	(%)	6,5	8,0	9,7	8,7	8,5
Resultat før skattekostnad	(mill. NOK)	(2.015)	10.059	8.525	7.206	3.791
Gevinst/resultat ikke videreført virksomhet	(mill. NOK)	(55)	0	4.109	0	12.529
Årsresultat	(mill. NOK)	(2.965)	8.445	11.288	6.044	15.625
KONTANTSTRØM						
Netto kontantstrøm	(mill. NOK)	(9.571)	(5.216)	4.882	(16.855)	14.051
AVKASTNING						
Avkastning på anvendt kapital (ekskl. Orkla Financial Investments)	2 (%)	9,4	11,5	13,0	11,4	15,5
Avkastning aksjeporteføljelinvesteringer	(%)	(45,3)	16,2	27,4	38,4	21,6
KAPITALFORHOLD PR. 31.12.						
Bokført totalkapital	(mill. NOK)	104.926	94.792	79.612	74.609	45.555 ¹
Børsverdi	3 (mill. NOK)	46.223	107.817	72.690	57.655	40.951
Egenkapitalandel	4 (%)	47,7	58,3	60,4	50,8	69,6 ¹
Netto rentebærende gjeld	5 (mill. NOK)	27.424	16.178	11.420	15.445	(1.182)
Rentedeckningsgrad	6	(1,1)	15,3	15,7	16,9	32,6
Gjennomsnittlig lånerente for året	(%)	5,3	4,9	3,9	3,3	3,7
Andel flytende gjeld	7 (%)	96	75	88	80	77
Gjeldens gjenværende løpetid	8 (år)	4,7	5,3	4,6	4,6	3,5
AKSJER						
Gjennomsnittlig eksternt eide aksjer utvannet	(x 1.000)	1.017.830	1.031.292	1.034.380	1.032.640	1.031.278
Gjennomsnittlig eksternt eide aksjer	(x 1.000)	1.016.315	1.027.807	1.031.654	1.030.329	1.029.623
AKSJERELATERTE NØKKELTALL (korrigert for splitt i 2008)						
Aksjekurs 31.12.	(NOK)	45,45	105,25	70,6	55,9	39,8
Resultat pr. aksje utvannet	9 (NOK)	(2,8)	8,1	10,9	5,6	15,1
Resultat pr. aksje utvannet, korrigert	10 (NOK)	(1,1)	9,0	7,3	6,0	3,5
RISK pr. aksje	11 (NOK)	ia	ia	ia	0,37	(1,61)
Ordinært utbytte pr. aksje (foreslått for 2008)	(NOK)	2,25	2,25	2,0	1,5	0,9 ²
Utdelingsforhold	12 (%)	(0,8)	27,8	29,1 ⁴	26,7	30,6 ³
Kurs/fortjeneste	13	(16,2)	13,0	10,3 ⁴	9,9	13,5 ³
PERSONALE						
Antall ansatte		31.541	34.680	28.664	34.829	19.649
Antall årsverk		30.937	34.854	28.309	33.541	18.420

* EBITA = Driftsresultat før amortisering, nedskrivning varelager Sapa Profiles, restruktureringer og vesentlige nedskrivninger.

¹ Pr. 1.1.2005.

² Tilleggsutbytte utgjorde 1 krone.

³ Beregnet for gevinsten fra salget av eierandelen i Carlsberg Breweries (12,1 kroner pr. aksje).

⁴ Beregnet for resultatbidrag og salgsgevinst fra Orkla Media (4 kroner pr. aksje).

Definisjon:

- 1 EBITA*/Driftsinntekter
- 2 EBITA*/(Gjennomsnittlig netto driftskapital + Gjennomsnittlige varige driftsmidler + Gjennomsnittlige immaterielle eiendeler til anskaffelseskost - Gjennomsnittlig netto pensjonsforpliktelser - Gjennomsnittlig utsatt skatt merverdier)
- 3 Børsverdi er beregnet som antall eksternt eide aksjer x børskurs ved årsslutt
- 4 Egenkapital/Totalkapital
- 5 Sum rentebærende gjeld - Rentebærende fordringer og likvide midler (kasse, bank etc.)
- 6 (Resultat før skattekostnad + Netto rentekostnad)/(Netto rentekostnad)
- 7 Gjeld med gjenværende rentebinding mindre enn ett år
- 8 Gjennomsnittlig gjenværende løpetid på langsiktig rentebærende gjeld og ubenyttede kommiterte trekkrettigheter
- 9 Årets resultat etter minoritet/Gjennomsnittlig eksternt eide aksjer utvannet
- 10 Årets resultat etter minoritet (korrigert for amortisering, nedskrivning varelager Sapa Profiles, restruktureringer, vesentlige nedskrivninger og ikke videreført virksomhet)/Gjennomsnittlig eksternt eide aksjer utvannet
- 11 RISK: Regulering av Inngangsverdi med Skatlagt Kapital (kun norske aksjonærer)
- 12 Ordinært utbytte pr. aksje/Resultat pr. aksje utvannet
- 13 Aksjekurs/Resultat pr. aksje utvannet

Orkla Materials | Elkem

Skaper verdier i alle ledd

Elkem satser på utvikling og anvendelse av teknologi, kompetanse og forretningssystemer som gir kontinuerlige prosess- og kostnadsforbedringer. Gjennom kommersialisering og fornyelse av innovasjonsporteføljen skal Elkem tilby svært spesialiserte produkter og styrke markedsposisjonene.

Investerer i solen

Elkem har utviklet og produsert silisium til elektronikk og solcelleindustrien i mer enn 25 år og har nå utviklet en unik prosess for produksjon av høyrent silisium. Denne teknologien gjør det mulig å produsere solceller med høy kvalitet, men til en lavere kostnad og med et vesentlig lavere energiforbruk enn alternative produksjonsmetoder. Dette er et viktig bidrag for å gjøre mer miljøvennlig solenergi konkurransedyktig i forhold til konvensjonelle energikilder.

Gjennom 2009 oppskalerer Elkem Solar sin industrielle produksjon av høyrent silisium til solcelleindustrien ved det nybygde anlegget i Kristiansand. Fabrikken representerer fastlands-Norges største industrielle investering på lang tid. Ett års produksjon av høyrent silisium fra fabrikken, installert i solceller i Spania, vil generere 900 GWh elektrisk strøm som er nok til å forsyne 45.000 husstander.

VERDISKAPNING I ORKLA

Investering i Orkla-aksjen	78
Underliggende verdiskapning	80
Substansverdier	82
Aksje- og aksjonærforhold	84
Risikofaktorer	86
Eierstyring og selskapsledelse	89
Forretningsmessig samfunnsansvar	94
Helse, miljø og sikkerhet	95

Mer miljøvennlig vannkraft

I 2005 ble det besluttet ytterligere utbygging av Saudefaldene. Elkems utbygging omfatter blant annet over 30 km nye tunneler og de to nye kraftstasjonene Dalvatn og Sønnå. Det omfattende tunnelsystemet knytter sammen flere vann, elver og bekker og gir økt produksjon i nye og eksisterende kraftstasjoner. Saudautbyggingen ble ferdigstilt sommeren 2008 og vil øke produksjonen med 650 GWh til 1.850 GWh totalt. Dette er nok til å forsyne 100.000 boliger med strøm. Totalt har denne utbyggingen, den største innen fornybar energi i Norge på mange år, kostet 1,9 mrd. kroner, og cirka 900 personer har til sammen lagt ned over en million arbeidstimer i prosjektet.

Ny teknologi gjenvinner industriavfall

Innsiden av elektrolysecellene som produserer aluminium er dekket med ildfast materiale og karbon som må fjernes når det er utslitt. Materialet kalles SPL (Spent Pot Lining), og er klassifisert som farlig avfall fordi det inneholder flere flyktige, farlige stoffer. Årlig produseres det mer enn 500.000 tonn SPL på verdensbasis, hvorav mesteparten blir deponert.

Siden 1960-tallet har Elkem jobbet med behandling av SPL og har nå utviklet en teknologi som utnytter det høye karboninnholdet i SPL som reduksjonsmateriale i en prosess som resirkulerer jernholdig avfall fra stålindustrien til anvendbart råjern. I prosessen bindes de flyktige stoffene fra SPL-materialet i en slagg som det ikke er nødvendig å deponere, men som kan brukes til blant annet fyllmasse i bygningsindustrien eller dekningsmateriale for forurenset sjøbunn. Ved Elkem Bjølvefossen er det bygget et demonstrasjonsanlegg som vil kunne behandle cirka 12.000 tonn SPL pr. år. Med gode resultater vil kapasiteten kunne utvides til 30-60.000 tonn og skape grunnlag for langvarig industrivirksomhet i Ålvik.

Investering i Orkla-aksjen

Orklas mål og langsiktig avkastning

Orklas mål er å oppnå en langsiktig verdiutvikling som er høyere enn for relevante og konkurrerende investeringsalternativer. For aksjonærene fremkommer dette som den langsiktige kursutviklingen for Orkla-aksjen kombinert med utbetalt utbytte.

Orkla forbedrer gradvis den underliggende driften som igjen resulterer i økt kontantstrøm og dermed langsiktig verdiøkning for aksjonærene. For Orkla og investorer med en lang investeringshorisont vil det derfor være viktig å måle verdiskapning gjennom den langsiktige utviklingen i den underliggende driften i konsernet. Underliggende verdiskapning er nærmere omtalt på side 80-81.

KURSER FOR ORKLA-AKSJEN 2008:

Sluttkurs 31.12.2007:	105,25
Høyeste omsatt:	106,00
Laveste omsatt:	32,90
Sluttkurs pr. 31.12.2008:	45,45

ORKLA-AKSJEN

Orklas aksjonærer har over tid hatt god avkastning på sine aksjer. I perioden fra 1.1.1999 til 31.12.2008 har den årlige avkastningen i gjennomsnitt vært 13 %, mens gjennomsnittsavkastningen på Oslo Børs var 5 %. Siden 1982 har den årlige gjennomsnittsavkastningen vært 23 %, mot Oslo Børs på 11 %. Finanskrisen har preget også utviklingen i Orklas aksjekurs. I 2008 falt kursen på Orkla-aksjen, eksklusiv utbytte, med 56,8 %. Inklusiv utbytte var avkastningen til

Orklas aksjonærer -55,4 %, mens Oslo Børs Benchmark Index gikk ned med 54,1 % i samme periode. De siste 17 årene har Orkla opplevd fall i aksjemarkedene tilsvarende fallet i 2008 hele fem ganger. På tross av dette viser grafene på neste side at Orklas mål om en langsiktig positiv meravkastning for selskapets aksjonærer er innfridd.

Ved utgangen av 2008 var Orkla-aksjen notert til 45,45 kroner. Markedsverdien var dermed 46,2 mrd. kroner, mot 107,8 mrd. kroner pr. 31.12.2007.

AKSJONÆR- OG UTBYTTEPOLITIKK

Orklas aksjonærer skal over tid oppnå konkurransedyktig avkastning på sin investering i en kombinasjon av kontant utbytte og verdiøkning for aksjene. Såfremt den underliggende utviklingen i Orkla er tilfredsstillende, skal eierne få en jevn og stabil økning i utbetalt utbytte fra et nivå som ble hevet i 2006. De siste tre årene har Orkla utbetalt et ordinært utbytte som i gjennomsnitt utgjør 35 % av resultat pr. aksje, utvannet.

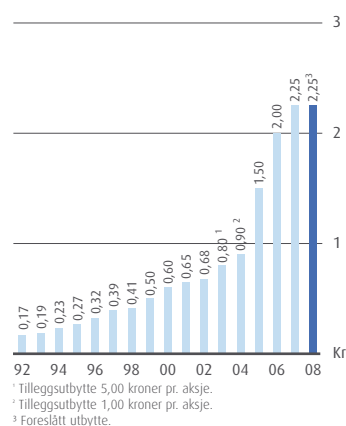
Styret foreslår at det for 2008 deles ut et utbytte på 2,25 kroner pr. aksje.

Utbyttet vil bli utbetalt den 6.5.2009 til de aksjonærer som er registrerte eiere på generalforsamlingsdatoen.

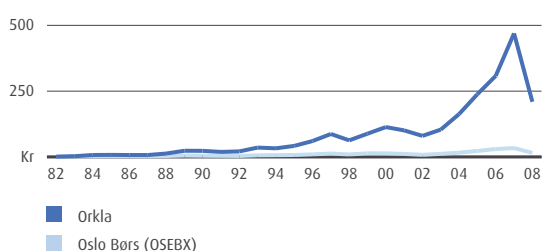
TILBAKEKJØP AV EGNE AKSJER

Orkla supplerer utbyttet med moderate tilbakekjøp av egne aksjer. I løpet av 2008 kjøpte Orkla totalt 10.000.000 aksjer i Orkla ASA, tilsvarende 1 % av antall utestående aksjer, til en snittpris på 66,10 kroner pr. aksje. I gjennomsnitt har Orkla de siste fem årene kjøpt tilbake 0,5 % av utestående aksjer pr. år.

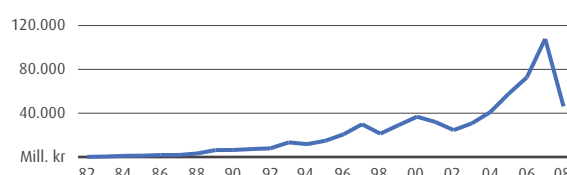
ORDINÆRT UTBYTTE PR. AKSJE

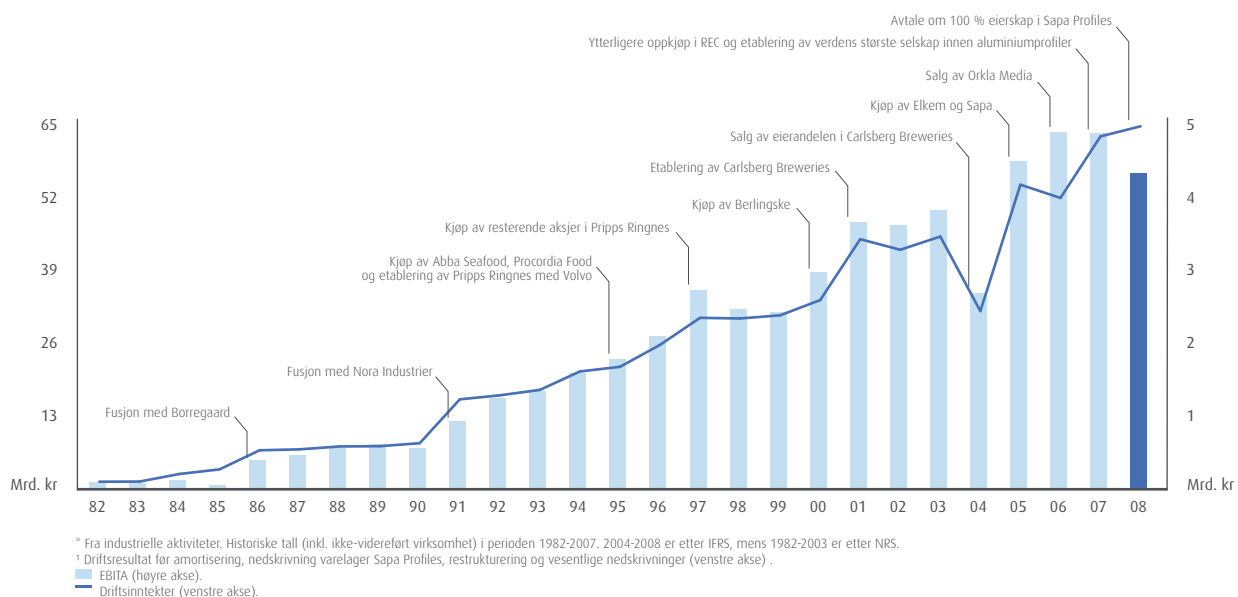

HVA 1 KRONE VOKSER TIL (31.12.1982 - 31.12.2008)

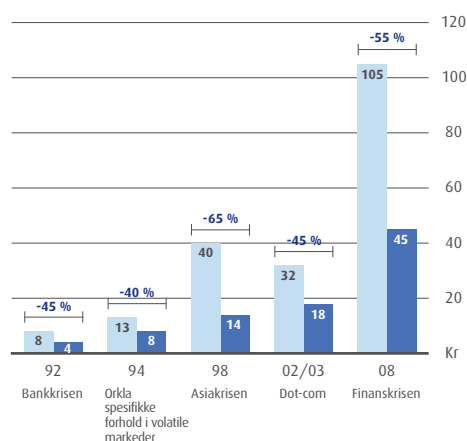

ORKLAS BØRSVERDI (31.12.1982-31.12.2008)

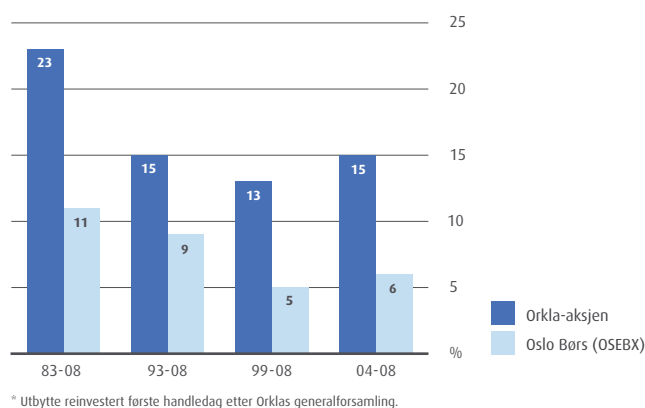

UTVIKLING I DRIFTSINTEKTER OG EBITA¹ *

ORKLAS AKSEKURS HAR HALVERT SEG
FEM GANGER SIDEN 1992...

...MEN MODELLEN FOR LANGSIKTIG VERDISKAPNING
HAR VIRKET, 23 % * ÅRLIG AVKASTNING SIDEN 1982

Underliggende verdiskapning

Det er en langsiktig sammenheng mellom avkastning på en aksje og den underliggende verdiskapningen gjennom god drift. For Orkla er det derfor viktig å måle fremgangen og verdiskapningen av driften i konsernet.

Avkastning på anvendt kapital er et godt måltall for den verdi som er skapt i forhold til den kapitalen som er brukt. Industrivirksomheten i Orkla har en kapitalkostnad (WACC) før skatt på 9,7 %, og avkastning på anvendt kapital sett i forhold til denne kapitalkostnaden gir et bilde av den økonomiske merverdien som Orkla skaper. Orklas insentivsystemer er basert på utviklingen i denne økonomiske merverdien. Orkla kan gjennom flere år på rad vise til en avkastning som ligger godt over kravet. Til tross for store oppkjøp og investeringer de siste årene ble avkastningen på anvendt kapital 9,4 % i 2008. Utviklingen av avkastning på anvendt kapital bør sees over en lengre periode. Orklas utvikling vises i grafen under.

Se for øvrig avkastning på anvendt kapital for alle segmentene under konsernets note 4.

KONSERNSTRATEGI OG VERDISKAPNING

Det er Orklas mål å gi aksjonærene en langsiktig avkastning godt over aksje-

markedets gjennomsnitt. For å nå dette målet legges det opp til en fortsatt ambisiøs vekststrategi for konsernets industrielle virksomhet. Dette innebærer fokus på god drift, organisk vekst, kostnads- og kapitaleffektivisering samt utnyttelse av strukturelle muligheter.

Orkla søker å oppnå vekst og langsiktig verdiskapning ved å aktivisere alle konkurransefortrinn som er til rådighet. Gjennom den todelte strukturen skjer verdiskapning isolert sett både i industri- og investeringsvirksomheten, men også i samspillet mellom disse to.

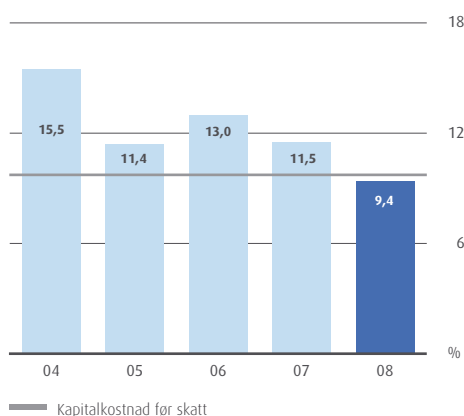
For å oppnå industriell fremgang har Orkla kontinuerlig fokus på innovasjon, driftsforbedringer og strukturell utvikling. Det er viktig at dette verdiskapende arbeidet foretas nær markedene og med nødvendig bistand fra spesialistkompetansen som finnes blant Orklas sentrale ressurser. Konsernets struktur gir en bred mulighetsfront og stor fleksibilitet. Orkla ser muligheter til å utnytte dette gjennom sammenslåing og opp-

kjøp (M&A), innovasjon og forbedringsarbeid. Kapital og ledelseskapasitet allokeres strengt til de deler av virksomheten som bedømmes å ha de beste mulighetene, forutsatt at forventet avkastning ligger over Orklas kapitalkostnad. Orkla allokerer kapital tilbake til aksjonærene i form av et stabilt økende ordinært utbytte samt gjennom tilbakekjøp av egne aksjer når dette vurderes å være fordelaktig. Orkla har også allokert kapital tilbake til aksjonærene i form av ekstraordinære utbytter når balansen har gitt rom for dette.

Som del av et industrikonsern drar Aksjeporteføljen nytte av den langsiktighet og industrielle kompetanse som finnes i organisasjonen. I tillegg bidrar Aksjeporteføljen med opsjoner for videre industriell utvikling av konsernet. Mange av de større industrielle eiendelene i Orkla startet som en finansiell investering.

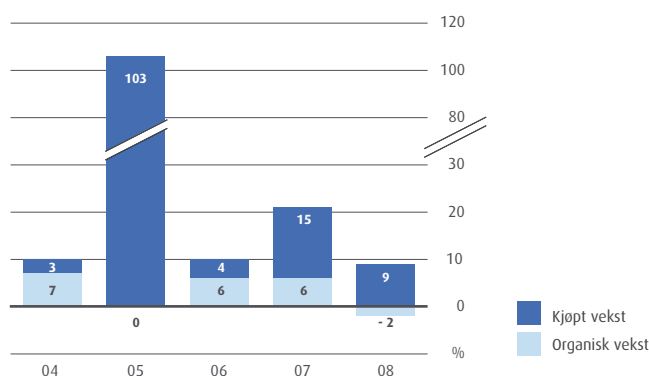
Forretningsområdenes strategi er nærmere beskrevet på sidene 98-99.

AVKASTNING PÅ ANVENDT KAPITAL*

* Fra industrielle aktiviteter. Inkl. ikke-videreført virksomhet i perioden 2004-2007. Se for øvrig definisjon side 75.

UTVIKLING I DRIFTSINNTEKTER*

* Fra industrielle aktiviteter. Ekskl. HK og ikke-videreført virksomhet.

TOPPLINJEVEKST OG STRUKTURELL UTVIKLING

Orkla har en ambisiøs industriell vekststrategi, hvor veksten skal fremmes både organisk og gjennom oppkjøp. Oppkjøp vil over tid være den viktigste bidragsyter til konsernets vekst.

I arbeidet med å fremme vekst utnytter Orkla sin industrielle bredde. Konsernet har imidlertid klare retningslinjer i ekspansjonsstrategien og det kreves at veksten skal være:

- Basert på differensierbare produkter med sterke posisjoner eller potensiale for å oppnå dette
- Innenfor konsernets sentrale kompetanseområder
- Innenfor de geografiske områder det satses i.

Som underliggende forutsetning velger Orkla industrielle ekspansjonsmuligheter basert på lønnsomhet og avkastningspotensiale. En viktig faktor i vurdering av oppkjøp er muligheten for synergier både strukturelt og i form av driftskompetanse. På denne måten økes verdien både av eksisterende og oppkjøpt virksomhet. Spesielt vil oppkjøp og integrasjon av mindre selskaper generere synergieffekter som er en bidragsyter til økt effektivitet, og dermed fremtidig lønnsomhet og marginvekst. Til tider gjør Orkla større oppkjøp eller salg av virksomheter som en del av strategien for reallokering av eiendeler.

KOSTNADS- OG KAPITALEFFEKTIVISERING

Fokus på god drift gjelder både inntekts- og kostnadssiden i hele verdikjeden. Konkurranseskraften må styrkes ved at det kontinuerlig arbeides med kostnadseffektivisering. De mest betydelige prosjektene på dette området har vært iverksatt innen innkjøp og produksjon/logistikk. Orkla har bygget opp sentrale ressurser som har den nødvendige spesialistkompetansen til å gjennomføre dette forbedringsarbeidet. Samtidig er det viktig å overføre kunnskap fra sentralt nivå til det enkelte selskap. Det skilles derfor mellom redesignprogram-

mer og kontinuerlig forbedring.

Redesign gir engangsbesparelser og gjennomføres ofte med støtte fra sentrale ressurser, mens kontinuerlige forbedringer er de løpende prosessene som selskapene implementerer for å bli stadig mer kostnadseffektive og konkurransedyktige.

Innen merkevareområdet har Orkla også bygget opp en sentral avdeling som jobber med markedsføring og innovasjon. Avdelingen skal bidra med spesialistkompetanse, men også sørge for spredning av beste praksis. Dette arbeidet er viktig for å oppnå videre topplinjevekst.

I Orkla jobbes det kontinuerlig med kapitaleffektivisering av driften og i insentivprogrammet til ledende ansatte, som bygger på Economic Value Added (EVA), inngår kapitalgrunnlaget som en viktig del. Det er ekstra fokus på utviklingen i omløpskapitalen og fornyelsesinvesteringer. Sistnevnte er definert som de investeringer som er nødvendige for å opprettholde driften på samme nivå. Tabellen nedenfor viser utviklingen i omløpskapitalen i forhold til driftsinntektene, og fornyelsesinvesteringene i forhold til avskrivningene for industrielle aktiviteter de siste tre årene.

Viktige råvarer har vist fallende priser mot slutten av 2008, og noe av den inflatoriske effekten på arbeidskapitalen i 2008 ventes reversert i 2009. Netto fornyelsesinvesteringer var også høyere enn i 2007, hovedsaklig grunnet pågående restruktureringsprosesser og implementering av vedtatt forretningsplan om mer kundetilpassede løsninger og produkter i Orkla Aluminium Solutions.

GJENNOMSNITTLIG OMLØPSKAPITAL OG FORNYELSESINVESTERINGER¹

	2008	2007	2006
Gjennomsnittlig omløpskapital			
i % av driftsinntekter	19,2 % ²	18,1 %	18,3 %
Fornyelsesinvesteringer			
i % av avskrivninger	122 %	101 %	94 %

¹ Fra industrielle aktiviteter. Historiske tall (inkl. ikke-videreført virksomhet) i perioden 2006-2007.

² Elkem Aluminium hadde lavere kapitalbinding enn Orkla for øvrig og inngår ikke i tallet for 2008.

Substansverdier

En mulig verdsettelsesmodell av Orkla tar utgangspunkt i å skille mellom industrielle eiendeler, hvor verdiene ligger i den fremtidige inntjeningen ved fortsatt drift, og konsernets omsettelige substansaktiva med identifiserbare markedsverdier, hvor inntjeningen ikke er en del av Orklas industrielle driftsresultat.

Nedenfor presenteres de viktigste dataene for verddivurdering av Orklas substansaktiva. Med dette som grunnlag kan en investor, med utgangspunkt i egne forutsetninger for verdsettelse av de ulike eiendelene, foreta en verddivurdering av konsernet.

TILKNYTTETE SELSKAPER

Orkla har eierandeler i flere selskaper som rapporteres som tilknyttede selskaper. De største er Renewable Energy Corporation ASA (REC) hvor eierandelen er 39,73 % og Jotun AS hvor eierandelen er 42,5 %. REC er notert på Oslo Børs og hadde en markedsverdi på 32 mrd. kroner ved årsskiftet. Selskapet har på kort tid blitt en av verdens ledende aktører innen solenergi. RECs virksomhet omfatter alle ledd i verdikjeden fra produksjon av råmateriale til solceller og -moduler. Jotun er etablert som en global aktør innen produksjon av maling og pulverlakker med sterke posisjoner i Asia og Midtøsten. Selskapet ekspanderer jevnlig, og har hatt god organisk vekst de siste årene.

Hoveddata for disse selskapene er vist i note 3 «Investeringer i tilknyttede selskaper etter egenkapitalmetoden» i konsernregnskapet og under «Orkla Associates» på side 112-115.

AKSJEPORTEFØLJEN

Orklas aksjeportefølje hadde pr. 31.12.2008 en markedsverdi på 11,4 mrd. kroner. 23 % av porteføljen er i unoterte aksjer og 58 % er i utenlandske aksjer, hovedsakelig nordiske. Ikke realiserte gevinster ved årsskiftet var 847 mill. kroner. Realisering av gevinster på aksjer hjemmehørende i EØS-området er skattefrie. Dette

medfører at tap på de samme aksjene ikke er skattemessig fradragsberettiget. Aksjeporteføljen presenteres som kort-siktig og til virkelig verdi i balansen. Gevinst og nedskrivninger/tap føres i henhold til IFRS i resultatregnskapet. Se for øvrig note 18 «Aksjeporteføljen» i konsernregnskapet og «Orkla Financial Investments» på side 116-119.

ORKLA EIENDOM

Eiendomsvirksomheten i Orkla er konsentrert rundt utvikling av eiendommer som i vesentlig grad stammer fra nedlagt industrivirksomhet i konsernet. Balanseført verdi av Orklas eiendomsengasjement pr. 31.12.2008 var 1.557 mill. kroner. Utviklingsprosjekter er bokført med 174 mill. kroner. De største prosjektene er Ringnes Park og Idun, hvor Orklas andel tilsvarer et utbyggingspotensiale på 40.000 m² bolig sentralt i Oslo. Resultatet fra Orkla Eiendom inngår i «Orkla Financial Investments».

SKOG

Konsernet eier cirka 1,1 mill. dekar skog og utmark, herav rundt 800.000 dekar produktiv skog. Balanseførte anleggsmidler knyttet til skog inngår med 128 mill. kroner (ikke inkludert virkelig verdielement). Årlig hogstkvantum er cirka 100.000 m³. Gjennomsnittlig tømmerpris for solgt virke i 2008 var 378 kroner pr. m³, som er en nedgang på 10 % sammenlignet med 2007.

I 2008 ble det omsatt skogeiendommer på Østlandet til priser mellom 1.000 og 2.500 kroner pr. dekar, avhengig av skogtilstand og geografisk beliggenhet. Resultatet fra skogsdriften er rapportert under «Orkla Financial Investments».

KRAFT

EBITA¹ fra salg av egenprodusert kraft og fra energihandel rapporteres under Elkem Energi og Borregaard Energi. For 2008 utgjorde dette totalt 776 mill. kroner. Driftsresultatet fra handelsvirksomheten var i 2008 negativt med 52 mill. kroner. Dette er langt under de siste årenes handelsresultat som har vært:

2003	226 mill. kroner
2004	97 mill. kroner
2005	131 mill. kroner
2006	361 mill. kroner
2007	228 mill. kroner

Vannkraftproduksjonen i et normalår har frem til 2008 utgjort cirka 3,6 TWh for konsernet. I løpet av 2008 var det vesentligste av utbyggingen av Saudefaldene ferdigstilt og total produksjon for konsernet i 2009 vil være 4,1 TWh.

Av Orklas produksjonskapasitet på 4,1 TWh er 1,4 TWh underlagt hjemfall. Gjenværende løpetid for disse er i gjennomsnitt 20 år. De resterende 2,6 TWh er leide fallrettigheter på 2,0 TWh som utløper i 2030, og evigvarende rettigheter på 0,6 TWh. Stortinget har i 2008 vedtatt å ikke videreføre konsesjonene utover de opprinnelige hjemfallstidspunktene. Den finansielle verdien er dog intakt da disse eiendelene kan selges til statlige/kommunale selskaper som ikke omfattes av hjemfall. For Orkla betyr dette at disse eiendelene må selges før utløpet av konsesjonstiden.

Kraften omsettes til markedsvilkår internt i konsernet og eksternt i kraftmarkedet på korte og lange kontrakter.

Se for øvrig konsernets note 27 «Kraft og kraftkontrakter» for ytterligere informasjon om kraftverkene.

ELKEM SOLAR

Elkem Solar har i flere år drevet forskning på en ny og mer kostnadseffektiv teknologi og produksjon av høyrent silisium til solarindustrien. Høsten 2006 vedtok Orkla å investere i et produksjonsanlegg med kapasitet på 6.000 tonn silisium til solarindustrien. Produksjonsanlegget har en estimert investeringskostnad på 4,0-4,2 mrd. kroner og anlegget var mekanisk ferdigstilt i slutten av 2008. Totale utgiftsførte kostnader i 2008 var 381 mill. kroner. Disse kostnadene inngår i EBITA¹ for «Elkem Silicon-related».

Produksjonsvolumet forventes gradvis å bygges opp i 2009 med full kapasitet fra 2010. Elkem Solar har kontrakter på leveranser av 100 % av kapasiteten fram til 2011 og 50 % av kapasiteten i perioden 2012-2018.

Omsetningen i Elkem Solar vil være avhengig av markedsprisene på silisium til solarindustrien på det aktuelle tidspunkt. Orklas ambisjoner for driftskostnader ved et fullt innkjørt anlegg er ned mot USD 20 pr. kg.

¹ Driftsresultat før amortisering, restruktureringer og vesentlige nedskrivninger.

Aksje- og aksjonærforhold

Omsetning av Orkla-aksjen

Orkla-aksjen er notert på Oslo Børs under tickerkodene ORK. Alle aksjene har like rettigheter og er fritt omsettelige. Orkla er et av de største selskapene på Oslo Børs, og ved utgangen av 2008 utgjorde verdien av Orkla 8,9 % av Oslo Børs Benchmark Index. Orkla-aksjen kan i tillegg handles gjennom Orklas Level-1 ADR-program i USA.

På Oslo Børs ble det omsatt Orkla-aksjer for 86,9 mrd. kroner i 2008, tilsvarende 3,5 % av børsens totale omsetning. Gjennomsnittlig daglig volum var 5,5 millioner aksjer.

Kjøps- og salgsopsjoner samt forwards med Orkla-aksjen som underliggende verdipapir noteres på Oslo Børs. Som følge av børs- og clearingsamarbeidet mellom Oslo Børs, Stockholmsbörsen og EDX (derivatbørsen i London) eropsjonene også tilgjengelige i disse markedene.

AKSJONÆRSTRUKTUR

Pr. 31.12.2008 hadde Orkla 50.613 aksjonærer, mot 40.933 året før. Ved årets utgang var 35,9 % av aksjene eid av utenlandske investorer, mot 42,8 % ved inngangen til året. En oversikt over nordiske og internasjonale meglerhus og analytikere som følger Orkla regelmessig er vist på side 129. Listen holdes oppdatert på Orklas nettsider under «Investor».

STEMMERETTS- OG EIERFORHOLD

Orkla har én aksjeklasse, hvor hver aksje gir én stemme. Pålydende pr. aksje er 1,25 kroner.

Stemmerett for transportert aksje kan utøves når transporten er registrert i VPS innen fristen for påmelding til generalforsamling. Etter norsk lovgivning kan det kun stemmes for aksjer som er registrert på eiers navn. Dersom

aksjonæren selv ikke har anledning til å avgi sin stemme på generalforsamlingen kan aksjonæren utnevne en fullmektig til å avgi sin stemme. Påmelding til generalforsamlingen må skje til Orklas kontofører, DnB NOR Verdipapirservise, senest kl. 16.00 den 21.4.2009.

UTSTEDELSE AV AKSJER

Styret har frem til ordinær generalforsamling i 2009 en fullmakt av 24.04.2008 til å forhøye aksjekapitalen gjennom nytegnning av aksjer med samlet verdi på inntil 90.000.000 kroner fordelt på inntil 72.000.000 aksjer, hver pålydende 1,25 kroner. Fullmakten kan benyttes ved én eller flere emisjoner. Formålet med fullmakten er å muliggjøre enklere saksbehandling for styret dersom det skulle bli aktuelt å videreutvikle konsernets satsningsområder ved erverv av virksomhet mot vederlag i nytegnede aksjer eller ved for øvrig å forhøye aksjekapitalen ved rettede emisjoner. Tilsvarende fullmakt har vært gitt regelmessig av tidligere generalforsamlinger. Styret vil på generalforsamlingen 23.04.2009 foreslå å fornye fullmakten frem til ordinær generalforsamling i 2010.

EGNE AKSJER

Generalforsamlingen vedtok 24.04.2008 å gi styret fullmakt til å erverve egne aksjer i Orkla ASA med pålydende verdi inntil kr. 125.000.000 fordelt på inntil 100.000.000 aksjer, dog slik at behold-

ningen av egne aksjer ikke kan overstige 10 % av utestående aksjer til enhver tid. Fullmakten gjelder frem til ordinær generalforsamling i 2009. I løpet av 2008 har Orkla kjøpt 10.000.000 aksjer i Orkla ASA, som tilsvarende 1 % av utestående aksjer. Det ble i 2007 kjøpt tilbake 0,7 % og i 2006 0,5 % av utestående aksjer. Orkla eide 11.917.888 egne aksjer pr. 31.12.2008.

Styret vil på generalforsamlingen foreslå å videreføre en fullmakt for styret til kjøp av egne aksjer frem til ordinær generalforsamling i 2010. Utnyttelse av fullmakten vil bestemmes av i hvilken grad styret til enhver tid finner at tilbakekjøp av egne aksjer bedømmes som fordelaktig for selskapets aksjonærer. Aksjer som erverves under fullmakten forutsettes amortisert eller benyttet til oppfyllelse av insentivprogrammer for ansatte i tillegg til konsernets aksjeordning for ansatte.

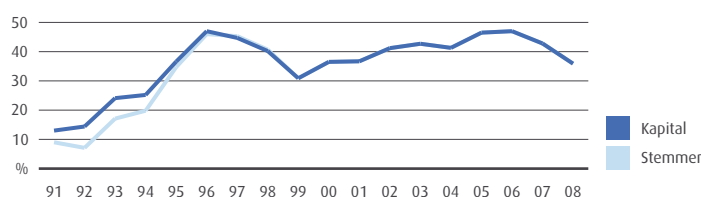
AKSJEORDNINGER FOR ANSATTE

For å stimulere ansatte til langsiktig eierskap i selskapet, har Orkla i flere år tilbudt ansatte å kjøpe aksjer med rabatt i forhold til børskurs. Rabatten ble i 2008 økt fra 20 % til 25 %. Alle ansatte i Norge, Sverige, Danmark, Finland, Østerrike, Sveits, Polen, Portugal, Romania, Slovakia, Spania, England, USA, Tyskland, Ungarn, Litauen, Nederland, Latvia, Estland, Island, India, Italia, Belgia, Brasil og Tsjeckia fikk høsten 2008 tilbud om å kjøpe aksjer for inntil 28.000 kroner hver i Orkla ASA med 25 % rabatt basert på børsens sluttkurs på 42,25 kroner den 12.11.2008. De ansatte kjøpte i forbindelse med programmet totalt 1.992.381 Orkla-aksjer. Konsernets målsetning er å videreføre dette programmet i årene som kommer.

Fordeling av aksjer på aksjonærer 31.12.2008

Antall aksjer	Antall aksjonærer	Andel av kapital
1-500	21.302	0,45 %
501-5.000	23.827	3,92 %
5.001-50.000	4.675	6,18 %
50.001-500.000	642	8,85 %
500.001-2.500.000	119	12,68 %
over 2.500.000	48	67,92 %

UTVIKLING I UTENLANDSANDEL

Gjennomsnittlig antall aksjer utestående utvannet

	2008	2007	2006	2005	2004
Gj.sn. antall aksjer utstedt	1.034.955.560	1.036.430.970	1.041.430.970	1.054.029.330	1.066.758.715
Gj.sn. antall egne aksjer	-18.640.916	-8.624.311	-9.777.465	-23.700.235	-37.136.125
Gj.sn. antall eksternt eide aksjer	1.016.314.644	1.027.806.659	1.031.653.505	1.030.329.095	1.029.622.590
Beregnet utvanningseffekt ¹	1.515.057	3.485.305	2.726.750	2.310.565	1.655.540
Gj.sn. antall aksjer eksternt eide utvannet	1.017.829.701	1.031.291.964	1.034.380.255	1.032.639.660	1.031.278.130

¹ Totalt har Orkla utstedt 10.277.000 opsjoner til ledende ansatte pr. 31.12.2008. Det henvises til konsernets note 6.

OPSJONSPROGRAM

Orklakonsernet har en opsjonsordning som omfatter cirka 250 ledere, hvor den enkelte leder i fremtiden får rett til å kjøpe et antall Orkla-aksjer til en bestemt utøvelseskurs. Antall utstedte opsjoner utgjorde ved årsskiftet 10.277.000. Opsjonsprogrammet er moderat i omfang da det representerer cirka 1 % av utestående aksjer. For mer informasjon om opsjonsordningen se note 5 «Godtgjørelser og avtalefestede forhold» i regnskapet for Orkla ASA.

INVESTOR RELATIONS

Kommunikasjon med eiere, investorer og analytikere, både i inn- og utland, er en prioritert oppgave for Orkla. Målet er at finansmarkedene skal ha tilstrekkelig informasjon om selskapet for å sikre en prising som reflekterer de underliggende verdier. En overordnet målsetning for investor relations-arbeidet i Orkla er å skape tillit gjennom likebehandling av alle aktører når det gjelder tilgang på finansiell informasjon.

WWW.ORKLA.NO/IR

Orkla offentliggjør all finansiell informasjon på egen hjemmeside. Presentasjoner, delårsrapporter, årsrapporter, tallmateriale samt børs- og pressemeldinger legges fortløpende ut på hjemmesiden, hvor det også finnes generell informasjon om Orkla-aksjen, kursutvikling og aksjonærforhold.

De 20 største aksjonærene 31.12.2008

Aksjonær		Antall aksjer	Eierandel
1 Canica AS ¹		139.542.000	13,6 %
2 Folketrygdfondet		121.313.110	11,8 %
3 Twist 5 AS ¹		77.000.000	7,5 %
4 JP Morgan Chase Bank	Nominee	31.283.900	3,0 %
5 State Street Bank and Trust	Nominee	27.551.252	2,7 %
6 BNY s/a F. Templeton-Mutual Shares ²		24.350.543	2,4 %
7 BNY s/a F. Templeton-Mutual Discovery		20.568.718	2,0 %
8 JP Morgan Chase Bank	Nominee	19.650.000	1,9 %
9 Clearstream Banking	Nominee	17.525.161	1,7 %
10 Canica Investor AS ¹		16.000.000	1,6 %
11 Orkla ASA ³		11.917.888	1,2 %
12 Rasmussengruppen AS		9.804.000	1,0 %
13 BNY s/a F. Templeton-Mutual Qualified Fund		9.599.083	0,9 %
14 JP Morgan, Franklin Templeton Lending	Nominee	8.966.651	0,9 %
15 Oslo Pensjonsforsikring		8.500.000	0,8 %
16 JP Morgan Chase Bank	Nominee	8.409.511	0,8 %
17 BNY s/a F. Templeton-Mutual Beacon Fund		8.348.283	0,8 %
18 Investors Bank & Trust Company	Nominee	8.252.748	0,8 %
19 DNB Nor Bank ASA		8.066.014	0,8 %
20 Vital Forsikring ASA		7.899.246	0,8 %
Sum aksjer		584.548.108	56,8 %
Antall aksjer totalt		1.028.930.970	100,0 %
Antall eksternt eide aksjer		1.017.013.082	98,8 %

¹ Stein Erik Hagen inkl. nærstående meldte den 10. desember 2008 at de eier 239 942 000 Orkla-aksjer som tilsvarer 23,3 % av totalt antall aksjer i Orkla. Canica AS, Twist 5 AS og Canica Investor AS er nærstående selskaper av Stein Erik Hagen.

² Franklin Templeton Group flagget den 13. juli 2007 at de eier 8,14 % i Orkla. Aksjonær nr. 6, 7, 13 og 17 inngår i Franklin Templeton Group

³ Aksjer i eget eie har ikke stemmerett.

Risikofaktorer

Utfordrende eksterne rammebetingelser – risikoreduserende tiltak intensivert

Konsernets risikonivå har som følge av eksterne faktorer i sum økt i 2008. Arbeidet med risikoreduserende tiltak vurderes samtidig å være styrket, men dette har ikke kunnet oppveie de dramatiske endringene i de eksterne rammebetingelsene. Når også diversifiseringseffekter hensyntas, er Orkla likevel fortsatt en organisasjon som relativt sett ikke tar høy risiko i forhold til risikobærende evne. Konsernet er tungt inne i stabile bransjer som merkevarer og vannkraft, mens volatiliteten er høyere innen aluminium, materialer, solenergi og finansielle investeringer.

Orklas totale risikonivå og risikoreduserende tiltak er i stor grad relatert til de løpende forretningsmessige problemstillinger i de enkelte selskapene. Risikonivå i de respektive forretningsområdene kan forklares som en kombinasjon av sannsynlighet og konsekvens (representert i risikomatriksen på neste side). I risikoanalysen er både iboende og nåværende risikonivå vurdert, samt forventet fremtidig restrisiko dersom ytterligere tiltak iverksettes.

De enkelte risikofaktorene og de risikoreduserende tiltakene er hver for seg for små til å kommenteres spesifikt. Dette kapittelet fokuserer derfor på overordnede risikofaktorer som påvirker kontantstrømmen og/eller egenkapitalen og dermed verdisettingen av konsernet. Orklas risikoeksponering er i hovedsak delt inn i strategiske, operasjonelle og finansielle risikoer.

Orklas strategiske risikoeksponering er knyttet til konsernets overordnede vurderinger og beslutninger som blant annet påvirkes av de underliggende operasjonelle og finansielle risikofaktorer. Konsernets operasjonelle risikoeksponering påvirkes av faktorer knyttet både til selskapsspesifikke indre forhold og forhold utenfra, relatert til for eksempel bransje eller geografisk marked. De interne og eksterne faktorene sorteres i grupper, også kalt risikokategorier. De viktigste interne risikokategoriene er prosesser, teknologi, medarbeidere og ledelse, mens de viktigste eksterne er

rammebetingelser, leverandører, marked samt andre forhold. Sistnevnte inkluderer risiko som utløses av eksempelvis sykdomsspredning (for eksempel salmonella), uønskede handlinger (for eksempel sabotasje), samt meteorologiske og geologiske forhold som ekstrem tørke, kulde, nedbør og jordskjelv. Finansielle risikoer er knyttet til blant annet kapitaltilgang og likviditet, endringer i rentenivå, endringer i valutakurser, motpartsrisiko og finansielle kontrakter.

En enhetlig og metodisk tilnærmingsmåte til beskrivelse av risikoer gjør det mulig å sammenligne risikonivå på tvers av risikokategorier og forretningsområder, og det tas blant annet i bruk statistiske metoder i vurderingene av risikonivå og risikobærende evne. Dette bidrar til en kvalitetssikring av den overordnede styringen av konsernets risikoprofil. For å unngå for stor risikokonsentrasjon, følges eksponeringen mot de respektive enheter, bransjer og geografiske områder nøye på konsernnivå.

Strategisk risiko

Krisen i finans- og realøkonomien som oppsto i 2008 virker inn på Orklas virksomheter. Spesielt påvirkes konjunkturutsatte virksomheter som Orkla Aluminium Solutions, Orkla Materials og Orkla Financial Investments, mens Orkla Brands i mindre grad merker effektene av krisen. På konsernnivå er det særlig naturlig å peke på følgende forhold som påvirker risikobildet:

- Redusert global etterspørsel

- Mer krevende ekspansjonsforhold grunnet redusert kontantstrøm og dyrere finansiering
- Økt oppgjørsrisiko knyttet til manglende betalingsevne
- Økt risiko for insolvens hos leverandører av strategiske råvarer
- Krevende driftsforutsetninger som følge av betydelige fluktuasjoner i valutakurser

Orkla, med sin diversifiserte portefølje og solide balanse, er i utgangspunktet godt rustet til å kunne håndtere de krevende makroøkonomiske forholdene. Risikoreduserende tiltak er samtidig intensivert i takt med den økte usikkerheten. Det er en iboende risiko knyttet til manglende optimalisering av konsernets selskapsportefølje. Det er derfor et kontinuerlig fokus på og en opportunistisk holdning til utviklingen av selskapsporteføljen.

Det er også betydelig fokus på risiko knyttet til tapte muligheter (opportunity risk). Dette innebærer eksempelvis å ikke ha finansiell handlefrihet til å utnytte forretningsmessige muligheter som sannsynligvis vil dukke opp i kjølvannet av krisen. Det er dermed et prioritert tiltak å sikre fortsatt tilstrekkelig handlefrihet og fleksibilitet.

Operasjonell risiko

Generelt er risikonivået på kort sikt høyest innen de mest sykliske bransjene, særlig innenfor Orkla Aluminium Solutions, men også innen Orkla Materials og deler av Orkla Associates (REC). Andelen av konsernets totale risiko innenfor disse områdene må ses i sammenheng med størrelsen på virksomhetenes investeringer og infrastruktur, og de potensielle tapsverdier dette representerer. Innenfor Orkla Financial Investments er risikoen primært knyttet til verdiutviklingen av Aksjeporteføljen, hvor det i hovedsak er balanserisiko og i mindre grad kontantstrømsrisiko som for de andre operative enhetene.

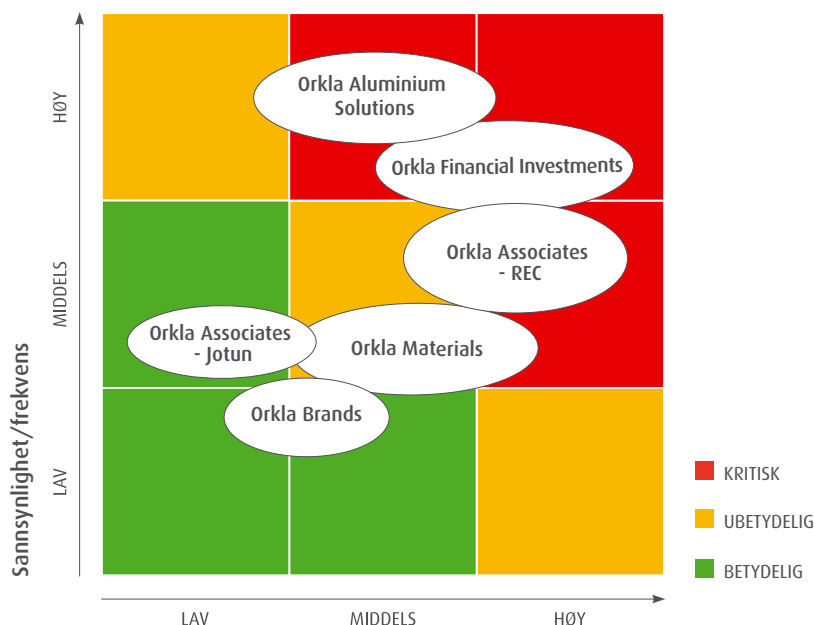
Orkla Brands

Innenfor Orkla Brands er den største risikoen knyttet til sviktende marginutvikling. På inntektssiden er risikoen primært knyttet til manglende evne til vellykket tilpasning av prisene i tråd med endringer i råvare- og emballasjepriser, forsterket forhandlingsposisjon fra aktørene i dagligvarehandelen, manglende innovasjonsevne, gradvis erosjon av merkeposisjoner, negativt helsefokus på enkelte produkter og økt tilstedeværelse av tunge, internasjonale aktører. På kostnadssiden representerer underliggende prisvekst særlig på råvarer, men også lønn, samt ugunstig valutakursutvikling en betydelig risiko. For å motvirke prispress tas det aktivt i bruk innovasjoner samtidig som forbedringsprogrammer forsterkes kontinuerlig. Komplexiteten og risikoen i verdikjeden fra «fjord» og

«jord» til «bord» representerer også et område som det fokuseres på, blant annet gjennom leverandørrevisjoner.

Orkla Aluminium Solutions

Den største risikoen innenfor Orkla Aluminium Solutions knytter seg til i hvilken grad Sapa Profiles innfri oppkjøpsforutsetningene, som ligger til grunn for den nye virksomheten som ble etablert i 2007. På tross av at markedsforholdene i det korte bildet er svært krevende, opprettholdes målene i den kommuniserte langsiktige forretningsplanen. I tillegg er det, særlig på kort sikt, risiko knyttet til volumutvikling, samt lave marginer på foredlede aluminiumprofiler. Det arbeides i utstrakt grad med å sikre tilstrekkelig fleksibilitet i både kostnadsbase og priser, og kapasiteten tilpasses kontinuerlig.

Konsekvens

Figuren illustrerer den relative risikoeksponeringen mellom de ulike forretningsområdene i Orkla. Risikonivået i Orkla har økt noe fra 2006/2007, grunnet økt risikokonsentrasjon mot mer sykliske bransjer. Konsernets samlede risikoeksponering vurderes imidlertid fortsatt ikke som høy i forhold til risikobærende evne.

Markedsrisikoen for Sapa Heat Transfer og Building System vurderes som noe lavere enn for Profiles. Det knytter seg imidlertid risiko til at en relativt liten del av virksomheten befinner seg i det asiatiske markedet, som vurderes å ha betydelig vekstpotensial.

Orkla Materials

Elkem Solar representerer den største risikofaktoren innenfor Orkla Materials. Prosjektet er i slutfasen og organisasjonen har gjennom lang tid arbeidet aktivt og systematisk med å forberede driftsoppstart. Det må likevel antas at det er betydelig risiko knyttet til oppkjøring av produksjonen, med tilhørende innvirkning på de økonomiske resultater i 2009. Det antas at usikkerhet utover dette er begrenset, forutsatt at det ikke må iverksettes vesentlige ombygginger under oppkjøring i 2009.

Finanskrisen påvirker Elkem i form av betydelig pris- og volumpress. For å redusere effektene av fallende etterspørsel, har Elkem etablert planer for å redusere produksjonskapasitet tilsvarende. Det er samtidig sterkt fokus på å forebygge tap knyttet til mislighold av kontrakter, spesielt når det gjelder betalingsforpliktelser. Videre er det innen Elkem risiko knyttet til tilgang og pris på råvarer, fraktkostnader, kraftkostnader i silisiumvirksomheten, samt valutakursutvikling (USD og Euro) innen ferrosilisium/støperi. Det er i Elkem etablert en egen finansiell risikostyringsfunksjon som følger opp finansiell sikring og handelsvirksomheten gjennom klare mandater og daglige tall på Value at Risk.

Borregaard er eksponert for risiko knyttet til svingninger i valutakurser (spesielt USD), energipriser (varmeenergi og elektrisk kraft), strategiske råvarer og generelt lav lønnsomhet i bransjen. I starten av 2009 ble nedleggelse av Borregaards anlegg i Sveits

sluttført, med påfølgende reduksjon i Borregaards risikonivå.

Orkla Associates

Tilknyttede selskaper består i hovedsak av investeringene i REC og Jotun. Investeringen i REC representerer en kritisk, men akseptabel risiko for Orkla. Det henvises for øvrig til RECs hjemmesider (www.recgroup.no) for utdyping av dette selskapets risikofaktorer. Eierposisjonen i Jotun vurderes ikke å representere betydelig risiko, og det henvises til Jotuns hjemmesider for ytterligere informasjon (www.jotun.no).

Orkla Financial Investments

Innenfor Orkla Financial Investments er den største risikoen knyttet til fall i aksjemarkedet og påfølgende reduksjon i verdien av Aksjeporteføljen. Som en følge av finanskrisen opplevde porteføljen et betydelig verdifall i 2008, dog noe mindre enn sammenlignbare indekser. Fokus på god diversifisering og kontinuerlig vurdering av økt kontantposisjon er tiltak for å begrense denne risikoen.

Orklas Aksjeportefølje er konsentrert primært om noterte aksjer i Norden. Forhold knyttet til Aksjeporteføljens struktur og sammensetning er det gjort nærmere rede for i konsernets note 18.

Finanskrisen har også gjort markedene for finansielle tjenester (Orkla Finans) og eiendom (Orkla Eiendom) mer utfordrende. For Orkla Finans knytter den største risikoen seg til forretningsmodellen og en vellykket refokusering fra løpende nysalg til mer langsiktige forvaltningsinntekter. Orkla Eiendom har primært risiko knyttet til gjennomføring av prosjekter, risiko i deleide selskaper, samt den generelle utviklingen i eiendomsmarkedet. Begge områdene representerer relativt lave potensielle tapsverdier på konsernnivå.

Orkla HQ/Other Business

Orklas hovedkontor representerer en liten andel av konsernets samlede risikoeksponering, men en stor andel av beredskapsrisikoene (risikoer med lav sannsynlighet, men høy konsekvens), som risiko knyttet til etterlevelse av lover og regler, finansiell rapportering, skatt, opphavsrett, om-dømme og eierstyring og selskapsledelse. Konsernledelsen overvåker disse risikoene gjennom løpende driftsrapportering og faste møter, blant annet med den sentrale finansavdelingen.

Finansiell risiko

Finanskrisen har medført svært krevende forhold for finansiering. Imidlertid har Orkla ved utgangen av 2008 en sterk balanse med en egenkapitalandel på 47,7 % og net gearing på 0,55. Konsernet har også en robust finansieringsstruktur med langsiktige kommitterte trekkfasiliteter som mer enn dekker refinansieringsbehovet i 2009 og 2010. Refinansieringsrisikoen vurderes følgelig som lav, men lånefinansiert ekspansjonsevne er begrenset.

Orkla har innenfor mange områder virksomhet med produksjon og salg i flere land, og er eksponert mot finansielle risikoer som prisrisiko på råvarer og ferdigvarer, valutarisiko, renterisiko, likviditetsrisiko og kredittrisiko. En mer detaljert diskusjon av Orklas finansielle risikofaktorer og risikoer forbundet med sikringsinstrumenter finnes i note 23.

Eierstyring og selskapsledelse

Orklas prinsipper for god eierstyring og selskapsledelse skal legge grunnlaget for langsiktig verdiskapning til beste for aksjonærer, ansatte og samfunnet for øvrig.

Prinsippene kan ikke erstatte arbeidet med å fremme en sunn forretningsmessig bedriftskultur, men må sees i sammenheng med dette. Åpenhet, transparens, ansvarlighet og likebehandling underbygger tilliten til konsernet både internt og eksternt.

Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

Styret i Orkla vil til enhver tid påse at Orkla har god eierstyring og selskapsledelse, og at Orkla følger «Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse» av 7.12.2004, sist revidert 4.12.2007. Temaet eierstyring og selskapsledelse er gjenstand for årlig vurdering og diskusjon i styret, der også teksten til dette kapitlet i årsrapporten blir behandlet.

Den videre gjennomgang av Orklas prinsipper for eierstyring og selskapsledelse følger systematikken i siste reviderte versjon av anbefalingen fra 2007. Redegjørelsen omfatter hvert enkelt punkt i anbefalingen og gir en beskrivelse av Orklas etterlevelse. Orkla har utarbeidet egne retningslinjer for selskapsmessig, etisk og samfunnsmessig ansvar og opptreden, som er tilgjengelige på Orklas nettsider under «Samfunnsansvar».

Virksomhet

Orklas formålsparagraf har følgende ordlyd: «Selskapets formål er å drive virksomhet som omfatter: Industri, handel, skogbruk, transport, finansiering, erverv og salg av verdipapirer og andre investeringer, kjøp, salg, utvikling og drift av fast eiendom, drift av aviser, blader og andre media, tjenesteytelser, og enhver annen virksomhet i sammenheng med det her

nevnte. Virksomheten drives av selskapet selv eller gjennom dets datterselskap i inn- og utland.».

Orkla driver, i tråd med sin formålsparagraf, virksomhet innen flere områder. I hovedtrekk har virksomhetens sammensetning gjennom de siste tiår vært konsentrert om merkevarer til husholdninger, spesialmaterialer og finansielle investeringer. Virksomheten er langsiktig og har skapt betydelige merverdier for aksjonærene. I denne årsrapporten er det redegjort både for konsernets og de enkelte forretningsområdenes mål og hovedstrategier.

Selskapskapital og utbytte

Konsernets egenkapital pr. 31.12.2008 var på 50,1 mrd. kroner, noe som tilsvarer en reduksjon i egenkapital på rundt 5 mrd. kroner i forhold til 2007. Endringen forklares hovedsakelig av årsresultat, utbetalt utbytte samt negativ endring i resultatreserven i Aksjeporteføljen. Orkla har i mange år fulgt en konsistent aksjonær- og utbyttepolitikk. Denne skal videreføres fremover. Det er redegjort nærmere for utbyttepolitikk og utbetalt utbytte under «Investering i Orkla-aksjen» på side 78-79.

Selskapets generalforsamling 24.4.2008 vedtok å gi styret fullmakt til å forhøye aksjekapitalen gjennom nytegnning av aksjer med samlet verdi inntil 90.000.000 kroner fordelt på inntil 72.000.000 aksjer, hver pålydende 1,25 kroner. Fullmakten gjelder for ett år, og kan benyttes ved én eller flere emisjoner. Formålet er å muliggjøre en enklere saksbehandling dersom det blir aktuelt å videreutvikle konsernets satsingsområder ved erverv av virksomhet

mot vederlag i nytegnede aksjer, eller ved å forhøye aksjekapitalen ved rettede emisjoner. Tilsvarende fullmakt har vært gitt regelmessig av tidligere generalforsamlinger.

Samtidig fikk styret fullmakt til å kjøpe tilbake inntil 100.000.000 egne aksjer slik at selskapet, slik loven foreskriver, kan erverve og holde inntil 10 % av aksjekapitalen. Slik fullmakt er gitt hvert år siden 1998. Kjøp av egne aksjer foretas på børs. I kapitlet om «Aksje- og aksjonærforhold» på side 84-85 er det gjort nærmere rede for hvorledes denne fullmakten er benyttet.

Likebehandling av aksjeeiere og transaksjoner med nærstående

Orkla har én aksjeklasse og hver aksje gir én stemme. Det er redegjort nærmere om stemmerett på generalforsamlingen under «Aksje- og aksjonærforhold» på side 84-85.

Selskapets politikk har vært å ikke vanne ut eksisterende aksjonærer, og det har i henhold til dette ikke vært gjennomført reelle kapitalforhøyelser i selskapet i nyere tid. Selskapets transaksjoner i egne aksjer gjennomføres i tråd med god børsskikk i Norge.

Orkla følger anbefalingens prinsipper for likebehandling av aksjeeiere og eventuelle transaksjoner med nærstående, og er generelt tilbakeholden når det gjelder transaksjoner med aksjeeiere, styremedlemmer, ledende ansatte eller nærstående av disse. For å unngå å skade selskapets omdømme, mener styret det er viktig med åpenhet og varsomhet i forbindelse med investeringer som kan bli oppfattet dit hen at det

er uheldig nært engasjement mellom selskapet og et styremedlem eller nærstående. Styret har derfor i styreinstruksen klargjort hvilke krav som skal gjelde for saksbehandlingen av transaksjoner, der både selskapet og et styremedlem kan ha interesser.

Det er utarbeidet retningslinjer for ledere og utvalgte spesialisters private investeringer, som blant annet inneholder regler om aktiv undersøkelsesplikt, forhåndsgodkjenning, rapportering og habilitet ved Orklas interne saksbehandling. Formålet er å sikre etterlevelse av offentlige og interne regler.

Fri omsettelighet

Alle Orkla-aksjene har like rettigheter og er fritt omsettelige. Omsetning av Orkla-aksjen er nærmere beskrevet under «Aksje- og aksjonærforhold» på side 84-85.

Generalforsamling

Orkla søker å legge til rette for at flest mulig aksjeeiere kan utøve sine rettigheter ved å delta i generalforsamlingen, og at generalforsamlingen blir en effektiv møteplass for aksjeeiere og styret. Generalforsamling avholdes hvert år innen utgangen av mai måned. Dato for generalforsamlingen i 2009 er fastsatt til 23. april.

Innkalling og saksdokumenter utsendes senest to uker før generalforsamlingen holdes og gjøres tilgjengelig på Orklas nettsider under «Investor», senest 21 dager før generalforsamlingen. Påmeldingen skjer via skriftlig tilbagemelding, telefaks eller internett og fristen er tidligst tre virkedager før generalforsamlingen. Aksjeeiere som ikke selv kan delta, kan avgi stemme ved bruk av fullmakt. Det gis nærmere informasjon om bruk av fullmakt og aksjeeieres rett til å få behandlet saker på generalforsamlingen i både innkallingen og på Orklas nettsider.

Det følger av anbefalingen at styret, valgkomiteen og revisor skal være tilstede i generalforsamlingen. Under generalforsamlingen i Orkla er revisor, styrets leder og valgkomiteens leder alltid til stede for å svare på spørsmål. Øvrige medlemmer av styret og valgkomiteen deltar normalt. Fra administrasjonen deltar konsernsjef og finansdirektør og øvrige direktører etter behov. I henhold til selskapets vedtekter ledes generalforsamlingen av bedriftsforsamlingens ordfører.

Valgkomité

Orkla har en vedtektsfestet valgkomité valgt av generalforsamlingen. Komiteen består av to til fem medlemmer, og generalforsamlingen velger dens leder blant disse. Medlemmene velges for inntil to år om gangen og generalforsamlingen fastsetter valgkomiteens godtgjørelse. Komiteens oppgaver er å fremme begrunnet forslag overfor generalforsamlingen om valg av aksjonærvalgte medlemmer til selskapets bedriftsforsamling, og forslag overfor de aksjonærvalgte medlemmer av bedriftsforsamlingen om disses valg av medlemmer til styret. Informasjon om hvem som er på valg, og hvordan innspill og forslag kan gis til valgkomiteen, legges ut på Orklas nettsider under «Investor». Det legges til rette for at generalforsamlingen får mulighet til å stemme på hver enkelt av kandidatene.

Valgkomiteen fremlegger også forslag overfor hele bedriftsforsamlingen om valg av styrets leder og nestleder. Komiteen suppleres da med en representant utpekt av de ansattevalgte medlemmer av bedriftsforsamlingen. Det er redegjort for komiteens sammensetning på side 128. Selskapets administrasjon eller styre er ikke representert i valgkomiteen.

Bedriftsforsamling og styre, sammensetning og uavhengighet

Det er redegjort for sammensetningen av selskapets styrende organer på side 128.

Bedriftsforsamlingen er sammensatt med sikte på å gi bred representasjon fra selskapets aksjeeiere. Den velger etter loven sin leder og møter normalt tre ganger pr. år. Generalforsamlingen la i 2008 til grunn at funksjonstiden for aksjonærvalgte medlemmer og vara-medlemmer skal være ett år. Bakgrunnen er at en årlig vurdering av bedriftsforsamlingens samlede sammensetning vil gi større fleksibilitet.

Styrets leder og nestleder velges av bedriftsforsamlingen etter forslag fra valgkomiteen. De aksjonærvalgte styre-medlemmene kan etter vedtektene velges for en periode på inntil to år. Valgkomiteen varslet i 2007 at den tar sikte på å foreslå ett års funksjonstid for aksjonærvalgte medlemmer og vara-medlemmer. Dette ble fulgt opp i 2008, og samtlige aksjonærvalgte styre-medlemmer er derfor på valg i 2009. Det er på side 22-23¹ gitt en mer utfyllende beskrivelse av det enkelte styre-medlems bakgrunn, kvalifikasjoner, funksjonstid og aksjeeie i Orkla. Styresammensetningen fyller anbefalingens krav til medlemmenes uavhengighet av selskapets ledelse, hovedaksjeeiere og vesentlige forretningsforbindelser, og det er få til-

feller av inhabilitet under behandling av saker i styret. Representanter for den daglige ledelse er ikke medlemmer av selskapets styre. Det følger av Orklas vedtekter § 4 at styrets aksjonærvalgte medlemmer skal eie aksjer i selskapet.

I henhold til norsk lov skal ansatte være representert i bedriftens styrende organer. På denne bakgrunn og i henhold til gjeldende bedriftsdemokrati-ordning har konsernets ansatte rett til å velge syv av totalt 21 medlemmer av bedriftsforsamlingen i Orkla ASA. Tilsvarende har konsernets ansatte rett til å velge tre medlemmer av styret i Orkla ASA, samt to observatører.

Bedriftsforsamlingens og styrets arbeid og oppgaver

Bedriftsforsamlingens lovfastsatte oppgaver er å føre kontroll og tilsyn overfor selskapet og styret, samt velge styre-medlemmer og styreleder.

Styrets lovfastsatte oppgaver omfatter den overordnede forvaltning og kontroll av selskapet. Styret vedtar hvert år en konkret møte- og arbeidsplan for det etterfølgende år. Planen dekker både strategiarbeid, andre relevante forret-

ningsmessige problemstillinger og kontrollarbeid. Styrets arbeidsplan for 2008 forutsatte åtte møter, hvorav ett møte over halvannen dag for å behandle strategiske spørsmål. Ut over dette har styret avholdt tre møter, slik at det i 2008 er avholdt i alt elleve møter, hvor det til sammen ble behandlet 77 saker. Innholdet i styrets arbeid er nærmere omtalt på side 8-21 i årsberetningen.

Styrets oppgaver er fastsatt i instruks, vedtatt av styret 3.11.2004, sist revidert 3.5.2007. Styreinstruksen er tilgjengelig på Orklas nettsider under «Investor», og omfatter blant annet bestemmelser om styrets ansvar og plikter, daglig leders informasjonsplikt overfor styret og styrets saksbehandling.

Styret har opprettet et fast kompensasjonsutvalg og et fast revisjonsutvalg. Utvalgene fattet ingen vedtak, men fører på styrets vegne tilsyn med administrasjonens arbeid og forbereder saker for behandling i styret innen sine saksområder. Utvalgenes mandater er tatt inn i styreinstruksen.

Kompensasjonsutvalget ledes av styrets leder, Stein Erik Hagen, og hadde i 2008

SLIK VELGES ORKLAS STYRENDE ORGANER

ANSATTE I KONSERNBEDRIFTER

Velger i henhold til konsernets bedriftsdemokratiordning

7 ansattevalgte medlemmer

3 ansattevalgte medlemmer

2 ansattevalgte observatører

BEDRIFTSFORSAMLINGEN

En samlet bedriftsforsamling velger bedriftsforsamlingens leder

En samlet bedriftsforsamling velger styrets leder

GENERALFORSAMLINGEN

Velger etter innstilling fra valgkomiteén

14 aksjonærvalgte medlemmer

Velges etter innstilling fra valgkomiteén

STYRET

7 aksjonærvalgte medlemmer

¹ Listen holdes oppdatert på Orklas nettsider.

i tillegg Åse Aulie Michelet og Aage Andersen som medlemmer. Konsernets personaldirektør er utvalgets sekretær. Revisjonsutvalget ledes av styrets nestleder, Svein S. Jacobsen, og hadde i 2008 i tillegg Lennart Jeansson og Per-Arnfinn Solberg som medlemmer. Leder av konsernets internrevisjon er sekretær for revisjonsutvalget.

Styret gjennomfører årlig en evaluering av sin virksomhet, og drøfter forbedringer i organisering og gjennomføring av styrearbeidet. En ekstern person benyttes ved jevne mellomrom til å tilrettelegge for egnevalueringen.

Risikostyring og internkontroll

Enhver leder i Orkla har ansvar for risikostyring og intern kontroll innenfor sitt ansvarsområde, noe som blant annet skal sikre: 1) utnyttelse av forretningsmessige muligheter, 2) målrettet, sikker, kvalitets- og kostnadseffektiv drift, 3) pålitelig finansiell rapportering og 4) overholdelse av gjeldende lover og regler. Orklas risikostyringssystem er grunnleggende for oppnåelse av disse målsetningene.

Konsernets Chief Risk Officer (CRO) skal bidra til at risiko av betydning for Orklas målsetninger blir kartlagt, analysert, effektivt håndtert og utnyttet på tvers av forretningsområder og fagdisipliner. Dette innebærer blant annet å:

- Kontinuerlig overvåke viktige risikoindikatorer for eventuelt å revurdere konsernets risikonivå
- Utarbeide og vedlikeholde instruksjoner og retningslinjer for risikostyring, beredskap og kontinuerlig drift
- Bistå ved implementering av helhetlig risikostyring i løpende drift samt i prosjekter/ved større beslutninger
- Fremlegge Orklas konsoliderte risiko-profil for konsernledelsen, styret og styrets revisjonsutvalg, samt foreslå adekvate risikoaksept-kriterier
- Fasilitere spredning av beste risikostyringspraksis og bidra til økt risikobevisthet på tvers av konsernet

- Delta i gjennomgangen av forretningsområdenes risikobilder i de respektive konsernselskapenes styre, for å påse at formelle risikovurderinger blir gjennomført, presentert, diskutert og konkludert på en enhetlig måte
- Gjennomføre detaljerte risikoanalyser på spesielt utsatte områder eller selskaper
- Identifisere, kommunisere og følge opp konsernkritiske risikofaktorer for å sikre at tilstrekkelige risikoreduerende tiltak er på plass, og unngå for stor risikokonsentrasjon mot enkelte områder
- Sikre at Orklas risikostyring er i henhold til relevante regulatoriske krav, samt ønsker fra Orklas interessenter
- Ha ansvaret for utvalgte risikoreduerende tiltak på konsernnivå

I tillegg til den linjemessige «top-down»/«bottom-up» risikostyringsprosessen med utgangspunkt i virksomhetenes verdikjede, er det etablert et risikostyringsforum, ledet av CRO, hvor de respektive risk managers fra Orklas forretningsområder møtes kvartalsvis for å utveksle erfaringer og kunnskap.

Som et ledd i konsernets interne kontrollsystem har Orkla en internrevisjonsfunksjon, som samarbeider med CRO og ekstern revisor, og har følgende oppgaver:

- Kontrollere at interne kontrollrutiner som reduserer risiko faktisk er etablert, og fungerer som forutsatt
- Bistå styret, konsernledelsen og forretningsområdene med revisjonsfaglig kompetanse og kapasitet, herunder oppfølging og kontroll i utvalgte konsernselskaper
- Være mottaker av meldinger under konsernets varslingsystem for brudd på konsernets etiske retningslinjer («whistle-blowing»). Informasjon om dette er tilgjengelig på Orklas nettsider under «Samfunnsansvar».

Internrevisjonen er uavhengig av «linjen» idet revisjonssjefen rapporterer til styrets revisjonsutvalg, og i særskilte tilfeller til bedriftsforsamlingens ordfører. For å sikre løpende oppfølging i det enkelte selskap, er det krav om at alle styre i operative datterselskaper minst én gang pr. år skal ha selskapets risikobilde og internkontroll på sin agenda.

Godtgjørelser til styret

Det er informert om alle godtgjørelser til styret i note 5 i regnskapet for Orkla ASA. Det fremgår her at styrets godtgjørelse ikke er resultatavhengig, og at det ikke er utstedt opsjoner til medlemmer av styret.

Godtgjørelse til ledende ansatte

Styrets kompensasjonsutvalg innstiller konsernsjefens betingelser overfor styret, samt fører tilsyn med de generelle vilkårene for andre ledende ansatte i konsernet. Styret vurderer konsernsjefen og hans betingelser én gang pr. år.

I styrets erklæring om lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte, jfr. note 5 i regnskapet for Orkla ASA, er det redegjort for godtgjørelsene til ledende ansatte og konsernets betingelsespolitikk, herunder omfang og innretning av bonus- og aksjerelaterte ordninger. Styrets erklæring behandles av bedriftsforsamlingen og blir sendt aksjonærene sammen med innkalling til ordinær generalforsamling.

På selskapets generalforsamling 24. april 2008 ble aksjonærene gitt en redegjørelse om Orklas betingelsespolitikk og styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte. Det ble foretatt en rådgivende avstemning over styrets retningslinjer for lønnsfastsettelsen for det kommende regnskapsåret, og generalforsamlingen vedtok å gi sin tilslutning til styrets retningslinjer. Videre godkjente generalforsamlingen styrets forslag til

retningslinjer for videreføring av en opsjonsordning for ledende ansatte og en videreføring av den generelle aksjekjøpsordningen for ansatte.

Informasjon og kommunikasjon

Orkla setter seg som mål å ha en regnskapsmessig og finansiell rapportering som investorene har tillit til. Orklas regnskapsførsel har høy grad av gjennomsiktighet, og fra og med 2005 har Orkla avlagt regnskap i tråd med International Financial Reporting Standards (IFRS). Styrets revisjonsutvalg følger, på styrets vegne, arbeidet med selskapets rapportering.

Orkla bestreber seg på å kommunisere aktivt og åpent med markedet.

Selskapets års- og kvartalsrapportering gir omfattende informasjon om de ulike sider ved virksomheten.

Selskapets kvartalspresentasjoner overføres direkte over internett og er sammen med års- og kvartalsrapporter tilgjengelige på Orklas nettsider under «Investor». I tillegg finnes en omfattende og detaljert fremstilling av annen informasjon, rapporter og dokumenter på Orklas nettsider. Alle aksjonærer likebehandles når det gjelder tilgang til finansiell informasjon. Konsernets investor relations virksomhet sørger for jevnlig kontakt med selskapets aksjonærer. Styret orienteres også jevnlig om denne virksomheten. Finansiell kalender for 2009 ligger på Orklas nettsider under «Investor», og er vist helt foran i årsrapporten.

Selskapsovertakelse

Styret vil ikke uten særlige grunner søke å forhindre eller vanskeliggjøre at noen fremsetter tilbud på selskapets virksomhet eller aksjer. Dersom en overtakelsessituasjon som omtalt i anbefalingen punkt 14 skulle oppstå, vil styret, i tillegg til å følge relevant lovgivning og regelverk, søke å følge de anbefalinger som der er gitt.

Revisor

Styret har fastsatt hvorledes ekstern revisor skal rapportere regelmessig til styret. Ekstern revisor fremlegger hver høst for styret sin vurdering av risiko, intern kontroll og kvalitet knyttet til finansiell rapportering i Orkla, og legger samtidig frem sin plan for revisjonsarbeidet kommende år. I tillegg deltar ekstern revisor i styrets behandling av årsregnskapet. Ved begge anledninger påser styret at styret og ekstern revisor kan drøfte aktuelle spørsmål uten at administrasjonen er til stede. Ekstern revisor og konsernsjef møter i alle møter i styrets revisjonsutvalg. Vedrørende intern revisors arbeid vises det til avsnittet om risikostyring og internkontroll ovenfor.

Orkla har utarbeidet retningslinjer for den daglige ledelsens adgang til å benytte revisor til andre tjenester enn revisjon. Den nærmere oppfølging er delegert til revisjonsutvalgets sekretær, som er leder av internrevisjonen.

Revisjonsutvalgets sekretær mottar en årlig oversikt fra ekstern revisor over andre tjenester enn revisjon som er levert til Orkla, og kommenterer dette særskilt i sin årlige rapport til revisjonsutvalget og styret. Det er redegjort for selskapets og konsernets bruk og honorering av ekstern revisor i note 5 i regnskapet for Orkla ASA. Så vel bedriftsforsamlingen som generalforsamlingen får en redegjørelse om revisors godtgjørelser fra konsernet fordelt på lovbestemt revisjon og bistand/tjenester.

I forbindelse med revisors deltakelse i revisjonsutvalget og styrets behandling av årsregnskapet, bekrefter revisor sin uavhengighet.

Forretningsmessig samfunnsansvar

Orklas viktigste bidrag til de lokalsamfunn der konsernet opererer er utviklingen av effektive, lønnsomme og konkurransedyktige bedrifter. Dette gir arbeidsplasser, skatteinntekter og produkter som samfunnet trenger.

Dokumentene «Mål og verdier», Orklas «Prinsipper for eierstyring og selskapsledelse» (corporate governance) og «Ethiske retningslinjer» beskriver prinsippene for samfunnsansvar i Orkla, og det generelle ansvaret som hviler på konsernets ledelse og ansatte. I tillegg har Orkla styringsdokumenter for konkrete saker.

Orkla har forpliktet seg til å drive sin virksomhet i pakt med prinsippene i FNs Global Compact, som er basert på Menneskerettighetserklæringen, Kyotoavtalen, ILO-konvensjonen og kampen mot korrupsjon.

Orkla ønsker en bærekraftig forretnings- og investeringspraksis som bidrar til langsiktig økonomisk, miljømessig og sosial utvikling. Orklas produkter og tjenester skal være pålitelige med hensyn til kvalitet, opprinnelse og konsekvenser både for personlig helse og for miljøet.

Gjennom en sunn og etisk bevisst forretningsdrift skal Orkla sørge for at det skapes grunnlag for tillit til konsernet. Kjernen i god selskapsstyring er en sunn bedriftskultur støttet av formålstjenlige systemer for styring og kontroll av driften.

Orkla utvikler forretningsmuligheter samtidig som menneskerettigheter og rettigheter i arbeidslivet respekteres. Det foretas en løpende vurdering av de samfunnsmessige og sosiale konsekvenser av virksomhetene.

Orkla skal være oppmerksom på endringer i hva samfunnet generelt oppfatter som god forretningsskikk, og evaluere og eventuelt endre egen praksis når det er nødvendig.

Roller og ansvar

For å sikre at Orklas forretningspraksis er i samsvar med konsernets prinsipper, er hver forretningsenhet ansvarlig for å vurdere den virkningen virksom-

heten har på samfunnet, samt ansvar for å avsette tilstrekkelige ressurser og utvikle tiltak som sikrer at disse prinsippene blir fulgt. Orklas styre og konsernledelse tar opp aktuelle temaer innen dette området etter behov, men har også en årlig samlet gjennomgang.

På konsernnivå blir temaet samfunnsansvar regelmessig drøftet og fulgt opp i Orklas Forum for samfunnsansvar, med medlemmer fra ulike fagfunksjoner og samtlige forretningsområder.

Fra prinsippp til praksis

Hver forretningsenhet skal ha hensiktsmessige rutiner for å identifisere potensielle interessekonflikter i forbindelse med særlig sensitive funksjoner, transaksjoner eller ansvarsområder.

Som et ledd i arbeidet med bevisstgjøring av medarbeidernes holdninger til etikk og samfunnsansvar, er det også i 2008 gjennomført en serie øvelser i håndtering av etiske, komplekse og motsetningsfylte situasjoner som Orklas medarbeidere og ledere kan møte (dilemmatrening).

Slik trening er gjennomført for nye selskaper, nye medarbeidere, ledergrupper og tillitsvalgte, enten som ledd i integreringsarbeidet, introduksjonsprogrammer eller i ordinære lederutviklingsprogrammer. Hensikten er å bygge opp en beredskap for situasjoner som kan oppstå og gjøre medarbeidere fortrolige med de etiske prinsipper som er bygget inn i konsernets egne standarder. Arbeidet med dilemmatrening og etisk bevisstgjøring vil fortsette.

Forretningsmessig samfunnsansvar finner du mer om på Orklas nettsider (www.orkla.no/samfunnsansvar). Orkla gir også ut en egen bærekraftsrapport, som er tilgjengelig samme sted.

Helse, miljø og sikkerhet

Orkla skal drive en sunn, langsiktig og bærekraftig virksomhet, som kjenne- tegnes av ansvar for medarbeidere, samfunn og miljø. Dette er en forutsetning for fremtidig lønnsom vekst.

Ulykker og dårlig helse kan ødelegge menneskeliv og få konsekvenser for virksomheten i form av fravær, produksjonstap, ødelagt utstyr og materiell.

Utgangspunktet for HMS-risikovurderinger i Orkla er å få kontroll på risikoutsatte forhold, sikre at ingen blir skadet eller syke grunnet forhold på jobben og begrense alvorlige hendelser. Alle enheter skal gjøre en kontinuerlig vurdering av risikobildet for å kunne drive planmessig HMS- og forbedringsarbeid. God risikokultur sørger også for etterlevelse av prosedyrer og regler, og er nødvendig dersom risikostyringen skal være en naturlig del av den daglige driften.

Arbeidsmiljø – helse og sikkerhet

Et trygt og godt arbeidsmiljø er en forutsetning for å lykkes. En av de viktigste indikatorene på hvor godt Orkla driver sine virksomheter og benytter ressursene, er skadefrekvens (H1-verdi¹). Lav skadefrekvens indikerer at driften er velorganisert, slik at det kan opereres uten fare for liv og helse og arbeidskraften kan benyttes på en god og produktiv måte. Orkla har en visjon om null skader. De siste årene har Orklas H1-verdi ligget på cirka 10, men med relativt stor variasjon fra selskap til selskap. Dette er et resultat Orkla ikke er fornøyd med, og arbeidet med å få ned antall arbeidsskader er intensivert. Arbeidet er møysommelig og krever særlig innsats fra lederne, men alle medarbeidere må bidra for at skadefrekvensen skal reduseres.

Miljø, klima og energi

En konsekvens av Orklas industrivirksomhet er bruk av betydelige mengder energi og utslipp av klimagasser. Orkla tar ansvar for miljøspørsmål i hele verdikjeden, fra produksjon av råvarer til kundenes og konsumentenes bruk av de ferdige produktene. Fokus på dette arbeidet har vært prioritert gjennom mange år, blant annet gjennom utvikling av energieffektiv drift og

arbeid med å redusere utslipp til miljøet. Orkla ser utviklingen av miljøvennlig teknologi og alternative energikilder som svært viktig for å bedre klimasituasjonen. Satsingen på solenergi gjennom investeringer i Elkem Solar og REC er Orklas viktigste bidrag. Dessuten har Borregaard over tid utviklet et unikt bioraffinerikonsept basert på trevirke, som gir bærekraftige alternativer til oljebaserte produkter.

Det er avgjørende å utvikle realistiske målsettinger og strategier for klimaarbeidet. Dette er imidlertid en tidkrevende og omfattende prosess, da det ikke eksisterer klare prinsipper eller retningslinjer for hvordan et fullstendig klimaregnskap skal utarbeides. Orkla har derfor startet arbeidet med en bred tilnærming, og det er inngått samarbeid med flere eksterne forsknings- og fagmiljøer for å få mer kunnskap. Formålet er å analysere og dokumentere klimabelastningen gjennom hele verdikjeden (livsløpsanalyser) med den hensikt å utarbeide konkrete mål og planer for reduksjon av klimagassutslipp.

I en rekke byer og tettsteder er Orklas fabrikker en stor arbeidsgiver, og det gir flere utfordringer i forhold til lokalmiljøet. Miljøarbeidet skal i hovedsak skje i tråd med retningslinjene i den internasjonale miljøstandarden ISO 14.000. Nasjonal lovgivning og lokale miljøkrav skal være tilfredsstillende, og bedriftene legger ned mye arbeid i å møte de økende miljøkravene fra ansatte, kunder, forbrukere og samfunnet for øvrig. Hver enkelt virksomhet setter opp mål, utarbeider aktivitetsplaner og etablerer systemer for å sikre og rapportere sitt miljøarbeid.

For mer informasjon om Orklas HMS-arbeid og aktiviteter, samt resultater for 2008 vises til HMS-rapport på Orklas nettsider (www.orkla.no/hms/2008).

¹ Antall skader med fravær pr. mill. arbeidstime

Orkla Materials | Borregaard

Fornybar utvikling

Borregaard har et av verdens mest avanserte bioraffinerier og en ledende posisjon innen fremstilling av kjemikalier, materialer og drivstoff basert på fornybar biomasse. Selskapet arbeider kontinuerlig med kommersialisering og fornyelse av sin innovasjonsportefølje.

Laboratorium for forretningsutvikling

I Borregaards bioraffineri fremstilles en rekke produkter fra biomasse, som er ett substitutt til oljebaserte produkter. I september åpnet Borregaards nye laboratorium for bioraffineri-forsøk i Sarpsborg. Laboratoriet er godt utrustet for å drive forretningsutvikling i grenseland mellom kjemi og biologi.

Bioraffineri-laboratoriet er en viktig del av Borregaards satsing på utvikling av verdifulle biokjemikalier. Her skal forskerne se på hele verdikjeden - fra alternative råstoff, via nye prosesser til ferdige produkter. En egen forskergruppe skal styrke selskapets kompetanse innen utvikling av biokjemikalier, alternative bioråstoffer, nye anvendelser, ulike teknologier og prosesser, samt bringe ny kompetanse innen mikrobiologi til Borregaard. Flere konkrete prosjekter er allerede igangsatt.

FORRETNINGSOMRÅDER I ORKLA

Orkla Brands	100
Orkla Aluminium Solutions	104
Orkla Materials	108
Orkla Associates	112
Orkla Financial Investments	116
Temaartikkel: Orkla Brands	120

H-verdi lik null

14. desember 2008 rundet Borregaard LignoTech én million arbeidstimer uten fraværsskader, og oppnådde dermed en H-verdi 1 lik null.. Målet er null skader og i første fase fokuseres det på orden og systematikk i arbeidsmiljøet. Derneft er det viktig å observere og forstå måten folk arbeider på, samt arbeide med skadetilløp og nestenulykker. Når dette er på plass, kan man for alvor starte arbeidet med sikkerhetskultur og folks adferd i jobbsituasjonen. Nye standarder innføres og alle ansatte er involvert i dialog rundt sikkerhetsspørsmål.

Mer fornybar energi

I mai 2009 skal to nye generatorer produsere ytterligere 55 GWh fornybar kraft fra Sarpsfossen, noe som tilsvarer årsforbruket for nærmere 3.000 husstander. Dette store miljøprosjektet i regi av Borregaard Energi medfører investeringer på 150 mill. kroner og er helt uten miljøkonsekvenser, da eksisterende vannføring og anlegg utnyttes.

Produksjonsøkningen oppnås fordi nye generatorer er mer effektive enn de gamle, samt at kapasiteten økes slik at vann ikke går tapt i flomperiodene. Prosjektet defineres inn under myndighetenes støtteordning for fornybar energi. Sarpsfossen er Norges mest vannrike foss med en fallhøyde på 20 meter. Borregaard eier halvparten av de vel 900 GWh som produseres i fossen.

Mål og strategier

Orklas hovedmål «Utvikle mennesker – skape verdier» reflekterer konsernets finansielle målsetting om å gi selskapets aksjonærer en avkastning godt over aksjemarkedets gjennomsnitt, og siden 1982 har gjennomsnittlig årlig avkastning vært 23 %. Eierskapet til fokus på god drift skal ligge i det enkelte forretningsområdet, mens Orklakonsernet skal være premissleverandør og fasilitere kompetanseutvikling, strukturell utvikling, samt realisering av synergier og erfaringsutveksling på tvers av konsernet. Med dette bakteppet har forretningsområdene egne mål og strategier som skal sikre nettopp langsiktig verdiskapning.

ORKLA BRANDS

MÅL

- Høy og varig verdiskapning gjennom å levere produkter som konsumentene og handelen «ikke klarer seg uten».
- Vekst både gjennom økte inntekter i eksisterende virksomheter og gjennom oppkjøp. Veksten vil i hovedsak skje i de markedene Orkla Brands har virksomhet i dag.
- Kontinuerlig kostnadseffektivisering i hele verdikjeden.

STRATEGI

Orkla Brands opererer etter en multilokal modell der ansvaret for verdiskapning i kjernevirksomheten ligger lokalt i det enkelte selskap. Hovedfokus er å etablere dyp innsikt i kundens og konsumentens behov, og benytte denne innsikten til å levere innovasjoner med høy og varig verdiskapning. Bruk av sterke merkevarer er sentralt for å sikre lojalitet fra konsumentene. Det hentes ut synergieffekter mellom virksomhetene gjennom kompetansespredning og felles kostnadseffektive støttefunksjoner.

ORKLA ALUMINIUM SOLUTIONS

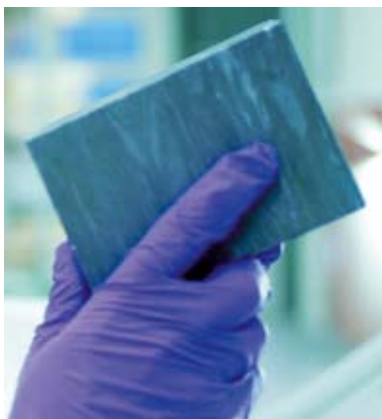
MÅL

- Stadig forbedret produktivitet ved hjelp av virksomhetssystemet Genesis (Toyota Production System).
- Helse-, miljø- og sikkerhetsresultat i verdensklasse.
- Øke andelen kundetilpassede løsninger i stedet for å selge standard profiler og bånd.

STRATEGI

Kundenærhet innebærer å skape økt merverdi gjennom kontinuerlig forsterkning av samarbeidet med kundene. Sapa utvikles gjennom utvikling av mennesker. I dette arbeidet er de tre strategiske grunnpilarene helse, miljø og sikkerhet (HMS), Genesis og kundenærhet avgjørende. Arbeidet med HMS må løpende revurderes i forbedringsarbeidet. Genesis er Sapas tolkning og tilpasning av Toyota Production System, og er et viktig grunnlag for den samlede forretningskulturen i Sapa.

ORKLA MATERIALS

MÅL

- Elkems overordnede mål er kundetilfredshet, kontinuerlig forbedring og verdiskapning.
- Borregaard skal videreutvikle bioraffineri-konseptet samtidig som det skal skapes ny vekst gjennom innovasjon innen dagens virksomhet.
- Høyest mulig standard innen helse, miljø og sikkerhet.

STRATEGI

Elkem og Borregaard satser på utvikling og anvendelse av teknologi, kompetanse og forretningssystemer som gir kontinuerlig prosess- og kostnadsforbedringer. Kommersialisering og fornyelse av innovasjonsporteføljen skal samtidig bidra til økt spesialiseringsgrad og styrkede markedsposisjoner, gjennom kontinuerlig vridning av produktporteføljen mot mer kundetilpassede produkter. Det brukes betydelige ressurser på forskning og utvikling innen både Elkem og Borregaard.

ORKLA ASSOCIATES

MÅL OG STRATEGI

Orkla Associates representerer investeringer i selskaper der 100 % eierskap ikke er ønskelig eller ikke er mulig og består i hovedsak av investeringene i selskapene REC ASA og Jotun AS.

Felles for disse to investeringene er at Orkla har en eierandel på cirka 40 %. Orkla er representert i styret til både REC og Jotun med henholdsvis tre og to representanter. Resultateffekten fra disse selskapene fremkommer i Orklas regnskaper på linjen for resultat fra tilknyttede selskaper.

ORKLA FINANCIAL INVESTMENTS

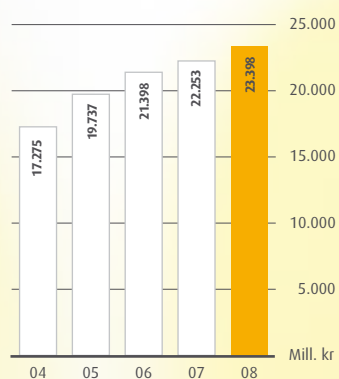
MÅL

- Orkla Financial Investments skal maksimere langsiktig avkastning på investert kapital.
- Forretningsområdet skal i tillegg bidra til industrielle opsjoner for konsernet.

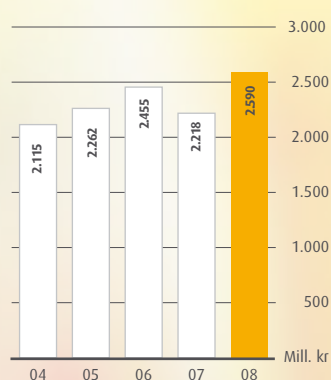
STRATEGI

Områdets strategi er å identifisere og investere i verdiskapende aktiva, hovedsaklig i form av aksjer og eiendom. Investeringene gjøres primært innen de geografiske områder der Orkla driver industrivirksomhet. Gjennom eierposisjoner skal Aksjeporteføljen også bidra med mulige opsjoner til konsernets industriutvikling. Orkla Finans tilbyr investeringstjenester til institusjonelle og private investorer. Orkla Eiendom driver omfattende eiendomsutvikling.

DRIFTSINNTEKTER

EBITA¹

¹ Driftsresultat for amortisering, restrukturerings- og vesentlige nedskrivninger.

FORRETNINGSOMRÅDET

I 2008 ble de tidligere forretningsområdene Orkla Foods og Orkla Brands samordnet ledelsesmessig. Det nye forretningsområdet, Orkla Brands, er delt inn i de fire følgende forretningsenhetene: Orkla Foods Nordic, Orkla Brands Nordic, Orkla Brands International og Orkla Food Ingredients.

ORKLA BRANDS

GOD UTVIKLING

Orkla Brands klarte gjennom 2008 hurtig å korrigere den svake resultatutviklingen området hadde i 2007. Det ble iverksatt mange tiltak, men de viktigste var relatert til et forsterket fokus på interne forbedringsprogrammer og prisøkninger som reflekterte økte kostnader knyttet til råvarer, energi og arbeidskraft. Salg av virksomheter og produktområder med lav lønnsomhet, samt arbeidet med å forbedre Bakers forretningsmodell til endrede markedsforhold har også vært viktig.

Resultatvekst for alle enheter

Orkla Foods Nordic

Orkla Foods Nordic omfatter primært mat- og drikkevarevirksomheter i Norden og Baltikum. Selskapene er Stabburet og Bakers i Norge, Procordia Food og Abba Seafood i Sverige, Beauvais i Danmark og Orkla Foods Fenno-Baltic i Finland og Baltikum.

Etter svak lønnsomhetsutvikling i 2007 var Orkla Foods Nordic ved utgangen av 2008 tilbake på en positiv resultattrend. Prisøkninger har kompensert for de markedsdrevne kostnadsøkningene, og en videreføring av det kontinuerlige effektiviseringsarbeidet har bidratt til resultatfremgang. For å bedre lønnsomheten har Bakers gjennomført en tilpasning av forretningsmodellen. Det er realisert effektiviseringsgevinster innen produksjon og distribusjon, samtidig som ferskhet og kvalitet er forbedret.

Orkla Brands Nordic

I Orkla Brands Nordic inngår virksomhetene Lilleborg (vaskemidler og hygieneprodukter til personlig pleie), Lilleborg Profesjonell (totalleverandør av hygiene- og rengjøringsløsninger til det profesjonelle markedet), Axellus (kosttilskudd og helseprodukter), Chips Group (snacks), Göteborgs/Sætre (kjeks), Nidar (sjokolade og godterier) og Pierre Robert Group (tekstiler).

Orkla Brands Nordic har primært de nordiske landene som hjemmemarked, med sterke nr. 1-posisjoner i Norge innenfor samtlige områder. Også i Sverige, Danmark og Finland har flere av virksomhetene solide markedsposisjoner.

Orkla Brands International

Orkla Brands International omfatter fra 2009 SladCo og Krupskaya (Russland/sjokolade og kjeks), Felix Austria (Østerrike/ketchup og sauser) og MTR Foods (India/matvarer).

Som følge av strategiendring i Sentral- og Øst-Europa, ble Guseppe (Tsjekkia)

solgt med virkning fra 17. juli 2008. Kotlin og Elbro er i salgsprosess. Orkla Foods Romania inngår i Orkla Food Ingredients med virkning fra 2009.

Orkla Food Ingredients

Orkla Food Ingredients er i dag den ledende aktøren innen bakeingredienser i Norden. Forretningsenheten har en desentralisert styringsstruktur og består av 29 selskaper i 15 land. Bransjen er fragmentert, og Orkla Food Ingredients er nå blant de fem ledende aktørene i Europa.

Det største kundesegmentet er bakerier og bakeriindustrien, men også dagligvarer og storhusholdning er viktige segmenter. I tillegg har Idun Industri gjennom oppkjøp i Sverige og Danmark etablert en markedslederposisjon i Norden innen iskremingredienser til isbarer.

Orkla Food Ingredients' største produktgrupper er margarinprodukter (Dragsbæk), marsipan (Odense Marcipan), bakehjelpemidler og mikser (Credin), samt gjær (Jästbolaget). De største salgs- og distribusjonsselskapene er KåKå i Sverige, Idun Industri Norge og Credin bageripartner i Danmark.

Resultat 2008

Alle de fire forretningsenhetene hadde underliggende¹ resultatvekst i 2008. Nødvendige prisøkninger som følge av markedsdrevet kostnadsvekst og et kontinuerlig forbedringsarbeid i hele verdikjeden er viktige årsaker til fremgangen. Denne må imidlertid ses i sammenheng med et svakt resultat i 2007, som var preget av stigende innkjøpspriser som i liten grad ble kompensert med økte priser. Innovasjonsprogrammet har også vært viktig for resultatutviklingen, men det ble realisert for få store nylanseringer i 2008. Økt innovasjonstakt vil være gjenstand for et forsterket fokus i 2009.

EBITA¹ PR. FORRETNINGSENHET

Mill. kroner	2008	2007
Orkla Foods Nordic	1.050	893
Orkla Brands Nordic	1.324	1.218
Orkla Brands International	5	-71
Orkla Food Ingredients	211	178

¹ Driftsresultat for amortisering, restrukturering og vesentlige nedskrivninger.

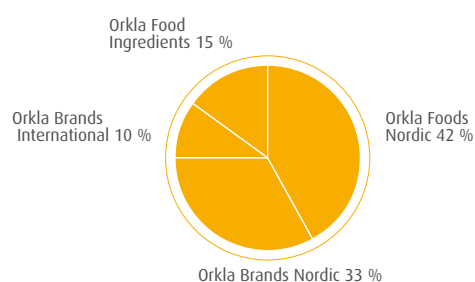
¹ Eksklusiv kjøpte og solgte virksomheter samt valutaomregningseffekter.

NØKKELTALL

Mill. kroner	2008	2007	Endring i %
Driftsinntekter	23.398	22.253	5
EBITA ¹	2.590	2.218	17
Salgsinntekt utenfor Norge	14.191	13.511	5
EBITA-margin ¹	11,1 %	10,0 %	1,1 %-p
Avkastning på anvendt kapital	15,7 %	14,0 %	1,7 %-p
Antall årsverk	13.349	15.001	-11

¹Driftsresultat for amortisering, restrukturering og vesentlige nedskrivninger.

DRIFTSINNTEKTER PR. OMRÅDE²

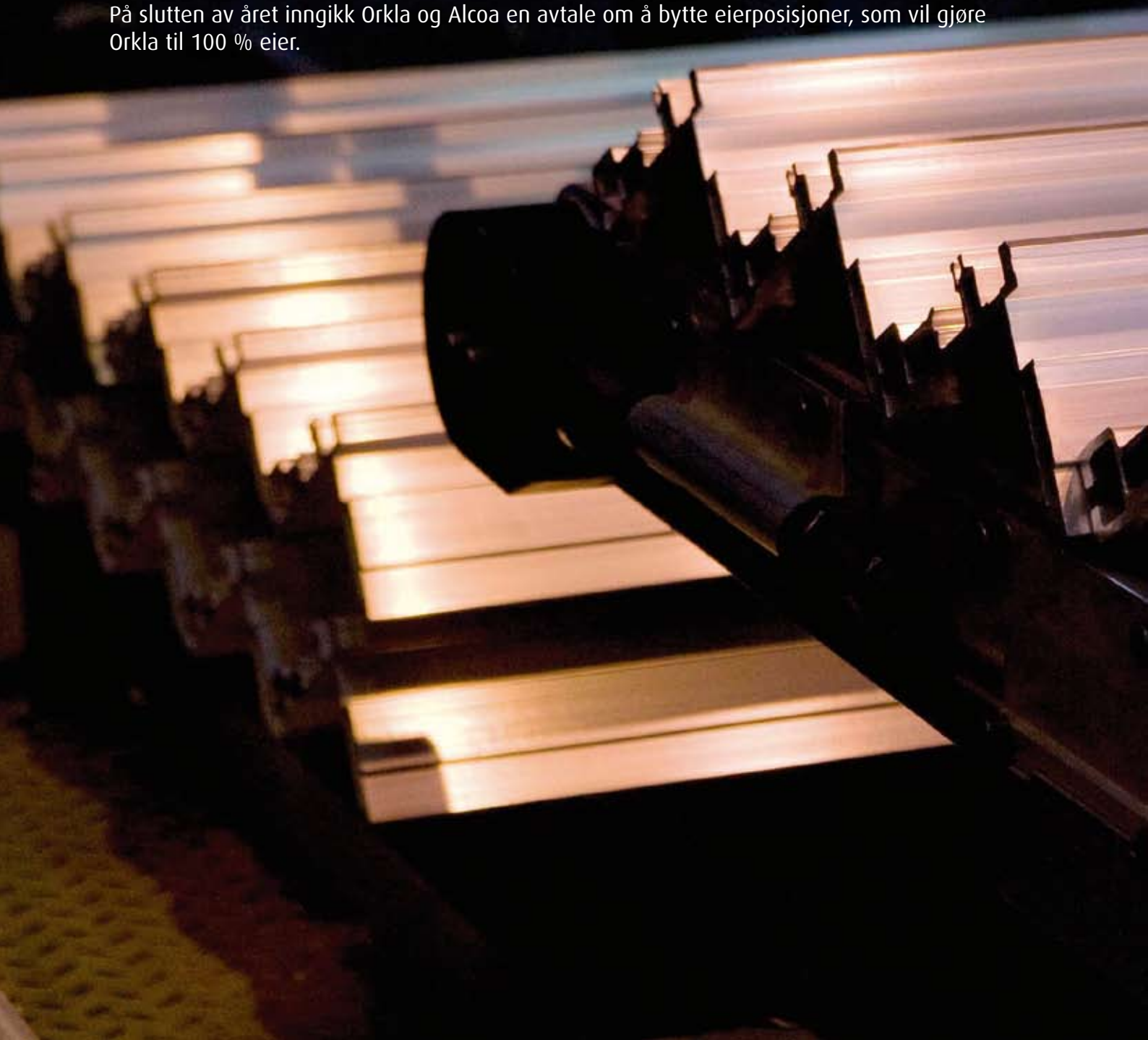
²Internt salg mellom segmentene er ikke eliminert.

DRIFTSINNTEKTER PR. FORRETNINGSENHET²

Mill. kroner	2008	2007
Orkla Foods Nordic	9.913	9.548
Stabburet	2.940	2.783
Bakers	1.463	1.488
Procordia Food	2.847	2.716
Abba Seafood	1.051	987
Beauvais	757	742
Panda	421	405
Felix Abba	703	616
Orkla Brands Nordic	7.719	7.666
Lilleborg	1.475	1.480
Lilleborg Profesjonell	504	450
Nidar	1.214	1.161
Göteborgs / Sætre	849	824
Chips Group	2.104	2.360
Pierre Robert Group	391	316
Axellus	1.177	1.073
Orkla Brands International	2.440	2.262
Orkla Food Ingredients	3.670	3.200

INTEGRASJON OG RESTRUKTURERING

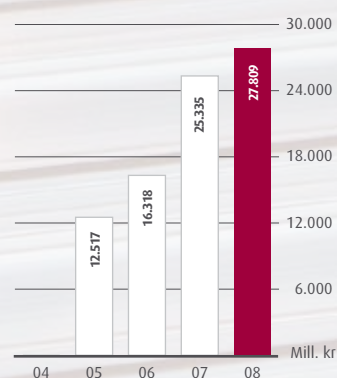
I 2008 har det vært fokus på integreringen av den nye organisasjonen og på å tilby markedet nyskapende, bearbeidede løsninger basert på aluminiumprofiler og -bånd. Den generelle svekkelsen i økonomien påvirket Sapa. Alle enheter måtte gjennomføre tiltak som svar på de endrede markedsforholdene, hvilket medførte en rekke restruktureringsaktiviteter. På slutten av året inngikk Orkla og Alcoa en avtale om å bytte eierposisjoner, som vil gjøre Orkla til 100 % eier.

FORRETNINGSOMRÅDET

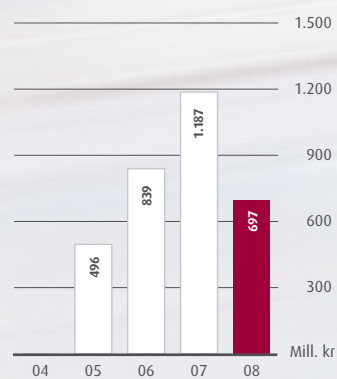
Sapa utvikler, produserer og markedsfører foredlede profiler, profilbaserte byggesystemer og varmevekslerbånd i aluminium. Hovedområdene er Sapa Profiles, Sapa Building System og Sapa Heat Transfer. Forretningskonseptet er basert på nært samarbeid med kundene. Sapa er ledende innen sitt område og har kunder innen bygge-, transport-, verksteds- og telekomindustrien.

DRIFTSINNTEKTER*

*Sapa ble først konsolidert inn i Orklas regnskaper fra og med 2005.

EBITA*

*Driftsresultat før amortisering, nedskrivning vare-
lager Sapa Profiles, restrukturering og vesentlige
nedskrivninger. Sapa ble først konsolidert inn i
Orklas regnskaper fra og med 2005.

Prioriterer produktutvikling

PRODUKTER OG ANVENDELSESOMRÅDER

PROFILES

Aluminiumprofiler brukes i mange ulike industrier, som for eksempel bygge-, telekom- og transportindustrien. Profilene kan tilpasses i form og funksjonalitet og inngår i et stort antall produkter. Blant annet er det aluminiumprofiler i biler, garderober og basestasjoner innen telekomindustrien.

BUILDING SYSTEM

Building System leverer løsninger i aluminium, i hovedsak til den europeiske byggeindustrien. Produktene varierer fra enklere profilsystemer i vinduer og dører til avanserte fasadesystemer, glasstak og solskjerming.

HEAT TRANSFER

Valsede aluminiumprodukter inngår i ulike typer varmevekslere i bilindustrien. Produktet skreddersys til bruk i for eksempel radiatorer (kjølelementer), fordampere, kondensatorer, ladeluftkjølere og oljekjølere. Alle de største varmevekslerprodusentene er kunder av Sapa.

Sapa Profiles

Sapa Profiles er verdens ledende produsent av bearbeidede aluminiumprofiler, og er organisert i fem geografiske segmenter: Nord-Amerika, Nord-Europa, Sentral-Europa, Sør-Europa og Asia. Sapas markedsandel er 16 % i Europa og 21 % i Nord-Amerika. Virksomheten i Shanghai, Kina, er begrenset til foredling.

Designløsninger basert på aluminiumprofiler brukes i en lang rekke sektorer hvor de viktigste er bygg og anlegg, transport, verksted, møbel og kontorutstyr. Sapa Profiles har betydelig virksomhet innen bearbeiding, inkludert kutting, bøyning, CNC-behandling, hydroforming, smeltesveising, frictionstir welding, anodisering og lakking.

Overordnet strategi er å tilby kundene bearbeidede løsninger i stedet for standard profiler, noe som krever god innsikt i kundenes verdikjeder, produkter og generelle forretningsforhold. Sapa Profiles har virksomhet i 25 land og har et godt grunnlag for å etablere nært samarbeid med både lokale og internasjonale kunder.

Sapa Building System

Sapa Building System er en av Europas største leverandører av byggesystemer basert på aluminiumprofiler. Virksomheten har produktutvikling i seks land (Belgia, Frankrike, Portugal, UK, Polen og Sverige) og salgskontorer i totalt 26 europeiske land.

Building System tilbyr arkitekter, designere og entreprenører et stort utvalg av nyskapende aluminiumsystemer for fasadekledning, dører og vinduer, samt spesialapplikasjoner, som inkluderer solskjerming og solceller som er integrert i bygningen.

Bygninger forbruker 40 % av verdens elektrisitet. Det å finne gode alternativer til tradisjonelle energikilder har ikke bare blitt en nødvendighet, men også et ansvar, og Sapa Building System vil spille en rolle som leverandør av bærekraftige og energieffektive aluminiumsløsninger for bygge-

industrien. I 2008 har dette vært fokus for Building Systems tekniske utvikling. Forretningsenheten tilbyr derfor nå en fullstendig fotoelektrisk løsning for fasader og glasstak, noe som gjør det mulig å generere elektrisitet med solen som kilde.

Sapa Heat Transfer

Sapa Heat Transfer er verdens ledende leverandør av løsninger for varmevekslere i bilindustrien, og har en global markedsandel på 17 %. Heat Transfers kunder inkluderer alle de største produsentene av varmevekslere, som Denso, Calsonic, Behr, Delphi, Visteon, Modin, Showa, T-Rad og Valeo. Produksjonen foregår i Sverige og Kina.

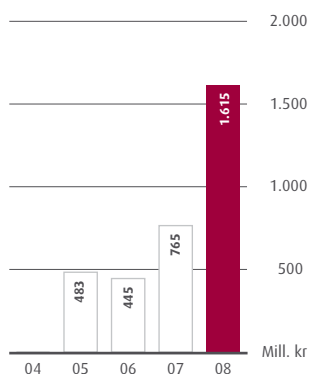
Posisjonen ble ytterligere styrket i løpet av 2008 gjennom sterkt fokus på nært samarbeid med kundene, forskning og utvikling, teknisk støtte og prosessforbedringer. Basert på Sapa Heat Transfers kjernekompetanse og tiår med erfaringer fra samarbeid med den krevende bilbransjen og dens underleverandører, jobbes det med utvikling av et nytt lovende segment for stasjonære air condition-apparater.

Sapa Heat Transfer Tubes, med produksjon i Tyskland og Kina, spesialiserer seg på sveisede rør til varmevekslere basert på valsede aluminiumbånd. Også innen denne nisjen er Heat Transfer en av de ledende aktørene globalt.

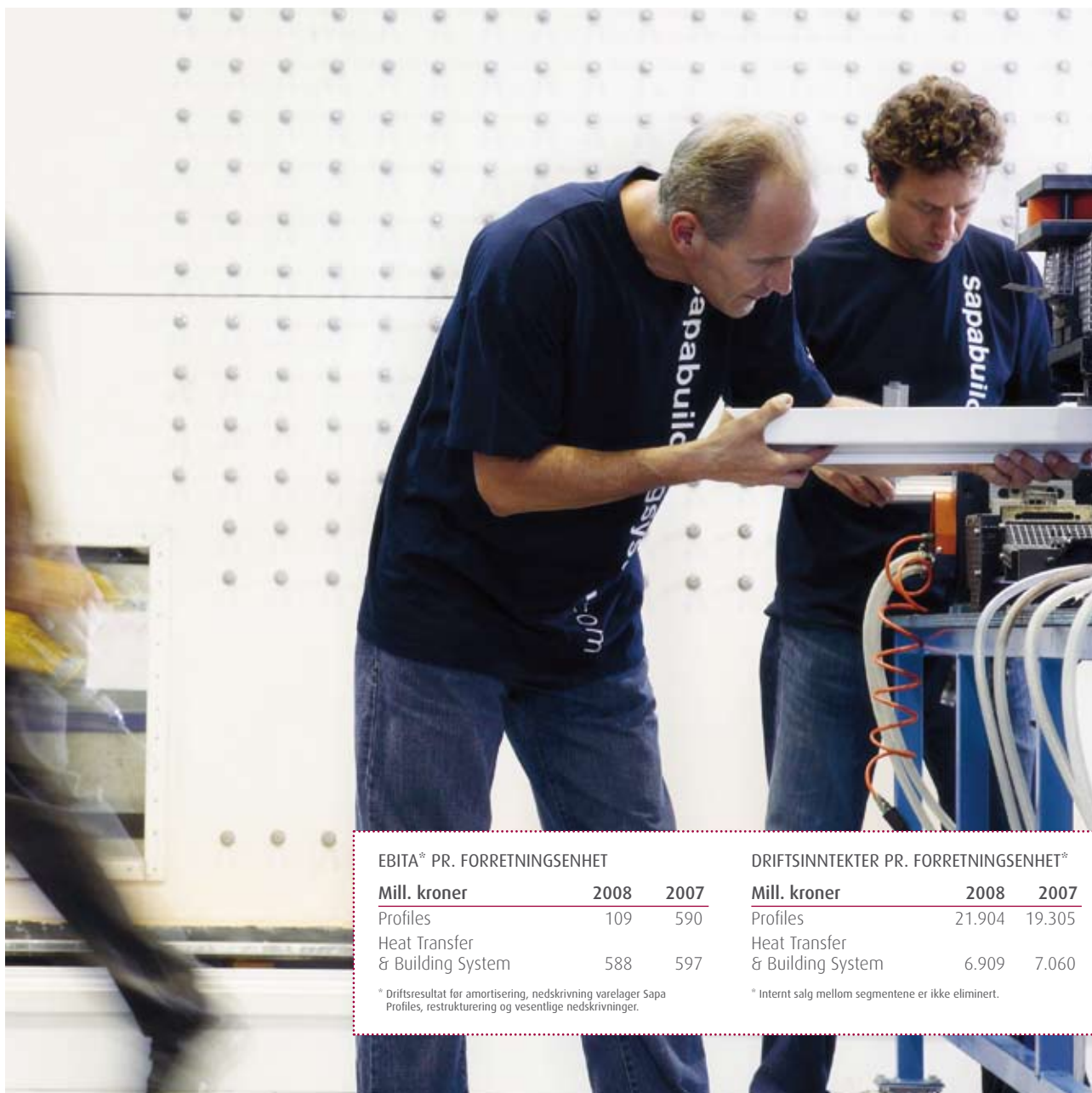
Resultat 2008

2008 startet som et godt år, men forutsetningene endret seg raskt. For Profiles var resultatutviklingen positiv i første halvdel av året, men svekket seg deretter kraftig. Vendepunktet for Heat Transfer kom i løpet av 4. kvartal, mens Building System hadde et tilfredsstillende 4. kvartal. Driftsinntektene utgjorde 27.809 mill. kroner, mens EBITA var 697 mill. kroner. Kostnader knyttet til restruktureringer og vesentlige nedskrivninger, samt nedskrivning varelager Sapa Profiles utgjorde 576 mill. kroner.

TOTALE INVESTERINGER*

* Fornylsesinvesteringer og egne kapasitetsutvidelser.

EBITA* PR. FORRETNINGSENHET

Mill. kroner	2008	2007
Profiles	109	590
Heat Transfer & Building System	588	597

* Driftsresultat for amortisering, nedskrivning varelager Sapa Profiles, restrukturering og vesentlige nedskrivninger.

DRIFTSINNTEKTER PR. FORRETNINGSENHET*

Mill. kroner	2008	2007
Profiles	21.904	19.305
Heat Transfer & Building System	6.909	7.060

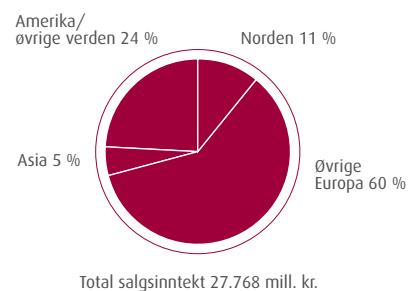
* Internt salg mellom segmentene er ikke eliminert.

NØKKELTALL

Mill. kroner	2008	2007	Endring i %
Driftsinntekter	27.809	25.335	10
EBITA*	697	1.187	-41
Salgsinntekt utenfor Norge	27.480	25.041	10
EBITA-margin*	2,5 %	4,7 %	-2,2 %-p
Avkastning på anvendt kapital	5,7 %	11,5 %	-5,8 %-p
Antall årsverk	12.585	13.914	-10

* Driftsresultat for amortisering, nedskrivning varelager Sapa Profiles, restrukturering og vesentlige nedskrivninger.

GEOGRAFISK SALGSFORDELING

ORKLA MATERIALS

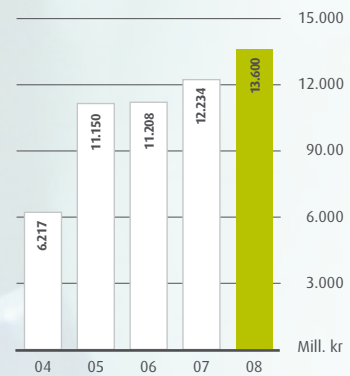
FREMGANG I ENERGI OG SILISIUM

Første halvdel av 2008 var preget av sterke markeder og økt lønnsomhet innen Elkems silisiumrelaterte virksomhet, mens etterspørselen var fallende mot slutten av året. Elkem Solar ble mekanisk ferdigstilt og oppstartprogrammet igangsatt i slutten av 2008. I desember inngikk Elkem og Alcoa en avtale om bytte av eiendeler i de to felles-eide selskapene Sapa Profiles og Elkem Alumi-

nium. Elkem går dermed ut av sin virksomhet innen primæraluminium.

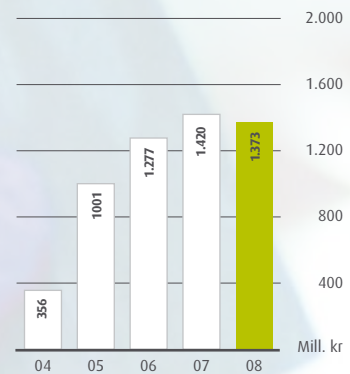
For Borregaard var det krevende markedsforhold i 2. halvår. Sammen med høye råvarepriser medførte dette svekket lønnsomhet for kjemivirksomheten. Anleggene i Sveits og Finland ble nedlagt i løpet av året. Det var markert resultatfremgang for energiområdet.

DRIFTSINNTEKTER*

*For 2004 vises kun tall for Borregaard, da Elkem først ble konsolidert inn i Orklas regnskaper fra og med 2005.

EBITA*

*For 2004 vises kun tall for Borregaard, da Elkem først ble konsolidert inn i Orklas regnskaper fra og med 2005. Driftsresultat før amortisering, restruktureringer og vesentlige nedskrivninger.

FORRETNINGSOMRÅDET

Elkem er blant verdens ledende selskaper innenfor miljøvennlig produksjon av metaller og materialer. Hovedproduktene er energi, silisium, spesiallegeringer av ferrosilisium til støperiindustrien, karbon og micro-silica. I tillegg satser Elkem betydelig innen solarindustrien. Selskapet har produksjonsanlegg i Europa, Nord- og Sør-Amerika, Afrika og Asia, samt et omfattende salgsnettverk i de viktigste markedene.

Borregaard har ett av verdens mest avanserte bioraffinerier og en ledende posisjon innen fremstilling av kjemikalier, materialer og drivstoff basert på fornybar biomasse. Selskapet har i tillegg attraktive posisjoner innen ingredienser, finkjemi og energi, med fabrikker og salgskontorer i 20 land.

Intensivert kostnadsfokus i krevende markeder

PRODUKTER OG ANVENDELSESOMRÅDER

ELKEM

ENERGI

Stor produsent av kraft i Norge samt en av hovedaktørene i det nordiske krafttrading-markedet.

SILISIUMRELATERT

Solar: Høyrent silisium brukes i solcelleindustrien.

Silisium: Benyttes i kjemisk industri til å produsere silikoner og i elektronikkindustrien for produksjonen av polysilisium som igjen brukes i halvledere og solceller. I aluminiumindustrien anvendes silisium for å gi aluminium bedre styrke og i keramisk industri til for eksempel partikkelfiltre.

Støperi: Produksjon av spesialmaterialer til støperisektoren og produksjon av ferrosilisiumbaserte spesiallegeringer til bruk i stålindustrien.

Bilindustrien, vindmølleprodusenter og annen mekanisk industri utgjør de viktigste kunde gruppene.

Microsilica: Tilsettes betong, byggematerialer og ildfaste materialer. Brukes ved brønnboring i oljeindustrien og som tilsetning til plast og gummi.

Karbon: Produksjon av stampemasse og Søderberg elektrodemasse som brukes blant annet i metallurgisk prosessindustri. Forbakte elektroder anvendes i silisiumproduksjon.

BORREGAARD

KJEMIOMRÅDET

Lignin: Tilsetningsstoffer i blant annet betong og bygningsmaterialer, tekstilfargestoff, keramiske produkter, landbruks- og fiskeriprodukter, batterier og gruvevirksomhet.

Spesialcellulose: til produkter innen bygg- og oljeindustrien, til fremstilling av filtre, næringsmidler, tabletter, kosmetikk og hygieneprodukter, samt maling, lakk, trykksvete, plast og tekstiler.

Bioetanol anvendes blant annet innen farmasøytisk industri, maling, lakk, drivstoff og bilpleiemidler.

Ingredienser: Vanillinprodukter og omega-3-oljer til næringsmidler og andre utvalgte nisjer.

Farmasøytiske produkter: Mellomprodukter til røntgenkontrastmidler (diagnostika) og medisiner.

Difenoler: Mellomprodukter for aroma-, agro-, foto- og farmasøytiske produkter/anvendelser.

ENERGI

Elektrisk kraft: Kraftproduksjon og finansiell handel med kraftkontrakter.

ELKEM – Energi

Energivirksomheten består av vannkraftproduksjon og krafthandel. Elkems norske vannkraftverk er lokalisert i Salten, Bremanger og Sauda.

Resultatet fra produksjon av kraft var vesentlig sterkere i 2008, hovedsakelig grunnet høyere gjennomsnittlige systempriser. Produksjonen av kraft var 3,207 GWh, på nivå med 2007. Svakere handelsresultat medførte imidlertid lavere resultat for Energi i 2008 totalt.

Silisiumrelatert virksomhet

Det silisiumrelaterte området omfatter produkter innenfor solar, silisium, støperiprodukter, microsilica, karbon og kalsiumkarbid. Solar omfatter Elkems eget prosjekt for fremstilling av silisium til solcelleindustrien. Tre smelteverk i Norge står for produksjon av silisium i Elkem, mens støperiprodukter fremstilles i Norge, Island, Canada og Kina. Microsilica omfatter kjøp og salg av materialer som hovedsakelig genereres fra renseprosesser i smelteverk.

Karbonvirksomhetens produksjon har i 2008 foregått i Kristiansand i Norge, ved to verk i Brasil, et i Sør-Afrika og et i Kina. Kalsiumkarbid-fabrikken i USA ble solgt i mars 2008.

Resultat 2008

Den silisiumrelaterte virksomheten ekskl. Elkem Solar opplevde en sterk resultatutvikling som følge av økte priser. Energi leverte gode resultater for produksjonsvirksomheten grunnet høyere priser enn i 2007. Elkem Energihandel hadde imidlertid et svakt år med EBITA 281 mill. kroner

lavere enn i 2007. Samtidig har etableringen av Elkem Solar medført 186 mill. kroner i økt kostnadsføring.

Byggingen av Elkem Solar og etableringen av en ny driftsorganisasjon i Kristiansand har pågått for fullt i 2008 og anlegget er mekanisk ferdigstilt. Utbyggingen av vannkraftverket i Sauda og flyttingen av støperiprodukter fra Bjølvefossen til Island var også fokusområder i 2008.

BORREGAARD – Kjemiområdet

Borregaard LignoTech er verdens ledende aktør innen ligninbaserte binde- og dispergeringsmidler. Resultatet ble svakere enn i 2007 som følge av lavere salgsvolum og høyere kostnader, blant annet forårsaket av endrede drifts- og logistikkforhold etter legionellautbruddet i Sarpsborg i juli. Nye produkter hadde økt salg og resultatbidrag.

Borregaard ChemCell er en ledende europeisk leverandør av spesialcellulose for kjemisk anvendelse. Resultatfremgangen fra 2007 skyldes prisøkninger og bedre lønnsomhet i 1. halvår for anlegget i Sveits. Bioetanol ga fortsatt et godt resultatbidrag.

Borregaards virksomhet innen Ingredienser og Farma består av avanserte produkter med høye kvalitets- og hygienekrav. Samlet hadde området et svakere resultat enn i 2007, hovedsakelig grunnet økte kostnader.

Energi

Borregaard Energi omfatter kraftproduksjon, kraftleveranse og handel i det nordis-

NØKKELTALL ORKLA MATERIALS

Mill. kroner	2008	2007	Endring i %
Driftsinntekter	13.600	12.234	11
EBITA*	1.373	1.420	-3
Salgsinntekt utenfor Norge	10.815	10.053	8
EBITA-margin*	10,1 %	11,6 %	-1,5 %-p
Avkastning på anvendt kapital	8,2 %	10,2 %	-2,0 %-p
Antall årsverk	4.526	4.454	2

* Driftsresultat før amortisering, restruktureringer og vesentlige nedskrivninger.

ke kraftmarkedet. Det var resultatfremgang i 2008 som følge av økt salgsvolum og høyere markedspriser. Egenproduksjonen var større og bidraget fra finansiell krafthandel gikk noe opp.

Resultat 2008

Borregaard bedret resultatet i 2008. Kjemiområdet hadde resultatnedgang, primært som følge av svekkede markedsforhold i 2. halvår. I tillegg ble lønnsomheten presset av en ugunstig valutasisituasjon og høye energi- og råvarepriser, som

bare delvis ble oppveid av høyere salgspriser. Energiområdet fikk en markert resultatbedring fra 2007.

Det nye anlegget i Ålesund for omega-3-produkter ble igangsatt og oppgraderingen av Borregaard Kraftverk fortsatte. Ligninfabrikken i Finland og cellulosefabrikken i Sveits ble nedlagt. Regnskapet er belastet for nedskrivninger og avviklingskostnader med 561 mill. kroner knyttet til nedleggelsene.

DRIFTSINNTEKTER* PR. FORRETNINGSENHET

Mill. kroner	2008	2007
Elkem Energi	1.954	1.370
Elkem Silisiumrelatert	8.025	7.009

Borregaard Kjemi	4.632	4.628
Borregaard Energi	240	177

* Internt salg mellom segmentene er ikke eliminert.

EBITA* PR. FORRETNINGSENHET

Mill. kroner	2008	2007
Elkem Energi	578	648
Elkem Silisiumrelatert	364	403
Elkem	942	1.051

Borregaard Kjemi	233	260
Borregaard Energi	198	109
Borregaard	431	369

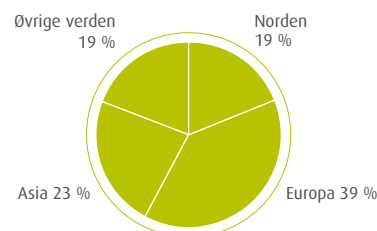
* Driftsresultat for amortisering, restruktureringer og vesentlige nedskrivninger.

KAPASITET ELKEM (TONN) 2008

Karbon	347.000
Silisiumrelatert	
Silisium	
Bremanger	28.000
Salten	65.000
Thamshavn	40.000
Sum Silisium	133.000
FeSi / Støperi ¹	
Elkem Iceland	100.000
Bremanger	36.000
Bjølvefossen	40.000
Chicoutimi	27.000
Sum FeSi / Støperi	203.000
Sum Silisiumrelatert	336.000

¹ Std75 ekvivalenter.

GEOGRAFISK SALGSFORDELING

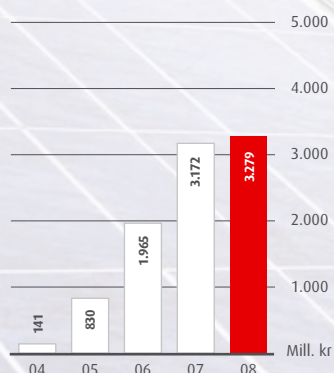
Total salgsinntekt 12.695 mill. kroner

FORRETNINGSOMRÅDET

Orkla Associates består i hovedsak av investeringene i Renewable Energy Corporation ASA (REC) (39,73 % eierandel) og Jotun (42,5 % eierandel). REC og Jotun presenteres i Orklas regnskaper etter egenkapitalmetoden og Orklas andel av resultat etter skatt vises på linjen for resultat fra tilknyttede selskaper. Tallene som gjengis nedenfor er på 100 % basis og er basert på selskapenes eksterne rapportering.

REC

DRIFTSRESULTAT FØR AVSKRIVNINGER,
NEDSKRIVNINGER OG AMORTISERING
(EBITDA)*

*Tall er hentet fra RECs regnskaper.

JOTUN

DRIFTSRESULTAT (EBIT)*

*Tall er hentet fra Jotuns regnskaper.

STERKE RESULTATER

REC hadde driftsinntekter på 8.191 mill. kroner, en vekst på 23 % sammenlignet med 2007. Driftsresultatet før avskrivninger, nedskrivninger og amortisering (EBITDA) endte på 3.279 mill. kroner, mot 3.172 mill. kroner i 2007. Jotuns driftsinntekter var 10.442 mill. kroner, en økning på 18 %. Selskapets

driftsresultat (EBIT) ble 919 mill. kroner, mot 804 mill. kroner i 2007.

Orklas resultatbidrag fra REC ble 1.217 mill. kroner, mot 607 mill. kroner i 2007. Fra Jotun utgjorde resultatbidraget 253 mill. kroner, opp fra 209 mill. kroner i 2007.

Målrettet arbeid for langsiktig vekst

NÆRMERE OM REC

REC er en betydelig aktør innen sol-energiindustrien. Virksomheten omfatter alle ledd i verdikjeden, fra produksjon av råmateriale til ferdige solceller og -paneler. REC er en global aktør og betjener hovedsakelig markeder i Europa, USA og Asia. Selskapet har cirka 2.350 ansatte og forretningsaktiviteten er organisert i tre divisjoner; REC Silicon, REC Wafer og REC Solar.

REC Silicon produserer silangass og silisium til ulike applikasjonsområder for solcelle- og elektronikkindustrien og har to produksjonsanlegg i USA. REC Silicon er verdens største leverandør av silisium til solcelleindustrien.

REC Wafer produserer monokrystallinske ingots og multikrystallinske silisiumskiver, alt levert til solcelleindustrien, fra sine produksjonsanlegg lokalisert i Norge. REC Wafer er i dag verdens største produsent av silisiumskiver.

REC Solar produserer og markedsfører solceller og -paneler. Solcellene produseres i Norge, mens panelene fremstilles i Sverige.

REC har fortsatt sin ekspansjon gjennom 2008. REC gjennomfører store prosjekter på tre kontinenter som vil produksjonskapasiteten vesentlig gjennom 2009 og 2010. Ny teknologi utvikles, og størst forventninger knytter det seg til den nye silisiumteknologien Fluidized Bed Reactors (FBR).

Det ble gjennom året inngått flere større leveranseavtaler med forhåndsdefinerte faste priser og volumer for mange år fremover, de lengste avtalene løper frem til og med 2015.

NÆRMERE OM JOTUN

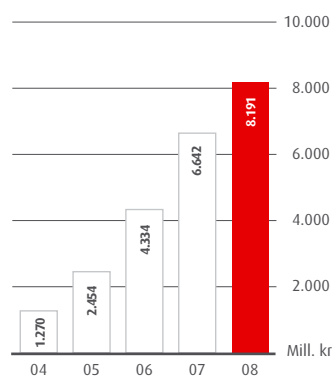
Jotun er en av verdens ledende produsenter av maling og pulver-lakker. Konsernet har 71 selskaper og 40 produksjonsanlegg fordelt på alle verdensdeler. I tillegg har Jotun agenter, salgskontorer og distributører i over 70 land. Jotun har i alt 7.100 ansatte. Virksomheten omfatter utvikling, produksjon, markedsføring og salg av ulike malingssystemer, samt produkter for beskyttelse og dekorasjon av overflater til hjem, skipsfart og industri.

Jotunkonsernet består av fire divisjoner: Jotun Dekorativ, Jotun Paints, Jotun Coatings og Jotun Powder Coatings. Hver divisjon har sine spesifikke produkter, segmenter og geografiske ansvarsområder.

Jotun Dekorativ består av Jotuns dekorative virksomheter som maling, beis og lakkprodukter til håndverk og gjør-det-selv markedet i Skandinavia og Island.

Jotun Paints omfatter virksomheten til selskaper i Midtøsten og Sørøst-Asia, der hovedaktiviteten er dekorative malinger, samt ansvar for marine og rusthindrende malinger til lokale kunder og prosjekter i samme region.

REC
DRIFTSINNTEKTER*

*Tall er hentet fra RECs regnskaper.

Mill. kroner	2008	2007	Endring i %
REC			
Driftsinntekter*	8.191	6.642	23
Driftsresultat (EBITDA)*	3.279	3.172	3
JOTUN			
Driftsinntekter**	10.442	8.872	18
Driftsresultat (EBIT)**	919	804	14

* På 100 % basis. Tall er hentet fra RECs regnskaper

** På 100 % basis. Tall er hentet fra Jotuns regnskaper

Jotun Coatings har ansvar for marine og rusthindrende malinger til tungindustrien og offshoreindustrien i Europa, USA, Sør-Afrika, Australia, Brasil og Nord-Asia, samt dekorative malinger for lokale kunder i de samme regionene.

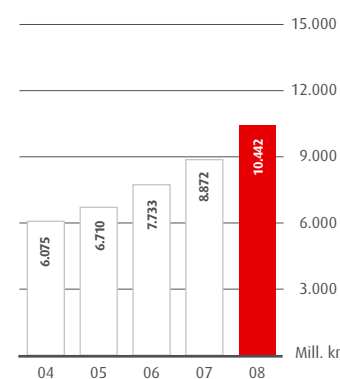
Jotun Powder Coatings har globalt segmentansvar for dekorative og funksjonelle pulverlaker til industriell korrosjonsbeskyttelse og overflatebehandling av metall.

Jotun styrket sine markedsposisjoner i 2008 og opplevde god vekst i viktige områder i Asia og Midtøsten. Konsernet

merket imidlertid effektene av utviklingen i verdensøkonomien mot slutten av året. Jotun har iverksatt tiltak som innebærer økt fokus på utestående fordringer og kostnadstiltak, for å kunne møte mer urolige markeder fremover.

Jotuns langsiktige strategi opprettholdes likevel i og det fokuseres på posisjonering i land og segmenter der veksten på lengre sikt forventes å være relativt sterk. Det ble åpnet ny fabrikk i India i 2008. Åpning av ny fabrikk i Sør-Korea ventes i løpet av våren 2009 og planene for bygging av nye fabrikker i Libya og USA videreføres.

JOTUN
DRIFTSINNTEKTER*

*Tall er hentet fra Jotuns regnskaper.

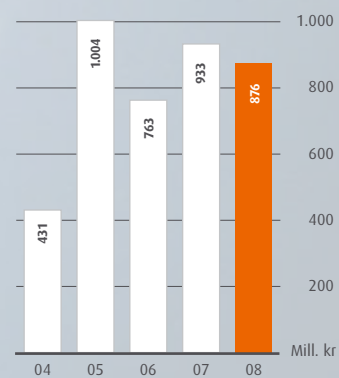
ORKLA FINANCIAL INVESTMENTS

KREVENDE MARKEDER

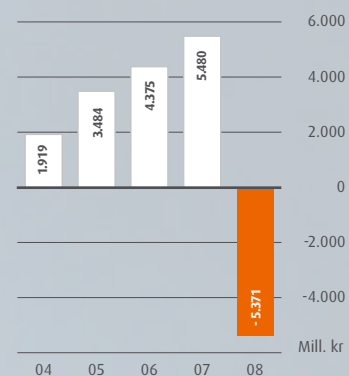
Orkla Financial Investments hadde meget krevende rammebetingelser i 2008. Aksjeporteføljen hadde en negativ avkastning på -45,3 %, som er marginalt bedre enn benchmark-indeksen MSCI Nordic som falt 46,0 %. Oslo Børs Benchmark falt 54,1 %. Både Orkla Finans og Orkla Eiendom var betydelig påvirket av uroen i finansmarkedene, med fallende aktivapriser og redusert investeringsinteresse.

DRIFTSINNTEKTER

RESULTAT FØR SKATT

FORRETNINGSOMRÅDET

Orkla Financial Investments består av de tre hovedvirksomhetene Aksjeporteføljen, Orkla Finans og Orkla Eiendom. Aksjeporteføljen forvalter en av Norges største aksjeporteføljer med plasseringer hovedsakelig i Norden. Orkla Finans tilbyr investerings-tjenester til institusjonelle og private investorer, mens Orkla Eiendom investerer i og utvikler eiendom. I tillegg inngår Borregaard Skoger, som utvikler og forvalter Orklas skogeiendommer.

Meget svake finansmarkeder

AKSJEPORTEFØLJEN Markedsforhold

2008 var et historisk dårlig år for aksjemarkedet. Det som begynte som finansuro, gikk etter hvert over til en finanskrisen. Mot slutten av året beveget en allerede vikende økonomi seg inn i en realøkonomisk krise og en stadig dypere resesjon.

Selv om aksjemarkedene endte året betydelig ned, tok det lang tid før kursene begynte å reflektere de makro-økonomiske forholdene. De nordiske aksjemarkedene endte ned 46,0 %, og falt mer enn de globale markedene som var ned 38,4 % (FTSE World). Med tungt utenlandsk eierskap og høy råvareeksponering ble Norge hardt rammet med et fall på 54,1 %.

Investeringsstrategi

Hovedstrategien er å identifisere og investere i verdiskapende enkeltsekskaper. Aksjeporteføljen skal ta tydelige posisjoner og dermed være skjevt vektet i forhold til en markedsportefølje. Den vil i tillegg fokusere på hvordan den bidrar til og utnytter kompetansen i Orklas øvrige forretningsområder.

Det tilstrebes en aktiv investeringsstrategi med vekt på større eierandeler i børsnoterte selskaper, kombinert med økt aktivitet når det gjelder investeringer i selskaper som ikke er børsnoterte.

te. Å etablere industrielle opsjoner for konsernet er et viktig hensyn bak denne strategien.

Orkla Finans

Orkla Finans skal være ledende i å tilby alternative investeringer til institusjonelle og private investorer. Selskapet opplevde et krevende investeringsmarked samtidig som det var utfordrende å skaffe finansiering til nye prosjekter. Kostnadsreducerende tiltak, inkludert nedbemanning, er gjennomført, og antall ansatte redusert med cirka 1/3 til i underkant av 90. Det vil fortsatt være sterkt fokus på kostnadseffektiv drift.

Selskapet vil i 2009 styrke analysekapasiteten. Dette skal gi ytterligere økt innovasjonstakt og understøtte selskapets egen forvaltning. Gjennom produktinnovasjon vil Orkla Finans øke bredden på sin produktplattform.

Orkla Eiendom

Et viktig utgangspunkt for satsingen bak Orkla Eiendom er at Orkla selv har en betydelig eiendomsmasse fra industrielle aktiviteter. Orkla Eiendom kan vise til en historisk god verdiskapning innen eiendomsutvikling.

Forretningsstrategien er basert på en partnerskapsmodell hvor man knytter til seg regionale/lokale partnere som

AKSJEPORTEFØLJENS HOVEDPOSTER 31.12.2008

Verdipapir	Andel av porteføljen	Eierandel	Virkelig verdi (mill. kroner)
Tomra Systems	5 %	15,5 %	557
Hennes & Mauritz B	4 %	0,2 %	483
Rieber & Søn	4 %	15,6 %	435
Nokia A	3 %	0,1 %	337
Network Norway	2 %	26,2 %	282
Industri Kapital 2000	2 %	3,6 %	279
Industri Kapital 2004	2 %	5,0 %	273
Elektro B	2 %	4,2 %	268
AstraZeneca	2 %	0,1 %	257
Amer Sports	2 %	6,6 %	252
Sum	30 %		3.423

styrker gjennomføringsmodellen og skalerer investeringsmulighetene.

Gjennom 2008 har Orkla Eiendom styrket denne partnermodellen med posisjonen i Finansgruppen Eiendom, som sammen med eierposisjonen i Utstillingsplassen Eiendom gir et meget godt fundament for videre utvikling av eiendom.

Borregaard Skoger

Borregaard Skoger utvikler og forvalter Orklas skogeiendommer. Totalarealet er cirka 1,1 mill. dekar. Av dette er cirka 800.000 dekar produktiv skog. Hovedaktivitetene er skogsdrift, eiendoms- og utmarksforvaltning.

Resultat 2008

Orkla Financial Investments hadde meget krevende rammebetingelser i 2008. Resultatet før skatt utgjorde -5.371 mill. kroner mot 5.480 mill. kroner i 2007. Hovedårsaken til det negative resultatet er nedskrivninger av Aksjeporteføljen på -5.656 mill. kroner. Aksjeporteføljens markedsverdi utgjorde 11.426 mill. kroner ved utgangen av 2008.

NØKKELTALL

Mill. kroner	2008	2007	Endring i %
Driftsinntekter	876	933	-6
EBITA*	-98	237	-141
Resultat før skatt	-5.371	5.480	-198
Andel utenlandske investeringer	58 %	55 %	3 %-p
Urealisert resultatreserve	847	3.810	-78

* Driftsresultat før amortisering, restruktureringer og vesentlige nedskrivninger.

AKSJEPORTEFØLJENS STRUKTUR PR. 31.12.

Mill. kroner	2008	2007
Norske noterte verdipapirer	32 %	40 %
Utenlandske noterte verdipapirer	45 %	45 %
Norske ikke-noterte verdipapirer	10 %	5 %
Utenlandske ikke-noterte verdipapirer	13 %	10 %

Total markedsverdi 11.426 mill. kroner.

STØRSTE TRANSAKSJONER 2008

Netto salg	Netto kjøp
Fast Search & Transfer	Nokia
StatoilHydro	Network Norway
Ericsson B	Enter Select
Awilco Offshore	Enter Sverige
Pride International	Telenor
Aker Yards	Tandberg

RESULTAT FØR SKATT

Mill. kroner	2008	2007
Aksjeporteføljen	-5.280	4.862
Orkla Finans	-50	216
Orkla Eiendom	-43	360
Borregaard Skoger	17	42

Den multilokale modell i Orkla Brands

Orkla Brands sto for 36 % av Orklas samlede omsetning og 61 % av EBITA¹ i 2008. Forretningsområdet har 69 operative selskaper i 18 land og baserer seg på en multilokal modell.

Orkla Brands er en ledende leverandør av merkevarer og konseptløsninger til nordisk dagligvarehandel og storhus-holdning. Virksomheten har også sterke lokale posisjoner i Russland, India og Østerrike. Orkla Brands er i tillegg en viktig leverandør av ingredienser til det europeiske bakeri-markedet.

Forretningsområdet ble opprettet 18. februar 2008, da de tidligere virksomhetene Orkla Foods og Orkla Brands ble samordnet ledelses- og organisasjonsmessig. 83 % av omsetningen kommer fra det nordiske markedet (inkludert Baltikum). Ved årsskiftet hadde Orkla Brands 13.845 ansatte, hvorav 38 % var ansatt i selskaper utenfor Norden og Baltikum. Forretningsområdet er inndelt i fire forretningsenheter: Orkla Foods Nordic, Orkla Brands Nordic, Orkla Brands International og Orkla Food Ingredients.

Sentralt i den multilokale modellen står verdiskapning og lokalt lederskap, innsikt og innovasjon samt synergieffekter og kompetansespredning. I denne artikkelen vil disse elementene

utdypes nærmere og til slutt eksemplifiseres med ett av Orkla Brands' datterselskaper i Russland.

Verdiskapning og lokalt lederskap

Orkla Brands besto ved årsskiftet av til sammen 69 operative selskaper. Ansvar for verdiskapning og beslutninger knyttet til kjernevirksomheten skjer lokalt i det enkelte selskap.

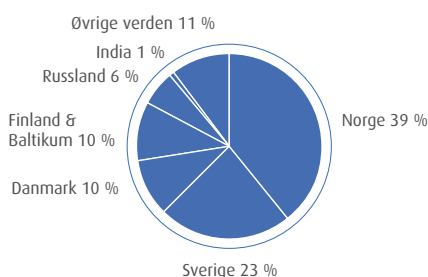
Felles for de operative selskapene er at de har:

- Eget resultatansvar
- Lokal ledelse og verdikjede
- Lokal markeds kunnskap, forbruker- og kundeforståelse
- Sterke, egne merkevarer eller konseptløsninger, hvorav de fleste har eksistert på markedet i lang tid
- Nr. én- eller to-posisjoner (hovedsakelig)
- Gode salgsorganisasjoner med gode kunderelasjoner

Innsikt og innovasjon

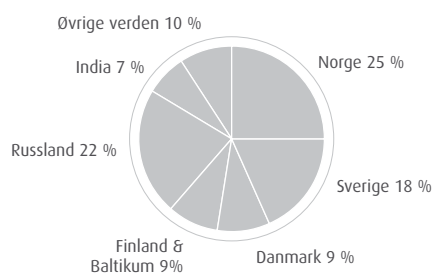
Sterke merker og kraftfulle innovasjoner er fundamentet for vekst i omsetning og lønnsomhet over tid. For å oppnå dette er hovedfokus å etablere dyp innsikt i de lokale konsumentenes

GEOGRAFISK SALGSFORDELING

Total salgsinntekt 23.347 mill. kroner.

ANTALL ANSATTE PR. LAND

Totalt antall ansatte 13.845

¹ Driftsresultat før amortisering, restruktureringer og vesentlige nedskrivninger

og kundenes behov og utvikle merker og konseptløsninger som dekker disse behovene. I Orkla Brands er derfor genuin lokal innsikt basis for å skape økt verdi for konsumentene, kundene og derigjennom Orkla.

Basert på denne lokale innsikten avdekkes forretningsmuligheter. Orklas ledende posisjoner skapes og utvikles

hele tiden lokalt i direkte konkurranse med internasjonale aktører.

Eksempler på innovasjoner som har gjort produktene betydningsfulle for både forbrukere, handel og Orkla Brands:

- Grandiosa er klar markedsleder innen dypfrost pizza i Norge. Siden Grandiosa ble lansert i 1980, er det

solgt cirka 374 millioner enheter av produktene. Det er over tid utviklet en rekke nye produkter og varianter av Grandiosa, som er tilpasset de lokale forbrukerbehov. Dette har gitt merket meget sterk vekst. I 2008 ble det solgt Grandiosa-produkter for 781 mill. kroner (i forbrukermarkedet).

MARKEDSPOSISJONER I DET NORDISKE DAGLIGVAREMARKEDET

KATEGORI	NORGE	SVERIGE	DANMARK	FINLAND
Dypfryst pizza	●	●	☉	●
Ketchup	●	●	●	●
Syltetøy og marmelade	●	●	●	☉
Konserverte grønnsaker	●	●	●	●
Dressinger	●	●	☉	●
Sild	○	●	●	●
Kaviar	☉	●	○	●
Brødvarer	●	○	○	○
Soft/leskedrikk (ikke kullsyreholdig)	☉	●	○	●
Fersk pasta	○	●	●	●
Vask	●	○	○	○
Hygiene	●	○	○	○
Kosttilskudd	●	☉	●	●
Snacks	●	●	●	●
Tekstiler	●	●	○	☉
Kjeks	●	●	☉	☉
Godterier	●	○	○	☉

● STERK nr. 1, klart større enn nr. 2 ● GOD nr. 1 eller nr. 2 på størrelse med nr. 1 ☉ TILSTEDEVÆRENDE nr. 2 eller svakere, klart svakere enn nr. 1
○ IKKE TIL STEDE

• Define er klar markedsleder innen hårpleieprodukter i Norge, hvor konkurransen utelukkende kommer fra de store globale konkurrentene. Define ble lansert i 2001, basert på dyp innsikt i forbrukernes behov og et tett samarbeid med norske frisører, og har siden den gang solgt cirka 27 millioner enheter av produktene. I 2008 ble det solgt Define-produkter for 233 mill. kroner (i forbrukermarkedet). Arbeidet med utviklingen av nye Define-produkter er meget omfattende.

Synergieffekter og kompetansespredning

Det skal hentes ut synergieffekter mellom virksomhetene gjennom bruk av felles kostnadseffektive støttefunksjoner av høy kvalitet, samt kompetansespredning på tvers av organisasjonen. Kompetanseutvikling skjer primært i linjen, men det er også etablert interne Academies i Orkla og Orkla Brands som dekker de viktigste ledd i verdikjeden.

Gjennom flere år har det vært sterkt fokus på å effektivisere produksjonen. Dels har dette arbeidet foregått gjennom kontinuerlig forbedring av driften i samtlige fabrikker, og dels gjennom store forbedrings- og redesignprosjekter med sentral prosjektstøtte. Arbeidet

med å effektivisere produksjonslinjene og -strukturen vil fortsette.

Orkla Brands har opprettet felles støttefunksjoner innenfor blant annet markedsføring, salg, innkjøp og matsikkerhet.

• Corporate Development Marketing & Sales støtter linjen i innovasjons- og salgsarbeidet og bidrar til erfaringsoverføring på tvers av organisatoriske skillelinjer. Det utarbeides normative retningslinjer og implementeringsprogram for sentrale områder som innovasjon, reklameutvikling, merkevarebygging og salg.

• Orkla Brands Purchasing er opprettet for sentralt å håndtere innkjøp av råvarekategorier på tvers av enkelt-selskapene. Gjennom dette arbeidet samordnes større innkjøpsvolum, og det etableres også «best practice» innenfor strategisk innkjøpsarbeid. Samtidig overføres kompetanse og erfaring mellom selskapene i Orkla Brands.

• Matsikkerhet inngår som én av flere byggesteiner for å opprettholde og skape tillit til merkevarene og konseptløsningene. For å sikre et høyt og stabilt nivå i alle fabrikkene har Orkla Brands utviklet en egen

matsikkerhetsstandard, som bygger på British Retail Consortium-standarden. I 2008 ble det i tillegg utviklet et omfattende godkjennelses- og revisjonssystem for matsikkerhet, som også omfatter Orkla Brands' leverandører.

I tiden som kommer vil den multi-lokale modellen utvikles med følgende ambisjoner:

- Høy og varig verdiskapning gjennom å levere produkter som konsumentene og handelen «ikke klarer seg uten».
- Vekst både gjennom økte inntekter i eksisterende virksomheter og oppkjøp. Veksten vil i hovedsak skje i de markeder Orkla Brands har virksomhet i dag.
- Kontinuerlig effektivisering i hele verdikjeden.

Orkla Brands' ledelse skal støtte og veilede de operative selskapene, slik at disse ambisjonene realiseres. Det viktigste tiltaket er å videreutvikle kompetansen gjennom trening og utvikling av medarbeiderne. Å utveksle medarbeidere mellom selskapene vil stå sentralt.

Eksempel: Multilokal modell

Krupskaya i hjertet av St. Petersburg

Et eksempel på ett av Orkla Brands' mange operative selskaper er det russiske sjokolade-selskapet Krupskaya, som ble etablert i 1938. Fabrikken har en stolt historie. Produksjonen ble opprettholdt under den 900 dager lange beleiringen av St. Petersburg under annen verdenskrig, og selskapet betyr fortsatt mye for innbyggerne i St. Petersburg.

I 2006 ble Krupskaya kjøpt av Orkla, og siden har utviklingen i selskapet vært positiv. Krupskaya hadde i 2008 en omsetning på 2,2 mrd. rubler (cirka 500 mill. kroner), og ved årsskiftet var det 845 ansatte i selskapet. Krupskaya bedret resultatet i 2008 og styrket sine lokale posisjoner.

Verdiskapning og lokalt lederskap

Krupskaya har som mål å være den ledende sjokoladeprodusenten i St. Petersburg og Nordvest-Russland. I denne regionen har selskapet nr. 1-posisjon innenfor sjokoladeplater, konfektesker og innpakket sjokolade i løs vekt. Innenfor segmentet «mindre sjokolade» har Krupskaya en nr. 2-posisjon.

Krupskaya har fokusert på de største butikkjedene i St. Petersburg og Nordvest-Russland og inngått avtaler om direkte distribusjon av varene. Siden mai 2007 har andelen kjededistribuert Krupskaya-sjokolade vokst fra tilnærmet null til over 50 %. Kjeder med tilholdssted i Nordvest-Russland har etter hvert etablert seg utenfor sine tradisjonelle hjemmemarkeder og brakt med seg Krupskayas produkter.

Innsikt og innovasjon

Lokal tilknytning og nærhet til forbrukerne og handelen i St. Petersburg og Nordvest-Russland er kjernen i Krupskayas verdiskapning. En rekke tiltak har vært med på å gi Krupskaya-merket sterkere lokal tilhørighet og dermed forbedret selskapets posisjon i hjemmemarkedet:

- I nært samarbeid med det berømte Russiske Museum i St. Petersburg er det utviklet produkter hvor Krupskayas premium sjokoladekvaliteter er kombi-

Lokalt lederskap: Fra venstre Vyacheslav Skachkov (Chief Financial Officer), Marina Sergeeva (Direktør logistikk), Philip Wegh (Administrerende direktør), Alexander Shemchishin (Direktør innkjøp), Anatoly Mironovich (Direktør produksjon), Alexey Ostapchenko (Direktør salg og marketing) og Alfiya Soloviova (Direktør personal).

nert med motiver fra det ypperste av museets malerisamling.

- Mange av Krupskayas produkter har en sterk emosjonell og visuell tilknytning til lokale attraksjoner og severdigheter i området.
- Krupskaya er representert med en egen «flag ship store» sentralt i St. Petersburgs beste handlestrøk.

I 2008 ble den lokale tilknytningen ytterligere synliggjort, da Krupskaya inngikk samarbeidsavtale med St. Petersburgs fotballag Zenith. Over hele byen selges nå Zenith/Krupskaya-sjokolade.

Synergieffekter og kompetansespredning

Krupskaya har etablert et vellykket salgssamarbeid med SladCo, som er et russisk sjokolade- og kjeksselskap Orkla kjøpte i 2005. Krupskaya sto i 2008 for

salget av SladCo-produkter i St. Petersburg og Nordvest-Russland. Dette ga en betydelig vekst i salget.

I februar 2008 startet et omfattende forbedringsarbeid i Krupskaya med bistand fra sentrale ressurser i Orkla. Analysefasen avdekket potensialer innen alle deler av verdikjeden, og mange av forbedringstiltakene er allerede gjennomført. Krupskaya har blant annet:

- Fjernet ikke-verdiskapende aktiviteter
- Organisert arbeidsoppgavene annerledes
- Fjernet flaskehals i produksjonslinjene
- Bedret materialflyten

Som følge av forbedringsarbeidet fremstår Krupskaya nå som en mer effektiv leverandør, og er godt forberedt til å møte økt konkurranse i St. Petersburg og Nordvest-Russland.

Virksomhetsoversikt

MORSELSKAPET

Orkla ASA

Postboks 423 Skøyen
NO-0213 Oslo, Norge
Telefon +47 22 54 40 00
www.orkla.no

Orkla ASA

Postboks 162
NO-1701 Sarpsborg, Norge
Telefon +47 69 11 80 00

Orkla ASA

Løkkenveien 204
NO-7332 Løkken Verk, Norge
Telefon +47 72 49 90 00

Kontorkommunen er Sarpsborg.
Konsernets ledelse har Oslo som
adresse.

ORKLA BRANDS

Orkla Brands

Postboks 4236 Nydalen
NO-0401 Oslo
Telefon +47 22 89 50 00
www.orklabrands.no

ORKLA FOODS NORDIC

Postboks 711
NO-1411 Kolbotn, Norge
Telefon +47 66 81 61 00

Stabburet AS

Postboks 711
NO-1411 Kolbotn, Norge
Telefon +47 66 81 61 00
www.stabburet.no

- Stabburet AS, Brumunddal, Norge
- Stabburet AS, Fredrikstad, Norge
- Stabburet AS, Gimsoy Kloster, Skien, Norge
- Stabburet AS, avd. Idun Rygge, Rygge, Norge
- Stabburet AS, Rygge, Norge
- Stabburet AS, Stranda, Norge
- Stabburet AS, avd. Sunda, Oslo, Norge
- Stabburet AS, Ualand, Norge
- Stabburet AS, Vigrestad, Norge

Procordia Food AB

Ellingevägen 14
SE-241 81 Eslöv, Sverige
Telefon +46 413 65 000
www.procordiafood.se

- Procordia Food AB, Fågelmar, Sverige
- Procordia Food AB, Kumla, Sverige
- Procordia Food AB, Tollarp, Sverige

- Procordia Food AB, Vansbro, Sverige
- Procordia Food AB, Örebro, Sverige
- Procordia Food AB, Hofors, Sverige

Abba Seafood AB

Box 24077
SE-400 22 Göteborg, Sverige
Telefon +46 31 701 44 00
Faks +46 31 701 44 90
www.abbaseafood.se

- Abba Seafood AB, Kungshamn, Sverige
- Abba Seafood AB, Uddevalla, Sverige
- Abba Skaldjur AB, Kungshamn, Sverige

Aktieselskabet Beauvais

Postboks 139
DK-2630 Tåstrup, Danmark
Telefon +45 43 58 93 00
www.beauvais.dk

- Aktieselskabet Beauvais, Svinninge, Danmark
- Aktieselskabet Beauvais, Fredericia, Danmark
- Aktieselskabet Beauvais, Ansager, Danmark

Orkla Foods Fenno-Baltic

Box 683
FI-20361 Åbo, Finland
Telefon +358 2 410 414
www.felixabba.fi

- Felix Abba Oy Ab, Åbo, Finland
- Felix Abba Lahden tehdas, Lahti, Finland
- Oy Panda Ab, Vaajakoski, Finland
- AS Põltsamaa Felix, Põltsamaa, Estland
- SIA Spilva, Riga, Latvia
- UAB Suslavicius-Felix, Kaunas, Litauen

Bakers AS

Postboks 43 Økern
NO-0508 Oslo, Norge
Telefon +47 22 88 03 00
www.bakers.no

- Bakers AS, avd. Bryne, Norge
- Bakers AS, avd. Bærum, Norge
- Bakers AS, avd. Grossistdistribusjon, Oslo, Norge
- Bakers AS, avd. Haugesund, Norge
- Bakers AS, avd. Heba, Brumunddal, Norge
- Bakers AS, avd. Larvik, Norge
- Bakers AS, avd. Lillesand, Norge
- Bakers AS, avd. Martens, Bergen, Norge
- Bakers AS, avd. Nordfjordeid, Norge
- Bakers AS, avd. Sem, Norge

- Bakers AS, avd. Singsås Bakeri, Norge
- Bakers AS, avd. Trøndelag, Norge
- Bakers AS, avd. Økern, Oslo, Norge
- Martin Nordby AS, Oslo, Norge

ORKLA BRANDS NORDIC

Postboks 4236 Nydalen
NO-0401 Oslo, Norge
Telefon +47 22 89 50 00

Lilleborg AS

Postboks 4236 Nydalen
NO-0401 Oslo, Norge
Telefon +47 22 89 50 00
www.lilleborg.no
www.lilleborgprofesjonell.no

- Lilleborg AS, Ski, Norge
- Lilleborg AS, avd. Ello, Kristiansund N, Norge
- Lilleborg AS, avd. Kronull, Frei, Norge

Nidar AS

NO-7005 Trondheim, Norge
Telefon +47 73 58 30 00
www.nidar.no

- Nidar AS, Oslo, Norge

Chips Ab

Strandgatan 6
AX-22 100 Mariehamn
Åland, Finland
Telefon +358 18 25 800
www.chips.fi

- Chips Ab, Haraldsby, Åland, Finland
- Chips Ab, Helsingfors, Finland
- Ab Chips Food Oy, Vaajakoski, Finland
- KiMs Norge AS, Oslo, Norge
- KiMs Norge AS, Skreia, Norge
- KiMs A/S, Sønderød, Danmark
- OLW Sverige AB, Filipstad, Sverige
- OLW Sverige AB, Solna, Sverige
- Latfood A/S, Riga, Latvia

Göteborgs Kex AB

SE-442 82 Kungälv, Sverige
Telefon +46 303 20 90 00
www.goteborgskex.se

- Sætre AS, Oslo, Norge
- Sætre AS, avd. Nord-Odal, Sagstua, Norge

Axellus AS

Postboks 44
NO-1324 Lysaker, Norge
Telefon +47 22 53 48 00
www.axellus.no
www.axellus.com

- Axellus AS, Oslo, Norge

- Axellus OY, Vantaa, Finland
- Axellus A/S, Ishøj, Danmark
- Axellus AB, Solna, Sverige
- Axellus Sp z.o.o., Warszawa, Polen
- Axellus SIA, Riga, Latvia
- Axellus OÜ, Tallinn, Estland
- UAB Axellus, Vilnius, Litauen
- Axellus s.r.o, Praha, Tsjekkia

Pierre Robert Group AS

Postboks 4248 Nydalen
NO-0401 Oslo, Norge
Telefon +47 22 89 27 00
www.pierrerobertgroup.no

- Pierre Robert Group AB, Malmö, Sverige

ORKLA BRANDS INTERNATIONAL

Postboks 711
NO-1411 Kolbotn, Norge
Telefon +47 66 81 61 00

Felix Austria GmbH

Felixstrasse 24
7210 Mattersburg, Østerrike
Telefon +43 2626 610-0
www.felix.at

Orkla Foods CIS

Postboks 711
NO-1411 Kolbotn, Norge
Telefon +47 66 81 61 00

- OAO Confectionery Group SladCo, Moskva, Russland
- Confectionery Group SladCo, Yekaterinburg, Russland
- OAO Volzhanka Confectionery Plant, Ulyanovsk, Russland
- Krupskaya Confectionery Factory, St. Petersburg, Russland

MTR Foods Limited

No. 4, 17th Cross, KR Road
BSK 2nd Stage
Bangalore 560 070, India
Telefon +91 80 26 76 05 69
www.mtrfoods.com

ORKLA FOOD INGREDIENTS

Postboks 423 Skøyen
NO-0213 Oslo
Telefon +47 22 54 40 00

Idun Industri AS, Hvam, Norge

- Idun Industri AS, Kokstad, Norge
- Idun Industri AS, Rakkestad, Norge
- Candeco Konfektyr AB, Malmö, Sverige
- Nimatopaal i Dala-Järna AB, Dala-Järna, Sverige
- Frima Vaffer, Århus, Danmark

**Odense Marcipan A/S,
Odense, Danmark**

- Bæchs Conditori A/S, Hobro, Danmark
- Natural Food, Coseano, Italia

Credin Group, Freixeira, Portugal

- Credin Polska, Sobotka Polen
- Credin Denmark, Juelsminde, Danmark
- Credin Productos Alimenticios, Barcelona, Spania
- Credin Russia, Ulyanovsk, Russland

**Credin bageripartner A/S, Vejle,
Danmark****Dragsbæk A/S, Thisted, Danmark**

- Kjarnavörur HF, Inbak, Reykjavik, Island
- UAB Vilniaus Margarino Gamykla (VMG), Vilnius, Litauen
- Poznan Onion, Poznan, Polen
- KT Foods, Fårup, Danmark
- Kolding Salatfabrik, Kolding, Danmark
- Gædabakstur, Reykjavik, Island
- Blume Food I/S, Randers, Danmark
- Naturlig, Højbjerg, Danmark
- BoFood, Karlshamn, Sverige
- Bast International, Danmark

KåKå AB, Lomma, Sverige

- KåKå AB, Sollentuna, Sverige
- KåKå AB, Örebro, Sverige
- KåKå Czech, Praha, Tsjekkia
- Belusa Foods, Belusa, Slovakia

Jästbolaget AB, Sollentuna, Sverige**MiNordija, Kaunas, Litauen****LaNordija, Riga, Latvia****Vilmix, Tallinn, Estland****Orkla Foods Romania SA, Bucuresti,
Romania**

- OF Romania, Craiova, Romania
- OF Romania, Covasna, Romania
- OF Romania, Iasi, Romania

ORKLA ALUMINIUM SOLUTIONS**Sapa AB**

Box 5505
SE-114 85 Stockholm, Sverige
Telefon +46 8 459 59 00
www.sapagroup.com

Belgia

- Sapa Building System, Lichtervelde
- Remi Claeys Aluminium NV, Lichtervelde
- Sapa RC Profiles NV/SA, Ghlin
- Sapa RC Profiles NV/SA, Lichtervelde
- Sapa Building System NV, Landen
- Sapa Building System NV, Lichtervelde

Canada

- Sapa Profiles Inc., Sales Office, Vancouver

Danmark

- Sapa Profiler A/S, Grenå

England

- Sapa Building Systems Ltd., Ashchurch
- Sapa Building System AB, Sales Office, Chester
- Sapa Components (Pressweld) Ltd., Gloucester
- Sapa Profiles UK Ltd., Cheltenham
- Sapa Profiles UK Ltd., Tibshelf

Estland

- Sapa Profiilid AS, Sales Office, Harjumaa

Finland

- Sapa Profiilit Oy, Sales Office, Espoo

Frankrike

- Sapa Profilé Puget SA, Puget sur Argens
- Sapa Lacal SNC, Le Garric
- Sapa Profiles Albi SNC, Le Garric
- Sapa RC System, SAS, La Chapelle d'Arrentières
- Sapa Building System France, Puget Sur Argens

Italia

- Sapa Profili S.r.l., Fossanova
- Sapa Profili S.r.l., Feltre
- Sapa Profili S.r.l., Bolzano

Kina

- Sapa Heat Transfer (Shanghai) Ltd., Shanghai
- Sapa Profiles (Shanghai) Ltd., Shanghai

Latvia

- Sapa Profili SIA, Sales Office, Riga

Litauen

- Sapa Building System, Vilnius
- UAB Sapa Profiliai, Kaunas

Mexico

- Sapa H E Tubing, Monterrey

Nederland

- Sapa Aluminium BV, Hoogezand
- Sapa Extrusions Inc. Harderwijk
- Sapa Profiles NL BV, Harderwijk
- Sapa Profiles NL BV, Drunen
- Sapa Pole Products, Drunen
- Sapa H E Tubing, Harderwijk
- Sapa RC System BV, Breda

Norge

- Sapa Profiler AS, Sales Office, Kjeller

Polen

- Sapa Aluminium Sp. z o.o., Lodz
- Sapa Aluminium Sp. z o.o., Trzcianka
- Sapa System Sp. z o.o., Warszawa

Portugal

- Sapa II Perfis SA, Cacém
- Sapa Building System, Cacém

Romania

- SC Sapa Profiles SRL, Chisneu Cris

Slovakia

- Sapa Profily a.s., Žiar nad Hronom

Spania

- Sapa Holdings Spain SL, Sales Office, Barcelona
- Sapa Profiles Perifalsa, La Coruna
- Sapa Profiles La Selva, Tarragona
- Sapa Profiles Navarra, Pamplona

Sveits

- Sapa Aluminium Profile AG, Sales Office, Zürich
- Sapa Building System s.a.r.l., Seviz

Sverige

- Sapa AB, Technology, Finspång
- Sapa Automotive, Vetlanda
- Sapa Building System AB, Vetlanda
- Sapa Heat Transfer AB, Finspång
- Sapa Industriservice AB, Finspång
- Sapa Industriservice AB, Skultuna
- Sapa Komponenter AB, Vetlanda
- Sapa Lackering AB, Vetlanda
- Sapa Mass Transportation, Finspång
- Sapa Profilbearbetning AB, Finspång
- Sapa Profilbockning AB, Vetlanda
- Sapa Profiler AB, Vetlanda
- Sapa Profiler AB, Sales office, Göteborg
- Sapa Profiler AB, Sales office, Stockholm
- Sapa Profiler AB, Sales office, Umeå
- Sapa Thermal Management, Stockholm

Sør-Korea

- Sapa Heat Transfer Korea, Sales Office, Seoul

Tsjekkia

- Sapa Profily s.r.o., Ostrava
- Sapa Building System s.r.o., Kladno-Sitná

Tyrkia

- Sapa RC System Türkiye AS, Istanbul

Tyskland

- Sapa Aluminium Profile GmbH, Offenburg
- Sapa Aluminium Profile GmbH, Sales Office, Düsseldorf
- Sapa Building System GmbH, Ratingen
- Sapa Heat Transfer Tubes, Remscheid

Ungarn

- Sapa Profiles Kft, Székesfehérvár

USA

- Norca Heat Transfer, Sales Office, New York
- Sapa Profiles Inc., Portland, Oregon
- Sapa Industrial Extrusions Inc., Cressona, Pennsylvania
- Sapa Industrial Extrusions Inc., Morris, Illinois
- Sapa Industrial Extrusions Inc., Spanish Fork, Utah
- Sapa Fabricated Products, Magnolia, Arkansas
- Sapa Extrusions LLC, Delhi, Louisiana
- Sapa Extrusions Inc., Catawba, North Carolina
- Sapa Extrusions Inc., Yankton, South Dakota
- Sapa H E Tubing, Louisville, Kentucky
- Sapa H E Tubing Catawba, North Carolina

Østerrike

- Sapa Building System Vertriebs GmbH, Gleisdorf

ORKLA MATERIALS**ELKEM****Elkem AS**

Postboks 5211 Majorstuen
NO-0303 Oslo, Norge
Telefon +47 22 45 01 00
www.elkem.no

Elkem Energi

Postboks 5211 Majorstuen
NO-0303 Oslo, Norge
Telefon +47 22 45 01 00

- Elkem Energi Handel, Oslo, Norge
- Elkem Fornybar Energi, Oslo, Norge
- Elkem Energi Siso, Straumen, Norge
- Elkem Energi Bremanger, Svelgen, Norge
- Elkem Saudefaldene, Sauda, Norge
- Orkla Finans Commodity Trading AS, Oslo, Norge

Elkem Silicon

Postboks 5211 Majorstuen
NO-0303 Oslo, Norge
Telefon +47 22 45 01 00

- Elkem Bremanger, Svelgen, Norge
- Elkem Thamshavn, Orkanger, Norge
- Elkem Salten, Straumen, Norge
- Elkem Tana, Tana, Norge
- Månes Kvartsittbrudd, Sandhornøy, Norge

**Elkem Foundry Products
(Støperi og Spesialprodukter)**

Postboks 5211 Majorstuen
NO-0303 Oslo, Norge
Telefon +47 22 45 01 00

- Elkem Bjølvfossen, Ålvik, Norge
- Elkem Bremanger, Svelgen, Norge
- Elkem Iceland, Akranes, Island

- Elkem Métal Canada, Chicoutimi, Canada
- Elkem Foundry Products, Thionville, Frankrike
- Elkem Foundry China

Elkem Materials

Postboks 8126 Vågsbygd
NO-4675 Kristiansand, Norge
Telefon +47 38 01 75 00

- Elkem Materials, Pittsburgh, USA
- Elkem Materials South America, Diadema, Brasil
- Erdos JV, Erdos, Indre Mongolia, Kina
- Elkem Oilfield Chemicals, Dubai, De Forente Arabiske Emirater
- EMPS (Elkem Materials Processing Services B.V.), Dordrecht, Nederland

Elkem Carbon

Postboks 8040 Vågsbygd
NO-4675 Kristiansand, Norge
Telefon +47 38 01 70 00

- Elkem Carbon (China) Company, Ningxia Hui Autonomous Region, Kina
- Elkem Carbon - Carboindustrial, Serra, Brasil
- Elkem Carbon - Carboderivados, Serra, Brasil
- Elkem Ferrovel Joint Venture, Witbank, Sør-Afrika

Elkem Solar

Postboks 8040 Vågsbygd
NO-4675 Kristiansand, Norge
Telefon +47 38 01 70 00

Elkem Metals Inc.

P.O. Box 266
Pittsburgh, PA 15230-0266, USA
Telefon +1 412 299 7200

Elkem Logistics

Postboks 5211 Majorstuen
NO-0303 Oslo, Norge
Telefon +47 22 45 01 00

- Elkem Distribution Center, Ridderkerk, Nederland
- Elkem Maritime Center, Ridderkerk, Nederland
- Distribution/Agencies Euro Nordic Logistics, Ridderkerk, Nederland
- Elkem Chartering, Oslo, Norge
- Elkem Chartering, Singapore

Elkem Research

Postboks 8040 Vågsbygd
NO-4675 Kristiansand, Norge
Telefon +47 38 01 70 00

Salgskontorer

- Elkem Sales and Marketing Service, Hamilton, Ontario, Canada
- Elkem Nordic, Vedbæk, Danmark
- Elkem Materials Middle East, Dubai, De Forente Arabiske Emirater
- Elkem, Sheffield, England

- Elkem, Paris, Frankrike
- Elkem India, Vashi, Navi Mumbai, India
- Elkem, Agrate Brianza, Milano, Italia
- Elkem Japan KK, Minato-ku, Tokyo, Japan
- Elkem, Shanghai, Kina
- Elkem Representative Office, Beijing, Kina
- Intersom Hong Kong Limited, Shanghai, Kina
- Elkem Branch Office Zagreb, Zagreb, Kroatia
- Elkem Representative Office, Moskva, Russland
- Elkem Materials, Singapore Science Park, Singapore
- Elkem Iberia (Foundry), Las Arenas-Vizcaya, Spania
- Elkem Iberia (Materials – Solar), Barcelona, Spania
- Elkem Representasjonskontor, Praha, Tsjekkia
- Elkem, Düsseldorf, Tyskland
- Elkem Sales and Marketing Services Elkem Metals, Pittsburgh, Pennsylvania, USA
- Elkem Representasjonskontor, Ho Chi Minh City, Vietnam

BORREGAARD

Borregaard

Postboks 162
NO-1701 Sarpsborg, Norge
Telefon +47 69 11 80 00
www.borregaard.com

- Borregaard ChemCell, Sarpsborg, Norge
- Borregaard Energi, Sarpsborg, Norge
- Borregaard Ingredients, Sarpsborg, Norge
- Borregaard LignoTech, Sarpsborg, Norge
- Borregaard Synthesis, Sarpsborg, Norge

Brasil

- Melbar Produtos de Lignina Ltda, São Paulo

De Forente Arabiske Emirater

- Borregaard Middle East, Dubai

England

- Borregaard UK Ltd., Warrington, Cheshire

Frankrike

- Borregaard France S.a.r.l., Paris

India

- Elkem Borregaard India, Navi Mumbai

Italia

- Borregaard Italia S.p.A., Madone
- Borregaard Italia S.p.A., Ravenna

Japan

- Borregaard Industries Ltd. Japan Branch, Tokyo

Kina

- Borregaard Industries Ltd., Shanghai Representative Office, Shanghai

Norge

- Borregaard Ind. Ltd., Sarpsborg
- Borregaard Trælandsfos AS, Kvinesdal
- Denomega Nutritional Oils AS, Leknes
- Denomega Nutritional Oils AS, Ålesund
- Denomega Nutritional Oils AS, Gamle Fredrikstad
- Øraveien Industripark AS, Gamle Fredrikstad

Polen

- Borregaard Poland, Poznan

Singapore

- Borregaard S.E.A. Pte. Ltd.

Spania

- LignoTech Iberica S.A, Torrelavega
- Borregaard Iberica S.L, Barcelona

Sveits

- Borregaard Schweiz AG, Riedholz

Sverige

- LignoTech Sweden AB, Vargön

Sør-Afrika

- LignoTech South Africa, Umkomaas

Tsjekkia

- Biotech Lignosulfonate Handels GmbH, Paskov

Tyskland

- Borregaard Deutschland GmbH, Düsseldorf
- Borregaard Deutschland GmbH, LignoTech Werk Karlsruhe, Karlsruhe

USA

- LignoTech USA Inc., Bridgewater, New Jersey
- LignoTech USA Inc., Rothschild, Wisconsin
- Denomega Nutritional Oils, Boulder, Colorado

Vietnam

- Elkem Representation Office, Ho Chi Minh City

Østerrike

- Biotech Lignosulfonate Handels GmbH, St. Valetin

ORKLA FINANCIAL INVESTMENTS

Orkla ASA - Aksjeporteføljen

Postboks 423 Skøyen
NO-0213 Oslo, Norge
Telefon +47 22 54 40 00
www.orkla.no

Orkla Finans ASA

Postboks 1724 Vika
NO-0121 Oslo, Norge
Telefon +47 22 40 08 00
www.orklafinans.no

- Orkla Finans, Oslo, Norge
- Orkla Finans, Bergen, Norge
- Orkla Finans, Trondheim, Norge
- Orkla Finans, Stavanger, Norge
- Orkla Finans, Sandvika, Norge
- Orkla Finans, Kristiansand, Norge
- Orkla Finans, Tønsberg, Norge
- Orkla Finans, Hamar, Norge
- Orkla Finans, Tromsø, Norge

Orkla Finans Commodity Trading AS

Hoffsveien 65 B
Postboks 5211, Majorstua
NO-0303 Oslo, Norge
Telefon + 47 22 45 01 00

Orkla ASA – Eiendom

Postboks 423 Skøyen
NO-0213 Oslo, Norge
Telefon +47 22 54 40 00

Borregaard Skoger AS

Postboks 102
NO-2401 Elverum, Norge
Telefon +47 62 41 96 50

- AS Børresen, Sylling, Norge
- Borregaard Vafos, Elverum, Norge
- SB-Skog, Elverum, Norge
- Østwood AS, Elverum, Norge
- Norsk Skogsenergi AS, Elverum, Norge
- Nygård & Mælum Skogkontor AS, Arneberg, Norge
- Broberg Skogs AB, Bograngen, Sverige

ANDRE KONSRNELSKAPER

Orkla Shared Services AS

Postboks 7189, Majorstuen
NO-0307 Oslo, Norge
Telefon + 47 22 09 61 00

Chr. Salvesen & Chr. Thams's Communications Aktieselskab

Løkkenveien 204
NO-7332 Løkken Verk, Norge
Telefon +47 72 49 90 00

Organisasjon

KONSERNLEDELSEN (Konsernledelsen står for Orklas daglige administrasjon og er nærmere presentert på side 2):

Dag J. Opedal	Konsernsjef	Orkla
Torkild Nordberg	Konserndirektør	Orkla Brands
Ole Enger	Konserndirektør	Orkla Aluminium Solutions
Bjørn Wiggen	Konserndirektør	Orkla Materials
Roar Engeland	Konserndirektør	Orkla Financial Investments og Corporate Development
Terje Andersen	Konserndirektør	Chief Financial Officer (CFO)
Hilde Myrberg	Konserndirektør	Corporate Functions

LEDER AV FORRETNINGSOMRÅDENE:

ORKLA BRANDS	ORKLA ALUMINIUM SOLUTIONS	ORKLA MATERIALS	ORKLA ASSOCIATES	ORKLA FINANCIAL INVESTMENTS
Torkild Nordberg	Ole Enger	Bjørn Wiggen		Roar Engeland
ORKLA FOODS NORDIC	SAPA PROFILES	ELKEM	REC ASA (39,73 %)	AKSJEPORTEFØLJEN
Atle Vidar Johansen	Ole Enger	Bjørn Wiggen	Erik Thorsen	Thomas Øybo
ORKLA BRANDS NORDIC	SAPA BUILDING SYSTEM	BORREGAARD	JOTUN AS (42,5 %)	ORKLA FINANS
Jan Ove Rivenes	Hans Johansson	Per A. Sørli	Morten Fon	Bjørn Slåtto
ORKLA BRANDS INTERNATIONAL	SAPA HEAT TRANSFER			ORKLA EIENDOM
Paul Jordahl	Michael Mononen			Morten Grongstad
ORKLA FOOD INGREDIENTS				
Jørn Unneberg				

KONSERNFUNKSJONER (Gjeldende fra 1.3.2009):

ØKONOMI OG FINANS

Geir Solli
Direktør finans

Frode Kronstad
Direktør konsernregnskap

Lars Røsæg
Økonomisjef Økonomisk planlegging og analyse

Jørn Tore Bernø Larssen
Direktør IT

Rune Helland
Direktør Investor Relations

Jan Thomsen
Chief Risk Officer

Pål Knutzen
Direktør Skatt

KONSERNUTVIKLING

Per Fiedler
Direktør Corporate Development Operations

Pål Eikeland
Direktør Corporate Development Purchasing

Erik Barkald
Direktør Mergers & Acquisitions

Kjell Sundsli
Direktør Corporate Development Asia

ANDRE KONSERNFUNKSJONER

Hilde Myrberg
Personal/organisasjon

Karl Otto Tveter
Direktør juridisk

Ole Kristian Lunde
Direktør kommunikasjon

Håkon Mageli
Direktør Corporate Affairs

Fridthjof Røer
Revisjonssjef

Styrende organer og tillitsvalgte

Bedriftsforsamling			Styre
Valgt av aksjonærene Knut Brundtland (0) Rune Bjerke (0) Kjetil Houg (600) Johan H. Andresen (0) Elisabeth Grieg (4.500) Idar Kreutzer (0) Nils-Henrik Pettersson (80) Gunn Wærsted (0) Olaug Svarva (0) Dag Mejdell (13.450) Lars F. Windfeldt (126.265) Anne E. Gudfin (0) Marianne Blystad (0) Nils K. Selte (51.000) ¹Inkl. aksjer eiet av nærstående parter Varamedlemmer Terje R. Venvold (1.000) Anne Birgitte Fossum (6.500) Scilla Treschow Hokholt (71.965) Benedikte Bjørn (0) Ann Kristin Brautaset (0) Andreas Enger (5.000)			Stein Erik Hagen, styreleder Svein S. Jacobsen, nestleder Peter Ruzicka Bjørge Ven Lennart Jeansson Åse Aulie Michelet Kristin Skogen Lund Aage Andersen ¹ Gunn Liabø ¹ Per Arnfinn Solberg ¹ ¹valgt av de ansatte Ansattevalgte styreobservatører Peer Sørensen Kenneth Hertz Ansattevalgte varamedlemmer til styret Einar Støfringshaug (882) Bjørn Rune Henriksen (1.182) Roger Vangen (2.037) Terje Utstrand (529) Sidsel Kjeldaas Salte (4.534)
Valgt av de ansatte Kai Erik Andersen (8.964) Jens Morten Reiersrud (0) Jan Atle Toft (5.082) Sverre Olsen (80) Karin Johansson (0) Esa Mäntylä (0) Lene Aarø Larsen (929) Personlige varamedlemmer for de svenske og danske representantene Robert Johansson (379) Per Carlsson (0) Joan Brøgger (0) Ansattevalgte varamedlemmer Rune Skau (50) Elke Thisted (1.234) Cecilie Borgen (0)			Revisor Ernst & Young AS (0) Jan Egil Haga (0) Statsautorisert revisor
Valgkomité Valgkomité valgt av generalforsamlingen (jfr. vedtektene § 18) Knut Brundtland, leder (0) Elisabeth Grieg (4.500) Idar Kreutzer (0) Leiv Askvig (0) Olaug Svarva (0) Sverre Olsen (80) (ved valg av styreleder)			Tall i parentes angir antall aksjer eiet pr. 31.12.2008, inklusive aksjer eiet av personlige nærstående. Tall i parentes etter arbeidsgiver angir arbeidsgivers aksjeeie. Aksjeeie for styrets medlemmer og observatører, se side 22-23.
Bedriftsdemokratiet i Orkla De ansattes aktive medvirkning i de styrende organer både på konsernplan og i det enkelte konsernselskap er viktige elementer i beslutningsprosessene i Orkla. Det har vært et klart mål å finne frem til representasjonsordninger som på en god måte sikrer bred medvirkning og reell innflytelse. I Orklas styre har de ansatte tre av i alt ti styremedlemmer samt to observatører. En tredjedel av bedriftsforsamlingens medlemmer er valgt av konsernets ansatte. Samarbeidsordningen med de ansatte i de norske, svenske og danske selskapene i konsernet er organisert i Orklas Faglige Representantskap (OFR). Ordningen sikrer en bred representasjon for konsernets ansatte, fordelt på selskaper, organisasjoner og land. Representantskapet har regelmessige møter med konsernets ledelse om spørsmål av konsernmessig betydning. For å sikre at også arbeidstakere innenfor konsernets øvrige selskaper i Europa blir informert om, og hørt i, viktige spørsmål vedrørende konsernet, er det opprettet en avtale om europeisk konsernutvalg i Orkla (European Works Council, EWC). I tillegg til konsernordningene nevnt her har de ansatte på vanlig måte representanter i det enkelte konsernselskaps styre. Oversikten viser medlemmene i Orklas Faglige Representantskap (OFR) pr. 31.12.2008.			
Orklas Faglige Representantskap (OFR)			
Arbeidsutvalg Aage Andersen, leder Jonny Bengtsson, nestleder Kenneth Hertz Gunn Liabø Åke Ligardh Sidsel Kjeldaas Salte		Representantskap Peer Sørensen Terje Utstrand Åsmund Dybedahl Nils Erik Nilsson Sanne Øster Gøran Johansson Dan E. Andersson Per Tronvoll Roger Vangen Bjørn Rune Henriksen	

Meglerhus og analytikere

En oppdatert liste over de meglerhus som følger Orkla regelmessig finnes på Orklas nettsider under «Investor». Orkla presiserer at de estimerer og meninger som analytikerne kommer frem til er deres egne, og at disse ikke nødvendigvis representerer Orklas syn. Orkla er nødvendigvis ikke enig i innholdet i analysene, eller den informasjon, konklusjon eller anbefaling som gis.

ABG SUNDAL COLLIER

Kontakt: Dag Sletmo
Telefon: +47 22 01 60 00
E-post: dag.sletmo@abgsc.no

ARCTIC SECURITIES ASA

Kontakt: Eivind Bergkåsa
Telefon: +47 21 01 32 28
E-post: eivind.bergkaasa@arcticsec.no

RS PLATOU MARKETS AS

Kontakt: Terje Maurer
Telefon: + 47 22 01 63 00
E-post: t.maurer@platoumarkets.com

HANDELSBANKEN CAPITAL MARKETS

Kontakt: Tore Østby
Telefon: + 47 22 94 08 35
E-post: toos06@handelsbanken.se

CARNEGIE ASA

Kontakt: Preben Rasch-Olsen
Telefon: +47 22 00 93 59
E-post: pro@carnegie.no

ARGO SECURITIES

Kontakt: Henrik Schultz
Telefon: +47 24 14 74 00
E-post: henrik.shultz@argosec.no

CREDIT AGRICOLE CHEUVREUX

Kontakt: Daniel Ovin
Telefon: +46 87 23 51 75
E-post: dovin@cheuvreux.com

DANSKE EQUITIES

Kontakt: Nils Ove Kjerstad
Telefon: +47 22 86 13 25
E-post: nils.ove.kjerstad@danskebank.com

PARETO SECURITIES ASA

Kontakt: Marianne Blaauw
Telefon: +47 22 87 87 00
E-post: marianne.blaauw@pareto.no

DNB NOR MARKETS

Kontakt: Einar Kilde Evensen
Telefon: +47 22 94 88 50
E-post: einar.kilde.evensen@dnbnor.no

SEB ENSKILDA ASA

Kontakt: Atle Vereide
Telefon: +47 21 00 85 00
E-post: atle.vereide@enskilda.no

FIRST SECURITIES ASA

Kontakt: Einar K. Strømstad
Telefon: +47 23 23 80 00
E-post: einar.stromstad@first.no

FONDSFINANS ASA

Kontakt: Per Haagensen
Telefon: +47 23 11 30 00
E-post: per.haagensen@fondsfinans.no

PIPER JAFFRAY LTD.

Kontakt: Torben Sommer
Telefon: +44 203 142 8817
E-post: torben.s.sommer@pjc.com

STANDARD AND POOR'S

Kontakt: Ankit Jain
Telefon: +44 207 176 3221
E-post: ankit_jain@standardandpoors.com

UBS INVESTMENT BANK

Kontakt: Olof Cederholm
Telefon: + 46 8 453 7306
E-post: olof.cederholm@ubs.com

ORION SECURITIES ASA

Kontakt: Tomas Skeivys
Telefon: +37 52 46 19 62
E-post: ts@securities.no

Investorkontakter i Orkla

Navn **Rune Helland**
Telefon +47 22 54 44 11
E-post rune.helland@orkla.no

Navn **Siv Merethe Skorpen Brekke**
Telefon +47 22 54 44 55
E-post siv.merethe.brekke@orkla.no

Hovedsponsor for:

Nobel Peace Center
Nobels Fredssenter

Sponsor for:

Copyright notice
Innholdet i denne årsrapporten er opphavsrettslig beskyttet materiale. Innholdet kan fritt tilgjengeliggjøres, mangfoldiggjøres og lagres elektronisk. Tillatelsen forutsetter henvisning til kilden.
© 2009 Orkla ASA

Orkla ASA
Postboks 423 Skøyen
0213 Oslo
Telefon: 22 54 40 00
Telefaks: 22 54 44 90
Foretaksnr: 910 747 711

Besøksadresse:
Karenslyst Allé 6
0278 Oslo

www.orkla.no
info@orkla.no

I tillegg til årsrapporten gir
Orkla også ut en miljørapport
og en bærekraftsrapport.
Disse er tilgjengelige på www.orkla.no